

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

*TED Konuşması İzlenme Rekoru Kıran
New York Times'ın Çok Satan Yazarı*

Dr. Ken Robinson

Lou Aronica

YARATICI ÖĞRENCİLER

Çeviri: Dilek Boyraz

**Çocukların Geleceğini Düşünenler
İçin Eğitimde Yaratıcılık Devrimi**

*TED Konuşması İzlenme Rekoru Kıran
New York Times'in Çok Satan Yazarı*

Ken Robinson, Ph.D.

Lou Aronica

***YARATICI
ÖĞRENCİLER***

**Çocukların Geleceğini Düşünenler
İçin Eğitimde Yaratıcılık Devrimi**

All rights reserved.

Copyright © 2015 by Sir Ken Robinson and Lou Aronica

Tüm hakları saklıdır. İngilizce orijinali Penguin Books tarafından "Creative Schools: The Grassroots Revolution That's Transforming Education" adıyla yayımlanmıştır. Bu eserin çeviri sorumluluğu Sola Koç, Eğ. Dan. Hiz. A.Ş.'ye aittir. Bu kitabın hiçbir bölümü Ken Robinson ve Lou Aronica'nın izni olmadan kopyalanamaz ya da çoğaltılamaz.

SOLA YAYINLARI

Şakayık Sok. No: 40/8 Kat: 2 Teşvikiye Şişli/İSTANBUL

Telefon: 0212 939 76 52 - E-posta: info@solayayinlari.com

www.facebook.com/solayayinlari

www.twitter.com/solaunitas

www.solayayinlari.com

ISBN: 978-605-9692-59-5

Yayıncı Sertifika No: 32858

4. Baskı: İstanbul 2018

İmtiyaz Sahibi: Umut Kısa

Genel Yayın Yönetmeni: Tansel Mumcu

Editör: Banu Onur Evren - Buket Konur

Redaksiyon: Yıldız Zakut Altunmekik

Çeviren: Dilek Boyraz

Mizanpaj: Sibel Kaya

Kapak Tasarım: Sibel Kaya

Orijinal Adı: Creative Schools: The Grassroots Revolution That's Transforming Education

BASILDIĞI YER

Deren Matbaacılık Ambalaj Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi

Beylikdüzü Osb Mahallesi Orkide Caddesi 9/Z Beylikdüzü/İstanbul

Sertifika No: 34011

© Bu kitabın tüm yayın hakları Sola Koç, Eğ. Dan. Hiz. A.Ş.'ye aittir. Yazılı izin alınmadan kısmen veya tamamen hiçbir yolla kopya edilemez, çoğaltılamaz ve dağıtılamaz.

İçindekiler

Yazar Hakkında	8
Teşekkürler	9
Giriş	11
<i>Gece Yarısına Bir Dakika Kala</i>	11
Temel Bilgilere Dönüş	23
<i>Standart Akım</i>	28
<i>Kontrolü Ele Almak</i>	31
<i>Standartları Artırmak</i>	32
<i>Nasıl Gidiyor?</i>	36
<i>Dışsal Ekonomi</i>	43
<i>Temel Bilgilere Dönüş</i>	47
Metaforları Değiştirmek	49
<i>Alternatif Eğitim</i>	53
<i>Endüstriyel Eğitim</i>	54
<i>Endüstriyel Amaçlar</i>	56
<i>Endüstriyel Yapılar</i>	57
<i>Endüstriyel Prensipler</i>	58
<i>İnsan Sorunları</i>	59
<i>Gerçek Bedeli Ödemek</i>	60
<i>Mekanizmalar ve Organizmalar</i>	62
Değişen Okullar	76
<i>Oda Kuralları</i>	79
<i>İki Sistemin Hikâyesi</i>	80
<i>Karışıklıkla Yaşamak</i>	84
<i>İki Projenin Hikâyesi</i>	89
Doğuştan Öğrenenler	96
<i>Öğrenmenin Zevki ve Acısı</i>	97
<i>Bu Kez Biraz Kişisel</i>	106
<i>Zekânın Çeşitliliği</i>	107
Öğretme Sanatı	120
<i>Öğretmenler Ne İçindir?</i>	123
<i>Öğretmenin Gücü</i>	125
<i>Ters Yüz Edilmiş Sınıflar</i>	136
<i>Yaratıcı Öğretim</i>	140
<i>Farklı Bir Yoldan Öğretim</i>	143
<i>Eğlenerek Öğretim</i>	146
<i>Öğretmeyi Öğrenmek</i>	148
Bilmeye Değer Olanlar Nelerdir?	151
<i>Müfredat Ne İçindir?</i>	154

<i>Süregiden Bir Tartışma</i>	154
<i>Nereden Başlanmalı?</i>	157
<i>Doğru Yöntemi Bulma</i>	168
<i>Farklı Bir Dünya Görüşü</i>	172
<i>Yaşayan Demokrasi</i>	173
<i>Müfredat İlkeleri</i>	178
Sınavlar, Sınavlar	179
<i>Standartlar ve Standartlaştırma</i>	181
<i>Puanları Daha Fazla Arttırmak</i>	184
<i>Yüksek Puanlar ve Gerçek Sonuçlar</i>	186
<i>Tüm Testlerin Anası</i>	188
<i>Değerlendirmeye (ve Sınavlara) Duyulan Gereksinim</i>	191
<i>Bir An İçin Bile Olsa Sembolik Değil Gerçek</i>	194
<i>Öğrenme Olarak Değerlendirme</i>	198
<i>Geleceğin Anlık Görüntüsü</i>	200
Okul Yöneticilerinin İlkeleri	204
<i>Okul Yöneticilerinin Roller</i>	208
<i>Değişen Kültürler</i>	212
<i>Kapıların Ötesinde</i>	220
<i>Birliği Bozmak ve Yeniden Doğmak</i>	222
<i>Başarının Kökeni</i>	224
Geleneksel Ailenin Özüne Dönüş	227
<i>Ebeveyn Rehberliği</i>	232
<i>Uzaktan Takip Etme</i>	233
<i>Evden Okula Dönüş</i>	235
<i>Çocuklarınıza İyi Öğretin</i>	243
Ortam Değişikliği	246
<i>Başarının Kökenleri</i>	247
<i>Büyüme Politikaları</i>	250
<i>Meraklı Öğrenciler</i>	251
<i>Uzman Öğretmenler</i>	251
<i>Vizyonu Yükseltmek</i>	252
<i>Ekolojiyi Beslemek</i>	252
<i>Adaleti Teşvik Etmek</i>	253
<i>Önem Vermek</i>	254
<i>Rotayı Değiştirmek</i>	255
<i>Farklı Bir Şekilde Yapmak</i>	258
<i>Sorun Ne?</i>	266
<i>Değişimi Organize Etmek</i>	269
<i>Hareket Edin</i>	270
Sonsöz	272
Notlar	278

“Yaratıcı Öğrenciler, eğitimin dönüştürülmesi amacına ilham veren, yeni bir olasılık duygusu getiren ve aynı zamanda da uygulanabilir bir strateji ortaya koyan nadir kitaplardan birisidir. Ken Robinson, okulları, öğrenmeyi; en önemlisi öğrencilerimizin tutkusunu ve yeteneğini anlama biçimimizi değiştirmek için cüretkâr bir devrime öncülük yapmaktadır. Bu, evrensel bir oyunbozanlıktır ve ben de buna dâhilim.”

- Dr. Brené Brown, New York Times’ın en çok satan kitabı *Daring Greatly* adlı eserin yazarı

“Benimle ilgilenin. Ken Robinson ve Lou, bu iki kelimeyi eğitimin geleceği için bir mantraya dönüştürmekte. Biz, öğrencilere eğitim vermeyiz; onlarla eğitim yaparız. Bu eseri, her öğretmenin ve ebeveynin okumasını diliyorum.”

- Seth Godin, *Stop Stealing Dreams* adlı eserin yazarı

“Ken Robinson, onlarca yıldır eğitimdeki köklü değişimin öncü bir sesi hâline geldi. Yaratıcı Öğrenciler, sadece sorunları kolay anlaşılır bir şekilde belirtmiyor aynı zamanda bir okulun sistemini dönüştürmek için uygulanabilir bir yol haritası sunuyor. Ken Robinson, ŞU ANDA eğitimde sorumluluk alan ve devrim yapan eğitimcilere dikkat çekiyor.”

- Dave Burgess, *Teach Like a PIRATE: Increase Student Engagement, Boost Your Creativity, and Transform Your Life as an Educator* kitabıyla New York Times’ın en çok satan yazarı

“Eğitimdeki yıkıcı teknolojik ve ekonomik güçler hakkındaki sohbetleri unutun. Ken Robinson ve Lou Aronica, günümüzde kaliteli bir eğitim almak istiyorsak ihtiyaç duyulan bozulmaları canlı bir biçimde gözler önüne sermektedir.”

- Howard Gardner, *Five Minds for the Future* adlı eserin yazarı

“Yaratıcılık üzerine uzman olan birinin kaleminden, yaratıcılığın herkes için neden önemli olduğu, eylemde neye benzediği, desteklemek için ne tür bir müfredata, değerlendirme sistemine ihtiyaç duyulduğu ve ona nasıl ulaşılacağı ile ilgili kapsamlı ve ilgi uyandırıcı bir açıklama yapılıyor. Öylesine ilham verici ve okunası ki Ken Robinson doğrudan sizinle konuşuyormuş gibi hissedeceksiniz.”

- Andy Hargreaves, *Professional Capital* adlı eserin yazarı ve Boston College’s Lynch School of Education bölümünde Thomas More Brennan Başkanı

“Ken Robinson, küresel eğitim dönüşümünün en güçlü savunucusudur; netliği, tutkusu ve içgörüsü ben de dâhil milyonlara ilham olmaktadır. Bu kitap, sadece bir katalizör değil, aynı zamanda eyleme bir davettir; bir manifestodur, uygulanabilir bir keşiftir ve mümkün olan bir şeyin kutlamasıdır. Artık gerisi bize kalmış: Okumak, eyleme geçmek ve devrimi hızlandırmak zorundayız.”

- Richard Gerver, *Creating Tomorrow’s Schools Today* adlı eserin yazarı

“Ken Robinson’ın kitabı, yine çok güçlü ve etkili. Açıklamaları ve örnekleriyle tam da yaşanılanların üstüne basıyor. Yaratıcı Öğrenciler’in de gösterdiği gibi değişimin meydana geldiğini inkâr etmek mümkün değil.”

- Elliot Washor, *Big Picture Learning’in kurucu ortağı ve Leaving to Learn* adlı eserin yazarı.

“Bu kitap, Ken Robinson’dan sabırsızlıkla beklediğimiz bir kitap. Eğitim sistemimizle ilgili öncelikli olarak nelerin yanlış olduğunu gözler önüne sermekte ve buna bağlı olarak neyin nasıl farklı yapılabildiğini ve yapılabileceğini göstermektedir. Robinson, yaratıcılığı ve daha fazlasını hayata geçiriyor. Kendinize ayıracağınız üç saatiniz yoksa bu kitaba başlamayın çünkü elinizden bırakmakta çok zorlanacaksınız. Sonrasında,

değişiklik yapmaya başlamak için neler yapabileceğiniz üzerine düşünün ve başkalarıyla bu kitabı tekrar okuyun. Gerçekten yaratıcı öğrenciler! Zamanlama mükemmel.”

- Michael Fullan, Fabri Profesör, OISE/Toronto Üniversitesi ve The Principal: Three Keys to Maximizing Impact adlı eserin yazarı.

“Bu kitap, ortaya çıkan küresel insan kaynakları krizine bir uyarı niteliğindedir. Öğrenciler arasında bıkkınlık, bağların koparılması ve okulu terk etme gibi durumların artması, dünya genelinde birçok okul için kronik bir hâl almaktadır. Yaratıcı Öğrenciler, eğitimin yeni yönüyle ilgili eleştiri, vizyon ve değişim teorisi ile ilgilenen herkes tarafından okunması gereken bir kitap.”

- Pasi Sahlberg, Finnish Lessons 2.0: What can the world learn from educational change in Finland adlı eserin yazarı

Yazar Hakkında

The Element, Finding Your Element ve Out of Our Minds adlı eserlerin yazarı olan Dr. Ken Robinson, eğitim alanında uluslararası tanınan bir liderdir. Fast Company tarafından ‘yaratıcılık ve yenilik konusunda dünyanın seçkin düşünürlerinden biri’ olarak listelenen ve iş dünyasının en etkili düşünürlerinin yer aldığı Thinkers50 listesinde yer alan Robinson; Avrupa ve Asya’da hükûmetlerle, uluslararası acentelerle, Fortune 500 listesindeki şirketlerle, ulusal, yerel eğitim sistemleriyle ve dünyanın hem önde gelen kâr amacı gütmeyen hem de kültürel organizasyonlarıyla çalışmaktadır. On iki yıl boyunca, Birleşik Krallık’ta yer alan Warwick Üniversitesi’nde eğitim profesörü olarak çalıştı. 2006 yılında yaptığı ünlü TED konuşması, TED tarihinde en çok izlenen konuşma oldu ve 150 ülkede milyonlarca insan tarafından izlendi. Birleşik Krallık’ta doğan Robinson; Kaliforniya, Los Angeles’da yaşamaktadır.

Lou Aronica, üç romanın yazarı ve ulusal çok satanlar arasında yer alan The Culture Code, The Element ve Finding Your Element adlı eserler de dâhil olmakla birlikte kurmaca olmayan birçok eserin ortak yazarıdır.

Sirkenrobinson.com

@SirKenRobinson

Facebook.com/SirKenRobinson

Teşekkürler

Tüm yaşamımı eğitimle geçirdim. Bu süreçte, olağan dışı pek çok öğretmenden, bilim insanından, farklı birçok alanda çalışan kişilerden ilham aldım. Aslında, bireysel olarak teşekkür edeceğim çok kişi var. Bu sayfaları okurken, özellikle de referans gösterdiğimiz, anlattığımız okullar ve diğer birçok yerdeki kişilere olan teşekkür borcumun ne kadar büyük olduğu daha da netleşecektir. Bununla birlikte, bu kitabın somut bir şekilde ortaya çıkmasına doğrudan katkı sağlayan bazı kişilere teşekkür etmek istiyorum.

İlk olarak, hem kitabımın ortak yazarı hem de birlikte çalıştığım Lou Aronica'ya teşekkür etmek istiyorum. Kitapta bahsettiğimiz görüşmelerin ve durum çalışmalarının pek çoğunu baştan sona kadar yöneten ve taslağını hazırlayan Aronica, bir uzman ve bilge bir partnerdir. Kendisine minnettarım. Teşekkürler, Lou.

John Robinson, arka plan araştırmalarının birçoğunu ve verilerin doğruluğunun büyük bölümünü yaptı. Genel araştırma sürecine çok çeşitli yollarla katkıda bulundu ve bunu benim için keyifle yaptı; aynı zamanda da önemli bir proje hâline getirdi.

Yayıncı temsilcimiz Peter Miller, yayın için en iyi yolu takip edecek kadar profesyoneldi. Penguin Yayınevi'ndeki Kathryn Court ve Tara Singh Carlson, bu kitabı dünyaya şimdiki hâliyle getiren uzman ortaklardır.

Jodi Rose, her zaman olduğu gibi karmaşık bir programın tüm hareketli bölümlerine öncelik verilmesini ve gerçekten önemli olduğunu düşündüğüm şeylerin gerçekten önemli olmadığını görmemi sağlayan bir üstattı.

Kızım Kate Robinson, yapıcı bir yaklaşımla sürekli destek

kaynağıydı ve her zaman olduğu gibi tutkusunu paylaştı. Oğlum James -her zamanki gibi- kastettiğim, söylemeye çalıştığım şeyleri daha açık ve keskin hâle getirmemi sağladı.

En çok da konuştuğumuz konularla ilgili beni ikna etmeyi her zaman sağlayan hem iş hem özel yaşamımda partnerim olan Terry'e kelimelerle ifade edemeyeceğim kadar minnettarım. Gidilecek doğru yolu hissetmekteki mükemmelliği ve savunduğu doğru değerleri, bana her gün meydan okumaktadır. Benim için her zaman bir rehber ve mentor olan Terry olmadan ne yapabileceğimi hayal etmek gerçekten zor.

GİRİŞ

Gece Yarısına Bir Dakika Kala

Eğitimle ilgileniyor musunuz? Ben ilgileniyorum. Benim En büyük endişelerimden biri, dünyadaki eğitim sistemleri yeniden düzenlenirken, bu reformların birçoğunun gerçek insanların nasıl öğrendiklerini ve harika okulların nasıl çalıştığını yanlış anlayan siyasi ve ticari çıkarlar tarafından yönlendiriliyor olmasıdır. Sonuç olarak, sayısız genç insanın umutlarına zarar veriyorlar. Er ya da geç, ister daha iyi ister daha kötü olsun, bu durum sizi veya tanıdığınız kişileri etkileyecek. Asıl önemli olan, bu reformların ne ile ilgili olduğunu anlamaktır. Eğer bu reformların yanlış bir yöne gideceğini kabul ediyorsanız, tüm çocuklarımızın çeşitli yeteneklerini besleyen daha bütüncül bir yaklaşım için hareketin bir parçası olacağınızı umut ediyorum.

Bu kitapta, standart kültürün öğrencilere ve okullara nasıl zarar verdiğini göstermek ve eğitimle ilgili farklı düşünme yollarını sunmak istiyorum. Ayrıca, nerede ve kim olursanız olun sistemi değiştirme gücüne sahip olduğunuzu göstermek istedim. Değişiklikler oluyor. Dünya çapında, öğrencilere ihtiyaç duydukları kişiselleştirilmiş, şefkat içeren ve toplum odaklı eğitimi sunmak için yaratıcı bir şekilde çalışan harika birçok okul, mükemmel birçok öğretmen ve ilham verici birçok lider bulunmaktadır. Aynı yöne giden birçok okul bölgesi ve ulusal sistemler bulunmaktadır. Bu sistemlerin her kademesinde yer alan insanlar, burada ileri sürdüğüm değişiklikler için baskı yapmaktadır.

2006 yılında, Kaliforniya’da “Okullar Yaratıcılığı Öldürüyor” adlı bir TED Konuşması yaptım. Bu konuşmanın

özünde, hepimizin çok büyük doğal yeteneklerle doğduğu ama zaman içerisinde aldığımız eğitimler yüzünden pek çoğumuzun bu yeteneklerle temasının koptuğu yer almaktaydı. Daha sonra ifade edeceğim üzere, çok büyük yeteneklere sahip muhteşem insanlar öyle olmadıklarını düşünür çünkü okullar iyi oldukları alanlara gereken özeni göstermedi veya onları küçümsedi. Sonuç, bireyler ve toplumumuzun sağlığı için bir felaket.

TED konuşmam, TED tarihinin en çok izlenen konuşması oldu. Online olarak otuz milyondan fazla izlendi ve dünya genelinde yaklaşık üç yüz milyon kişi tarafından görüntülendi. Miley Cyrus kadar görüntülenmediğini biliyorum. Ancak, ben kalçamı sallayarak dans etmiyorum.

Bu konuşma online olarak yayınlandığından beri tüm dünyadaki öğrencilerin bu videoyu öğretmenlerine ve ebeveynlerine, ebeveynlerin çocuklarına, öğretmenlerin yöneticilerine ve yöneticilerin herkese izlettiğini duymaktayım. Bu durumu, bu şekilde düşünmede yalnız olmadığımın kanıtı olarak görüyorum. Ayrıca, bu düşünceler son zamanlara ait kaygılarla ilgili değil.

Geçen sene, Midwest’de bir Amerikan kolejinde konuşma yaptım. Öğle yemeğinde, öğretim üyelerinden biri “Bu konuyla uzun süredir ilgileniyorsunuz, değil mi?” diye sordu. “Hangi konuyla?” dedim. “Eğitimi değiştirmekle. Ne kadar zaman oldu? Sekiz yıl mı?” dedi. Ben de ne demek istediğini sordum. Bana “Biliyorsunuz ki TED konuşmanızdan sonra...” ile başlayan bir şey söylemeye başlamıştı ki ben de “Evet ama ben ondan önce de yaşıyordum...” dedim.

Eğitim alanında bir öğretmen, araştırmacı, eğitimci, müfettiş ve danışman olarak kırk yıldır çalışmaktayım. Eğitim içerisindeki her tür insanla, kurumla, sistemle, işletmelerle, hükûmetlerle ve kültürel organizasyonlarla çalışmaktayım. Okullar, bölgeler ve hükûmetlerle uygulanabilir girişimleri yönetmekte; üniversitelerde eğitim vermekte ve yeni kurumların kurulmasına yardımcı olmaktayım. Hepsinin ötesinde,

eğitim için daha dengeli, bireyselleştirilmiş ve yaratıcı yaklaşımları şiddetle talep etmekteyim.

Özellikle son on yıldır insanların, test ve standartlaştırmanın kendileri, çocukları ve arkadaşları üzerindeki yok edici etkileri tarafından nasıl çileden çıktıklarını söylediklerini duymaktayım. Genellikle kendilerini çaresiz hissediyorlar ve eğitimi değiştirebilmek için yapabilecekleri hiçbir şey olmadığını söylüyorlar. Bazı insanlar, benim online konuşmalarımdan umutlandıklarını ama sistemi değiştirebilmeleri için ne yapacaklarını söylemememden dolayı hayal kırıklığına uğradıklarını söylüyorlar. Buna verecek üç cevabım var: Birincisi, “Bu, on sekiz dakikalık bir konuşma, üstüme gelmeyin.” İkincisi, “Eğer gerçekten ne düşündüğümle ilgileniyorsanız, bu konuyla ilgili size faydası olabilecek birçok kitap, rapor ve stratejiler yazdım.”¹ Üçüncü cevabım ise bu kitabın içinde yer alıyor.

Bana genellikle aynı sorular sorulmakta: Eğitimde neler yanlış ve neden? Eğer siz eğitimi yeniden şekillendirseydiniz, nasıl bir hâl alırdı? Okullarınız olur muydu? Farklı türlerde mi olurdu? Bu okullarda neler olurdu? Herkes okula gitmek zorunda olur muydu ve öğrencilerin kaç yaşında olması gerekirdi? Testler olur muydu? Eğer “Ben eğitimde bir farklılık yapmak istiyorum.” dersiniz, nereden başlarsınız?

Aslında en önemli soru şudur: Eğitim ne içindir? İnsanlar, bu soru karşısında keskin bir şekilde ayrışmaktadır. Tıpkı ‘demokrasi’ ve ‘adalet’ gibi ‘eğitim’ de Filozof Walter Bryce Gallie’nin “Aslında tartışmaya açık bir kavramdır.” cümlesine örnektir. Aslında bunun anlamı şudur: Farklı insanlar kendi kültürel değerlerine ve kendi etnik köken, cinsiyet, gelir ve sınıf farklılıklarına göre ilgili konuları farklı görmektedir. Bu durum, elbette bu konularla ilgili hiçbir şey söylemeyeceğiz ya da hiçbir şey yapmayacağız anlamına gelmemektedir. Bazı terimlerle ilgili netlik kazanmamız gerekiyor.² Bu nedenle, daha ileriye gitmeden önce genellikle anlamları karıştırılan öğrenim, eğitim, öğretim ve okul terimleriyle ilgili birkaç şey söylemek istiyorum.

Öğrenim, yeni bilgi ve becerileri elde etme sürecidir. İnsan, öğrenim konusunda son derece meraklı bir organizmadır. Doğdukları andan itibaren tüm küçük çocuklar, öğrenme arzusundaırlar. Birçoğu için bu arzu, okula gitmeye başladıklarında hafiflemeye başlar. Bu arzuyu canlı tutmanın anahtarı, eğitimi dönüştürmektir.

Eğitim, organize öğrenim programlarıdır. Örgün eğitim, gençlerin kendi hâllerine bırakıldıklarında, yapamayacakları şeyleri öğrenmeye, anlamaya ve yapabilmeye ihtiyaç duyacaklarını varsaymaktadır. Buradaki asıl mesele, bu şeylerin ne olduğu ve öğrencilerin öğrenmelerine yardımcı olmak için eğitimin nasıl organize edileceğidir.

Öğretim, belli becerilerin öğrenimine odaklanan bir eğitim türüdür. Eğitim ile öğretim arasındaki ayrımın zorluklarıyla ilgili olarak ciddi tartışmalar yaptığımızı hatırlıyorum. Cinsel eğitimle ilgili konuştuğumuzda, farklılık yeterince net bir şekilde ortaya çıkıyordu. Birçok ebeveyn, on üç ile on sekiz yaş arasındaki çocuklarının cinsel eğitim aldığını bildikleri için mutluydu ama cinsel öğretim alacak olsalardı muhtemelen daha az mutlu olurlardı.

Okullarla, yalnızca öğrenciler ve gençler için kullanılan kurumları kastetmiyorum. Birbirinden öğrenmek için bir araya gelen herhangi bir insan topluluğunu kastediyorum. Burada kullandığım terim anlamıyla okul; evde eğitimi, okulsuzluğu ve anaokulundan üniversiteye ve daha ötesine uzanan hem kişisel hem de online olarak gayriresmî her şeyi içermektedir. Geleneksel okulların bazı özelliklerinin öğrenmeyle ilgisi yoktur ve etkin şekilde kendi yoluna devam eder. İhtiyacımız olan devrim, okulların nasıl çalıştığını ve bir okul olarak neleri göz önünde tuttuğunu yeniden düşünmeyi içerir. Ayrıca, eğitimle ilgili farklı bir hikâyeye güvenmekle ilgilidir.

Biz hepimiz, gerçek olmasalar bile hikâyeleri severiz. Büyürken, dünyayı öğrenmemizin yollarından biri duyduğumuz hikâyeler aracılığıylaıdır. Bazıları, hem kişisel çevremizdeki aile hem de arkadaş çevremizdeki belirli olaylar ve kişilikler

hakkındadır. Bazıları, ait olduğumuz daha büyük kültürlerin bir parçasıdır; nesiller boyunca insanları tutsak eden, kendi yaşam biçimimizle ilgili efsaneler, fabllar ve peri masalları. Genellikle anlatılan hikâyelerde, gerçek ile efsane arasındaki çizgi o kadar bulanık olur ki ikisini birbiriyle kolaylıkla karıştırabiliriz. İşte bu, günümüzde ve geçmişte asla gerçek olmadığı hâlde, birçok insanın eğitimle ilgili inandığı bir gerçektir. Bu süreç, şu şekilde işler:

Gençler, okuma, yazma ve matematik gibi temel becerileri öğrenmek için ilkokula giderler. Bu beceriler, lisede akademik açıdan başarılı olabilmeleri için esastır. Eğer yüksek öğretime devam ederlerse ve iyi bir dereceyle mezun olurlarsa, yüksek maaşlı bir iş bulurlar ve böylece ülkenin de zenginliği artar.

Bu hikâyede gerçek zekâ, akademik çalışmalarda ne kullandığınızdır. Çocuklar farklı zekâ derecesiyle dünyaya gelirler ve bu nedenle, bazıları okulda başarılı olurken bazılarının olmaması çok normaldir. Gerçekten zeki olanlar, diğer parlak öğrencilerle iyi üniversitelere giderler. İyi bir üniversite derecesiyle mezun olan bu öğrenciler, kendi ofislerinde yüksek maaşlı profesyonel bir işi garantiye alırlar. Daha az zeki olan öğrenciler ise, doğal olarak okulda daha az başarılı olurlar. Bazıları başarısız olurken bazıları da okulu bırakır. Liseyi bitiren bazı öğrenciler, eğitimlerine devam etmeyebilirler ve bunun yerine daha düşük maaşlı iş aramaya başlayabilirler. Bazıları üniversiteye giderek akademik açıdan daha az ama mesleki açıdan daha yüksek dersler alırlar ve kendi çantalarında yer alan araçlarla değişik işlerde çalışabilirler.

Bu hikâye o kadar kötü resmedildi ki aslında hikâyeden daha çok karikatüre benzemektedir. Ancak birçok okulda neler olup bittiğine baktığınızda, birçok ebeveynin çocukları için ne beklediğini dinlediğinizde, dünya genelinde pek çok politika belirleyicinin neler yaptığını düşündüğünüzde, öyle görünüyor ki bu insanlar mevcut eğitim sisteminin gerçekten mantıklı olduğuna inanıyorlar; standartlar düştüğü için gerektiği gibi de çalışmıyorlar. Sonuç olarak, sarf edilen çabanın çoğu, rekabet

ve hesap verilebilirlik aracılığıyla standartları arttırmaya odaklanmaktadır. Bu hikâye size çok olağan gelmiş olabilir ve bu nedenle, neyin yanlış olduğunu merak edebilirsiniz.

Bu hikâye, tehlikeli bir efsanedir. Yapılan birçok reformun neden işe yaramadığının başlıca sebeplerinden biridir. Bu reformlarla genellikle çözdüklerini iddia ederek problemlerin üstünü kapatırlar. Bu reformlar ayrıca, okullardan ve üniversitelerden mezun olmayan öğrenci oranını, öğrenci ve öğretmenler arasındaki stres ve depresyon düzeyini -hatta intihar oranını- üniversite diplomasının düşen değerini, bir diploma sahibi olmanın bedelini ve hem mezun hem de mezun olmayanlar arasında gittikçe artan işsizlik oranını içerir.

Siyasetçiler, genellikle kendilerini bu problemlerin uzağında tutarlar. Bazen, okulları başarılı olmadıkları için suçlarlar. Bazen, her şeyi yoluna koymak için çare bulmaya yönelik programlara yatırım yaparlar. Ancak problemler var olmaya devam eder ve bir şekilde durum daha da kötüye gider. Bu problemlerin birçoğunun sebebi, sistemin kendisinden kaynaklanmaktadır.

Tüm sistemler, kendilerine özgü bir şekilde davranır. Yirmi yaşında Liverpool'dayken, bir mezbahaya ziyarete gittim. (Neden gittiğimi şu anda hatırlamıyorum. Muhtemelen birisiyle randevulaşmıştım.) Mezbahalar, hayvanları öldürmek için tasarlanır ve işleri de budur. Çok az hayvan kaçar ve hayatta kalanlar kulübünü oluşturur. Mezbahanın sonuna geldiğimizde, üzerinde 'veteriner' yazan bir kapının önünden geçtik. Bu kişinin ortalama her günün sonunda çok depresif olduğunu düşündüm ve yanımdaki rehber mezbahada neden bir veterinerin olduğunu sordum. Bunu sormak için biraz geç değil miydi? Rehber, veterinerin otopsileri yönetmek için belirli aralıklarla geldiğini söyledi. Düşündüm ki şimdiye kadar bir düzen kurmuş olmalı!

Eğer belli bir şeyi yapmak için bir sistem tasarlıyorsanız, sistemin çalıştığını gördüğünüzde şaşırmayın. Eğer bireyselliği, hayal gücünü, yaratıcılığı bastırarak standartlaştırmaya ve

benzerliğe dayanan bir eğitim sistemi kurarsanız işlerin böyle yürüdüğünü görebilirsiniz.

Belirtiler ve nedenler arasında bir fark bulunmaktadır. Eğitimdeki mevcut rahatsızlığın birçok belirtisi bulunmaktadır ve onların altında yatan ana sebepleri anlamadığımız sürece bu rahatsızlıklara çare bulunamayacak. Bunlardan biri, halk eğitiminin endüstriyel yanıdır. Özetle söylemek gerekirse asıl mesele şudur: Gelişmiş ülkelerin çoğunda XIX. yüzyılın ortasından önce çok fazla halk eğitim sistemi yoktu. Bu sistemler, Sanayi Devrimi'nin iş gücü ihtiyacını büyük oranda karşılamak için geliştirildi ve seri üretimin ilkelerine göre şekillendiriliyor. Standart akım, iddia edildiğine göre, bu sistemleri daha etkin ve sorumlu bir hâle getirmeye odaklanmaktadır. Problem, bu sistemlerin özü itibariyle XXI. yüzyılın tamamen farklı koşullarına uygun olmamasıdır.

Son kırk yıl içinde, dünyanın nüfusu ikiye katlanarak üç milyardan yedi milyara çıktı. Biz insanlar, dünya üzerinde yer alan en büyük nüfusa sahibiz ve sayı hızlı bir şekilde artmaktadır. Aynı zamanda, dijital teknolojiler de nasıl çalıştığımızı, oynadığımızı, düşündüğümüzü, hissettiğimizi ve birbirimizle ilişki kurduğumuzu dönüştürmektedir. Devrim, neredeyse başladı. Eski eğitim sistemleri, bugünü göz önünde tutarak tasarlanmamıştı. Gittikçe artan geleneksel standartlarla bu sistemleri geliştirmek, şu anda karşılaştığımız zorluklarla baş etmemizi sağlamaz.

Beni yanlış anlamayın. Ben tüm okulların berbat olduğunu ya da tüm sistemin karmaşık olduğunu ileri sürmüyorum. Elbette, hepsi aynı değil. Halk eğitimi, çeşitli birçok yolla, ben de dâhil milyonlarca insana fayda sağlamaktadır. İngiltere'de aldığım ücretsiz eğitim olmasaydı bugünkü yaşadığım hayata sahip olamazdım. 1950'li yıllarda Liverpool'da kalabalık bir işçi sınıfında büyüyerek hayatım tamamen farklı bir yöne gidebilirdi. Eğitim, çevremdeki dünyayı görmem için zihnimi açtı ve yaşadığım hayatı oluşturmam için bana bir dayanak oluşturdu.

Sayırsız kişi için halk eğitimi kişisel başarıya giden bir yoldur; fakirlik veya dezavantajlılığa giden bir rotadır. Çok sayıda insan, sistem içerisinde başarılı ve iyi bir duruma sahip olmaktadır.

Aksini ileri sürmek gülünç olabilir. Ancak pek çok kişi de uzun yıllar süren bu halk eğitiminden yeteri kadar faydalanmamaktadır. Sistem içinde başarılı olabilmiş kişilerin elde ettiğı başarı, bunu yapamayanlar için bir bedel hâline gelir. Standart akım hız kazandıkça, pek çok öğrenci başarısızlığın bedelini ödemektedir. Başarılı olan kişiler çoğunlukla egemen eğitim kültüründen dolayı değil, egemen eğitim kültürüne rağmen başarılı olmaktadır.

Peki, siz ne yapabilirsiniz? İster öğrenci, ister eğitimci, ister ebeveyn, ister yönetici ya da politika yapıcı olun -bir şekilde eğitimin içine dâhilseniz- değişimin bir parçası olabilirsiniz. Bunu yapmak için üç anlayışa sahip olmanız gerekir: İşlerin ilerleyişini eleştirme, nasıl olabileceğıyle ilgili bir vizyon ve birinden diğetine nasıl geçileceğıyle ilgili bir değişim teorisi. Hepsi, hem kendi hem de diğeri insanların deneyimlerine dayanarak bu kitapta ileri sürdüğüm şeylerdir. İlerleyen bölümler üç tür malzemeye yapılandırılmaktadır: Analiz, prensipler ve örnekler.

Eğer eğitimi değiştirmek istiyorsanız, ne tür bir sistemin olduğunu tanımlamak önemlidir. Bu konu ne tektir ne de değişmezdir; bu nedenle siz de bir şeyler yapabilirsiniz. Bunun pek çok yolu, kesişen çıkarları ve birçok potansiyel yenilik noktası bulunmaktadır. Bunları bilmek, neden ve nasıl değiştireceğinizi açıklamaya yardımcı olur.

Savunduğum devrim, bu standart akımların dışında farklı ilkelere dayanmaktadır. Savunduğum devrim, bireyin değeri, özerklik hakkına, başarılı bir hayat oluşturma ve yaşama potansiyelimize, vatandaşlık ve başkalarına saygı duyma bilincinin önemine dayanan bir inanca dayanmaktadır. İlerleyen bölümlerde, eğitimin dört temel amacıyla -kişisel, kültürel, sosyal ve ekonomik- ilgili ne kastettiğimi ayrıntılı bir

şekilde anlatacağım. Gördüğüm üzere eğitimin amacı, başarılı bireyler, aktif ve merhametli vatandaşlar olabilmesi için öğrencilerin çevrelerindeki dünyayı ve içlerindeki becerileri anlamalarını sağlamaktır.

Bu kitap, birçok okul türüyle ilgili örneklerle doludur. Eğitimi dönüştürmek için çalışan binlerce insanın ve organizasyonun çalışmalarından yararlanmaktadır. Ayrıca etkin bir şekilde uygulamaya konan mevcut, en güncel araştırmalar tarafından desteklenmektedir. Benim buradaki amacım, okullarda acilen ihtiyaç duyulan değişikliklerin tutarlı genel bir görünümünü gözler önüne sermektir. Eğitimin içeriğinin dönüşümünü, değişen okulların dinamiklerini ve öğrenme, öğretme, müfredat, değerlendirme ile ilgili politikanın ana konularını içermektedir. Büyük resmin kaçınılmaz bedeli, parçalarındaki detaylara indirgenmektedir. Bu nedenle, burada daha hızlı bir şekilde ele almam gereken konular hakkında daha derinlemesine düşünebilmeniz için sizi sıklıkla başkalarının çalışmalarına yönlendirmekteyim.

Eğitim üzerinde büyük bir etkiye sahip olan yoğun siyasi baskının tamamen farkındayım. Bu baskıların ortaya çıkmasına neden olan bu politikalara itiraz edilmeli ve bu politikalar değiştirilmelidir. Temyizimin bir kısmı, politika yapıcılarının köklü değişikliğe duyulan ihtiyaca kucak açmasını içermektedir. Ancak devrimler kanunları beklemez. Devrimler, insanların toprak üstünde yaptıklarından ortaya çıkar. Eğitim, parlamentonun komite odalarında ya da siyasetçilerin etkili konuşmalarında şekillenmemeli. Bu durum, gerçek okullarda öğrenciler ve öğretmenler arasında da yaşanmaktadır. Eğer bir öğretmenseniz, öğrencileriniz için sistem sizsiniz. Eğer politika yapıcıysanız, kontrol ettiğiniz okullar için sistem sizsiniz.

Eğer eğitimle herhangi bir şekilde ilgileniyorsanız, üç seçeneğiniz var: Sistem içinde değişiklikler yapabilirsiniz, değişiklik yapması için sisteme baskı yapabilirsiniz, sistem dışında inisiyatif alabilirsiniz. Bu kitaptaki örneklerin birçoğunda olduğu gibi sistemin kendi içinde de yenilikler var. Sistemler bir bü-

tün olarak, değişebilme becerisine sahiptir ve birçok açıdan bu değişim zaten yaşanmaktadır. Sistem içinde ne kadar çok yenilik varsa, bir bütün olarak gelişme olasılığı da o kadar yüksektir.

Hayatımın çoğunda, İngiltere’de yaşadım ve çalıştım. 2001 yılında ailemle birlikte Amerika Birleşik Devletleri’ne taşındık. O zamandan beri, eğitimin her kademesindeki öğretmenler, okul bölgeleri, profesyonel kuruluşlar ve politika yapıcılarla yoğun bir şekilde tüm ülkeyi gezmekteyim. Bu sebeplerden ötürü, bu kitap özellikle Amerika Birleşik Devletleri ve İngiltere’de neler olduğunu anlatmaktadır. Ancak eğitimi etkileyen meseleler evrenseldir ve bu kitapta dünyanın diğer ülkeleriyle ilgili hikâyeler de yer almaktadır.

Kitabın odak noktası, erken çocukluk döneminden lisenin bitimine kadar uzanan eğitim sürecidir. Ele aldığımız konuların, yükseköğretim için de önemli etkileri bulunmaktadır ve bu kurumların çoğu, çevrelerindeki dünyayla birlikte köklü bir şekilde değişmektedir. Genel olarak, kitap içinde bu değişikliklere atıfta bulunuyorum ama her birini hakkıyla ele almak başlı başına bir kitap yazmayı gerektirir.

Son zamanlarda yapılan bir röportajda, teorilerim hakkında bana sorular soruldu. Onların sadece teori olmadığını söyledim. Önerdiğim yaklaşımla ilgili çeşitli teorik bakış açıları sunuyorum ancak tartıştığım şey, varsayımsal bir şey değil. Önerdiğim yaklaşım, eğitimde nelerin işe yaradığına, öğrencileri ve öğretmenleri ellerinden gelenin en iyisini yapmak için nelerin motive edip etmediğine dair uzun bir deneyime ve çalışmaya dayanmaktadır. Bunu yaparken, aslında uzun bir geleneğin içinde yer alıyorum. Önerdiğim yaklaşımın derin kökleri, antik dönemlerden bugüne gelen öğrenme ve öğretme tarihinde yer almaktadır. Bu, bir moda değil. Bu, dönüşümsel eğitime her zaman ilham kaynağı olan ilkelere dayanmaktadır ve endüstriyel eğitim bu ilkeleri sistematik olarak sınırlara doğru itmektedir.

Dünyada karşılaştığımız zorluklar, teorik değildir; aksine

hepsi fazlasıyla gerçektir ve neredeyse hepsi insanlar tarafından yaratılmaktadır. 2009 yılında, BBC'nin Horizon adlı TV programı yeryüzünde kaç kişinin yaşabileceğiyle ilgili bir seri yayınladı. Serinin adı How Many People Can Live on Planet Earth idi. Şu anda dünyada 7.2 milyar insan yaşamaktadır. Bu rakam, 1970'tekinin neredeyse iki katıdır ve yüzyılın ortalarında dokuz milyara ve sonunda da on iki milyara doğru gitmektedir. Hepimiz yaşamak için aynı temel ihtiyaçlara gereksinim duyarız: Temiz hava, su, yemek ve yakıt. Öyleyse, yeryüzü kaç kişiyi ayakta tutabilir?

Programda, nüfus, su, gıda üretimi ve enerji konusunda dünyanın önde gelen uzmanlarından bazılarına danışıldı. Uzmanlar, dünyadaki herkesin Hindistan'daki ortalama bir insanla aynı oranda tüketmesi hâlinde, dünyanın azami on beş milyarlık nüfusu sürdürebileceği sonucuna vardılar. O hâlde, şu anda yolun yarısındayız. Asıl sorun, şu anda aynı oranda tüketmiyor olmamızdır. Herkesin Kuzey Amerika'daki ortalama bir insanla aynı oranda tüketmesi hâlinde, gezegenin azami 1.5 milyarlık nüfusu sürdürebileceği söyleniyor. Biz, bu rakamın beş kat önündeyiz zaten.

Öyleyse, herkes Kuzey Amerika'daki gibi tüketmek isterse -ki öyle de görünüyor- bunun mümkün olması için bu yüzyılın ortalarına doğru beş gezegene daha ihtiyacımız olacak. Nasıl düşündüğümüz, yaşadığımız ve birbirimizle olan ilişkimiz hakkında köklü bir yeniliğe duyulan ihtiyaç, oldukça acil görünüyor. Aynı zamanda, kültürel farklılıklar ve aynı kaynaklar için verilen ekonomik rekabetler tarafından ikiye bölünmekteyiz.

Bize her zaman gezegini korumamız gerektiği söylenmektedir. Ancak ben o kadar emin değilim. Dünya, yaklaşık beş milyar yıldır varlığını sürdürmekte ve Güneş'e çarpmadan önce başka beş milyar yılı daha var. Bildiğimiz kadarıyla, bizim gibi modern insanlar iki yüz bin yıl önce ortaya çıktı. Tüm dünya tarihini bir yıl olarak hayal ederseniz, 31 Aralık'ta gece yarısına bir dakikadan az bir sürede ortaya çıkıverdik.

Tehlike, gezegene değil; bizim hayatta kalma koşullarımıza yönelik. Dünya, insanlığı uyardığını ve etkilenmedikleri sonucuna varabilir. Bakteriler daha az soruna sahip, belki de bu nedenle milyarlarca yıldır varlıklarını sürdürüyorlar.

Bilim kurgu yazarı ve fütürist H. G. Wells'in medeniyetin, eğitim ile felaket arasındaki bir yarış olduğunu söylediğinde aklındaki muhtemelen bu tür bir şeydi. Eğitim, bizim gerçekten en iyi umut kaynağımız. Umudumuz, XIX. yüzyıl ile XX. yüzyılın ilk dönemlerinin ihtiyaçlarını karşılamak üzere tasarlanmış endüstri eğitiminin eski tarzı değil; şimdi karşı karşıya olduğumuz zorluklara ve her birimizin içinde derinlerde yer alan gerçek yeteneklere göre tasarlanan bir eğitimin gerçekleşmesidir.

Belirsiz bir gelecekle karşı karşıya geldiğimizde çözüm, daha önce yaptıklarımızı daha iyi yapmak değildir. Başka bir şey yapmamız gerekiyor. Zor olan, bu sistemi düzeltmek değil değiştirmektir; onu yeniden düzenlemek değil dönüştürmektir. Eğitimdeki mevcut rahatsızlığın içindeki asıl ironi, aslında neyin işe yaradığını bilmemizdir. Biz bunu yeterince geniş bir ölçekte yapmamaktayız. Bunu değiştirmek için şu anda sahip olduğumuz böylesi yaratıcı ve teknolojik kaynaklar asla geçmişteki gibi değil. Şu anda gençlerin hayal gücüyle bağ kuracak ve onların ihtiyaçlarına göre düzenlenen öğretim ve öğrenim biçimlerini sağlamak için sınırsız imkânlara sahibiz.

Her ne kadar eğitim şu anda küresel bir sorun olsa da aslında kökleşmiş bir süreçtir. Bunu anlamak, dönüşümün anahtarıdır. Dünya, devrimci bir değişimden geçiyor ve eğitim alanında da devrime ihtiyacımız var. Çoğu devrim gibi bu da uzun süredir demlenmektedir ve birçok yerde çoktan seyir hâlinindedir. Dahası, bu devrim tepeden aşağı inme değil; olması gerektiği gibi en yüksekte gelmektedir.

BÖLÜM 1

Temel Bilgilere Dönüş

Dr. Laurie Barron, Georgia Newnan'da yer alan Smokey Road Ortaokulu'nda göreve başlamadan önce yaşanan hızlı personel değişimine karşı öğrenciler ve öğretmenler uyum göstermiş olsaydı onları görmezden gelebilirdi. Üstelik, okul sadece 5 yıldır hizmet vermesine rağmen toplamda 4 farklı müdür görmüştü. Barron bu durumu şöyle açıklıyordu: Bunun sebebi, zayıf veya beceriksiz yöneticiler olmamız değildi. Aslında benden önceki yöneticilerin çoğu çok başarılıydı ve yaş olarak benden daha büyüklerdi. Aralarından üçü müfettiş olarak atandıkları için okulda bir şey yapmak için yeterince uzun kalamadılar. Bu sebeple okulda uzun süre lider eksikliği yaşandı.

Smokey Road'da bu problemler yaşanırken bir taraftan da okuldaki öğrenci sayısı okulun aleyhine bir durum oluşturunuyordu. Atlanta'dan yaklaşık otuz beş mil uzakta yer alan Newnan'ın nüfusunun neredeyse %20'si yoksulluk sınırının altında yaşamaktaydı. Smokey Road öğrencilerinin %60'ından fazlası ekonomik açıdan dezavantajlı olarak nitelendirilmekteydi. Laurie, 2004 yılında Smokey Road'a geldiğinde okul, eyaletteki beş ortaokul içinde en düşük akademik başarıya sahipti. Ancak, devamsızlık, disiplin suçu, çocuk adalet sistemiyle ilgili suçlamalar ve disiplin sorunu nedeniyle alternatif eğitim sistemlerine yönlendirilen öğrenci sayısı açısından sıralamanın en üstünde yer alıyordu. Smokey Road'un birçok açıdan yardıma ihtiyacı vardı ama Laurie ilk olarak okulun kararlılığa ve güvenliğe ihtiyacı olduğuna karar verdi;

“Okuldaki ilk yılımı sıraların üzerinden atlayıp kavga edenleri ayırmakla geçirdim. İnsanlar nasıl bir taktiğe sahip olduğumu soruyorlardı. Onlara bu konu ile ilgili bir bilgim veya taktiğim olmadığını sadece sıraların üstünden atlayarak kavga edenleri ayırdığımı söylüyordum. Çok planlı ve not tutan biri olmama rağmen, burada dokuz yıl boyunca tuttuğum notlara baktığımda ilk yıla ilgili hiç not tutmadığımı fark ettim. İlk yıl yapmaya çalıştığım tek şey güvenliği sağlamaktı. Bu okulda öğrencilerin hiçbirini kendini güvende hissetmiyordu çünkü sürekli bir çatışma oluyordu.”

Laurie, ilk yılını öğrencileri birbirinden uzak tutmaya çalışarak geçirdi. Çoğu zaman onları uzaklaştırma cezasıyla evlerine gönderiyordu. Bu gerçekten gerekliydi. Laurie, öğrenciler kavga ettiğinde ya da kavgaya dâhil olmaktan korktuğunda öğrenimin neredeyse imkânsız olduğunu fark etti. Birinci yılın sonunda öğrencilerin ne tür davranışlar sergilediğini anlamaya başladı ve onlar için bazı temel kurallar koydu. Hepsinden önemlisi ikinci yıl okulda çalışmaya devam etti. Bu durum personel değişim hızını düşürdü ve okulun verimli bir şekilde uzun vadeli planlar üzerinde çalışmasını sağladı. Bu planların okul kültürüne kök salmış alışkanlıkları yok etmesi hedefleniyordu.

“Okulumuz iyi bir okul olarak görülmüyordu ve bu durum herkes tarafından kabul edilmişti. Hiç kimse nasıl çalıştığımızla ilgili endişelenmiyordu. ‘Amaan elinde olanlarla gayet iyi çalışıyorsun.’ gibi bir durum söz konusuydu. Bunu kabul etmek işin kolay yoluydu. İkinci yılımızda, bu konu ile ilgili gerçekten ne yapmak istediğimizi düşünmeye başladık. Öğrencileri bu okulda olmak istedikleri noktaya getirmemiz gerekiyordu ve öğrencileri tanımamız gerektiği konusunu fark ettikten sonra buna bağlı olarak misyonumuzu ve vizyonumuzu geliştirmeye başladık. Tüm yılı bu şekilde geçirdik. Bu öğretmenlerin, öğrencilerin, okul personelinin ve halkın içinde bulunduğu uzun bir süreç olacaktı. Okul-aile birliğini organize ettik. Okuldaki öğretmenlerin bir bölümü öğrenci-

lere inanıyordu fakat bir bütün olarak tüm okul öğrencilere inanmıyordu. Halkımızın da öğrencilere inancı yoktu. O zamanlar ortada misyonumuzla ilgili büyük bir resim olmamasına rağmen, öğrencilere inanan kaliteli öğretmenlerimiz vardı, onlarla bugün hâlâ çalışmaya devam ettiğimizi görüyorum.”

Kendimize bir vizyon belirledik. Vizyonumuz basitten karmaşığa giden dört adımlık bir plan içermektedir. Birinci adım, çocukların okula geldiğinden emin olmaktır. Smokey Road, yoklama alma açısından çok zayıf bir okuldu. Laurie okulda çocukların orada olması gerektiğini hissettirecek bir kültürün olmadığını fark etti. Kendisini de bu sorunun bir parçası olarak gördü. “Ben daima onların kavgalarıyla ilgilendim. Bu nedenle, onlara okulda olmalarını istediğimi gösteremedim.”

O günden sonra, Laurie ve ekibi öğrencilerin okulda kendilerini güvende hissetmesi için çalıştı. Smokey Road’da yaşanan çatışmalar artık neredeyse kimsenin zarar görmediği bir hâl almaya başlamıştı. Fakat öğrencilerin kendilerini güvende hissetmeleri için düzenli olarak çıkan bu çatışma olaylarının bitmesi gerekiyordu.

Bundan sonraki adım, öğrencilere bir birey olarak değerli olduklarını hissettirmektir. Asıl toparlanma ise, Laurie ve ekibinin her bir öğrencinin bireysel ihtiyaçları ve ilgi alanlarıyla ilgilenmeleri gerektiğini fark ettiklerinde başladı. (Hem de hızlı bir şekilde.)

Dördüncü adım, öğrencilere ilerideki başarıları için gerekli uygun müfredatı öğretmektir. Laurie’nin müfredat konusunu sonuncu adım olarak görmesi göze çarpmaktadır. Müfredat, sadece diğer üç adım gerçekleştiğinde önemliydi. Öğretmenleri değerlendirirken de aynı durum geçerliydi.

Biz müfredatı tamamlamaya çalıştığımız için gerçekten öğretmeye odaklanamıyorduk. Bence problem, öğretmenlerin nasıl öğreteceklerini bilmediklerinden kaynaklanmıyordu. Problem, müfredatı öğretmek için çok fazla engelin var olmasıydı. Eğer ders süresini 75 dakikaya çıkarırsak öğretmenlerin

öğrencilerle bir şeyler yapabileceklerini düşündüm. Ancak, öğretmenlerle ilgilenebilmemiz için ilk önce diğer şeyleri halletmemiz gerekiyordu. Güvenlik, sınıf yönetimi ve çocuklarla ilişki kurma konusunda sorunlar yaşanmaya devam ediyordu. Bunlar çözülmeden öğretmenlerin gerçekten çaba sarf edip sarf etmedikleri hakkında bir şey söyleyemezdik. Sonrasında, iki müdür yardımcısı ve ben, her hafta her öğretmeni dersinde ziyaret etmeye başladık. Böyle bir şeyi odamıza her gün disiplin nedeniyle 70 tane çocuk geldiğinde yapamazdık.

Laurie öğrenciler için gerçekten neyin önemli olduğunu düşünmeye başladığında Smokey Road'da bir şeyler değişmeye başladı. "Asıl önemli olan, öğrenciler için neyin önemli olduğudur. Bu yüzden futbolun, müziğin, matematiğin ve İngilizce'nin ne kadar önemli olduğunu düşünmenin bir anlamı yoktur. Biz, elbette öğrencilere futbolun önemli olmadığını, önemli olanın matematik olduğunu söylemedik. Öğrencilere yaklaşımımız 'Eğer futbol sizin için önemliyse o zaman biz de futbola ilgilenmeniz için ne gerekiyorsa yaparız.' şeklindedeydi. Bu şekilde yaklaştığımızda ve çocuklar onların değer verdiklerini önemsedikimizi görmeye başladıklarında, onlar da bizim değer verdiklerimizi önemsemeye başladılar. Çocuklarla bir kez iyi ilişki kurmayı başardıktan sonra onların bizi hayal kırıklığına uğratmamak için çaba sarfettiğini gözlemledik çünkü bizleri hayal kırıklığına uğrattıklarında suçluluk hissediyorlardı. Matematiği sevmeseler de matematik öğretmenlerini hayal kırıklığına uğratmak istemiyorlardı. Durum böyle olunca öğretmenler de sonunda disiplin cezası başvuru formu doldurmak yerine ders işleyebilir hâle geldiler."

"Futbola zerre kadar ilgi duymayan öğretmenlerimiz var ama onlar da öğrencilerin futbol maçlarına gidiyor. Örneğin, öğretmen okul takımındaki Bobby için tezahürat yapıyor. Ertesi gün fen denkleminde, Bobby'yi kaldırdığında, Bobby bu öğretmeni hayal kırıklığına uğratmamak adına fen dersiyle ilgili elinden ne gelirse yapıyor."

Böyle bir yaklaşım, Laurie'nin devletten ve federal hükû-

metten öğrendiği “Biz her zaman bu yolla yaparız.” şeklindeki klasik düşünce tarzını terk etmesini gerektiriyordu. Laurie’nin yaklaşımı, öğrencilerin çoğunda mükemmel şekilde işe yaradı. Laurie’nin öğrencilerinden biri iyi bir sporcuydu ama aldığı 33 tane disiplin cezası nedeniyle altıncı sınıfta kaldı. Laurie, atletlerin o öğrencinin hayatında en önemli yere sahip olduğunu anladığını ona gösterdiğinde disiplin sorunları da sona erdi. “Yedinci ve sekizinci sınıfta o öğrenci hakkında toplamda sadece iki tane disiplin formu dolduruldu ve standart her sınavı geçti. Kendisi siyahiydi, özel eğitime, ücretsiz ve düşük maliyetli öğle yemeğine ihtiyaç duyuyordu. Ona futbolun yaptığı herhangi bir şeyden daha önemli olabileceğini ve bunu başarabilmesi için ona yardım edebileceğimizi söyledik.”

Laurie bana başka bir örnek daha verdi. “Okul korosunda beyaz, özel eğitime ihtiyaç duyan ve ekonomik açıdan dezavantajlı olan bir kız öğrencimiz vardı. Dördüncü sınıftayken babasını kaybetti. İçine kapandı ve hiçbir şey yapmak istemiyordu. Altıncı sınıfta kalmak üzereydi. Koro öğretmenimiz onda bir şeyler gördü ve tek başına bir gösteri yapmasını istedi. Kasım ayında tek başına bir şarkı söyledi ve yılın geri kalan kısmında tüm derslerini A alarak geçti. Öğretmeni onun tüm yapmak istediğinin şarkı söylemek olduğunu fark etmeseydi o öğrenci bunu asla yapamayabilirdi. Öğretmen, öğrenci için neyin önemli olduğunu bilmek zorundadır.”

“Öğretmenlerimiz tahtanın önüne geçip ‘Hepiniz matematik sınavından geçmek zorundasınız.’ demez, bunun yerine her bir çocuğun yanına gider ve şöyle söyler: ‘Hey müzik grubunda olmak ve en ön sırada yer almak ister misin? Matematikte iyi olmanız bunu yapmanızı sağlayacak.’ Bu konuyla ilgili herhangi birinden yardım alabilirsiniz ve bunun için bir gruba dâhil olmak zorunda değilsiniz.” Smokey Road’da yaşanan değişiklikler herkes tarafından açıkça görülüyordu ve istatistikler de önemli ölçüde geliyordu. Her alt grupta, sınav sonuçları yükselmişti. Özel eğitilmiş öğrencilerin matematik

ve okuma dersindeki sınav sonuçları %60 artış göstermişti. Ayrıca, disiplin cezasında önemli ölçüde düşüş yaşanırken okula düzenli olarak gelen öğrenci sayısı da artmıştı.

Smokey Road'daki dönüşüm o kadar muazzamdı ki okul fakirlik içinde yaşayan çok sayıda öğrenciye yüksek başarı sağlayarak Georgia Seçkin Okul Unvanı'nı aldı ve 2011'de Metlife Vakfı-NASSP¹ Yenilikçi Okul ödülüyle onurlandırıldı. Laurie Barron, 2013 Metlife/ NASSP Yılın Uluslararası Orta Düzey Yönetici ödülünü aldı.

Laurie'nin Smokey Road'da gördüğü şey, bu okulun umutsuz bir şekilde bir reforma ihtiyaç duyduğuydu. Bu reforma duyulan ihtiyaç, devletin zorlaması veya federal hükûmetin ilkelerinden dolayı değildi, Laurie, okul için çok gerekli gördüğü bu reformun zeminini öğrencileri ve öğretmenleri doğru bir şekilde anlayarak oluşturdu ve böylece somut olarak uygulamaya konuldu.

Ancak bizim açımızdan bakıldığında 'reform'un farklı insanlar için farklı anlamlara geldiği söylenebilir.

Standart Akım

Reform, eğitimde yeni bir şey değildir. Eğitimin ne için olduğuna ve neyin nasıl öğretilceğine dair her zaman tartışmalar olmuştur ama şimdi durum biraz farklı. Modern standart akım evrenseldir. Eğitimdeki uluslararası eğilimler üzerine usta konuşmacı olan Pasi Sahlberg bu durumu “Evrensel Eğitim Reformu Hareketi” veya GERM (Global Education Reform Movement) olarak adlandırır. Ulusal eğitim politikaları, iç meselelerle ilgilenmeye alışktır. Bu günlerde ise, hükûmetler birbirlerinin savunma politikalarını inceledikleri kadar eğitim sistemlerini de dikkatle incelemektedir.

Politik çıkarlar oldukça yüksektir. 1992'de Bill Clinton eğitim başkanı olarak bilinmek istediğini dile getirmişti. İlk başbakanlık döneminde eğitimde reformu öncelikli hâle getiren George W. Bush da aynısını söylemişti. 2002 yılının

Ocak ayında Martin Luther King, Jr. haftasını anma gününde Bush, eğitimin bir medeni hak olduğuna inandığını söyleyerek şunları dile getirdi. “Biz Dr. King’in mücadele ettiği kurumsallaştırılmış bağınazlığın üstesinden geldik... Şimdiki mücadelemiz her bir çocuğun hayatta başarılı olması için eşit imkâna sahip olduğundan emin olmaktır.”² Başkan Obama, eğitim reformunu yönetimin en büyük önceliklerinden biri hâline getirdi. Çin, eğitimde devasa reformlar³ yapmayı ulusal dönüşümün en önemli ögesi olarak teşvik etmektedir. Brezilya’nın ilk kadın başbakanı olan Dilma Rousseff, eğitimi hükûmetin yenilik⁴ adına belirlediği stratejilerin merkezine koydu. Hangi ülkeye bakarsanız bakın dünyanın her yerinde eğitim, hükûmetlerin gündeminde en üst sıradadır.

2000 yılından beri standart akım, Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı olan PISA ile çok güçlendi. PISA sonuçları, öğrencilerin matematik, okuma becerisi ve fen bilgisi dersleriyle ilgili standart sınavlardaki performanslarına dayanır ve Paris merkezli Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü olan OECD tarafından yönetilmektedir. PISA üçer yıllık dönemler hâlinde dünya genelindeki 15 yaş grubundaki öğrencileri değerlendirir. PISA’ya dâhil olan ülke sayısı 2000 yılında 32 idi ve bu sayı 2012 yılında 65’e yükseldi. Bu süreç içerisinde, sınava tabi tutulan öğrenci sayısı da neredeyse iki katına çıktı ve 2000 yılında 265.000 olan öğrenci sayısı, 510.000’e yükseldi.⁵

PISA’nın siyasi etkisi de ilerleme gösterdi. 2001 yılında Avrupa basınında PISA sonuçları nispeten dikkat çekmemektedir. 2013 yılında ise, dünya genelinde manşetler atıldı ve bu manşetler hükûmetler aracılığıyla her yerde büyük bir sarsıntıya neden oldu.⁶ Günümüzde Eğitim Bakanları kol kaslarını şişiren sporcular gibi başarı sıralamalarını karşılaştırmaktalar ve basın gibi onlar da sıralamayı başarılarının mutlak ölçüsü olarak görmekteler.

Çin’in Şangay şehri 2009 yılında ilk defa PISA’ya katıldı

ve her üç kategoride de en yüksek başarıya ulaştı. Bu sonuç, Batı ülkelerini kökten sarstı. 2012 yılında Şangay yine en üst sıradaydı ve hemen ardından Singapur, Hong Kong ve Chinese Taipei geliyordu. Batı basını, “Asya’ya özgü eğitim modeli”nin gücü hakkında hararetli yorumlar yaptı ve kendi ülkelerindeki siyasetçilere standartları artırmak ve evrensel rekabete ayak uydurmak için daha fazlasını yapma çağrısında bulundular.

ABD Eğitim Bakanı Arne Duncan, bu durumla ilgili şu şekilde yorum yaptı. “ABD’nin 2012 PISA’da sergilediği performansın büyük resmi açık ve serttir. Bu, eğitimsel durağanlığın resmidir. Bu tür sonuçlar eğitimsel rehavete ve düşük beklentilere karşı bir uyarı çağrısıdır. Problem, bugün 15 yaşındaki çocuklarımızın öncekinden daha kötü performans sergiliyor olması değil... Asıl problem, öğrencilerimizin durumunun kötüye gitmesidir. Yüksek performansa sahip diğer ülkeler yanımızdan geçerken biz yerimizde sayıyoruz.”⁷ Gayet açıktır ki Obama hükûmetinin eğitim için yaptığı başlıca girişim “Race to the Top” adlı standartlar ve testler aracılığıyla okul gelişimini desteklemek amacıyla yapılan projeyi hazırlamak oldu. Bu proje ulusal mali teşvik programı kapsamındadır.⁸

Neden eğitim bu kadar sıcak bir siyasi gündeme sahip? Bunun ilk sebebi ekonomiktir. Eğitimin ekonomik zenginlik üzerinde büyük bir etkisi bulunmaktadır. Son 25 yılda iş dünyası, dijital teknoloji alanındaki hızlı gelişmeler ve nüfus artışındaki büyüme nedeniyle dönüşüme uğradı. Bu süreçte ekonomik rekabet, ticaret, üretim ve hizmet üzerine yoğunlaştı. Hükûmetler iyi eğitilmiş çalışma gücünün ulusun ekonomik zenginliği açısından çok önemli olduğunu bilmekle beraber politikalarını yenilik, girişimcilik ve “XXI. yüzyıl becerileri” ile ilgili etkili konuşmalarla renklendirmektedir. Eğitime çok fazla para harcamalarının ve eğitimin dünyadaki en büyük yatırım alanlarından biri olmasının sebebi budur. 2013 yılında sadece Amerika Birleşik Devletleri’nde eğitim ve öğretim 632 milyar dolara mal oldu.⁹ Dünya genelinde ise, rakam 4 tril-

yon dolardan fazlaydı.¹⁰

İkinci sebep, kültürelidir. Eğitim, toplumların bir nesilden diğerine değerlerini ve geleneklerini taşımalarını sağlayan ana yollardan biridir. Bazıları için eğitim dışarıdan gelecek etkilere karşı kültürü korumanın bir yolu iken bazıları için de kültürel toleransı teşvik etmenin yoludur. Kültürel açıdan önemli olduğu için eğitimin içeriğiyle ilgili politik tartışmalar hep var olmuştur.

Üçüncü sebep, toplumsaldır. Toplumsal eğitimin bilinen hedeflerinden biri, geçmişleri ve durumları ne olursa olsun tüm öğrencilerin refah düzeylerini yükseltmek ve başarılı olmalarını sağlamakla birlikte onlara aktif ve faydalı vatandaş olmak için imkânlar sunmaktır. Uygulamada ise hükûmetler, sosyal denge için gerekli olduğunu düşündükleri tutum ve davranışların eğitim tarafından teşvik edilmesini isterler. Elbette bunlar bir politik sistemden diğerine göre farklılıklar gösterir.

Dördüncü sebep ise kişiseldir. Eğitimin kamu politikasıyla ilgili başlıca ifadeleri, tüm öğrencilerin kendi potansiyellerini fark etmeleri, başarılı ve üretken bir hayat yaşamalarıyla ilgili ritüeller içerir.

Peki, hükûmetler bu hedefleri nasıl başaracak?

Kontrolü Ele Almak

Hükûmetler okullara ne öğreteceklerini söyleyerek, sorumlu oldukları test sistemini dayatarak ve başarılı olmadıklarında alacakları cezaları belirterek toplumsal eğitimle ilgili dizginleri sıkı bir şekilde ellerinde tutmaya çalışıyorlar. Bazı ülkelerde hükûmetler eğitimle ilgili güçlü bir role sahip. Bazı ülkelerde ise politikacılar geleneksel olarak okullardan uzak duruyorlar. Örneğin, Amerika Birleşik Devletleri'nde eğitim daha çok eyalet düzeyinde organize edilir. Son zamanlara kadar federal hükûmetin eğitim üzerindeki rolü oldukça zayıftı. Tüm bunların hepsi 2001 yılında Meclisin "Hiç Bir Çocuk Geride

Kalması” (No Child Left Behind Act -NCLB) adlı yasayı geçirmesiyle değişti. O yıllardan beri hükûmet ortak olarak binlerce program düzenledi ve yeni test sistemi için sekiz yüz milyar dolardan fazla para harcadı.¹¹

Her ne kadar ülkeler arasında bazı önemli farklılıklar olsa da birçoğunun yaptığı reform stratejisi genel olarak çeşitli özelliklere sahip. Tipik bir reform stratejisi şu şekilde olur:

Yüksek performansla sahip eğitim sistemi, ulusun ekonomik zenginliği ve rakiplerinin önüne geçmek için çok önemlidir. Akademik başarının standartları mümkün olduğunca yüksek olmak zorundadır ve okullar bu standartları destekleyecek derslere ve metotlara öncelik vermek zorundadır. Bilgi ekonomisinin gelişimi göz önünde tutulursa mümkün olduğunca çok insanın daha iyi bir eğitim alması gerekir. (Özellikle de dört yıllık kolejlerde ve üniversitelerde.)

Bu sebepler okulların kendi takdir haklarını bir yana bırakacak kadar önemli olduğundan; hükûmetler, standartları ve müfredatın içeriğini belirler, standartların karşılandığını kontrol etmek için öğrencileri sistematik olarak teste tabi tutarlar ve gittikçe artan sorumluluk ve rekabet ortamında eğitimi daha etkili hâle getirmek için eğitimin kontrolünü ele almaya ihtiyaç duyarlar.

Daha önce eğitimle ilgili verdiğim hikâye gibi bu reform hikâyesi de oldukça akla yatkın görünüyor. Aynı zamanda göreceğimiz üzere eğitime son derece zarar da vermektedir. Ancak, ilk olarak bu hikâyenin uygulamada nasıl oyun dışı bırakıldığına bakalım.

Standartları Artırmak

Eğitimde standartları artırmak kesinlikle iyi bir fikir. Standartları düşürmenin zaten bir anlamı yok. Peki hangi standartlar arttırılacak? Neden bu standartları seçiyoruz ve nasıl uyguluyoruz? Okullar 'öze dönüş'ü sağlamalı diye gencl bir söyleyiş var. Bu ifade sevimli ve geleneksel bir şekilde sağdu-

yulu ve gerçekçi bir yaklaşım sunmaktadır. Bu durum, sebze yemek ve yeterince uyumak gibi bir şey. Peki “okulun öze döndürmesi gerekir” ile kastedilen nedir? Reform hareketinin dört tane önceliği bulunmaktadır: Herkesin alması gereken temel eğitim (okuma, yazma ve aritmetik), akademik standartları artırma, STEM¹ disiplini ve üniversiteye gitmek.

Birleşik Krallık ve ABD de dâhil olmak üzere bazı ülkelerde okuryazarlık ve matematiğin çok düşük olmasıyla ilgili uzun süreli bir kaygı yaşanmaktadır. Reformcular bu konuda haksız değiller. Evet, problemler var ve bu problemler yeni değil. 1983'te ABD Eğitim Dairesi 'Risk Altındaki Ulus' adında bir rapor yayımladı.¹² Rapor, ABD'yi ülkenin gelecekteki ekonomik ve sosyal refah düzeyini tehdit eden 'giderek sıradan olma eğilimi' altında ezileceğine dair uyardı. Reformcular, dilbilgisini, telaffuzu, noktalama işaretlerini ve temel matematiği doğru öğretmeye öncelik vermektedir.

Standart akım özellikle akademik standartları arttırmakla ilgilidir. Bu mantıklı görünebilir ancak akademik çalışma eğitimin sadece bir parçasını oluşturur. Eğitim ilk olarak, özellikle kelimeler ve sayılarla ilgili, analitik düşünmeyi ve genellikle 'bilgi önermeleri' olarak adlandırılan duruma odaklanmayı içerir. Daha sonra göreceğimiz üzere çeşitli sebeplerden dolayı bu fikir, eğitime hükmetmektedir.

Ne gariptir ki standart akımın aynı zamanda öğrencileri iş hayatına ve yurtdışındaki yarışmalarla mücadele etmeye hazırlaması ve dahası STEM disiplinine yani bilim, teknoloji, mühendislik ve matematik alanına vurgu yapması beklenir. Buradaki tuhaf çelişkiyi görebilirsiniz. Bir yandan politikacılar okullarda daha fazla akademik çalışma yapılmasını şiddetle talep ederken diğer yandan tümünün ekonomiyle ilişkili olduğunu söylerler. Bununla birlikte akademisyenlerin genellikle gerçek hayattan uzak oldukları, hayal aleminde yaşadıkları ve soyut teorilere kendilerini kaptırdıkları söylenir. Mo-

1 ÇN: STEM Science (Fen), Technology (Teknoloji), Engineering (Mühendislik) ve Mathematics (Matematik) kelimelerinin birleşiminden oluşuyor.

dern dünyadaki akademik çalışmaların, ulusların ekonomik kurtuluşu olarak görülmesi ilginç bir konudur ki buna daha sonra değineceğiz.

Son olarak, birçok ülkede üniversiteye giden öğrenci sayısı gittikçe artmaktadır. Ellili ve altmışlı yıllarda, Avrupa ve Amerika Birleşik Devletleri'nde yirmi kişiden biri üniversiteye gidiyordu. 1970 ve 2000 yılları arasında dünya çapında neredeyse %300 oranında bir artış yaşandı.¹³ Ekonomik açıdan gelişmiş ülkelerde üç lise mezunundan biri üniversiteye yöneliyor.¹⁴ Şu anda herhangi bir üniversiteye girmek liselerin nihai amacı olarak görülüyor.

Peki reformcular bu gündemi teşvik etmek için ne yapıyorlar? Başlıca üç tane strateji bulunmaktadır: Standartlaşma, rekabet, özelleştirme.

STANDARTLAŞMA

Formal eğitim başlıca üç unsurdan oluşur: Müfredat, öğretme ve değerlendirme. Temel strateji hepsini mümkün olduğunca standart hâle getirmektir. Birçok ülkede genellikle yıllık olarak hazırlanan bir müfredat doğrultusunda okulların ne öğreteceğiyle ilgili sıkı ilkeler bulunmaktadır. Bu durum, İngiltere, Fransa, Almanya, Çin ve daha birçok ülke için de geçerlidir. Bazı ülkeler, Finlandiya ve İskoçya, Amerika Birleşik Devletleri ve Singapur da dâhil olmak üzere daha esnek bir yapıya sahiptir.

Birçok ulusal eğitim programı farklı konular fikrine dayanır. Birçok sistemde bu konular için bir hiyerarşi söz konusudur. En üstte okuryazarlık, matematik ve şimdi de STEM disiplini yer alır. Daha sonra tarih, coğrafya ve sosyal bilimleri içeren beşeri bilimler gelir. Standart akım akademik çalışmaları vurguladığı için sanat, drama, dans, müzik, tasarım ve beden eğitimi gibi uygulamalı dersler ile iletişim ve medya çalışmaları gibi 'hafif dersler' daha az değerli görülmektedir ve hiçbirisi akademik olarak görülmemektedir. Sanat dersleri içe-

risinde de görsel sanatlar ve müzik derslerine drama ve dans derslerine göre daha fazla öncelik verilmektedir. Hatta bu son iki ders hiç öğretilmez. Alışveriş ve ev ekonomisi gibi mesleki programlar birçok okulda ders olarak işlenmemektedir. Bazı ülkelerde 'önemsiz' dersler için tüm koşullar ortadan kaldırıldı.

Öğretme açısından standart akım, grup aktivitelerinden ziyade doğrudan gerçeklere dayanan bilgi ve beceri eğitimiyle birlikte bütün sınıfın dâhil olduğu bir öğretimi uygun görmektedir. Bu nedenle yaratıcılık, kişisel ifade, sözsüz ve matematiksel olmayan çalışma modelleri ile keşif ve hayal gücüne dayanan oyunları öğrenmek oldukça şüpheli bir durumdur, hatta okul öncesinde bile.

Değerlendirmeye gelince standart akım, öğrencilerin cevapları kolaylıkla kodlanabilsin ve işleminden geçirilebilsin diye formal, yazılı sınavlara ve çoktan seçmeli testlere önem vermektedir. Portfolyo, kitap açık sınav, öğretmen değerlendirmesi, akran değerlendirmesi ve kolaylıkla ölçülemeyen diğer yaklaşımlar elbette şüpheli çalışmalardır. Bu durum öğrencilerin sıralarda oturarak çok fazla zaman harcamasını ve kendi kendine çalışmasını kısmen açıklıyor.

REKABET

Testlerin amaçlarından biri öğrenciler, öğretmenler ve okullar arasındaki rekabeti arttırmaktır ve böylece standartların yükseltileceği varsayılır. Bu yeni çevrede öğrenciler birbirleriyle rekabet içindedir, öğretmenler öğrencilerinin test sonuçlarına göre yargılanır, okullar ve bölgeler olanakları kazanmak için kıyasıya rekabet eder. Standart temelli testler fon paylaşımını, personel terfisini ve okulun açık kalıp kalmayacağını ya da farklı bir konuma sahip olup olmayacağını etkiler. Bu nedenle bu sınavlar 'katılan için önemli sonuçları olan' değerlendirmeler olarak adlandırılır. Gördüğümüz üzere rekabet, şu anda tipik olarak gittikçe uluslararası bir hâl alıyor.

ÖZELLEŞTİRME

Yüzyıldan uzun bir süredir endüstrileşmiş ülkelerde yaygın eğitimin masrafı, vergi sistemiyle karşılanmaktaydı ve kamu yararına yapılan bir yatırım olarak görülmekteydi. Şimdi ise bazı hükûmetler, özel şirket ve girişimcileri eğitime yatırım yapması için teşvik ediyor. Bu şirket ve girişimcilerin katılımı okullara ürün ve hizmet satmaktan kendi okullarını kâr amaçlı işletmeye kadar farklılık göstermektedir. Hükûmetler devlet okullarının farklı kategorilerini destekliyor. Örneğin, akademiler, imtiyazlılar, ücretsiz okullar gibi ve buralarda standart akımın bazı sınırlamaları bilerek hafifletiliyor. Bunun elbette birçok sebebi bulunmaktadır. Bunlardan birincisi rekabeti arttırmak, ikincisi tedarik çeşitliliğini arttırmak, üçüncüsü devlet hazinesindeki yükü azaltmak ve dördüncüsü de kâr elde etmektir. Daha öncede söylediğim gibi eğitim dünyadaki en büyük işletmelerden biridir.¹⁵

Nasıl Gidiyor?

Eğer standart akımlar beklenildiği gibi işe yarasaydı üzerine konuşulacak çok bir şey kalmazdı. Ancak, durum öyle değil. Herkesin alması gereken üç temel eğitim var. Milyarlarca dolar harcanmasına rağmen standart akım en iyi ihtimalle kısmi bir başarıya sahip. Amerika Birleşik Devletleri ve İngiltere gibi ülkeler okuryazarlık ve matematik becerisini arttırmak için boşuna çaba harcıyor. Bununla birlikte hedeflenen derslerdeki sınav sonuçlarının pek de artış göstermediğini görüyoruz.

2012 yılında Amerika Birleşik Devletleri'nde liseden mezun olanların %17'si akıcı olarak konuşamıyor ve yazamıyordu aynı zamanda telaffuz, dilbilgisi ve noktalama işaretlerinde sorunlar yaşıyorlardı (PISA skalasında seviye 2'nin altındaydılar).¹⁶ Yetişkinlerin %50'den fazlası okuryazarlık açısından seviye 3'ün altındaydı.¹⁷ Müzik Eğitimi Ulusal Birliği'nin eski başkanı Paul R. Lehman bu konuyla ilgili "Eğitim Başarısının

Ulusal Değerlendirmesi (NAEP) ile ilgili değerlendirmede birkaç puan artış yaşanmasına rağmen son yıllarda esasında pek bir değişme görülmedi ve 2013 Mart ayında Arne Duncan, Meclisi ülke genelindeki okulların %80'ninden fazlasının 2014'te NCLB (Hiçbir Çocuk Geride Kalmasın) projesinde muhtemelen başarısız olacağı konusunda uyardı." dedi.¹⁸

Problem sadece 'temel beceriler' ile ilgili değil. Amerikalı öğrenciler temel kültürel bilgileri öğrenmede zorluk yaşıyor. 2006 yılında National Geographic, Amerika'da kültürel bilgilerle ilgili bir araştırma yaptı. 18 ile 24 yaş arasındaki genç yetişkinlerin %21'i harita üzerinde Pasifik Okyanusu'nu gösteremedi. Daha da kötüsü (en azından benim için) %65'i harita üzerinde Birleşik Krallık'ı gösteremedi.¹⁹ Bu durum ülkelerin eğitim standartları açısından tam bir rezilliktir. Bu durum Birleşik Krallık için de pek farklı değil.²⁰

Standart akım, karşılaştığımız ekonomik zorluklarla baş etmemizi sağlamamaktadır. Aslında belirlenen önceliklerden biri gençleri iş hayatına hazırlamaktır. Bununla birlikte dünyadaki genç işsiz sayısı rekor seviyededir. Şu anda 15 ile 24 yaş arasında yaşayan 600 milyondan fazla nüfusun yaklaşık 73 milyonu uzun dönemli işsizdir.²¹ Bu oran kayıtlara geçen en yüksek orandır ve bu yaş grubundaki toplam nüfusun neredeyse %13'ünü oluşturur. 2008'den 2013'e kadar Avrupa'daki genç işsiz sayısı çarpıcı şekilde arttı ve oran neredeyse %24'e ulaştı.²²

Bu yıkıcı işsizlik durumu kendisinden beklenen her şeyi yapan ve üniversiteden mezun olan gençleri de etkiliyor. 1950-1980 yılları arasında bir üniversite diploması iyi bir işi garantilemek demekti. Eğer diplomanız varsa işverenler sizinle mülakat yapmak için sıraya girerdi. Ancak şimdi böyle bir şey söz konusu değil.²³ Asıl problem, mezuniyetin niteliğinde değil, niceliğindedir. Akademik nitelikler, bir çeşit para birimidir ve tüm para birimleri gibi onların değerleri de piyasa durumuna göre değişiklik gösterir. Bir üniversiteye gitmek önceden çok değerliydi çünkü bugüne oranla çok az insan bu dereceye

sahipti. Dünya üniversite mezunlarıyla doldukça artık üniversite diplomasının eskisi gibi ayırt edici bir yanı kalmadı.²⁴

2008 yılındaki durgunluk nedeniyle birçok üniversite mezunu iş bulmak için mücadele etmek zorunda kaldı. Yeni mezun olan biri elbette kendi alanında iş bulmak için biraz süreye ihtiyaç duyar. Yine de işsizlerin ya da 'vasıfsız işçilerin' sayısı 2008'deki durgunluktan bu yana oldukça arttı. Dahası, vasıfsız çalışanlar iş kalitesini de düşürdü. Şu anda yeni mezunlar, faturaları ödemek için düşük maaşlı veya yarı zamanlı işleri kabul etmek zorundalar.²⁵

Dünyanın birçok yerinde üniversite mezunlarına olan bakış açısı gittikçe kötüleşiyor. 1999 yılında Çin, üniversite sayısını büyük oranda genişletmeye başladı. O tarihten itibaren mezun olan işsiz sayısı gittikçe ciddi bir boyuta ulaştı. 1999 yılında Çin'de 840.000 üniversite mezunu vardı. 2013 yılında ise neredeyse yedi milyon mezun bulunmaktaydı. Çin Eğitim Bakanlığı "Mezun olanların %80'inin istihdam edilenler arasında yer alacağını buna rağmen işsiz kalacak kişi sayısının hâlâ yüksek olacağını gözlemlediğini" ²⁶ üzüntüyle dile getirdi.

Bazı kariyer alanları için bir diplomaya sahip olmak hâlâ önemlidir. Muhtemelen üniversite mezunları, üniversite eğitimi almayanlardan daha fazla para kazanacaklarının beklentisi içine giriyorlar. Ancak bir diplomaya sahip olmak herhangi bir alanda işe alınacağınızı garantilemiyor hatta bazı durumlarda yetersiz bile kalıyor.

Elbette bazı insanlar akademik çalışmalar yapmak istedikleri için üniversiteye giderler. Bununla birlikte düşük mezuniyet oranlarına baktığımızda ABD'li üniversite öğrencilerinin %40'tan fazlasının üniversite eğitimini tamamlayamadığını görüyoruz. Bu oldukça büyük bir orandır (özellikle Batı'da) Öğrencilerin çoğu liseden mezun olduktan sonra yapacak bir şeyleri olmadığı için yüksek öğretime devam eder. Birçok öğrenci üniversiteye belli bir amacı olmadan gider bu sebeple kayda değer sayıda öğrenci eğitimini tamamlamaz. Geri ka-

lanlar ise gelecekte ne yapacaklarına dair bir fikre sahip olmadan mezun olurlar. Birçoğu da borçla mezun olur. 2014 yılında Amerika Birleşik Devletleri'nde üniversiteden mezun olan ortalama her bir öğrenci dört ile altı yıl sonra yirmi ile yüz bin dolar arasında borca sahipti.²⁷ Amerika Birleşik Devletleri'nde öğrencilerin borç sınırı 2004 yılından beri her sene artmaktadır 2013 yılında toplam borç tutarı 300 milyar dolarla 1.3 trilyon dolar arasındaydı. Bu rakam tüm kredi kartları borçlarının toplamından daha fazlaydı.²⁸

Aslında okulların ne öğrettiği ile ekonominin gerçekten neye ihtiyacı olduğu arasında giderek genişleyen bir beceri boşluğu var.²⁹ Asıl ironi ise, çoğu ülkede çalışılacak birçok iş olmasına ve eğitime yapılan devasa yatırımlara rağmen birçok insanın o işleri yapacak beceriye sahip olmamasıdır. Her ne kadar tüm standart akımlar istihdam edilebilirlikten bahsetse de derslerin odak noktası insanları doğrudan işe hazırlamak değil, sadece akademik programların standartlarını arttırmaktır.

Yong Zhao, Oregon Üniversitesi'nde Eğitim bölümünde Küresel ve Online Eğitim Enstitüsü başkanı ve direktörüdür. Zhao, 1977'den 2005 yılına kadarki yirmi sekiz yıllık sürede Amerika Birleşik Devletleri'ndeki mevcut firmalarda yıllık olarak bir milyondan fazla iş olanağının yok olduğunu hesaplamıştır. Aynı süre boyunca yeni firmalar yılda üç milyondan fazla iş imkânı sundular. Bu yeni işlerin birçoğu eski, yitirilen işlere göre oldukça farklı ve daha önce öngörülemeyen beceriler gerektirdi; yaratıcı ve girişimci becerilere sahip olan kişilere kariyer yapma yolunda bu yeni işler sunuldu.³⁰

Bizim toplumumuz yetenek, rol ve meslek açısından çok fazla çeşitlilik içermektedir. Elektrik teknisyenleri, inşaatçılar, su tesisatçıları, aşçılar, sağlıkçılar, marangozlar, tamirciler, mühendisler, güvenlik görevlileri ve geriye kalan diğer meslek çalışanları (üniversite diploması olsun ya da olmasın) yaşamdaki her bir ihtiyacımız için kesinlikle hayati önem taşıyorlar. Bu mesleklere sahip birçok insan mesleklerinden tatmin olarak zevkle çalışıyor. Okullarda akademik çalışmalara yapılan

vurgunun bir etkisi de, eğitim sisteminin bu rollere odaklanmamasıdır ve akademik başarı gösteremeyen öğrenciler için bu rollerin ikinci derece seçenek olarak görülmesidir.

Hikâyeye devam edecek olursak akıllı çocuklar üniversiteye gider. Diğerleri ise ya erkenden okulu bırakır ve bir iş arar ya da bir meslek öğrenmek için meslek edindirme kurslarına başvurur. Her şekilde bu öğrenciler eğitimdeki statü merdiveninde bir adım aşağıda yer alır. Bu akademik/mesleki sınıf sistemi, eğitimdeki en mahvedici problemlerden biridir.

Bu ayrımı yaparak neleri kaçırdığımızı resmedebilmek için burada biraz durmak istiyorum. Amerika Birleşik Devletleri'ndeki birçok okulda olduğu gibi Kaliforniya Sebastopol'daki Analy Lisesi'ndeki 'alışveriş programı' ilgi görmüyordu. Ana alışveriş odası, görkemli bir sandık odasından pek farklı değildi. Okulun önceliği kesinlikle üniversiteye hazırlamak ve standart testlerde başarılı olmaktı kısacası mesleki programlar ikinci planda tutuluyordu.

Aynı zamanda Sebastopol, üreticiyi destekleyen öncü dergilerden Make dergisinin hazırlandığı yerdir. Make, Analy Lisesinden bir grup öğrenciyi ofislerine davet etti ve onlara 3-D yazıcılı, bilgisayar destekli tasarım ve daha birçok olanakla bir şeyler yaratmak için imkân sundu. Bu program o kadar popüler hâle geldi ki Make artık ofisinde yer bulamamaya başladı. Bu nedenle eğer Analy Lisesi meslek programlarında üretim yapmaya yer verirse gerekli ekipmanları okula tedarik etmeye karar verdi.

Analy Lisesi'nde öğretmen olan Casey Shea bu fikri benimsedi. Alışveriş odası temizlendi, yeni ekipmanlar odaya yerleştirildi ve bazı gönüllüler gerekli araç gereç ve diğer ekipmanlarla birlikte nakit para bağışında bulundu. Program kısa sürede sadece 'bu alanı seçen öğrenciler' arasında değil tüm öğrenciler için popüler bir hâle geldi

Casey bu durumla ilgili görüşlerini benimle paylaştı. "Ce- bir 1 ile mücadele eden öğrencilerden diferensiyel ve integral hesaplamaları öğrenmeye çalışan öğrencilere kadar geniş bir

yelpaze var. Hepsi olmasa da en azından öğrencilerin yarısı, genel olarak adlandırılan ‘akademik yolu’ takip ediyorlar. Bu nedenle, 3-D yazıcılara, elektronik ve robotik âletlere sahip olmanın önemli bir faktör olduğunu düşünüyorum.”

Bu program öğrencilere vinil kesicinin nasıl kullanılacağını göstermekten daha fazlasını içeriyor. “Asıl heyecanlandırıcı, programın girişimci yanı. Program bir üniversiteye girmekten daha fazlasını vadediyor çünkü öğrenciler kendi fikirlerinin satılabilir ürünlere dönüştürülebildiğini görüyorlar. Bana göre bu durum öğrencileri, ‘Tamam, ben video mağazasında çalışacağım’ düşüncesinden uzaklaştırarak onlara dünyada keşfedilecek yeni yolların kapısını açıyor. Öğrenciler program süresince tatilde kullanmak için gerçekten güzel süs eşyaları tasarladılar ve biz bu süs eşyalarını satarak bin dolardan fazla kazandık. Yerel bir bira fabrikası için koster seti hazırladık. Bira fabrikalarının yaptıklarını yapmaya istekli olacağından emin olduğum sanatçı ruhuna sahip mükemmel insanlar ve küçük işletmeler var. Öğrenciler, malzeme, zaman ve diğer tüm masrafların analizini yaparak işe gitmek, sahayı hazırlamak ve maliyeti hesaplamak zorundalar.” Muhasebe öğretmeniyle, öğrencilerin bu girişimci yanlarını destekleyip, onları gerçek sonuçlara götürecek birinci sınıf bir iş çıkartmaları yönünde neler yapılabileceğini konuşuyoruz.

Sağlıklı bir ekonomi, insanların yeni iş alanlarına karşı olumlu bir düşünce yapısına sahip olmalarına ve insanların bu alanları genişletme becerisine ve istihdam oluşturmaya dayanır. 2008 yılında IBM, kurum liderlerinin personellerde en çok ne tür özellikler aradıklarına dair bir araştırma yayımladı. Seksen ülkede binbeş yüz liderle görüştüler ve öncelik verilen iki alan ortaya çıktı; değişikliklere uyum sağlayabilme ve yeni fikirler üretmede yaratıcı olma. Birçok niteliğe sahip mezunlar, bu nitelikleri bakımından eksik bulundular. Girişimcilerin ihtiyaç duyduğu yeteneklerin çok azı, reformcuların çok fazla değer verdiği stratejiler tarafından ulaşılabilir hâle getirilmektedir.³¹ Buna karşılık standartlaştırılmış eği-

tim, günümüz ekonomisinin dayandığı yaratıcılık ve yenilik yapma niteliklerini mahvetmektedir.

Yong Zhao'nun da belirttiği gibi, standart testlerde başarılı olan ülkelerle girişimci yeteneğini gösteren ülkeler arasında ters bir ilişki bulunmaktadır. Bu şaşırtıcı değildir.³²

Daha öncede belirttiğim üzere en son yapılan PISA değerlendirilmesinde en iyi performans gösteren okul sistemi Şangay'a aittir. Şangay kendi performansı karşısında diğer ülkelere göre daha az etkilenmiş görünmektedir. Şangay Eğitim Komitesinde üst düzey memur olan Yi Houqin, sonuçlardan memnun olduğunu ama öğrencilerin bu kadar başarılı olmasına şaşırmadığını söyledi. Sonuç olarak, eğitim sistemleri öğrencilerin bu testlerde başarılı olması için ezberleme yöntemine odaklanıyor. Asıl konu bu değil. Houqin, komisyonun bir noktada PISA testlerinden uzak durmayı düşündüğünü ve "Şangay'ın sözde '#1 okul' olarak adlandırılmasına gerek olmadığını, Şangay'ın sağlam eğitim ilkelerini benimseyen, öğrencilerin fiziksel ve psikolojik gelişimlerine saygı duyan ve onların hayat boyu gelişimleri için sağlam temeller atan okullara ihtiyacı olduğunu." söyledi.³³

1982 yılında Wayne Gretzky, buz hokeyinde dünya birincisiydi. Greyzky, sırrının basit olduğunu dile getirdi. Diğer oyuncular pakın olduğu yerde yarışmaya önem veriyorlar. Gretzky ise pak nereye gidiyorsa oraya gittiğini söyledi. Standartlaşma için acele eden çılgın zihinlere direnmek zordur .Şu anda birçok ülke pakın nereye gideceğinden ziyade nerede olduğuna odaklanıyor.

İşsizlik sadece ekonomik bir mesele değildir aynı zamanda hayatları ve tüm halkı mahveden bir felakettir. Birçok ülkede 'sosyal dışlanma' problemi gittikçe büyüyor. Ekonomik yönden gelişmiş ülkelerde zenginler, orta sınıf ve yoksulluk içinde yaşayanlar arasındaki fark gittikçe büyümektedir. 2012 yılında Amerika Birleşik Devletleri Nüfus Sayım Bürosu tarafından yapılan bir araştırmaya göre ABD'deki 'yoksulluk açığı' 178 milyar dolardır.³⁴ Yoksulluk ve sosyal mahrumiyet genç

insanların eğitim başarısı üzerinde toksik tesiri yaratabilir. Bazıları kendi koşullarına karşı savaşıyor ve başarı kazanıyor. Bazıları ise bunu yapamaz. Eğitim, gelir uçurumunun sadece kaynağını oluşturmuyor aynı zamanda standart akımın desteklediği eğitim şekilleri onu daha da kötü bir hâle getiriyor. Standartlaştırılmış eğitim monoton doğası nedeniyle yoksul insanlara çok az ilham verir ve onları nadiren güçlendirir.

Dışsal Ekonomi

Standart akım, kendi belirlediği hedeflere ulaşamıyor. Aynı zamanda öğrencilerin yükümlülüğü ve öğretmenlerin maneviyatı üzerinde yıkıcı sonuçlara neden oluyor.

1970 yılında Amerika Birleşik Devletleri dünyadaki en yüksek lise mezuniyet oranına sahipti ama şimdi en düşük orana sahip. OECD'ye göre ABD'de liseden mezun olan toplam kişi oranı şu anda yaklaşık olarak %75'tir. Bu oran ABD'yi araştırmaya dâhil olan yirmi sekiz ülke içinde yirmi üçüncü yapıyor. Bazı eyaletlerde ve bölgelerde mezuniyet oranı daha da düşük.³⁵ Toplamda, yaklaşık yedi bin genç liseyi her gün bırakıyor. Okulu bırakan gençlerin bazıları eğitimlerine başka şekilde devam ediyor örneğin açık liselere devam ediyorlar ya da Amerika Birleşik Devletleri'nde ve Kanada'da yapılan GED sınavlarına hazırlanıyorlar. Bununla birlikte yine de geleneksel eğitimin kendilerine göre olmadığına karar veren gençlerin sayısı hâlâ fazla. Diğer ülkelerde de durum pek iç açıcı değil. Sosyal ve ekonomik maliyet ise devasa boyutta.

Genel olarak, lise mezunları lise mezunu olmayanlardan daha fazla kazanmak ve daha fazla vergi ödemek için iş bulur. Genellikle üniversiteye ya da diğer eğitim programlarına devam ederler ve kendi çevreleriyle daha çok ilgilenirken sosyal yardım programlarıyla daha az ilgilenirler. Yapılan bir hesaplama göre okulu erken bırakan öğrencilerin sayısı yarıya indirgenebilirse ABD ekonomisinin sosyal programlardan ve ekstra vergi gelirlerinden elde edeceği net kazanç yaklaşık ola-

rak yılda doksan milyar dolar olacaktır. Bu sayı sadece on yıl içinde neredeyse bir trilyon dolara ulaşır.³⁶ Bu gerçekten büyük bir rakam. Ancak diğer yandan her yıl yüzlerce, binlerce gencin daha üretken ve tatmin edici hayatlara sahip olmasından elde edeceğimiz faydayı düşünün.

NCLB (Hiç Bir Çocuk Geride Kalmasın) yasasının ana gündem maddelerinden biri sosyoekonomik gruplar arasındaki 'başarı farkını' kapatıyor olmasıdır ama bunun böyle olduğuna dair çok az kanıt var. Okul Yöneticileri Derneği'nin yetkili müdürü Daniel Domenech 2013 yılında "NCLB'nin bu toprakların yasası hâline gelmesinden bu yana on iki yıl geçti." şeklinde yazdı.³⁷ "Genellikle eğitimsiz kişiler tarafından yürütülen eğitim reformu nedeniyle standartlar ve mali sorumluluklar ülkeyi sarstı. Hâlâ bugün Afro Amerikalı ve Latin Amerikalı öğrencilerin yarısı liseden mezun olmuyor. Okulu bırakanların sayısı oldukça fazla. Okullara kayıt olanla mezun olanların sayısı iç karartıcı."

Bununla birlikte, öğretmenlerin yıpranma oranı aşırı derecede yüksektir. Amerika Birleşik Devletleri'nde öğretmenlerin çeyrek milyondan fazlası her yıl mesleklerini bırakıyor ve yeni öğretmenlerin %40'ından fazlasının da ilk beş yıl içinde mesleklerini bıraktıkları tahmin ediliyor. Bu tablo özellikle fakirliğin yüksek olduğu okullarda daha da kötü ve böyle yerlerde mesleği bırakma oranı her yıl yaklaşık %20'dir.³⁸

Öğretmenlerin yıpranma oranının yüksek olmasının asıl sebebi, öğretmenlerin çalıştığı koşullardır. Veriler gösteriyor ki okul personelinin problemleri, okulların örgütlenme durumu ve öğretmenlik mesleğinin ele alınış biçiminden kaynaklanıyor. Eğer öğretim kalitesi gelişirse öğretmen iş gücünün niteliği ve niceliğinde uzun soluklu gelişmeler sağlanabilir.³⁹

OKUL-CEZAEVİ HATTI

Bazıları için liseyi tamamlamamak mahvedici sonuçlar içerebilir. Amerika Birleşik Devletleri dünyadaki en yüksek tu-

tuklanma oranına sahip ülkedir. Yaklaşık olarak her otuz beş yetişkinden biri ya ıslahevine ya da hapishaneye giriyor veya ya şartlı tahliye ediliyor ya da suçu ispatlana kadar serbest bırakılıyor. Elbette liseden mezun olmamak gençleri kesinlikle felakete sürükleyecek anlamına gelmez. Okulu yarıda bırakan birçok sözde lise öğrencisi sıradışı, mükemmel hayatlara sahip olabiliyor. Gerçek olan, uzun süreli işsiz, evsiz ya da ıslahevinde olan insanların büyük bir kısmının liseden mezun olmadığıdır. Amerika Birleşik Devletleri'nde erkek mahkûmların üçte ikisinden fazlasının lise diploması yoktur.

Amerika Birleşik Devletleri'nde liseye giden bir öğrencinin bir yıldaki eğitim masrafı ortalama onbir bin dolardır.⁴⁰ Bir lise öğrencisini hapiste tutmanın bir yıllık masrafı ise, yirmi bin dolardan fazladır. Yıllık masraf ise yaklaşık yetmiş milyar dolardır. Bu sayı, 1998'den 2007'ye kadar %127'lik bir fon artışına denk geliyor. Buna karşılık aynı dönemde yüksek öğretimin finansmanında sadece %21'lik bir artış olmuştur.⁴² İşin içinden çıkabilerseniz çıkın...

“Sözde okulu bırakanlar” ifadesini kullandım çünkü bu ifade bu gençlerin sistemde başarısız olduğunu ima ediyor. Aslında sistemin onları başarısız yaptığını söylemek daha doğru olur. Okulu erken bırakan her bireyin bunu yapmak için kişisel sebepleri var. Örneğin, ailevi sorunları olabilir, akran baskısı altında olabilirler ya da bu hikâye onlara inandırıcı gelmeyebilir. Sebepler ne olursa olsun, okulu bırakmak sadece bir sorun değil, sistemin tamamında var olan daha derin bir sorunun belirtisidir. Eğer bir yeri işletiyorsanız ve her yıl müşterilerinizin üçte birinden fazlasını kaybediyorsanız sorunun onlarda mı yoksa sizde mi olduğunu merak etmeye başlamalısınız.

SERBEST KALMA

Mezun olmayanların sayısı yeterince iç karartıcı. Ancak eğitime devam eden ve tüm süreç boyunca sıkılan ve mutsuz olan milyonlarca öğrenci hesaba katılmıyor. Kuzey Amerika'da

yapılan bir araştırmaya göre liseye gidenlerin oranı %63'tür.⁴² Bu öğrenciler, gönülsüz bir şekilde eğitime devam eden, yaptıkları şeye çok az ilgi duyan ve mezun olup yaşamlarının geri kalan kısmına devam etmek için eğitim sürecinin bitmesini bekleyen öğrencilerdir.

ENDİŞE VE KAYGI

Bir öğrenciyi PISA sıralamasında üst seviyeye çıkarmak için harcanan uluslararası çabada öğrenciler ve öğretmenler tarafından ödenen bedel nedir? Örneğin, Güney Kore her PISA programında ilk beşte yer alır. Güney Kore'de her bir öğrenci için yaklaşık 8.200 Dolar harcanır. Bu, OECD sıralamasında ikinci sırada yer alan ülkenin GSYİH'sinin neredeyse %8'ini temsil etmektedir.⁴³ Güney Koreli aileler çocuklarının okul sonrası öğretimlerine binlerce dolar harcıyor. Ancak Güney Kore'nin uluslararası testlerdeki yüksek performans için ödediği bedel daha yüksek çünkü ülke şu anda endüstrileşmiş OECD ülkeleri arasında en yüksek intihar oranına sahip.⁴⁴

Son kırk beş yıl içinde, intihar oranları dünya çapında %60 artış gösterdi. İntihar, şu anda onbeş ile kırkdört yaş arasındaki ölümlerin önde gelen üç nedeni arasındadır. Bu rakamlar ölümle sonuçlanan intihardan belki de yirmi kez fazla olan intihar girişimlerini içermiyor. En yüksek intihar oranı, yaşlı erkek nüfusuna aitti. Gençler arasındaki intihar oranı o kadar yüksek seviyeye çıktı ki şu anda hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkeler arasında en yüksek orana sahip üçüncü grubu oluşturmaktalar.⁴⁵

Temel Bilgilere Dönüş

Standart akım, okullardaki standartlar nedeniyle yasal kaygı hâline gelmiştir. Öğrencilerin okul başarısını etkileyen birçok faktör bulunmaktadır. Bu faktörler öğrenci motivasyonu, yoksulluk, sosyal dezavantajlar, ev ve ailevi durumlar, okul-

lardaki yetersiz koşullar ve fon imkânı, test ve değerlendirme baskısı ile daha pek çok sebebi içermektedir. Okullardaki başarıyı artırmak için bu faktörler ihmal edilmemeli ve göz önünde tutulmalıdır. Ancak, bu faktörlerin hepsi elbette tüm hikâyeyi oluşturmamaktadır. Zengin bir muhitte yer alan ve tüm olanaklara sahip okullarda bile hâlimden memnun olmayan ve başarısız olan öğrenciler bulunmaktadır. Koşullar kader demek değildir. Bunu göstermek için kitap boyunca 'yoksun yerlerdeki' okullardan örnekler vereceğiz. Bu okullar yaratıcı yaklaşımlar aracılığıyla öğretme ve öğrenme alanında başarıya ulaşan okullardır.

Bazı durumlarda, düşük standartlar şüphesiz okulların kendi eksikliklerinden ve öğretme metotlarındaki niteliklerden kaynaklanıyordu. Düşük standartlar aynı zamanda 'ileri düzeyde' eğitimin çekirdek düşüncelerinin yanlış kullanımını ve 'geleneksel' eğitimle ilgili yanlış anlaşılan kutuplaşmaları içerebilir. Bu konuların her birine daha sonra değineceğim. Sebepler ne olursa olsun araştırmalar ve uygulamalar defalarca göstermiştir ki öğrencilerin başarısını arttıran kritik faktör öğrencilerin kendi motivasyonu ve beklentileridir. Öğrencilerin motivasyonunu ve beklentilerini arttırmanın en iyi yolu, öğretimin kalitesini geliştirmek, zengin ve dengeli bir müfredat oluşturmak, destekleyici ve bilgilendirici değerlendirme sistemine sahip olmaktır. Siyasi yaklaşım ise bunun tam tersidir: Müfredatı daraltmak ve mümkün olan her yerde içeriği, öğretimi ve değerlendirmeyi standartlaştırmak. Bu yaklaşımın yanlış olduğu kanıtlanmıştır.

Kanıt, standart akımın kendi koşullarına göre başarısız olduğu ve çözümden ziyade daha fazla probleme neden olduğu her yeredir. Aynı zamanda PISA sıralaması açısından en başarılı olan bazı ülkeler, gündemlerini değiştiriyor, öğrencilerin becerilerini ve niteliklerini geliştirmeye odaklanıyorlar. Bu durum, standart akımın sistematik bir şekilde engellemeye çalıştığı bir şeydir. Açıkçası bu değişime acilen ihtiyaç duyulmaktadır.

Gerçek olan, çocuklarımızın ve halkımızın standart akımı temel almayan farklı bir eğitim türüne ihtiyaç duyduğudur. Bu eğitim türünün nasıl olduğunu anlamak için gerçekten temel bilgilere dönmemiz gerekiyor. Bu bilgiler, belli bir konuyu, belli bir öğretme metodunu ya da değerlendirme stratejisini içermiyor eğitimin öncelikle hizmet etmesi gereken hedeflerin temelini oluşturuyor.

Bunun için düşünce tarzımızda ve okula olan bakış açımızda köklü bir değişiklik yapmalıyız; eski sanayi modelinden tamamen farklı ilkelere ve uygulamalara dayanan bir değişiklik. İnsanlar, standart ölçü ve şekillere girmemeli aynı zamanda becerileri ve kişilikleri de buna tabi tutulmamalıdır. Bu temel gerçeği anlamak, sistemin nasıl başarısız olduğunu ve aynı zamanda nasıl değiştirilebileceğini görmenin anahtarıdır. Bunu yapmak için hikâyeyi değiştirmek zorundayız yani daha iyi bir metafora ihtiyacımız var.

BÖLÜM 2

Metaforları Değiştirmek

Steve Rees, yetişkin çocuklarıyla Kansas City’de yaşayan bir mimardır. Bir gün, risk altında olan lise öğrencilerinin eğitimine kendini adayan DeLaSalle Eğitim Merkezi’ne kariyer sohbeti için öğle yemeğine davet edildi. Steve, yemeğe giderken çoğu DeLaSalle öğrencisinin daha önce okuldan atıldığını ve birçoğunun berbat bir geçmişe sahip olduğunu biliyordu. Yemekte keşfettiği şey, bu öğrencilerin kendi yaşamlarıyla ilgili bir şey yapmak için tahmin ettiğinden daha büyük bir istek duyduklarıydı.

Steve bana “İşlerine yarayacak dersi bulamayan çok sayıda öğrenci olmakla birlikte öğrenme sorunu, duygusal ve sosyal sorunlar yaşayan öğrenciler var ama aynı zamanda orada büyük bir potansiyel de var.” dedi. Steve okulda aktif bir rol üstlenmeye karar verdi. DeLaSalle’in bazı son sınıf öğrencileri için iki yıllık üniversite derslerini almalarını sağlayan bir program hazırladı. Aynı zamanda DeLaSalle öğrencilerini Kansas City’deki iş camiasındaki yetişkinlerle görüştürmek için danışma programı kurdu. Bu yetişkinler öğrencileri öğle yemeğine çıkarmak için gönüllü oldu ve yine gönüllü olan kurumlarda birlikte zaman geçirdiler. Öğrenciler geleceklerine dair bir bakış açısı kazandılar. Danışmanlar onlarla duygusal bir bağ kurdular. Birçok öğrenci böyle bir şeyin olmasını beklemiyordu ve bu bağ onlar için gerçekten çok değerliydi.

Program büyük bir ses getirdi ama Steve bunu sadece bir başlangıç olarak düşündü. Bu süre zarfında Steve mizari çalışmalarına ara verdi ve iki yıllığına ülkeden ayrıldı. Ancak,

DeLaSalle'i ve çocukların onun üzerinde bıraktığı etkileri düşünmekten kendini alıkoyamadı. "Her ne kadar yanlış yönlendirilmiş olsalar da onlar bir parça cesarete sahipti."

Ülkeye geri döndüğünde DeLaSalle'e gitti, okul yönetimine yaratıcılık ve girişimcilikle ilgili ders verip veremeyeceğini sordu. Okul bu teklifi hemen kabul etti. "Kürdandan köprüler yaptık, bir kitabın nasıl yazılacağına dair düşündük ve yapabilecekleri diğer şeyler hakkında konuştuk. Bu yaptıklarımız öğrencilerin süreç üzerinde düşünmesini sağladı. Bir berber dükkânını işletmek nasıl olurdu? Eğer yılda 80.000 Dolar kazanmak istiyorsan bunu bir berber dükkânı işletirken nasıl yapardın? Çocuklar birbirine The New York Times'ın işletme bölümlerini okumaya başladı."

Bu, güçlü bir öğrenci katılımıyla birlikte oldukça olumlu bir adımdı. Ancak yaşanacak gerçek dönüm noktasının eli kulağındaydı. Steve kendisini 'araba tutkunu' olarak tanımlıyordu ve öğrencileriyle yaptığı şeylerden biri kavramsal düzeyde araba tasarlamaktı. "Biz çalışan gerçek kısımları değil gövdeyi tasarlıyorduk. Öğrenciler kendi küçük modellerini yapıyordu ve içinden birini seçip strafordan gerçek boyuttaki modelini yaptık. Çocuklar 'Neden gerçek bir araba yapmıyoruz?' demeye başladılar. Artık saçma sorular sormaya korkmuyorlardı. Ben yüz defa yapamayacağımızı söyledim ama en sonunda 'Öğrenciler kalıpların dışına çıkmaya başladı ve benim bunun için bir yol bulmam gerekiyor.' diye düşündüm."

Steve, kaza yapmış Indy yarış arabası buldu ve onu öğrencilerine verdi. Öğrenciler kürdan ve straför gibi hayali şeylerden yola çıkarak araba tamir etmek gibi daha somut şeyler yapmaya başladılar. Daha önceden bir yarış arabası olarak kullanıldığından araba aşırı derecede hafifti. Steve öğrencilerine çevre sorumluluğunu ve yeni teknolojiyi öğretebildiğini fark etti ve yarış arabasını elektrikli bir araca dönüştürmeleri için onlara yardım etti.

Böyle bir çalışma DeLaSalle'nin baş edebileceğinden daha büyüktü bu nedenle, Steve bu çalışmayı kâr amacı gütmeye

yen bir projeye dönüştürdü ve 'Minddrive' olarak adlandırdı. Aynı zamanda Bridgestone'dan sponsorluk için para aldı. Bridgestone arabayı test etti ve galon başı 716 kilometre eş değer olduğunu gördü. "Öğrenciler birden önemli bir şey yaptıklarını hissettiler ve kendilerini yetkili kişiler olarak gördüler. Süreç içerisinde makine ve teknoloji hakkında birçok şey öğrenmekle birlikte birtakım kurmanın ne demek olduğunu da öğrendiler."

Ben bu kitabı yazarken Minddrive'ın öğrencileri geri dönüşüm yoluyla dört araba daha yaptılar; 1999 Lola Champ Car, 2000 Reynard Champ Car, 1977 Lotus Esprit ve tamamen yeniden dönüştürülen 1967 elektrikli Karmann Ghia. 2012 yılında öğrenciler Lotus'u San Diego'dan Jacksonville'e götürdüler ve yol boyunca aracı şarj etmek için kırk kez mola verdiler ve her molada okul grupları, ticaret okulları, yerel dernekler ve Sierra Club'da dâhil olmak üzere birçok dinleyiciye sunum yaptılar.

2013 yılında, Karmann Ghia ile Akron'dan Washington D.C.'ye gittiler. Bu araç sosyal medyada bahsedilen 'social fuel' donanımına sahipti. Sosyal medyada bu konuyla ilgili kampanya başlatıldı ve birçok farklı ülkede haber programlarında öğrencilerin bu başarısına yer verildi. Halk tarafından tanınan Richard Branson ve Nancy Pelosi bile onlarla ilgili yazılar yazdı.

Şu anda Minddrive'a yedi farklı bölgeden dâhil olan öğrenciler var. "Bu öğrencilerin hepsi arabalarla ilgileniyor çünkü bu onlar için özgürlüğü temsil ediyor." Steve şöyle devam ediyor. "Öğrencilerin hepsi internete ilgi duyuyor çünkü internet onlar için iletişim kurmanın ucuz bir yolu. Önce okuldaki rehberlik servisiyle görüşerek sonra da kulaktan kulağa gelen bilgiler ışığında öğrenci seçmeye başladık. Geçen sene DeLaSalle'e gittik ve spor salonunda saat on otuzda toplantı yapacağımıza dair bir ilan yapıştırdık. Okuldaki 180 çocuktan 53'ü Cumartesi günlerini gönüllü olarak feda ederek toplantıya katıldı.

“Gençler bizim programımıza katılarak bir şeyler yapabilmenin öz güvenini yaşıyor ve bu onlar için inanılmaz bir şey. Nihai aşamada elektrikli arabayla başka ülkelere gitmek gibi daima sıradışı şeyler yapmaya çalışıyoruz. Öğrenciler bunu yaptıklarında istedikleri her şeyi yapabileceklerine inanıyorlar ve bu okuldaki diğer öğrencileri de etkiliyor. Diğer öğrenciler Minddrive öğrencilerini büyük bir başarı hikâyesi olarak görüyor. Öğrencilerimiz kendilerini özel hissediyorlar. Okula gelirken kendilerine ait tişörtlerini giyiyorlar.”

Minddrive öğrencileri kendi başarılarının büyüsünü yaşarken onların bu başarısını daha da önemli hâle getiren şey, yıllarca başarısız olarak adlandırılan bu öğrencilerin bunları yapabiliyor olmasıdır. “Bu çocuklar eğitim açısından en düşük %20’lik dilimde yer alan risk altındaki çocuklardı. Biz öğrencilerimizi oyuna biraz geç dâhil ediyoruz. Onlar bir cetveli dahi kullanmayı bilmeyen son sınıf öğrencileri olarak karşımıza geldiklerinde, bu başarı hikâyeleri o anda devreye giriyor. Akademik açıdan çok düşük kapasiteye sahip öğrenciler üzerinde bile bir etki yaratabiliyoruz. Biz bu öğrencilerin geleceğe dair farklı bir bakış açısına sahip olduklarını biliyoruz. Gençler tutkuyla yapabilecekleri şeyi buluyorlar ve hayatlarında inanılmaz değişikliklere kapı açıyorlar. Örneğin, sınıfta kalmak üzereyken bize gelen bir kız öğrencimiz var. Kimse onun onur listesinde yer alacağını ve üniversiteye gideceğini düşünmüyordu.”

“Gerçek değer in onların kendi okullarında ortaya çıktığını görüyoruz. Öğrencilerin notları yükseldi. Bu yıl son sınıf öğrencisi olan on iki tane öğrencimiz vardı. Tüm hepsi mezun oldu ve onların %80’ini şimdi üniversiteye gidiyor. Biz onların üniversiteye gidip gitmedikleriyle ilgilenmiyoruz. Bizim gerçek hedefimiz, hayatın sürdürülebilirliğidir. Biz öğrencilerimizin bir ailesi, bir evi ve bir arabası olsun istiyoruz.”

Alternatif Eğitim

Birkaç yıl önce, alternatif eğitim programı kapsamında Los Angeles'a bir toplantıya davet edildim. Programlar okulda başarısız olan ya da okulu tamamen bırakan gençleri yeniden kazanmayı hedefliyordu. Toplantıda teknoloji, sanat, mühendislik, topluluk inisiyatifi, iş hayatı gibi konulara yer verildi. Her ne kadar hepsi birbirinden farklı görünse de tüm programlar bazı ortak özelliklere sahip. Bu programlarda geleneksel eğitimde başarısız olan çocuklarla çalışılıyor: Düşük başarılılar, dışlanmış öğrenciler, düşük öz saygıya sahip olanlar, kendi gelecekleriyle ilgili daha az iyimser olanlar. Bu programlar durumlarından hoşnut olmayan bu gençlere farklı bir öğrenme deneyimi sunuyor.

Öğrenciler genellikle topluluk içinde başkalarına yardım ederek uygulanabilir projeler ya da sanatsal ürünler ve performanslar üzerine gruplar hâlinde iş birliği içinde çalışıyorlar. Kendi öğretmenlerinin yanı sıra farklı alanlarla ilgilenen mentörler ve örnek olabilecek insanlarla da çalışıyorlar: Mühendisler, bilim insanları, müzisyenler, iş liderleri ve daha birçoğuyla. Bu alternatif eğitim programları ile çoğu zaman olağanüstü sonuçlara ulaşıyor.

Okulda uyumayı tercih eden öğrenciler artık uyanıyor. Kendisini akıllı görmeyenler artık akıllı olduklarını fark ediyor. Hiçbir şeyi başaramama korkusu yaşayan öğrenciler başarabileceklerini keşfediyor. Süreç içerisinde daha güçlü bir amaç ediniyorlar ve kendilerine saygı duyuyorlar. Bununla birlikte geleneksel eğitimdeki başarıları da büyük oranda artırıyor. Üniversiteye gitmeyi hayal bile edemeyen öğrenciler gidebileceklerini görüyorlar. Üniversiteye gitmek istemeyen öğrenciler hayatta mutlu olabilecekleri başka alanlara yöneliyorlar.

Bu durumla ilgili beni gerçekten üzen şey ise, bu programların 'alternatif eğitim' olarak adlandırılmasıdır. Eğer tüm eğitimler bu imkânları sunabilseydi alternatiflere hiç ihtiyaç kalmazdı. Elbette Minddrive gibi alternatif eğitim programlarının başarısı kendiliğinden ve garanti olan bir şey değil. Bu süreç yetişkinlerin ilgisini, tutkusunu, uzmanlığını ve aynı

zamanda öğrencilerin güvenini, isteğini, özverili olmalarını gerektirir. Her bir program, her bir ilişki tıpkı Minddrive öğrencilerinin yaptığı arabalar gibi el becerisi gerektirir. Bununla birlikte bu programlar bu öğrencilerin öğrenme konusunda yetersiz olmadıklarını ve başarısızlığın onların kaçınılmaz kaderi olmadığını canlı biçimde göstermektedir. Bu gençler sistemin kendisi tarafından dışlanmış ve ötekileştirilmişti. Sistemin içinde yer alan diğer birçok öğrenci için de aynı durum geçerlidir. Asıl sebep, yaygın eğitimin Minddrive tarafından örneklendirilen prensiplerden farklı şekilde yürütülmesidir. O hâlde bu prensipler nelerdir ve yaygın eğitim nasıl böyle bir hâl aldı?

Endüstriyel Eğitim

Gelişmiş bir dünyada, çocuklar yaklaşık beş yaş civarında okula başlıyor ve yaklaşık 12 yıl zorunlu eğitime devam ediyor. Okula gitmek sanki arabayı yolun sağından ya da solundan kullanmak gibi doğal bir şey olarak görülüyor. Ancak eğitimin prensipleri nispeten yeni hazırlanmıştır. Bu prensiplerin çoğu XIX. yüzyılın ortalarında gerçekleşen Sanayi Devrimi ile oluşmaya başladı ve Sanayi Devrimi ile Avrupa yaklaşık yüz yıl önceden güçlenmeye başladı.

Daha erken dönemlerde, insanların büyük bir çoğunluğu kırsal bölgelerde yaşıyor ve çalışıyordu. Şehirler küçük ticaret merkezleriydi. XVI. Yüzyıl Avrupası'nda toplam nüfusun yaklaşık %5'i şehirlerde yaşıyordu.¹ Kırsal kesimin çoğunluğu eski aristokratların feodal kurallarının altında yaşıyor ve çalışıyordu. Bu kişilerin yaşamları mevsimlerin ve inançlarının gerektirdiği ritüellere göre şekilleniyordu. Genellikle okuma yazma bilmiyorlardı ve yaşamlarını kazanmak için gerekli olan el becerisi ve ticaret dışında çok az eğitime sahiptiler. Eğitim zenginlere ve kiliseye katılanlara özgü bir şeydi.

Sanayi Devrimi her şeyi değiştirdi. XVIII. yüzyılın ortalarından itibaren bir dizi teknolojik yenilik, özellikle de yün ve

pamuk olmak üzere ürün ve malzeme üretimindeki geleneksel metotları değiştirdi. Aynı zamanda bu yenilikler, demir ve çelikten yapılan birçok yeni ürünün üretilmesini sağladı. Makineler ve buhar makinesi ulaşım alanında devrim niteliğinde değişikliklere yol açtı. Böylece insanlar ve ürünler demiryolu ve mekanik gemiler aracılığıyla öncesine göre daha hızlı bir şekilde daha uzak yerlere taşınabilir oldu. Sanayileşme, kömür ve gazdan elde edilecek büyük bir enerji talebini oluşturdu ve bu taleple maden çıkarma ve ham maddeleri rafine etme gibi yeni endüstri alanları oluştu. Fabrikalarda, tersanelerde ve değirmenlerde çalışmak için insanlar kırsal kesimden şehirlere akın etti. Diğerleri ise fabrikaların bağlı olduğu yerlerde kömür ve maden çıkarmak için kazı yaptı.

Sanayi Devrimi XIX. yüzyılda hız kesmeden ilerlerken yeni bir toplum yapısı da oluşmaya başladı. Temelinde, sanayileşmenin devasa makinelerini çalıştırmak için fiziksel iş gücünü oluşturan erkeklerin, kadınların ve çocukların oluşturduğu yeni kentli bir işçi sınıfı vardı. İşçi sınıfı, berbat bir fakirlik içinde, sağlıksız koşullarda, fiziksel yaralanmaların ve kazara ölümlerin yaşandığı acımasız şartlar altında yaşıyor ve çalışıyordu. Onlar sanayileşmenin meçhul piyadeleriydi.

İşçi sınıfı ve eski soylu sınıf arasında yeni bir 'orta sınıf' meydana geldi ve bu yeni orta sınıf ekonomi alanında başarılı oldu. Orta sınıfı oluşturanlar sanayi sahipleri ve ustalarıydı: Avukatlar, doktorlar, muhasebeciler, girişimciler, yatırımcılar ve finansçılar... Orta sınıfta yer alan bazı kişiler de kendi doğal yetenekleri ve kararlılıkları sayesinde fakirlikten yükseliş geçtiler. Kısacası, orta sınıfın hem kendileri hem de aileleri için hedefleri vardı, paraya da sahiptiler ve böylece hedeflerine doğru ilerlediler. Sebepleri farklı olsa da hem işçi hem de orta sınıf siyasi açıdan nasıl yönetildikleriyle ilgili seslerini yükseltmeye başladı. Onlar seslerini yükselttikçe eski aristokratların dâhil olduğu feodal sistem zayıflamaya başladı ve yeni bir siyasi düzen oluşmaya başladı.

Bu şekilde, Avrupa'da ve Kuzey Amerika'da alışverişi, ticareti, teknolojiyi, sanat ile bilim arasındaki fikir akışını desteklemek için yeni kurumlar oluşmaya başladı. Aynı zamanda hayırsever kurumlar, sağlık, eğitim ve sosyal yardım açısından işçi sınıfının ağır koşullarını hafifletmeye çalıştı.

Tüm bu karışık ortam içerisinde yaygın eğitim sistemi için talepler arttı. Vergilerden ve orta sınıfın gittikçe artan harcamaya gücünden elde edilen gelirler bu alana yatırım yapmayı mümkün kıldı. Bu sistemler birçok güç tarafından şekillendirildi.

Endüstriyel Amaçlar

Sanayileşmeyle birlikte madenlerde, fabrikalarda, demiryollarında ve tersanelerde sürekli ve yorucu iş gücü için beden işçisi ordusuna ihtiyaç duyuldu. (Mühendislik ve diğer tüm madencilik, üretim ve inşaat alanlarında çalışan kişiler için daha yetenekli teknik çalışanlar) Yeni oluşan ticari ve üretim bürokrasisini yönetebilmek için büro ve idari alanlarda çalışacak kişilere de (Maddi gücü yetebilen kişilere uzman hizmeti sunmak için avukatların, doktorların, bilim adamlarının ve akademisyenlerin oluşturduğu küçük bir mesleki sınıf) ihtiyaç duyuldu. Bazı sanayileşmiş ülkeler -özellikle Britanya- geniş çaplı sömürge ağına sahipti ve bu nedenle, yurt içinde ve yurt dışında imparatorluğun işlerini yönetmek için diplomatların, elçilerin ve memurların yer aldığı daha küçük bir yönetici sınıfına ihtiyaç vardı.

En başından beri, yaygın eğitim güçlü sosyal hedeflere de sahipti. Amerika Birleşik Devletleri'nde demokrasinin refahı için tüm vatandaşların eğitilmiş olmasına çalışıldı. Thomas Jefferson'ın dediği gibi "Eğer bir ulus, uygarlık içinde, hem cahil hem de özgür olmak istiyorsa bu, asla olmayan ve asla olmayacak bir beklentidir." Bazı kişiler yaygın eğitimi, toplumu kontrol etmek olarak gördü. Bazıları içinse eğitim, toplumsal fırsatları ve eşitliği desteklemenin bir yoluydu. Bazı

kişilere göre ise doğru okula gitmek ve doğru insanlarla bir arada olmak, orta ve üst sınıf çocuklar için toplumsal gelişimin asıl yoluydu.² Ve bu durum günümüzde de aynıdır.

Tüm bu durumlar yaygın eğitimin yapısında ve örgütsel ilkelere açıkça görülmektedir.

Endüstriyel Yapılar

Sanayicilik için üniversite mezunlarından ziyade beden işçilerine ihtiyaç duyuldu. Bu nedenle, yaygın eğitim tıpkı bir piramid gibi inşa edildi; herkesi kapsayan geniş çaplı zorunlu eğitim, daha küçük çaplı ortaöğretim ve dar ucu oluşturan yüksek öğretim.

İlköğretimde okuryazarlığa ve matematik becerisine önem verildi. Birçok ülkede ilköğretimin içeriği farklıydı. Kimileri özellikle akademik bir müfredatı benimserken kimileri uygulanabilir bir içerik benimsiyordu. Örneğin Almanya'da hauptschule olarak adlandırılan okullara ticaretle ilgilenmek isteyen öğrencilerin gitmesi beklenirken realschule olarak adlandırılan okullar ise bankacılar gibi beyaz yakalılar içindir. Gymnasium olarak adlandırılan okullar ise üniversiteye gitmek isteyen öğrenciler içindir. 1944 yılında İngiliz hükûmeti, üç çeşit ortaöğretim kurumu oluşturdu: Yönetimsel ve profesyonel meslekler ile üniversitelere öğrenci hazırlamak için gramer okulları, ticaretle ilgilenmek isteyenler için teknik okullar ve öğrencileri mavi yakalıların çalışacağı mesleklere hazırlamak için modern okullar.

Endüstri döneminde uzun bir süre, gençlerin çoğu ondört yaşına girmeden beden gücü gerektiren işlerde çalışmak için okulu bırakıyordu. Bu, benim ailemin ve büyük ailemin gerçeği. Bazı öğrenciler büroyla ilgili işlerle teknik ve çıraklık alanında eğitim almaya devam ettiler. Bazıları üniversitelere gittiler ve meslekleri için gerekli eğitimleri aldılar. Ben 1968 yılında kendi ailemde bunu yapan ilk kişiydim. Doğru ailelerde büyüyüp doğru üniversitelere giden öğrenciler devlet ve sömürge yönetiminde yer alabilir. Ben bunu yapmadım.

Endüstriyel Prensipler

Endüstriyel üretimin amacı, aynı ürünlerin benzer versiyonlarını üretmektir. Uygun olmayan öğeler ya yok edilir ya da tekrar işleme alınır. Yaygın eğitim sistemleri, öğrencileri belli gereksinimlere göre şekillendirmek için tasarlanmıştır. Bundan dolayı sisteme uymayan bazıları sistem tarafından reddedilir.

Endüstriyel süreçler, belirli kurallar ve standartlarla uyumlu olmayı gerektirir. Bu prensip, eğitim için hâlâ geçerlidir. Standart akım, müfredat, öğretim ve değerlendirmeye uyum içinde olmaya dayanır.

Endüstriyel süreçler, doğrusaldır. Ham maddeler ardışık aşamalardan geçerek ürüne dönüştürülür ve bu ardışık aşamaların her biri diğerine test etme yöntemiyle açılan kapılar gibidir. Yaygın eğitim, ilkokuldan liseye ve liseden yüksek öğrenime geçiş şeklinde aşamalı olarak tasarlanmıştır. Öğrenciler, genellikle yaş gruplarına göre ayrılır ve doğum tarihlerine göre tanımlanan gruplar hâlinde sistem boyunca ilerlemektedirler. Ulusal sistemlere göre farklılıklar olur ama yine de birçoğunda kimin ne zaman, hangi yoldan gideceğini periyodik testler belirler.³

Endüstriyel üretim piyasa talebi ile ilgilidir. Talebin artması ya da düşmesine göre imalatçılar üretimi ayarlar. Endüstriyel ekonomilerde nispeten az sayıda idari ve profesyonel çalışanlara ihtiyaç duyulduğu için üniversiteye kabul edilen öğrencilerin sayısı çok sıkı denetleniyordu. Günümüzde entelektüel iş gücü talebi arttı ve üniversitelerin kapıları mezunların ekonomiye akışını arttırmak için açıldı. STEM disiplinlerine yapılan vurgu, eğitim için başvurulanan piyasa ilkelerinin başka bir örneğidir.

Fabrikalarda olduğu gibi, liseler ve yüksek öğrenimler de iş bölümü şeklinde organize edilmektedir. Liselerde, gün genellikle düzenli zaman dilimlerine bölünür. Zil çaldığında dersler (ve genellikle sınıflar) değişir ve yeni bir derse geçilir.

Öğretmenler belli konularda uzmanlaşır ve gün boyunca belli zaman dilimleri içerisinde bir sınıftan diğerine gider.

Bu prensipler ürün imalatında işe yararken insanları eğitme konusunda çeşitli sorunlara neden olabilir.

İnsan Sorunları

Eğitimdeki uygunluk probleminin nedeni, insanların standartlaştırılamamasıdır. Kendimi daha net ifade edecek olursam; okullardaki uygunluk fikrine meydan okuyarak asosyal davranışları desteklemiyorum. Tüm toplumlar, üzerinde hem fikir olunmuş davranış kurallarına güvenirlir. Eğer insanlar bu kurallara sürekli olarak uymazlarsa toplumun kendisi kural koyucu olabilir. Uygunluk ile, eğitimde öğrencilerin tek bir beceri açısından değerlendirilmesine ve değerlendirilmede başarılı olmayanların 'daha az yetenekli' ya da 'yetersiz' -ve bu kuralların dışına çıkma olarak görülebilir- olarak adlandırılmasına yönelik geleneksel eğilimi kastediyorum. Bu bağlamda uyumun alternatifi, bozulmaya göz yummak değil çeşitliliği sağlamaktır. Öğrencilerin bireysel yetenekleri farklı şekilde olabilir ve bu yetenekleri çeşitli yollardan desteklenmelidir.

Her birey benzersizdir. Hepimiz hem fiziksel olarak hem de yetenek, kişilik ve ilgi alanlarımızdan dolayı farklıyız. Uygunluğun dar bakış açısı, sistem tarafından kabul edilmeyen ya da tedavi edilmek üzere bir kenara ayrılan çok sayıda kişiortaya çıkartır ve bu kişiler topluma uymayan kişiler olarak adlandırılır. Sistemin gerektirdiklerini yapanların iyi bir sonuçla karşılaşması muhtemel ama yapmayanlar için aynı durum geçerli değil.

Bu durum, eğitimdeki katı uyum kültürünü destekleyen ana unsurlardan biridir. Burada standart davranışlar ve toplumsal davranışlardan bahsetmiyorum, bahsettiğim şey öğrencilerin soru sorup sormadıkları, alternatif ve sıradışı cevapları araştırıp araştıramadıkları, yaratıcılıklarını ve hayal güçlerini kullanıp kullanamadıklarıdır ve bunları nasıl yaptıklarıdır. Katı uyum, aslında ürün imal etmek için gereklidir ama insanlar aynı şekil-

de ve ölçüde olmadıkları için ürünlerden farklıdır. Doğru koşullar altında ise oldukça yaratıcı olabilir ve hayal gücümüzü kullanabiliriz. Uyum sağlamak söz konusu olduğunda insanların bu alanlarda cesareti kırılıyor ve hatta engelleniyor.

Doğrusallık prensibi üretimde işe yaramaktadır yani insanlar için geçerli değildir. Yaş gruplarına göre çocukları eğitmek, onların en önemli ortak özelliklerinin üretim tarihleri olduğu anlamına gelir. Uygulamada ise, farklı öğrenciler farklı disiplinlerde ve farklı oranlarda öğrenirler. Bir alanda doğal yeteneği olan bir çocuk başka bir alanda zorlanabilir. Bazı çocuklar bazı aktivitelerde yaşça daha büyük çocuklarla eşit durumdayken bazı aktivitelerde ise kendilerinden daha küçük olanların gerisinde olabilir. Bu depolama yöntemini okul dışında başka hiçbir yerde kullanmayız. Farklı becerilere sahip on yaşındaki çocuğu dokuz yaşındaki çocuktan ayırmayız. Bu ayırma işlemi çoğunlukla okullarda yapılmaktadır.

Arz ve talep prensibi, insanların yaşamlarında da işe yaramaz çünkü yaşamın kendisi doğrusal değildir. Orta yaş ve üzeri insanlara lisedeyken akıllarında olan şeyi şu anda yapıp yapmadıklarını sorduğunuzda çok azı yapıyorum cevabı verir. Yarattığımız hayatlar her türlü akıntı ve ters akıntının sonucudur ki birçoğunu daha önceden tahmin edemeyebiliriz.⁴

Gerçek Bedeli Ödemek

Endüstriyel süreç genellikle yapılane uygun olmayan ham maddenin değerini gözardı eder. Aynı durum eğitim için de geçerlidir. Belirli konularla ve belli türdeki yeteneklerle meşgul olmak öğrencilerin diğer yeteneklerini ve ilgi alanlarını neredeyse sistematik bir şekilde ötekileştirmek anlamına gelir. Kaçınılmaz şekilde çoğu insan okulda yetenekli oldukları alanları keşfedemezler ve sonuç olarak hayatları yoksullaşabilir.

Endüstriyel süreçlerin çoğu, bir yığın gereksiz şey ve düşük değerli yan ürünler üretir. Eğitim de öyle... Gördüğümüz

üzere sistemde başarılı olamayanlar ya da yetenekleri önemsenmeyenler için okulu bırakma, ilişik kesme, düşük benlik saygısı ve sınırlı istihdam gibi durumlar söz konusudur.

Endüstriyel süreç çevrede mahvedici sorunlar yaratabilir. Genellikle kirliliği temizlemek başkalarına bırakılır. Ekonomistler bunu 'dışsallık' olarak tanımlamaktadır. Kimyasal ve zehirli atıklar çevreyi kirleterek ve hassas ekosisteme zarar vererek nehirlerle ve okyanuslara karışır. Fabrikalardan ve motorlardan çıkan dumanlar atmosferi kaplar ve bu havayı soluyan insanlar için çeşitli sağlık problemi yaratır. Kirliliğin temizlenmesi milyar dolarlara ulaşabilir. Ancak ücreti ödeyenler genellikle imalatçılar değil vergi ödeyen kişilerdir. İmalatçılar atıkları problem olarak görmemektedir. Aynı durum eğitim için de geçerlidir.

Mevcut standartlandırma ve sınav sistemi ile kendini yabancılaşmış hisseden öğrenciler istediği an kapıdan çıkıp gidebilir ve onlar için geriye işsizlik parası ve diğer sosyal yardımları almak için bedel ödemek kalır.

Bu problemler standart eğitimin tesadüfi yan ürünleri değil aksine sistemin yapısal özellikleridir. Bu özellikler, belli yetenekler ve ekonomik ihtiyaçlara göre insanları yönlendirmek için tasarlanmıştır. İnsanları kazanan ve kaybeden olarak iki gruba ayırmaktadır. Eğer eğitim gerçekten tüm öğrencilere mevcut kapasitelerini keşfetme ve kendileri için en iyi hayatı yaratma fırsatını verseydi bu 'dışsallıkların' çoğunun önüne geçilebilirdi.

Peki bu endüstriyel prensipler eğitimin işine yaramıyorsa ne işe yarıyor? Eğitim ne tür bir sistemdir ve nasıl değiştirilmelidir? Bu dönüşüm üzerinde düşünmenin iyi bir yolu metaforları değiştirmektir. Eğer eğitimi eskisi gibi işe yaramayan mekanik bir süreç olarak düşünürseniz nasıl düzeltileceği konusunda kolaylıkla yanlış varsayımlarda bulunabilirsiniz. Yani, eğer eğitim doğru bir şekilde değiştirilir ve standartlaştırılırsa her zaman verimli bir biçimde çalışacaktır. Ancak gerçekte bu şekilde çalışmaz çünkü eğitim tamamen böyle bir

süreç değildir. Bununla birlikte yine de bazı politikacılar böyle olmasını ister.

Mekanizmalar ve Organizmalar

The Element adlı kitabımı okuduysanız İngiltere’de Grange Ortaokulunda okul müdürü olan Richard Gerver’in hikâyesini bilirsiniz. Gerver’in Grangeton’un oluşmasına nasıl yardım ettiğini hatırlarsınız. Grangeton okul içinde yer alan çalışan 'şehir' anlamına gelmektedir ve her 'iş' öğrenciler tarafından yapılmaktadır. Şehirde yaptıkları işlerle bu öğrenciler sıradışı alanlarda tecrübe kazanırken ana disiplinleri ve daha fazlasını çok iyi seviyede öğrendiler.⁵

Richard, Grange’e gittiğinde okul yıllardır beklenenin altında bir performans gösteriyordu ve okula kayıt olan öğrenci sayısı azalıyordu. Okul kötü bir üne sahipti ve genel olarak tehlikeli bir bölgede bulunuyordu. Birçok kişi temel prensiplere geri dönmekten bahsediyordu. Aynı fikir Richard’ın da aklına geldi ama aynı şekilde değil.

Richard düşüncelerini şöyle dile getirdi. “Temel prensipler ile söylemek istediğim, bizi inanılmaz bir öğrenme organizması olarak dünyaya iten doğuştan getirdiğimiz biyolojik yeteneklerdir.” İhtiyacımız olan tüm becerilerle -tüm temel prensiplerle- doğarız. Bebekler ve çok küçük çocuklar son derece sezgiseldir, doğal olarak yaratıcı ve derinlemesine meraklıdır. Grange için ne yapılacağını düşünmeye başladığımda doğal öğrenme yeteneğimizi kullanmanın bir yolunu bulmaya çalıştım ve sistemin bunu engellemek için ne yaptığını anlamaya takılıp kaldım çünkü ancak bunu anlayabildiğimizde inanılmaz bir öğrenme ortamı yaratabiliriz.”

“Bu nedenle, ‘Hadi çocukların nasıl öğrendiklerine bir bakalım. Çocukların kreşlerdeki ve ilk yıllardaki becerilerini gözlemleyelim ve yaptıkları şeyi nasıl bir adım daha ileri taşıyabileceğimizi görelim.’ diyerek işe koyulduk. Çocuklarımızın rol yapmaya ve kendilerini yaşantısal öğrenmeye fazlasıyla

açık bırakma konusunda doğal bir yatkınlıkları olduğu açıktı. Bir nesneyi tadabildiklerinde, koklayabildiklerinde ve görebildiklerinde taklit etme ve güçlü öğrenme gerçekleşiyordu. İşte bu benim üç boyutlu öğrenme olarak adlandırdığım şeydir.” Bu durum, dinamik öğrenme şekillerini anaokullarının daha az yapılandırılmış ortamına uyarlama arzusuydu ve bu Grangeton fikrinin kıvılcımlarını oluşturdu.

“TV ve radyo programları olan bir şehir kurduk çünkü bu programlar sadece anaokulu öğrencileri için değil tüm çocuklar için rol yapma ortamları sunuyordu. Eğer anaokulu çocuklarından kendilerini iyileştirmelerini isterseniz onlar için bir ameliyathane ortamı oluşturabilirsiniz ve onlar hemen doktor ve hemşire rolüne bürünebilirler. Düşündük ki ‘Eğer çocuklarımıza okuryazarlığın ve dil gelişiminin gücünü kavratmak istiyorsak bu becerilere sahip olabilsinler ve gerçek bir ortamda canlandırabilsinler diye onlara bir televizyon ve radyo istasyonu kurmalıyız.’ Onbir yaşındaki çocuklar bu aktiviteyi beş yaşındaki çocukların doktorculuğu cazip bulduğu kadar cazip buldular. Bizim için önemli olan, her şeyin tecrübe ve ortam zenginliğine sahip olmasıydı.”

Bir sonraki adım ise oyuna katılan en iyi okul öncesi çocuklarının mükemmel becerilerini takdir etmektir. Bu öğrenciler sadece oyun oynamayı desteklemek için oyun ortamı kurmazlar. “İlk yıllardaki bu ortamların planlanmasının temelinde yatan sebep, beceri gelişimindeki net hedeflerdir. Ben ekip çalışmasını, esnekliği, öz güveni ve toplumsal sorumluluğunu geliştirmek için rol yapma temelli deneyimleri nasıl kullanacağımızı araştırmak istedim.”

Grangeton dönüşümünün sonuçları her evrede net görülmüyordu. Okula gitme konusunda çoğu zaman isteksiz olan öğrenciler gerçekten hevesli ve istekli hâle geldi. Ayrıca okulun genel sonuçları beklentilerin çok ötesinde gelişti. Grange bölgedeki en düşük performansa ve en az üne sahip bir okulken üç yıl gibi kısa bir sürede her açıdan en üst seviyeye ulaşan bir okul oldu.

“Grange’daki akademik başarı seviyemiz, en üstte yer alan %5’lik dilime ulaştı. Çocuklarımız ve çalışanlarımız standart bir okulda çalışabileceklerinden daha fazla çalıştılar. Kimse hâlin-den şikayet etmedi çünkü onlar çabalarının gerçekten büyük bir etki yarattığını görüyorlardı. Gerçekten büyük bir iş yapılyordu ve herkes işiyle %100 ilgileniyordu.”

Grange’daki dönüşüm, düşüncelerimin kalbinde yatan üç ana konuyu tanımlıyor: Mevcut eğitim sisteminin içinde bile olsa radikal yeniliklerin olduğu bir oda, değişimin gerçekleşmesinde hayali liderliğin gücü, okullarda öğrencilerin zenginleşip kendilerini en iyi şekilde gerçekleştirebilecekleri koşulları yaratmak için okul müdürlerine ve öğretmenlere duyulan ihtiyaç.

Şimdiye kadar verdiğim tüm örnekler bu üç konuya vurgu yapmaktadır. Aynı zamanda tüm hepsini sadece bir konu olarak gören tüm politikacılara rağmen eğitimin endüstriyel bir süreç olmadığını, organik olduğunu göstermektedir. Eğitim cansız nesneler için değil yaşayan insanlar içindir. Eğer biz öğrencileri ürün ya da veri olarak görürsek eğitimin nasıl olması gerektiğini yanlış anlamış oluruz. Vidadan uçağa kadar tüm ürünler nasıl üretildiklerine, kendilerine neler yapıldığına dair bir bilgileri yoktur ve hiçbir şey hissetmezler. İnsanların motivasyonları, duyguları, koşulları ve becerileri vardır. Kendilerine yapılanlardan etkilenirler ve karşılığında yaşamı etkilerler. Direnebilirler ya da işbirliği yapabilirler, bir şeye konsantre olabilirler ya da olmayabilirler. Bunu anlayabilmek için, yaygın eğitim ile endüstriyelleşme arasındaki yakın benzerliğe bakmak gerekiyor.

Şimdiye kadar, eğitimi üretimle karşılaştırdım. Bunun artık yeterli olduğunu düşünebilirsiniz ama hiç kimse öğrencilerin birer âlet ve okulların da fabrika olduğuna inanmıyor. Bu olabilir de olmayabilir de... Her iki durumda da ben endüstriyel eğitim için uygun durumun endüstriyel tarım olduğunu düşünüyorum.

Endüstri Devrimi sadece nesnelerin ürünlerini değil aynı zamanda tarımı da değiştirdi. Demek istediğim şu ki sanayi

devrimi öncesi insanların çok büyük çoğunluğu kırsal kesimlerde yaşıyordu. Birçoğu kendi tüketimleri için bitki ve hayvan yetiştiriyordu ve bu şekilde yaşıyordu. Aynı metot onlardan önceki nesil tarafından da kullanılıyordu. XVIII. yüzyılda tüm hepsi değişmeye başladı. Mekanik sabanlar, harman makineleri, pamuk, şeker kamışı, mısır gibi bitkilerin işlenmesi için icat edilen diğer âletler kırsal kesimden şehirlere kadar uzanan endüstriyel değişimlere sebep oldu. Endüstriyelleşme ekip dikmede, mahsul toplamada ve her tür ürünün işlenmesinde verimliliği sağladı. XX. yüzyılda kimyasal gübrelerin ve böcek ilacının yaygın kullanımı mahsul üretimini ve verimliliğini büyük ölçüde arttırdı. Endüstriyel tarımdaki ve gıda üretimindeki bu yenilikler sırasıyla insan nüfusundaki muazzam büyümeyi de destekledi.

Endüstriyel tarım sistemlerinin başlıca hedeflerinden biri daha fazla ürün ve hayvan verimliliği sağlamaktır. Bu sonuçlara kimyasal gübreler ve böcek ilaçlarıyla güçlendirilmiş gittikçe gelişen, tek tür ürün üretmeye dayanan monokültürel çiftlikler geliştirerek ulaşılar. Böylece verim açısından olağanüstü derecede başarılı oldular ve insanlığa büyük fayda sağladılar. Birçok endüstriyel süreçte olduğu gibi bu başarıların da yüksek bir bedeli vardı.

Böcek ilaçlarının ve gübrelerin nehirlerle ve okyanuslara akması mahvedici bir kirlilik yarattı. Böceklerin rasgele öldürülmesi kendilerine bağımlı olan ekosistemin tüm dengesini bozdu ve Richard Carson'un 'Sessiz Bahar' akımının doğmasına sebep oldu.⁶ Bitki üretimi için ödenen bedel, tarım topraklarının dünya genelinde bozulması oldu ve bu uygulamaların sürdürülebilirliği şu anda ciddi bir sorun hâline geldi.

Hayvansal ürünlerin endüstriyel üretiminde de benzer sorunlar yaşanmaktadır. Endüstriyel fabrika çiftlikleri, endüstri öncesi açık otlatmaların yerini aldı. Çok sayıda hayvan şu anda en düşük maliyetle en yüksek verimi elde edebilmek için kapalı ortam koşullarında büyütülüyor. Bu koşullar, hayvanların boyutunu ve değerini arttırmak için büyüme hormonlarının yay-

gın kullanımını içeriyor. Hayvanlar çok fazla yapay koşullarda tutulduğu için hayvansal üretim, hastalıkları kontrol etmek için kullanılan güçlü antibiyotiklerin kullanımına bağlı hâle geldi. Buna bağlı olarak bütün bu endüstriyel teknikler insan sağlığı üzerinde de olumsuz etkilere sebep oldu.⁷

Özellikle son otuz yıldır alternatif organik tarım sistemlerini uygulamak için giderek büyüyen bir akım söz konusudur. Organik tarımda öncelikle bitkilere değil toprağın kendisini beslemesine önem verilir. Bu süreçteki tüm mahsul üretimi toprağın canlılığına ve onun uzun vadeli sürdürülebilirliğine bağlı olduğuna göre bu süreç endüstriyel tarımdan tamamen farklıdır. Eğer ekosistem çok çeşitli ve iyi organize edilmişse bitkilerin sağlığı mahsullerle birlikte artacaktır. Burada amaç, tarımın daha geniş bir hayat ağının parçası olarak görülmesidir. Aynı yaklaşım hayvanların tedavisi için de geçerlidir. Organik tarım geniş bir uygulama yelpazesine sahip olmakla birlikte özünde dört temel prensibe dayanmaktadır.⁸

Sağlık. Topraktan bitkilere ve hayvanlardan tüm gezegene kadar tarımsal süreçte yer alan her şeyin sağlığı eşit derecede önemlidir ve hepsinin sağlığını ve refahını tehlikeye atacak her türlü uygulamadan kaçınılmalıdır.

Ekoloji. Tarımsal süreçler, ekolojik sistemler ve döngülerle uyum içinde olmalıdır ve canlı sistemlerin dengesini ve bağımlılığını sürdürmek hayati bir önem taşımaktadır.

Adalet. Çiftçiden çalışana ve tüketiciye kadar süreçte yer alan herkese eşit şekilde davranılmalıdır.

Özen gösterme. Kullanılmadan önce herhangi bir teknolojinin ya da tekniğin şu anda var olan ve gelecekteki çevre üzerindeki etkileri tamamen düşünülmelidir.

Tarımda olduğu gibi endüstriyel eğitimde de çıktılarına ve ürünlere vurgu yapılmaktadır: Test sonuçlarını iyileştirmek, başarı tablolarına hâkim olmak ve mezunların sayısını arttırmak.

Endüstriyel çiftliklerde olduğu gibi öğrenciler ve öğretmenler de büyümelerini engelleyen koşullarda barındırılıyor. Çoğu zaman bulundukları yerden sıkılıyorlar, rahatsız oluyorlar ve yapay bir şekilde dikkatlerini toplamaya yarayan ilaçlar aracılığıyla programa uyum sağlıyorlar. Aynı zamanda dışsallığın maliyeti feci şekilde yüksek ve her geçen gün artıyor. Endüstriyel eğitim sistemi bir süre işe yaradı ama şu anda hem kendisini hem de içinde yer alan birçok insanı tüketiyor. Eğitim için ödediğimiz para öğrenme kültürünün zararlı bir erozyonudur.

Eğitim, onun yaşayan bir sistem olduğunu gerçekten anladığımızda ve insanların her koşulda değil belli koşullarda geliştiğini fark ettiğimizde gerçek bir ilerleme kaydeder. Organik tarımın dört prensibi, acilen geliştirilmesine ihtiyaç duyduğumuz eğitim türlerine uyarlanabilir. Bu dört prensip eğitim açısından şu şekilde ifade edilebilir.

Sağlık. Organik eğitim, tüm öğrencilerin gelişimini ve refahını entelektüel, fiziksel, ruhsal ve sosyal yönden destekler.

Ekoloji. Organik eğitim, her bir öğrencinin ve her bir topluluğun yer aldığı bu gelişim alanlarının birbirine hayati anlamda bağlı olduğunu bilir.

Adalet. Organik eğitim, koşulları ne olursa olsun tüm öğrencilerin potansiyellerini ve bireysel yeteneklerini destekler ve onlarla ilgilenen herkesin görevine ve sorumluluğuna saygı duyar.

Özen gösterme. Organik eğitim, öğrencilerin gelişimi için merhamet, tecrübe ve pratik bilgilere dayalı en uygun koşulları yaratır.

En iyi okullar bu prensipleri daima uygular. Eğer tüm okullar uygulaysaydı ihtiyacımız olan devrim başlamış olabilirdi. Ne olursa olsun, şu anki görevimiz, okullardaki üretimi arttırmak değil, okulların kendilerini canlı tutan kültürlerini

güçlendirmektir. Bu dört prensip, bahsettiğim bu konularla gerçekten ilgilenmektedir.

Okul kültürü, eğitimin hangi tür temel amaçlarını yerine getirmelidir? Benim bakış açımına göre eğitimin dört tane temel amacı bulunmaktadır: Ekonomik, kültürel, sosyal ve kişisel. Hadi her birini tek tek ele alalım.

EKONOMİK

Eğitim, öğrencilerin ekonomik açıdan sorumluluk sahibi ve özgür olmalarını sağlamalıdır.

Eğitimin bazen sadece kendi içinde önemli olduğu savunulur ve bu nedenle, okulların iş ve ekonomi dünyasının ihtiyaçları gibi 'dışsal' çıkarlardan etkilenmemesi gerektiği tartışılır. Bu oldukça naif bir fikir. Yaygın eğitimin daima ekonomik amaçları vardır ve böyle olması akla oldukça yatkındır. Bu demek değil ki eğitimin tek amacı sadece ekonomiktir. Ancak bireyler, toplumlar ve ülkeler açısından eğitimin ekonomik önemi inkâr edilemez.

Hükûmetler, eğitime çok fazla yatırım yapar çünkü eğitimli iş gücünün ekonomik refah için esas olduğunu bilirler. Öğrenciler ve ebeveynler de bunu bilmektedir. Bu durum Hindistan'da fakirlik içinde yaşayan ailelerin %80'inin yiyecek ve barınaktan sonra gelirlerinin üçte birini neden eğitime harcadıklarını açıklıyor. Diğer ülkelerde yaşayan aileler gibi onlar da eğitimin çocuklarına iş imkânı ve ekonomik özgürlük sağlayacağını umut ediyor. Ben de öyle olacağını umut ediyorum. Kendi çocuklarımla -mümkün olduğunca kısa sürede- ekonomik açıdan bağımsız olmalarını ne kadar istediğimi size anlatamam. Çalışma dünyasının çok ciddi bir şekilde değiştiği göz önüne alındığında sorulması gereken soru, öğrencilerin şu anda bunu yapmak için ne tür bir eğitime ihtiyaçları olduğudur.

Mevcut eğitim sisteminin tasarladığı birçok iş, hızlı bir şekilde yok oluyor. Bu süre içinde, özellikle dijital teknolojinin dönüştürücü etkisinden dolayı birçok yeni çalışma şekilleri ortaya çıkıyor. Günümüz öğrencilerinin hepsinin bir işe sahip olacağını farz ederek gelecek beş, on ve hatta onbeş yıl içinde ne tür işler yapabileceklerini tahmin etmek neredeyse imkânsızdır.

Bugünlerde “XXI. Yüzyıl Becerilerini” geliştirmek için okullara ihtiyaç duyulduğuna dair çok fazla konuşuluyor. ABD merkezli XXI. Yüzyıl Becerileri Ortaklığı ondokuz eyalet ve otuzüç şirketin yer aldığı bir birliktir. Birlik, aşağıda yer alan kategorileri içeren müfredat ve öğrenim yaklaşımını desteklemektedir.⁹

Disiplinlerarası Konular

- Küresel farkındalık
- Finansal, ekonomik, iş dünyası ve girişimcilik okuryazarlığı
- Sivil okuryazarlık
- Sağlık okuryazarlığı
- Çevre okuryazarlığı

Öğrenme Becerileri

- Yaratıcılık ve yenilik
- Eleştirel düşünme ve problem çözme
- İletişim ve iş birliği

Yaşam ve Kariyer Becerileri

- Esneklik ve uyum yeteneği
- Girişkenlik ve kendini yönetme
- Sosyal ve kültürler arası beceriler
- Verimlilik ve hesap verebilirlik
- Liderlik ve sorumluluk

Yeri geldikçe bu konuların bazılarına değineceğiz. Bununla birlikte bu konuların sadece “XXI. Yüzyıl Becerileri”

olmadığını netleştirmek gerekir. Birçok okul ve eğitimci bu becerileri XXI. yüzyıldan önce geliştirdi ve uyguladı. Hepsi daima çok önemli ve hatta bugün daha da önemli bir hâle geldi. Standart akım da bu konuları savunuyor ama destek verdiği okul içerisindeki uygulamalar büyük oranda bunu reddediyor. Yeni ve acil görev, gençlerin çevresel refaha ilişkin küresel ekonomik konularla ilgilenmelerini teşvik etmek için onlara eğitim biçimleri sunmak ve onları dünyanın doğal kaynaklarının sağlığını ve yenilenmesini destekleyen ekonomik faaliyet biçimlerine teşvik etmektir.

Ekonomik amaçlara düzgün bir şekilde hizmet etmek için okullar, gençlerin beceri ve ilgi alanlarındaki çeşitliliği geliştirmelidir. Bunun için akademik ve mesleki programlar arasındaki ayrıma son verilmelidir. Her iki çalışma alanına eşit derecede ağırlık vermek ve gençlerin ilk elden farklı çalışma ortamlarını deneyimlemelerini sağlamak için iş dünyasıyla uygulamalı ortaklıklar geliştirilmelidir.

KÜLTÜREL

Eğitim, öğrencilere kendi kültürlerini anlamalarını, takdir etmelerini ve başkalarındaki farklılıklara saygı duymalarını sağlamalıdır.

İnsanlar düzenli olarak iletişim kurduklarında birbirlerinin düşünme ve davranış biçimlerini derinden etkilemektedirler. Zamanla, uyum sağlayan her insan topluluğu genel geleneklere ve değerlere sahip olur. Onlar bir kültür ortaya çıkarırlar. Ben kültürü farklı sosyal grupları karakterize eden davranış biçimleri ve değerler olarak tanımlıyorum. Bunu anlatmanın daha kısa yolu şudur; “Kültür, olduğumuz yerde bir şeyler yapma biçimidir.”

Bir topluluğun kültürü inanç sistemleri, yasal uygulamalar, çalışma biçimleri, onaylanmış ilişki biçimleri, yiyecek, elbise, sanatsal uygulamalar, diller, lehçeler ve daha birçoğunu

içeren birbiriyle içiçe olan unsurları içerir. Kültür, tüm bu unsurların birbirleriyle etkileşimlerinde yaşar. Kültürlerin genel olarak birçok alt kültürü vardır: Genel kültürün çeşitli yönlerinde uzmanlaşan ya da uzak duran bireyler ve gruplar, örneğin burjuva sınıfına ait eşyaları reddedip yine de Harley satın alıp otoyolda kullanan Hell's Angels üyeleri gibi.

Bir toplum uzun bir süre fiziksel olarak izole edilmediği sürece ki kendini izole eden kabileler hâlâ var, kültürler diğer kültürlerle olan etkileşimlerinden etkilenirler. Dünya daha kalabalık ve birbiriyle yakın hâlâ geldikçe kültürel açıdan daha karışık bir hâl alıyor. Geçenlerde internette İngiliz olmak anlamına gelen bir nakarat dinledim. "İngiliz olmak Alman arabasıyla eve gitmek, yolda durup körili bir Hint yemeği ya da İtalyan pizzası almak, sonrasında tüm akşam İsveç yapımı bir koltukta oturmak Belçika yapımı bira içip Japon televizyonlarında Amerikan programları izlemek demektir. Tüm bunların içinde en İngiliz olanı hangisi? Şüphesiz hiçbirisi."

Yetişkinler ve özellikle de çocuklar genellikle çeşitli kültürel ve alt kültürel toplumlar arasında hareket eder. Örneğin yedi yüz bin öğrenciden oluşan bir nüfusa sahip olan Los Angeles Unified School District (LAUSD) Amerika Birleşik Devletleri'nde New York'tan sonra gelen ikinci büyük bölgedir. Öğrencilerin yaklaşık %73'ü İspanyol, %12'si siyah, %9'u beyaz %4'ü Asyalı ve %2'si Filipinlidir. LAUSD okullarında 92 tane dil konuşulmaktadır ve öğrencilerin üçte ikisinden fazlasının ikinci yabancı dili İngilizce'dir.

1970'li yıllarda Londra Üniversitesi'nde doktora tezimi için danışman hocalarımdan biri, sıradışı bir öğretmen, aktivist ve seçkin İngiliz profesörü olan Harold Rosen idi. Londra'daki okullarda dil bilimsel çeşitlilik üzerine verdiği bir konferanstan sonra kendisiyle konuştuğumu hatırlıyorum. Bazı kişiler okullarda çok fazla dil konuşulduğu için artık işlerinin çok zor olduğundan yakınıyordu. Harold, dil öğretmenlerinin dilsel çeşitliliği bir fırsat olarak değil de bir sorun olarak

görmelerine şaşırmıştı. Kültürel çeşitlilik, insan varlığının görkemli yanlarından biridir. Tüm toplulukların yaşamları, kendi kültürlerini ve diğer kültürlerin uygulamalarını ve geleneklerini kutlayarak büyük ölçüde zenginleşebilir.

Bu değişikliğin bir de karanlık yanı var. Değer ve inançlardaki farklılıklar nefrete ve düşmanlığa yol açabilir. İnsan çatışmasının tarihinde, para, toprak ve güç yer aldığı kadar kültür de yer almaktadır. Dini çatışmalar -örneğin Hristiyanlar ve Müslümanlar, Sünniler ve Şiiler, Katolikler ve Protestanlar, Hutular ve Tutsiler gibi- kültürel bölünmelerin genellikle temelinde yer alır. Toplumsal karşıtlıklar, algılanan farklılıklar tarafından genellikle yönlendirilir, örneğin siyah ve beyaz, eşcinsel olan ve olmayan, yaşlı ve genç arasındaki algılanan farklılıklar gibi. İnsaniyet arttıkça ve iç içe geçtikçe farklı olmaya saygı göstererek yaşamak, sadece etnik bir seçim olmuyor aynı zamanda uygulamalı bir zorunluluk oluyor.

Okulların üç kültürel önceliği bulunmaktadır: Öğrencilere kendi kültürlerini ve diğer kültürleri anlamaları için yardım etmek, kültürel hoşgörü ile bir arada var olma hissini desteklemek. Bu hedefleri gerçekleştirmek için okullar, dar ve sığ değil geniş tabanlı, zengin bir müfredata ihtiyaç duyar. Standart akım, bu zorluklarla ilgilenmeye henüz başlamadı.

SOSYAL

Eğitim, gençlere aktif ve merhametli bir vatandaş olmayı sağlamalıdır.

Devlet okulları, 'sosyal sınıf ve doğum koşullarına' bakılmaksızın başarıya ve refaha açılan altın bir kapı olduklarını uzun süredir vaad ediyor.¹⁰ Bazı insanlar için bu rüya gerçek olmasına rağmen büyük bir çoğunluk için bu rüya gerçek değil. Zengin ve fakir arasındaki uçurum her geçen yıl artıyor ve bu artış sadece Amerika için geçerli değil. Aynı zamanda insanların renklerinden dolayı da başarı arasındaki uçurum artıyor.

Yoksulluk içinde yaşayanlar için eğitim merdivenleri git-tikçe kırılabacak bir hâl alıyor. Yetersiz kaynaklar, öğretmenlerin yüksek iş hacmi oranı ve artan toplumsal sorunlar okulların başarıya değil, eğitimsel çıkmaz bir sokağa giden bir yol ol-duğunu gösteriyor. Standart akım, bu adaletsizliği ortadan kaldırmak yerine daha fazla alevlendiriyor.

Başka bir konu daha var. Demokrasilerde eğitim, aktif va-tandaşlığı teşvik etmek içindir. Ben şu anda Los Angeles'da yaşıyorum. 2013 yılının Haziran ayında ülkenin en önemli yetkilisi olan belediye başkanlığı için bir seçim yapıldı. Sekiz aday ve onları destekleyenler, çeşitli kampanyalar için yaklaşık on sekiz milyon dolar harcadılar. Ancak Los Angeles'taki 1.8 milyon kayıtlı seçmenin %16'sı oy kullanmayı zahmetli bir iş olarak gördü.¹¹ Bu yaşananlar, insanların oy kullanma hakkı için öldüğü bir ülkede gerçekleşiyor, tıpkı Birleşik Krallık da dâhil olmak üzere diğer birçok ülkede olduğu gibi.

1913 yılında, Birleşik Krallık'ta düzenlenen at yarışı mü-sabakalarından biri olan Epsom derbisinde dikkat çeken bir olay oldu. Kral George'a ait bir at, önemli bir yarışmacıydı. Atlar yarışın son iki yüz metresine yaklaştığında Emily Da-vidson adında genç bir kadın parkurun kenarına yaslanmış ve dörtmala koşan kralın atının önüne atlayıverdi. At, kadını yer-de ezdi ve kadın üç gün sonra bilinci açılmadığı için hastanede öldü. Niyetinin ölüp ölmemek olduğu bilinmemekle birlikte Davison'ın kralın atının karşısına çıkma amacı şuydu: Emily Davison kadınların oy kullanma hakkı için mücadele veren bi-riydi ve kadınların oy kullanmasını desteklemek için can verdi.

Elli yıl sonra 1963'te Martin Luther King Jr. "Bir Hayalim Var" adlı tarihi konuşmasını Washington D.C.'de yaptı. De-mokrasi için görüşünü ortaya koydu ve bu görüşüyle, en azın-dan ruhen de olsa, ulusun fikir babalarının onayını kazandı. 'Kapsayıcı, sağlam ve dönüştürücü' bir demokrasi için çağrıda bulundu. Elli yıl sonra, birçok insan hâlâ oy kullanmaktan mahrum bırakılıyor ve bunu yapanların çoğu da kullanma-mayı kendi seçiyor.

Demokratik toplumlar, oy sandığında ve toplum içinde aktif vatandaşların çoğunluğunun gücüne güvenmektedir. Oy sandığı, demokrasinin en keskin aracıdır ve bazı demokrasilerde bu durum tehlikeli biçimde bulanık bir hâl alıyor. Okullar vatandaşlık duygusunu geliştirmede çok önemli bir göreve sahiptir. Okullar bu görevleri, vatandaşlık üzerine akademik dersler düzenleyerek değil bu ilkeleri her gün yaşamlarında nasıl kullanacaklarını uygulamalı bir şekilde gösteren kurumlar hâline gelerek gerçekleştirebilir.

KİŞİSEL

Eğitim gençlere sadece yaşadıkları dünyayla değil çevrelerindeki diğer dünyalarla da etkileşim kurmayı sağlamalıdır.

Eğitim küresel olduğu kadar aynı zamanda kişisel bir konudur. Eğer eğitimin insanların zihnini ve kalbini zenginleştirdiğini unutursak diğer hiçbir hedefe ulaşamayız. Mevcut eğitim sistemindeki sorunların çoğunun temelinde bu ana noktayı anlamamak yatıyor. Tüm öğrenciler kendi umutları, yetenekleri, kaygıları, korkuları, tutkuları ve istekleriyle eşsiz bir bireydir. Öğrencileri birer birey olarak görmek başarıyı arttırmanın özünü oluşturur.

İnsan olarak hepimiz iki dünyada yaşıyoruz. Siz var olmasanız da var olan bir dünya var. O dünya siz yeryüzüne gelmeden çok önce vardı ve siz gittikten sonra da hep var olacak. İşte bu dünya nesnelerin, olayların ve diğer insanların dünyasıdır yani etrafınızdaki dünyadır. Sadece siz var olduğunuz için var olan başka bir dünya daha var: Kendi içinizde olan, düşünce, duygu ve algılarınızdaki oluşan özel bir dünya. Bu dünya sizinle birlikte oluştu ve sizinle birlikte son bulacak. Çevremizdeki dünyayı yalnızca içimizdeki dünya aracılığıyla anlayabiliyoruz. İçimizdeki dünyayı algılayış biçimimiz ve fikirlerimiz dış dünyayı nasıl algıladığımızı gösteriyor.

Batı kültüründe bu iki dünya arasında, (düşünce/his, nesnellik/öznellik, gerçekler/değerler) arasında katı bir ayırım yapılmaktadır. Daha sonra da tartışacağımız üzere bu ayrımların aslında göründükleri kadar da güvenilir olmadıkları ortaya çıkıyor. Çevremizdeki dünyayı nasıl düşündüğümüz içimizdeki duygulardan derin bir şekilde etkilenmektedir. Nasıl hissettiğimiz kendi bilgilerimiz, algılarımız ve kişisel deneyimlerimiz tarafından ciddi şekilde şekillendirilebilir. Yaşamlarımız, her biri diğerini nasıl gördüğümüzü ve nasıl davranacağımızı etkileyen bu iki dünya arasındaki sürekli etkileşimlerle meydana geliyor.

Geleneksel akademik müfredat, neredeyse tamamen çevremizdeki dünyaya odaklanır ve bizim iç dünyamıza çok az önem verir. Bu durumun sonuçlarıyla her gün sıkıntı, yapılan işten soğuma, stres, zorbalık, endişe, depresyon ve okulu bırakma şeklinde karşılaşırız. Tüm bunlar insani konulardır ve insani tepkiler gerektirir.

Element kitabımda tartıştığımız üzere insanların çevrelerindeki dünyaya nasıl katkıda bulundukları, kendi içlerinde var olan dünyada yaptıklarıyla ilgilidir. Tüm öğrencilerden bilmelerini, anlamalarını ve aldıkları eğitimin bir sonucu olarak yapabilmelerini istediğimiz bazı şeyler var. Ancak onların da kendilerine ait doğuştan getirdikleri yetenekleri, ilgileri ve eğilimleri var. Eğitim de bunların arasında yer almalıdır. Eğitimi kişisel hâle getirmenin müfredat, öğretim ve değerlendirme için olası sonuçları vardır ve bu, okul kültüründe bir dönüşüm gerektirir. Peki bu uygulamada nasıl olur?

BÖLÜM 3

Değişen Okullar

“**B**ilin bakalım ne oldu? Dün okuldaki son gününüzdü. Peki şimdi ne yapmak istiyorsunuz?” Bu cümleler Massachusetts Hadley’de kurulu olan North Star Self-Directed Learning for Teens adlı öğrenme merkezinin kurucu ortağı Ken Danford’un öğrenmek isteyen ama okulu gereksiz, uzaklaştıran ve ilham vermeyen yer olarak gören gençlere her zaman söylediği sözlerle benziyor. Ken öğrencilere artık okula gitmenize gerek yok dediğinde onlar nasıl tepki veriyorlar? Ken, “Şaşkına dönüyorlar. ‘Gerçekten mi? Eğer bunu yaparsak hâlâ üniversiteye gidebilir, bir iş bulabilir ve hâlâ dünya bizi sever mi?’ diye soruyorlar. Daha önce kimse onlara böyle bir şey söylememiş.” dedi.

Ken, aslında geleneksel bir öğrenciydi. Öğretmen olmak için üniversiteye gitmiş ve Massachusetts, Amherst’da bir ortaokulda göreve başlamıştı. Kendisi okulu daima sevmişti bu nedenle öğretmen olarak sınıfa girdiğinde karşılaştığı duruma hiç hazır değildi. “Korkunçtu. Çocuklar sınıfta olmak istemiyordu. Ben onlara öğrenmek istemedikleri Amerika tarihini anlatmaya çalışıyordum. Onları ağır biçimde uyarıyordum: ‘Eğer sekizinci sınıfta Amerika tarihini öğrenmezseniz şunları şunları yapamayacaksınız.’ Kendimi kendi kendine konuşan aptal biri gibi hissediyordum. Çocuklarla şapka, okula geç kalma ve tuvalet kuralları hakkında tartışıyordum. Aslında bu konulara değinmesem okulda her şey benim açımdan yolunda giderdi. Ancak öyle olmadı, ben öyle yapamadım. Her ne yaptıysam çocukların beni ciddiye almasını sağlayamadım.

“Teenage Liberation Handbook adlı kitabı okudum. Bu kitap evde eğitimi ve okulsuzlaşmayı, geleneklere uymayan öğrencilerin yurdu olarak tanımlıyordu, ‘Hayatımla ilgili bir şeyler yapmak istiyorum. Zamanımı artık bir gün bile boşa geçirmek istemiyorum. İşe başlamak için on sekizimi bekleyemem, şimdi başlamalıyım.’ diyen öğrencilerin sesini içeriyordu. Bunu yapan ve başarılı olanlar vardı. Bu nedenle öğrencilerin okula gitmemesinin nasıl bir şey olacağını merak etmeye başladım. Öğrencilere ne öğrenmek istediklerini sormaya karar verdim? “Bugün burada olmak istiyor musun? Nereye gitmek istersin? Kiminle? Ne kadar süreliğine? Benimle tarih dersi işlemeyi istemiyor musun? Tamam, sorun değil işlemeyelim. Kitap okumak istemiyor musun? Tamam, okuma.” Böyle bir şeyi ancak okul olmayan bir ortam yaratarak yaparsınız. Örneğin, bir sosyal merkez yaratabilirsiniz. Bir program yaratabilirsiniz. Onlara şöyle diyebilirsiniz: Ben sana ve ailene yaşamının sorumluluğunu alman için yardım edeceğim. Bundan sonra bu samimi, mutlu yerde olacağız, buraya istediğin sıklıkla gelebilirsin. Kibar olduğun sürece burada istediğin her şeyi yapabilirsin. İstediğin zaman buraya gelebilir istediğin zaman gidebilirsin. Sonrasında ne olacağını merak mı ediyorsun? Büyük ihtimalle her şey çok daha güzel olacak.”

North Star bir merkezdir (Ken ve meslektaşları kendilerini bir okul olarak adlandırmamaya çok önem veriyorlar çünkü akredite bir yer değil) ve bu merkez, öğrencilere öğrenme tutkularını keşfetmeleri için yardım ediyor. Her ne kadar düzenli bir 'okul' değilse de birçok kişi için çok etkili bir şekilde hizmet veriyor. North Star, esas olarak okula giden ve acınası hâlde olan veya okula gitmek istemeyen gençler içindir. Bunlardan bazıları en yüksek notu alırken diğerlerinin sadece hobileri olabiliyor. Bazıları çok basit şeyleri bile bilmiyor ve çok fazla soruna sahipler.

“İnsanların olmak istediği, kendileri için seçmek isteği bir şey var ve bu öylesine güzel ki... Gençlere okulda bir şey öğ-

retmeye çalışırken bunu yapabilmenin bir yolu yoktu. Şimdi ise öğrencilere ne yapmak istiyorsun ve sana yardım etmem için benden ne istiyorsun diye soruyoruz. Ne yapmak istediklerini bilmiyorlar ve bu nedenle bulmak için her yolu deniyorlar. Bu yollar arasında her şeye hayır demek, hayatı boşlamak ve bir süre hiçbir şey yapmadıklarında neler olduğunu görmek de yer alıyor. Bu muhteşem eğlenceli.”

Aslında North Star, okulu bırakma sürecini hızlandırıyor gibi görünmesine rağmen aksi bir durum söz konusudur. North Star’a katılan çoğu kişi MIT, Brown, Smith, UCLA, Columbia dâhil olmak üzere çeşitli üniversitelere devam ediyor.¹ North Star katılımcıları, kabul yöneticileri tarafından değerli bir kazanç olarak görülüyor çünkü North Star gençlerinin kendi kendini yöneten ve entelektüel açıdan meraklı kişiler olduğu biliniyor. Ken gerçekten ilgi çekici bir örnek veriyor.

“Yedinci sınıftayken evde eğitim almaya karar verip bize gelen bir öğrenci vardı. North Star’a geliyor, insanlarla konuşuyor ve hayatını akışa bırakıyordu. Matematikte zar zor ilerliyordu ve burada özel bir öğretmeni vardı. Onbeş yaşına geldiğinde bir bölge üniversitesine Kalkülüs için başvuru yaptı ve çok başarılı oldu. Daha sonra Kalkülüs 2’yi almak için Massachusetts Üniversitesi’nde devam etti. Onu da başarıyla tamamladı. UMass’da yaz ayı boyunca başka iki ders daha aldı. O sırada onaltı yaşına girdi ve almak istediği derslere artık harici bir öğrenci olarak katılmak istemediğine karar verdi. Bu nedenle öğrenci kabul bürosuna gidip ‘Bakın, ben şu anda 16 yaşındayım. Üniversite için gerekli olan SAT sınavına da hayatımda hiç girmedim. Bildiğim tek şey UMass’a kaydolmam gerektiğidir çünkü üç tane ileri düzeyde matematik dersine girmek istiyorum.’ dedi. Sonrasında onu bölüm birincilerinin devam etmesi beklenen Commonwealth programına aldılar. Bu süre zarfında 20 yaşına geldi, matematik ve Çince bilmesi başta olmak üzere çift anadal yaparak mezun oldu.”

Tüm North Star öğrencileri benzer bir deneyime sahip de-

ğil ama yine de geleneksel bir okulda asla bulamadıkları birçok ilgi alanlarını burada buluyorlar. Genellikle merkezden yaşamlarında olumlu şeyler yapmaya hazır olarak ayrılıyorlar. North Star modeli, başka insanların North Star temelli başka merkezler açmasına yardımcı olan ve özgür öğrenenler anlamına gelen Liberated Learners'ın kurulmasına aracı oldu.²

Ken ve North Star, öğrenmenin çok çeşitli şekil ve boyutta olduğunu, çocukların hepsine aynı şekilde öğretilmeyeceğini, öğrencilerin kendi öğrenme tarzlarına en uygun şekilde eğitim almalarını ve en çok ilgi duydukları alanda eğitim aldıklarında gerçekten muazzam bir adım attıklarını bilmektedir. Gelenekdışı bir model olmakla birlikte North Star'ın başarısı tüm okulların öğrencilere nasıl hizmet edileceği konusunda yeni yollar düşünmeleri gerektiğini ortaya koyuyor.

Oda Kuralları

İnsanlardan “Bizim bölgemiz öğrencilerimizin bireysel ihtiyaçlarını karşılamak istiyor ama eyalet/federal hükûmet bize izin vermiyor.” şeklinde cümleleri sık sık duyarım. Daha öncede bahsettiğimiz üzere, standartlaştırılmış müfredata ve öğrencilerin geleceğini belirleyen sınavlara odaklanan eyalet ve federal programlar, yerel okulların esnekliğine önemli kısıtlamalar getiriyor. Daha sonra değineceğimiz üzere atılması gereken eylem adımlarından biri, bu politikalardaki radikal değişiklikler için baskı yapılması gerektiğidir. Aynı zamanda sistemin kendi içinde de değişikliklerin yapılması çok önemlidir. Önlem almak ve yenilik yapmak için organik eğitimin dört ilkesine dayanan bir oda zaten mevcuttur ve Bölüm 1’de bahsettiğim Laurie Barron’un Smokey Road’da yaptıkları ve bu kitap içerisinde yer alan diğer örnekler de bunun yapılabildiğini göstermektedir.

Her okulda ve hatta öğrencilerin geleceğini belirlemede etkili olan sınavlara aşırı derecede vurgu yapan okullarda bile değişiklik için fırsatlar mevcuttur. Okullar her şeyi basitçe yapar çünkü önceden beri hep öyle yapmaktadırlar. Herhangi

bir okul kültürü, içinde yer alan insanların günlük alışkanlıklarını ve sistemlerini içerir. Bu alışkanlıkların çoğu, zorunluluktan ziyade kendiliğinden yapılan hareketlere dayanır; yaş gruplarına göre öğretim, ders saatlerinin hep aynı sürede olması, derslerin başlangıcı ve bitişi için zil çalması, öğrencilerin öğretmene dönük şekilde hep aynı pozisyonda oturması, matematik dersinde sadece matematik ve tarih dersinde sadece tarih işlenmesi ve bunun gibi birçok şey örnek verilebilir. Olumsuz koşullarla mücadele eden ve bir zamanlar büyük sorunlar yaşayan birçok okul, var olan mekânlarını sistem içinde yenilik yapmak için kullandı ve ilham verici sonuçlara ulaşıldı. Eğitimin var olduğu sistemin yapısından dolayı yeniliğin mümkün olduğunu söyleyebiliriz.

İki Sistemin Hikâyesi

Daha öncede söylediğim gibi herhangi bir durumu değiştirmeniz için üç bakış açısına ihtiyacınız var; nesnelerin nasıl olduğuyla ilgili bir eleştiri, nasıl olmaları gerektiğiyle ilgili bir vizyon ve birinden diğerine nasıl geçileceğine dair değişim kuramı. Bu üç açıdan dolayı tamamen birbirinden farklı olan ve birbirinden farklı sonuçlar doğuran ulusal reform hareketiyle ilgili iki tane örnek vermek istiyorum.

1983'te ABD Eğitim Bakanlığı, toplumsal ve siyasal tartışmalarda öne çıkan bir rapor yayımladı. Üstün nitelikli eğitimciler, politikacılar ve yöneticiler tarafından 'A Nation at Risk', Risk İçinde Bir Millet, başlıklı bir rapor yazıldı. Bu rapor, Amerikan kamu eğitimindeki standartların feci derecede düşük olduğunu ve bu düşüşün günbegün arttığını net bir şekilde ortaya koyuyordu. Yazarlar, "Bir yandan okullarımızın ve üniversitelerimizin hem tarihsel başarılarının hem de Amerika Birleşik Devletleri'ne ve halkın refah düzeyine sağladıkları katkıların haklı gururunu yaşarken bir yandan da hem ulus hem birey olarak geleceğimizi tehdit eden ve gün geçtikçe artan sıradanlık nedeniyle toplumumuzdaki eğitim

kurumlarının yıpratıldığını Amerikan halkına bildirdik. Bir nesil önce hayal bile edilemeyecek şeyler yaşanmaya başlandı ve hatta bazıları eğitimsel başarılarımıza uyum sağlamakla kalmayıp ötesine bile geçiyor.” dediler. Rapor oldukça şaşırtıcı bir karşılaştırma ile devam ediyor “Eğer Amerika’da şu anda var olan vasat eğitim programını dost olmayan yabancı bir güç empoze etmeye çalışmış olsaydı, bunu bir savaş sebebi olarak görebilirdik. Görüldüğü üzere bu savaşı biz kendimiz başlatmaktayız.”³

Bu rapora verilen tepkiler oldukça dramatikti. Başkan Reagan “Bu kamusal farkındalık -ve sanırım halkın harekete geçmesi- için çok geç kalındı... Bu ülke Amerika’nın eğitime duyduğu saygı üzerine kurulmuştur... Bizim mücadelemiz, ulusumuzun tarihinin simgesi olan eğitimin, yeniden güçlenmesini sağlamaktır.” dedi.⁴ Bu süreci takip eden dönemde ABD okullarında standartları arttırmak için yüz milyonlarca dolar para harcandı. Clinton başkan seçildikten hemen sonra eğitimi ele aldı ve reform stratejisinin en önemli ögesini, Hedefler 2000 adlı eğitim programı ile açıkladı. Bu program, okullarda hangi konuların hangi yaş aralığında öğretileceğine dair fikir birliği sağlamak için yapılan ulusal bir girişimdi. Eğitim sekreteri Richard Riley’nin önderliğinde her eyaletin kendi durumuna göre uyarlayabileceği ulusal standartları geliştirmek için bir program oluşturuldu. Belirlenmiş hedeflerine ve önemli başarılarına rağmen 'Hedefler 2000' federal hükûmetin okullarda neler yapılması gerektiğini söyleyecek bir yer olmadığını savunan muhalif eyaletlerden dolayı pek bir ses getiremedi.

2000 yılında başkan seçilmesiyle George W. Bush, para, zaman, emek açısından ve ulusal test ve standartlaşma kültürünün yayılması için büyük yatırımlar yaparak “Hiçbir Çocuk Geride Kalmasın” projesini kanunlaştırdı. Bu strateji, Obama hükûmeti tarafından da devam ettirildi. Genel olarak sonuçların pek de umut verici olduğunu söyleyemeyiz. Bu satırları yazarken Amerika Birleşik Devleti hâlâ mezun ol-

mayan yüksek öğrenci sayısıyla, büyük bir değişimin olmadığı düşük okuma-yazma ve matematik seviyesiyle birlikte öğrenciler, öğretmenler, aileler, iş dünyası liderleri ve politika belirleyiciler arasındaki yaygın memnuniyetsizlikle baş etmeye çalışıyor. Ne kadar iyi niyetli olursa olsun Amerika Birleşik Devletleri'ndeki birçok reform girişimi düşünüldüğü gibi başarılı olmuyor. Yanlış bir bakış açısı ile yola çıkıldığı sürece başarılı olamayacaktır.

Standartlara dayalı reform hareketinin temelini oluşturan eleştiri, geleneksel akademik standartların çok yetersiz olduğunu ve yükseltilmesi gerektiğini belirtmektedir. Vizyon, akademik standartların çok yüksek olduğu ve mümkün olduğunca çok sayıda kişinin üniversite diplomasına sahip olduğu ve bunun sonucunda da tüm herkesin istihdam edildiği bir dünyayı hedefler. Değişim kuramı ise bunu gerçekleştirmenin en iyi yoludur yani standartların ne olduğu ayrıntılı olarak belirlenir ve ısrarla standart hâle getirilen sınav yöntemiyle bu standartlara her daim odaklanmak gerektiği belirtilir.⁵

Finlandiya'daki hikâye de bundan farklı değildi. Şimdi baktığımızda ise Finlandiya'nın, düzenli olarak PISA'nın matematik, okuma ve fen bilimleri sıralamasında ya en üst sırada ya da en üste yakın bir yerde yer aldığını görüyoruz. Testlerin ilk defa uygulanmaya başlandığı 2000 yılından beri bu hep böyle olmaktadır. Öncesinde ise böyle olmadığını biliyoruz. Kırk yıl önce Finlandiya sistemi de krizdeydi. Ancak Finlandiya standartlaşma ve test sistemi yolundan gitmemeyi seçti. Aksine yapılan reformlar tamamen farklı ilkelere dayanıyordu.

Finlandiya'daki tüm okullar sanat, bilim, matematik, dil, beşeri bilimler ve beden eğitimi derslerini içeren kapsamlı ve dengeli bir müfredatı takip etmek zorundadır ancak okullar ve bölgeler müfredatı uygulama konusunda oldukça özgürdür. Fin okulları, uygulamalı ve mesleki programlara ve okullarda yaratıcılığın geliştirilmesine öncelik vermektedir. Finlandiya, öğretmenlerin eğitime ve gelişimine büyük yatırım yapmaktadır. Sonuç olarak öğretmenlik yüksek bir statüye

sahip, sağlam bir meslek hâline gelmiştir. Okul müdürlerine okulu yönetme ve profesyonel destek sunma konusunda geniş bir takdir yetkisi verilir. Finlandiya, okulları ve öğretmenleri birbirleriyle rekabet etmeye değil, kaynakları, fikirleri ve uzmanlıklarını birbirleriyle paylaşarak iş birliği yapmaya teşvik eder. Okullar, halk, ebeveyn ve diğer aile üyeleri ile yakın bir ilişki kurulması için teşvik edilir.

Finlandiya, uluslararası tüm değerlendirmelerde her zaman yüksek başarı göstermektedir ama lise bitiminde yapılan tek bir sınav dışında standartlaştırılmış hiçbir test uygulanmaz. Fin okulları, yüksek standartlara ulaşmak için bu tür testler yapmaz ve işte tam da bu nedenle yüksek standartlara ulaşırlar. Sistem o kadar başarılıdır ki, orada görülen eğitim mucizesini anlamak için dünyanın dört bir yanından insanlar Finlandiya'ya gitmektedir. Peki Finlandiya'daki sistem mükemmel midir? Elbette değil. Tüm organik sistemlerde olduğu gibi onların sistemi de zamanla gelişmektedir. Ancak genel olarak, Finlandiya'daki eğitim sisteminin, diğer sistemlerin yetersiz kaldığı yerde başarılı olduğunu söyleyebiliriz.

Amerika Birleşik Devletleri ve Finlandiya arasında gerçekçi bir karşılaştırma yapamayacağımızı düşünebilirsiniz. Finlandiya nüfusu 5.5 milyonken Amerika'nın nüfusu 314 milyondur. Finlandiya 338.424 km² bir alanda küçük bir ülkeyken Amerika neredeyse dört milyon mil karelik bir alana sahiptir. Bunların hepsi doğrudur. Ancak, gene de karşılaştırma yapabileceğimizi düşünüyorum.

Amerika'da eğitim, daha çok eyaletlere göre düzenlenir. Amerika'daki elli eyaletten otuzunun nüfusu ya Finlandiya nüfusuna eşit ya da daha azdır. Oklahoma'nın nüfusu yaklaşık dört milyondur, Vermont'un nüfusu altı yüz binden fazladır (Son zamanlarda Wyoming'de kalıyorum ve orada yaşayan tek insan bendim diyebilirim.) Daha kalabalık eyaletlerde bile gerçek eylemler bölge düzeyinde gerçekleşir. Amerika Birleşik Devletleri'nde yaklaşık onaltı bin okul bölgesi ve yaklaşık olarak elli milyon okul çağında öğrenci bulunmaktadır. Bu,

ortalama olarak bölge başına üç bin öğrenciye denk gelmektedir ve bu oran, bu bölgelerin Finlandiya'dan çok daha az öğrenciye sahip olduğunu göstermektedir.

Burada asıl önemli olan, ABD'li karar vericilerin Fince konuşmayı öğrenmesi ve başkentlerini New Helsinki olarak yeniden adlandırması değildir. Birçok açıdan Finlandiya ve Amerika Birleşik Devletleri arasında büyük farklılıklar bulunmaktadır. Kültürel anlamda Finlandiya, (kısmen de olsa) bazı Amerika eyaletlerine göre daha homojen bir yapıya sahiptir. Her iki ülke de vergilendirme ve toplumsal refah konusunda çok farklı siyasi kültürlerle ve çok farklı tutumlara sahiptir. Bununla birlikte, Finlandiya'nın eğitimi değiştirmek için benimsediği ilkeler, Amerika Birleşik Devletleri de dâhil olmak üzere farklı kültürel ortamlara aktarılabilir ve oralarda uygulanabilir. Dünyanın dört bir yanındaki yüksek performanslı eğitim sistemlerinde yapılan çalışmalar, bu ilkelerin gerçekten işe yaradığını ortaya koymaktadır.

Karışıklıkla Yaşamak

Eğitimin endüstriyel değil organik bir sistem olarak görülmesinin daha doğru olduğunu önceden söylemiştim. Açık bir şekilde ifade etmek gerekirse eğitim, "karışık, adaptif bir sistem" olarak görülmelidir. Daha derinlere inmeden önce bu düşünce üzerinde biraz durmak istiyorum.

Bir sistem, kombine bir etkiye sahip olan birbiriyle ilgili bir dizi sürecin bileşimidir. Basitten karmaşığa doğru giden çeşitli sistem türleri bulunmaktadır. Kaldıraç, iki ucu olan basit bir sistemdir ve bir dayanma noktası üzerinde hareket edebilen sağlam bir çubuktur. Uzun kenarda uygulanan bir kuvveti, daha kısa tarafta daha büyük bir kuvvete dönüştürür. Bir anahtar, elektrik akımını açıp kapatan basit bir sistemdir. Mikroişlemciler de aynı işlemi yapmaktadır.

Birlikte çalışmak üzere düzenlenmiş birçok basit sistemden oluşan karmaşık sistemler var. Bilgisayarlar, otomobiller,

televizyonlar ve nükleer reaktörlerin hepsi yüzlerce hatta binlerce basit sistemden oluşan karmaşık sistemlerdir.

Bitkiler, hayvanlar ve insanlar gibi yaşayan sistemler, sadece karmaşık değil aynı zamanda karışıktır. Canlı bir organizmada, organizmayı oluşturan tüm sistemler görünürde birbirinden ayrıdır ama aslında tüm ayrı sistemlerin birbiriyle yakından ilişkisi vardır ve organizmanın sağlığı için bir bütün olarak birbirlerine bağımlıdırlar. Hastalıklı kökleri olan bitkiler gelişemez ve sağlıklı bir şekilde çiçek ya da meyve veremez. Eğer kökte sorun varsa tüm bitkide sorun vardır. Eğer organlarının sadece bazıları düzgün bir şekilde çalışıyorsa hayvanlar uzun sürede büyüyemezler. Büyüebilmek için tüm organların aynı seviyede çalışmasına ihtiyaç duyarlar.

Canlı sistemler de uyum sağlar ve gelişir. Fiziksel çevreleriyle dinamik ve sinerjik bir ilişkiye sahiptirler. Organizmalar, koşullara bağlı olarak ortaya çıkabilecek her türlü gizli potansiyele sahiptir. Eğer çevre yanlış bir yönde değişirse organizma acı çeker ve muhtemelen ölür ya da zamanla değişime uyum sağlar ve hatta başka bir şekilde tekâmül eder.

Siz de karışık ve adaptif bir sistemsiniz. Vücudunuz, sağlığınız ve hayatta kalmanız için gerekli olan fiziksel sürecinizin karmakarışık bir örüntüsüdür. Yaşamınızın geri kalanında olduğu gibi, biz insanlar yaşamak için ihtiyaç duyduğumuz besinler için çevremizdeki dünyaya bağlıyız. Fiziksel çevre çok hızlı ya da yanlış bir şekilde değiştiğinde kendimizi tehlikeye atmış oluruz. Bunun dışında ya ona uyum sağlarız ya da yaşam biçimimizi değiştiririz.⁵ İnsan hayatı fiziksel değildir. Uyum sağlama kapasitemiz metabolik olmaktan daha fazladır. Bilinçli varlıklar olarak bakış açımızı değiştirmeyi ve farklı bir şeyler yapmayı seçebiliriz.

Eğitim sistemleri, çok karmaşık ve uyuma açıktır. Aslında bu sistem birçok açıdan karışıktır. Öğrenciler, aileler, eğitimciler, işverenler, profesyoneller, ticari organizasyonlar, yayıncılar, test merkezleri, politikacılar ve daha birçoğunu içeren çok sayıda gruptan oluşur. Sistem içinde birbiriyle etkileşim

hâlinde olan birden fazla sistem vardır. Bu sistemler, sosyal hizmetler, rehberlik ve psikolojik hizmetler, sağlık hizmetleri, muayene ve test merkezlerini içerir. Hepsinin kendine özel çıkarları vardır ve bunlar birbirleriyle örtüşebilir ya da çakışabilir ve birbirlerini farklı derecede etkileyebilir. İşverenler ve politikacılar, ebeveyn olabilir. Ebeveynler, eğitimciler ya da öğrencilerin kendisi olabilir.

Eğitim sistemlerinin içinde ve arasında büyük çeşitlilik vardır. Birçok ulusal sistem benzer endüstriyel özelliklere sahip olmasına rağmen hepsinin farklı içerik ve kontrol seviyesi bulunmaktadır. Pek çok okul türü mevcuttur: İnanç temelli, bağımsız okullar, seçici okullar ve belirli alanlarda uzmanlaşmış okullar. Bazı ülkelerde daha fazla özel okul varken bazılarında daha az özel okul bulunmaktadır.

Her nerede ve her nasıl olursa olsun, her bir okul benzersiz ilişkilere, biyografilere ve duyarlılığa sahip yaşayan bir insan topluluğudur. Her bir okulun kendine özel bir 'ruhu', kendine özel ritüelleri, alışkanlıkları, özellikleri, mitleri, hikâyeleri, şakaları, davranış kuralları vardır ve bu okullarda birçok farklı alt kültürden gelen insanlar ve gruplar yaşamaktadır. Okullar günlük yaşamın karmaşasından ayrı tutulacak mabetler değildir. Okullar her açıdan etraflarındaki dünyanın içinde yer alır. Hayat dolu bir okul, umut ve yaratıcı bir enerji kaynağı hâline gelerek tüm insanlığı besleyebilir. Ben mükemmel tek bir okulun, etrafındaki diğer okulları da harekete geçirmesiyle tüm bölgenin başarılı olduğunu gördüm. Diğer yandan ise yetersiz okullar, büyüme ve gelişme fırsatlarını azaltarak kendi bünyesinde olan tüm öğrencilerin ve ailelerin iyimserliğini yok edebilir.

Okul kültürü, milli hukuktan, devlet hukukundan, ekonomik ve egemen kültürdeki koşullardan, gelenekleden kısacası eğitim için gerekli olan genel şartlarından etkilenebilir.

Tüm bu süreçlerden geçen eğitim, gerçek insanların ve kurumların eylerimlerinde kendini gösteren canlı bir sistemdir. Eğitim sistemi çok karışık ve kapsamlı olduğu için değiştirile-

bilir ve kendisi her şeyi değiştirebilir.

Tüm canlı sistemleri, değişen koşullar karşısında yeni özellikler geliştirebilir.⁶ Eğitimde, şu anda yeni özellikler bolluğu yaşanmaktadır ve bu özellikler okulların çalışma şartlarını ve kültürlerini değiştirmektedir.

Örneğin, dijital teknolojilerin yaygınlığı birçok okuldaki öğretimi ve öğrenimi zaten değiştirmektedir.⁷ 2014 yılında dünyada birbirine bağlı yaklaşık 7 milyar cihaz bulunmaktaydı ki bu rakam dünya nüfusuna yakındır. 2015 yılında, bu rakam iki katına ulaştı. 2014 yılında bir dakikada internet üzerinden 204 milyon e-posta gönderildiği, 47.000 uygulama indirildiği, Facebook'un 6 milyar kez görüntülediği, Google'da 2 milyon yeni arama yapıldığı, 3.000 tane fotoğraf yüklendiği, 100.000 Tweet atıldığı, YouTube'da 1.3 milyon video görüntülediği ve 30 saatlik video yüklendiği tahmin edilmektedir.⁸ Her dakika... Her saniyede ağa yüklenen tüm videoları izlemek beş yılınızı alır.

Dave Price, büyüleyici ve geniş kapsamlı 'Open' adlı kitabında dijital teknolojinin artan kullanılabilirliğinin ve gelişiminin, öğrencilerin öğrenme dünyasını ve teknolojiyi kullanma biçimlerini değiştirdiğini gösteriyor.⁹ Neredeyse her gün, öğrenme için yeni araçlar ve her tür eğitim alanı için yaratıcı çalışmalar ortaya çıkıyor. Yeni programlar ve platformlar aracılığıyla eğitim, her bir öğrencinin ihtiyacına göre düzenlenebilmektedir. Bu yeni teknolojiler aynı zamanda öğrenciler, aileler ve birçok alandaki profesyoneller arasındaki yeni ortaklıkları da kolaylaştırmaktadır.

Marc Prensky, Jane McGonigal ve benzer birçok kişinin ikna edici bir şekilde söylediği gibi dijital oyunların dinamikleri ve estetiği, müfredatta yer alan tüm öğrenmeleri hareketlendirmek ve renklendirmek için kullanılabilir.¹⁰ Aynı zamanda mobil teknolojiler de Afrika, Güneydoğu Asya ve Güney Amerika'nın kırsal kesimleri de dâhil olmak üzere daha önce eğitim imkânına sahip olmayan insanlara eğitim olanağı sağlamaktadır. Kitabın ilerleyen kısmında Silvina Gvirtz'in Buenos Aires'teki yoksul çocuklara yardım etmek için dizüstü bilgisis-

yarları kullanarak öğrenmeyi nasıl zevkli hâle getirdiğini göreceksiniz.

Değişiklikler teknolojiden daha fazlasını içermektedir. Standartlaştırılmış testlerin usandırıcı etkilerinden dolayı yayılan memnuniyetsizlik ile okullar ve toplumlar bu düzene karşı çıkmaya başlıyor. Çocuklarının aldığı endüstriyel eğitimin etkilerinden endişe duymaya başlayan ebeveynler, bu sorunu giderek kendileri çözmeye çalışıyor. Evde eğitime ve okulsuzlaşmaya yönelik küçük ama önemli adımlar atılıyor. Daha sonra, Logan LaPlante'dan evde eğitimin kendisi için ne anlama geldiğini okuyacaksınız.

Üniversite mezunları, diplomalarının düşündüklerinden daha az değerli olduğunu anladıklarında, öğrenciler üniversiteye gidip gitmemeye ilgili sorular sormaya ve başka seçenekler araştırmaya başlıyor. Potansiyel öğrenciler vazgeçtikçe kolejler ve üniversiteler eski cazibelerini kaybetmeye başladıklarını keşfediyorlar. Sonuç olarak, onlar da yeni modeller geliştiriyorlar. Bu kitabın ilerleyen bölümlerinde Massachusetts'teki Clark Üniversitesi'nin bu zorluğun üstesinden nasıl geldiğini öğreneceksiniz.

Tüm bu bahsettiklerim, teknoloji ve kültürel değerler birbirleriyle etkileşim kurdukça eğitimin nasıl değiştiğini ve uyum sağladığını göstermek için verilen birkaç örnektir. Elbette başka örnekler de var. Tüm bu sebeplerden dolayı, bulunduğunuz yer eğitimin nasıl değiştirileceğini düşünmeye başlamak için en iyi yerdir. Sizinle çalışanların eğitim deneyimlerini değiştirerseniz onların dünyalarını değiştirebilir ve böylece bir bütün olarak eğitimdeki geniş ve karışık değişim sürecinin bir parçası hâline gelebilirsiniz. Bu ilkenin esin kaynağı North Star'ın kurucusu Ken Danford'dur ve kitabın ilerleyen bölümlerinde vereceğimiz örnekler için bu ilkeye yine başvuracağız. Aynı zamanda bu ilke, Birleşik Krallık'ta yönettiğim Arts in School projesinin başarısının temelinde yer almaktadır. Bu süreçten biraz daha ayrıntılı bahsetmek istiyorum çünkü bu süreç, kendi okulunuzdaki ve yerel sisteminizdeki değişim koşullarının belirlen-

mesine yardımcı olabilir.

İki Projenin Hikâyesi

Kariyerimin ilk yıllarında benzer hedefleri olan ama tamamen farklı etkilere yol açan iki proje içinde yer aldım.

Benim eğitim alanındaki ilk işim-yani maaşlı olarak okullarda drama üzerine yürütülen ulusal bir araştırma projesiydi. Bu proje, Drama 10-16 olarak adlandırılıyordu. Doktora çalışmalarım, bu konu üzerineydi ve bu nedenle, bu hayalimdeki işti ve bir de üstüne bu işten para kazanmam teklif edilmişti. Proje, daha sonra Birleşik Krallık'ta müfredat geliştirme için başlıca ulusal kurum olan Okullar Konseyi (Schools Council) tarafından finanse edildi.

Önceki yirmi yılda, okullarda dramayla ilgili hızlı bir gelişme yaşanmıştı. Birçok okulun kendi drama bölümleri, uzman öğretmenleri, stüdyoları ve tiyatroları vardı. Çoğu okullarda tam zamanlı drama danışmanları çalışıyordu ve onların bazıları danışman öğretmen ekibini kuruyordu. Kolej ve üniversite bölümleri drama için tam zamanlı öğretmen eğitimi programları sundu. Aynı zamanda drama eğitiminin gerçek değerini belirlemek ve en iyi uygulamalara karar vermek için birçok tartışma yaşandı. Bizim işimiz, drama öğretmenlerinin okullarda gerçekten ne yaptıklarını yakından incelemek ve gelişimleri için önerilerde bulunmaktı.

Gelişmiş drama programlarına sahip altı tane okul bölgesi seçtik ve her bölgedeki üç okulla ve yerel drama danışmanlarıyla yakın çalışmalar içinde bulunduk. İlk yıl, seçtiğimiz okullara düzenli ziyaretler yaptık ve drama öğretmenlerinin öğrencileriyle yaptığı çalışmalar hakkında detaylı örnek olay çalışmaları yaptık. Drama eğitimindeki konularla ilgili bölgesel ve ulusal toplantılara ev sahipliği yaptık ve projede yer alan tüm danışmanlar ve öğretmenler için uygulamaları ve fikirleri paylaşmak için bir dizi atölye çalışması düzenledik.

İkinci yıl, okullardaki drama etkinlikleri için kavramsal

bir yapı ve bir dizi uygulanabilir öneriler sunan Learning Through Drama adlı kitap üzerine çalıştık. Okullar Konseyi, bulgularımızı ulusal atölye çalışmaları, kurslar ve konferanslar aracılığıyla yaymak için üçüncü yıl için de bize para bağışında bulundu. Üçüncü yıldan sonra bağış sona erdi ve biz başka şeylerle ilgilenmeye başladık ve projenin faaliyetleri tamamen son buldu.

Drama projeleri, klasik araştırma, geliştirme ve yayma sürecini takip etti. Sürecin nasıl işlediğini görmek için okullara gittik ve hedeflerimizi geliştirdik ve sonra da tüm hedeflerimizi dünyaya yayınladık. Çalışmalarımız Birleşik Krallık genelindeki okullarda kayda değer etkiye sahip oldu ve etkisi proje sona erdikten sonra bile yayılmaya devam etti. Her ne kadar drama öğretmenlerini desteklemek için birçok mesleki derneğin kurulmasına yardım etsek de projeyi devam ettirmek için belli bir acenta yoktu. Bizim projemiz sınırlı bir programdı ve sonuç olarak sınırlı bir etkisi oldu.

Okullarda Sanat (The Arts in Schools) projesi farklıydı.

Seksenlerin sonlarında, muhafazâr hükûmet Margaret Thatcher, İngiltere'deki okullar için ulusal bir müfredat sunan yasayı kabul etti. 1988 Eğitim Reformu Hareketi (ERA) İngiliz eğitiminde bir depreme neden oldu. O zamana kadar okullar istediği şeyleri öğretebiliyordu. Uygulamada hepsi benzer bir eğitim programına sahipti ama teoride her biri özgürdü. ERA tüm hepsine bir son verdi. Ulusal müfredat, bir süredir devam ediyordu ve önceki İşçi Hükûmeti tarafından öne sürülmüştü. Orta Doğu'daki petrol krizinin dalgaları Batı ekonomisinde hissedilene kadar yani 1984'e kadar süreç böyleydi. Bu durum yüksek oranda işsizlikle birleşince Başbakan James Callaghan (İşçi partisinden) okulların eski düzeninde devam etmediğini fark etti ve eğitimdeki ulusal öncelikler üzerine yapılan bazı anlaşmaların tartışılarak çözülmesi için ısrar etti.

1988 yılına kadar birçok insan yeni ulusal müfredatın çok dar ve çok materyalist olacağından korkuyordu. Bazı kişiler

özellikle sanatın uç noktalara çekileceğinden endişeliydi. Öncü bir girişimde bulunarak bağımsız Calouste Gulbenkian Vakfı, sanatın eğitimdeki yerini değerlendirmek için ülke çapında bir komisyon topladı. Diğer katılımcılarla birlikte ben komisyon raporunu araştırdık ve yazdık; *The Arts In Schools: Principles, Practice and Provision*.

Dört tane hedefi olan bir rapor yazdık. Birincisi sanatı, eğitimin geleceği üzerine Birleşik Krallık'ta kızışan tartışmaların temel bir parçası hâline getiriyordu. Bu noktaya kadar ulusal müfredat şekillendirilmeye çalışıldığı için sanat pek tartışma konusu olmamıştı. İkincisi, sanatı politika yapımcıların net bir şekilde görebileceği hâle getirmektir. Üçüncü hedefimiz, okullarda sanatın gelişimiyle ortaya çıkan problemleri ve uygulamaları tanımlamaktır. Dördüncü hedefimiz ise okullar ve politika yapımcılar için uygulanabilir bir eylem planı sunmaktır.

The Arts In Schools'un yayınlanması konferanslar, pilot programlar ve hizmet içi kurslar da dâhil olmak üzere çok çeşitli projeler meydana getirdi. Hatta özellikle gençler için sanatın öneminin okul dışında sosyal politikaların bir parçası olarak görülmesini teşvik etti. Raporun etkisi de gözönüne alınarak benden okulların önerileri uygulamasına yardımcı olmak için ulusal bir proje tasarlamam ve yönetmem istendi.

Bu projeyi tasarlarırken Drama 10-16 projesinin önemli ancak sınırlı etkisini hep aklımda tuttum. Sonuç olarak, 'Okullarda Sanat' projesini tamamen farklı bir değişim modeli üzerine dayandırdım. Amaç, sadece raporda yer alan önerileri kamuya duyurmak değildi aynı zamanda bu projeleri uygulamaya koymak için okulların kendi öğrencileri ve personelleriyle sınıflarda yaptıklarını değiştirerek okulları güçlendirmektir. Proje önümüzdeki dört yıl içinde altmıştan fazla okul bölgesi, üç yüz okul, iki bin öğretmen ve diğer profesyonelleri içeren okul temelli yeniliğin ulusal ağının kurulmasına olanak sağladı. Okullara sağlanan faydalar anlık, geniş çaplı, çok önemli ve sürdürülebilirdi. Otuz yıl sonra bile insanlardan projenin kendi okulları üzerindeki ve kendi uygulamalarına

olan etkileri hakkında konuştuklarını duyuyorum.

Drama 10-16 sınırlı bir değişim sunan iyi bir programdı.

'Okullarda Sanat' projesi ise daha geniş çaplı ve daha kalıcı bir değişim yarattı. Peki bu projeyi diğerinden daha etkili yapan neydi? Cevap, programların nasıl tasarlandığı ve uygulamada nasıl kullanıldığıyla ilgiliydi. İkinci projede okulları oldukları gibi karışık ve adaptif bir sistem olarak ele aldık. Bu, sistemin çeşitli ve birbirine bağlı olan bileşenlerini ele almak demekti.

Okullarda Sanat projesi, bu projeye katılan bazı okulları yenilik için ana alanlar olarak tanımladı. Her birinin hedefi okullardaki çalışmaları desteklemek ve yönlendirmek, yerel projeyi korumak, projenin amacına ulaşmasını sağlamak ve en iyi koşulları oluşturmak olan yerel bir danışma grubu oluşturdu. Danışma grubu, eğitim politikasını belirleyenleri, yerel kültürel vakıfların üyelerini, finansman ofislerini ve yöneticileri içeriyordu.

Okullarda Sanat projesi, sanat eğitiminin ötekileştirilme sorununu çözmedi. Amerika Birleşik Devletleri'nde olduğu kadar Birleşik Krallık'ta da sanat eğitimi, hâlâ standart akım içinde ateş altında. Ancak yine de bu proje, içinde yer alan birçok okul ve bölgede kalıcı değişimler yarattı. Ben eğitimde sistematik bir dönüşüme yönelik herhangi bir girişimin benzer bir yaklaşımı benimsemesi gerektiğine kesinlikle inanıyorum.

Değişim için sorumluluk almak, değişimin sizin gücünüzde saklı olduğunu kabul etmekle başlar. Okullarda Sanat Projesinde en değerli gördüğüm şeylerden biri okulların önerilerimizi benimsemesi ve kendi durumlarına uygun olacak şekilde eylem planları belirlemeleriydi. Zamanla, Birleşik Krallık'taki yüzlerce okul önerilerimizi kendi yapılarına uygun olarak uygulamaya başladı.

İleriki bölümlerde, hem öğrencilerin hem toplumun ihtiyaçlarına göre kişiselleştirilmiş öğrenme yaklaşımlarına dayanan bir eğitimi öğrencileri için benimseyen okulları göz

önüne alacağız. Bu okullar, birçok okulun takip ettiği klasik kurum anlayışının (yaş gruplarına göre öğretim, sabit ders saatleri, net ders ayrımı, doğrusal değerlendirme metotları) ötesine geçmektedir. Bu okullar bu yaklaşımı uygulamaktalar çünkü onlar okulların asıl görevlerinin test sonuçlarını arttırmak değil öğrenmeyi kolaylaştırmak olduğunu biliyorlar.

MESELENİN KALBI

Out of Our Minds adlı kitabımda tiyatro yönetmeni Peter Brook'un çalışmasından alıntı yaptım. Ömür boyu süren çalışmalarında, tutkusu tiyatroyu olabildiğince dönüştürücü bir deneyim hâline getirmesini sağlamıştır. Brook, birçok tiyatronun bu etkiyi yaratmadığını kabul ediyor. Çünkü tiyatro bir akşamı geçirmek için yapılan bir şey olarak düşünülüyor. Tiyatronun gücünü arttırmak için Brook öncelikli olarak tiyatronun özünü anlamak gerektiğinin önemli olduğunu söylüyor. Bunu yapmak için klasik bir tiyatrodan nelerin çıkarılması gerektiğini soruyor.

Fikirlerini ise şu şekilde özetliyor: Perdeleri, ışıkları ve kostümleri çıkarabilirsiniz. Bunlar önemli değil Senaryoyu çıkarabilirsiniz ki çoğu tiyatronun senaryosu yoktur. Yönetmeni devreden çıkartabilir, sahne, ekip ve binadan vazgeçebilirsiniz. Birçok tiyatro bu tür şeyler olmadan da yapılabilir. Kaybetmememiz gereken tek şey ise, aktör ve izleyicidir. Sadece bir aktörün ve bir izleyicinin var olması yeterlidir çünkü her ikisi de tiyatronun özünü ve sadeleştirilemeyen unsurunu oluşturur. Aktör, izleyicinin deneyimlediği bir oyun gerçekleştirir. 'Tiyatro' izleyici ve oyun arasındaki tüm ilişkidir. Bir tiyatronun en dönüştürücü etkiye sahip olması için bu ilişkiye odaklanılması ve mümkün olduğunca bu ilişkinin güçlendirilmesi gerekir.

Brooks, bu ilişki derinleştirilmediği sürece hiçbir şeyin eklenmesine gerek olmadığını söylüyor. Bu inancını ezber bozan ve uluslararası beğeni toplayan eserleriyle kanıtlamıştır.

Benim için bu durumu eğitime benzetmek mümkündür. Kitabın başlangıç kısmında öğrenme ve eğitim arasında bir ayrım yaptım. Eğitimin ana hedefi, öğrencilerin öğrenmesine yardım etmektir. Bunu yapmak öğretmenin görevidir. Ancak modern eğitim sistemi dikkat dağıtıcı her türlü unsurdan dolayı karmakarışık bir hâldedir. Siyasi gündemler, ulusal öncelikler, sendika pazarlıkları, bina yapım yönetmeliği, iş tanımı, ailevi hırslar, akran baskısı gibi birçok durum mevcut ve liste bu şekilde devam eder gider. Ancak eğitimin kalbi, öğrenci ve öğretmen arasındaki ilişkide yatar. Diğer her şey bu ilişkinin nasıl verimli ve başarılı olduğuna bağlıdır. Eğer bu ilişki yoksa sistem bir işe yaramıyor demektir. Eğer öğrenciler öğrenemiyorsa eğitim gerçekleşmiyor demektir. Elbette gerçekleşen bir şeyler vardır ama bunun eğitim olmadığı kesindir.

Öğrenmenin -ve eğitimin- büyük bir kısmı, resmi okul düzeni ve ulusal müfradatın dışında devam eder. Eğitim, hevesli öğrencilerin ve merak uyandıran öğretmenlerin olduğu her yerde gerçekleşir. Zor olan, okullarda bu deneyimi yaşatmak ve devam ettirmektir. Asıl görev, öğrenciler ve okullar arasındaki ilişkinin gelişebileceği bir ortam yaratmaktır. Eğitimi kökten değiştirmekle bunu kastediyorum. Bunu yaparken doğal bir sorumluluk ekosistemi var.

- En temel düzeyde, eğitimin odak noktası öğrencilerin öğrenmek isteyeceği ve öğrenebileceği koşullar yaratmaktır.
- Daha sonra, öğretmenlerin görevi, öğrencilerin öğrenmesini kolaylaştırmaktır. Bunu doğru bir şekilde yapabilmek kendi içinde bir sanattır ve bu nedenle bu konuya bölüm 5'te derinlemesine değineceğiz.
- Okul müdürlerinin görevi, öğretmenlerin kendi görevlerini gerçekleştirebilecekleri koşulları okullarda yaratmaktır. Bunu yapmak liderlik ve okul kültürü için olası sonuçlar içerir.
- Politika yapıcılarının görevi ise, ister yerel ister eyalet ister

ulusal düzeyde olsun, okul müdürlerinin ve okulların sorumluluklarını yerine getirebileceği koşullar yaratmaktır.

Kamu tarafından finanse edilen bir eğitim sisteminde öğrencilerin neyi neden öğrenmeleri gerektiğini açıklayan ve öğretmenlerle okulları yaptıkları çalışmalardan dolayı sorumlu tutan bir anlaşma yapılması gerekir. Bu konulara elbette değineceğiz. Ancak ilk olarak, öğrenmeyi ele alarak meselenin kalbine inelim. Okulların gelişimi için, öğrenmenin doğasının anlaşılması gerekiyor; öğrenciler en iyi nasıl öğrenir ve bunu nasıl farklı şekillerde yaparlar? Eğer okullar ve eğitim politikaları bunu yanlış yaparsa geriye kalan her şey kirliliğe sebep olur.

BÖLÜM 4

Doğuştan Öğrenenler

Yenidoğan bebekler, etraflarındaki dünyayı öğrenmek için bitmek bilmez bir isteğe sahiptirler. Öncelikle dil öğrenmeyi ele alalım. Normal koşullarda, iki ya da üç yaşındaki çoğu çocuk olağanüstü akıcılıkta konuşmayı öğrenir. Eğer siz de bir ebeveynseniz çocuğunuza konuşmayı öğretmediğinizi bilirsiniz. Öğretemezdiniz de. Sizin bir dil öğretmek için yeterince zamanınız yok onların da yeterince sabrı. Küçük çocuklar dile sürekli maruz kalarak öğrenirler. Siz süreç boyunca düzeltelir, teşvik edebilir ve onları tebrik edebilirsiniz. Ancak yanlarına oturup “Hadi, gel konuşmamız gerekiyor. Daha doğrusu senin konuşman gerekiyor.” demezsiniz. Bu şekilde dil öğrenilmez ve dil, öğrenme için sahip olduğumuz engin kapasitemizin sadece bir örneğidir.

Bölüm 2’de Richard Gerver’in Birleşik Krallık’taki Grange İlkokulu’ndaki değişime nasıl yardımcı olduğundan bahsetmiştim. Her ne kadar çok iyi bir fikir olmasına rağmen Richard, dünyadaki tüm okulların bir şehre dönüştürülmesini söylemiyor. Aksine, okulların Grangeton’un yaratılmasına yol açan temel ilkelere geri dönmelerini öneriyor. Gerver bu durumla ilgili görüşlerini benimle şöyle paylaştı. “Başlangıç olarak, biz tüm eğitimciler -ister okullarda, ister üniversitelerde ister mesleki gelişim düzeyinde olsun- herkesin kendi okulunda yaptığı en iyi erken dönem etkinliklerini bulmak için bir araya gelmeliyiz ve onların ne yaptıklarını öğrenmek için zaman ayırmalıyız. Sonrasında kendimize, onların yaptıklarından hangilerini alabiliriz ve kendi öğrencilerimizin

seviyesine uygun şekilde nasıl uygulayabiliriz diye sormalıyız. İşte bu, uygulanabilir ve kanıtlanabilir doğal öğrenmenin en büyük şölenidir.”

Öğrenmenin Zevki ve Acısı

Kaç tane çocuk doğuştan öğrenenler arasında yer alır? Sugata Mitra, 1999 yılında Yeni Delhi’de bir gecekondu mahallesinde bir deneme yaparak bu soruyu test etti. Duvara bir bilgisayar monte etti, çalıştırdı, internete bağladı ve çocukların buna nasıl tepki verdiğini izledi. Bu çocuklar daha önce hiç bilgisayar görmemişti ve Web tarayıcısı da daha önce hiç duymadıkları bir dilde, İngilizceydi. Çok hızlı bir şekilde bilgisayarlar neler yapabileceklerini öğrendiler ve sonrasında birbirlerine öğretmeye başladılar. Saatler içinde oyun oynayabilir, kendi müziklerini kaydedebilir ve profesyoneller gibi internette gezinebilir hâle geldiler.¹ Eğer o zamanlarda Twitter olsaydı muhtemelen bir ayın sonunda yarım milyon takipçileri olurdu.

Sugata, daha iddialı bir deneme yapmaya karar verdi. Bir bilgisayara sesli metin okuma programı kurdu ve bilgisayarı çok güçlü bir şekilde Telugu aksanıyla İngilizce konuşan bir grup Hintli çocuğa verdi. Program onların aksanına bir yanıt veremediği için anlamsızca bir şeyler yazdı. Çocuklar bilgisayarın kendi cümlelerini nasıl çözdüğünü bilmiyordu ve Mitra da bilmediğini kabul etti. Bu nedenle, bilgisayarı iki aylığına çocuklara verdi ve geri döndüğünde gördü ki çocuklar aksanlarını bilgisayarın programlandığı nötr İngiliz aksanına göre düzeltmişlerdi.

Kısa bir süre sonra, Sugata on iki yaşındaki Tamilce konuşan çocukların kendi başlarına biyoteknolojiyi İngilizce olarak öğrenip öğrenemeyeceklerini bulmaya çalıştı. Tekrar onlara iki aylık bir süre verdi ve sonuçtan pek de umudu yoktu. Sugata: Onları test edeceğim ve sıfır alacaklar. Gerekli malzemeyi vereceğim ve geri döndüğümde tekrar test edece-

ğim ve bir sıfır daha alacaklar. Ve işte o zaman 'Evet, belli şeyleri öğrenmek için kesinlikle öğretmenlere ihtiyacımız var diyeceğim.' dedi.

"İki ay sonra geri döndüm ve 28 tane çocuk çok sessiz bir şekilde yanyana sıralanmışlardı. Ben 'Verdiğim şeylere hiç baktınız mı?' diye sordum ve 'Evet.' cevabını verdiler. 'Peki bir şey anladınız mı?' diye sorunca 'Hayır, hiçbir şey anlamadık.' dediler. Ben de karşılık olarak 'Peki, hiçbir şey anlamadığınıza karar vermeden önce kaç kez denediniz?' diye sordum. Çocuklar, 'Her gün baktık.' dediler. O zaman ben de 'İki ay boyunca baktınız ve hiçbir şey anlamadınız mı?' diye sordum. İçlerinden bir kız çocuğu elini kaldırdı ve abartısız şu cümleyi kurdu: DNA molekülünün yanlış replikasyonunun genetik hastalıklara yol açtığı gerçeğini bir kenara bırakırsak hiçbir şey anlamadık."²

Sugata etkili araçlar verilirse kaç çocuğun kendi kendine öğrenebileceğini keşfetmeye devam ediyor. Sugata, öğrencilerin Skype üzerinden öğrenip keşfetmelerine yardımcı olan bir grup emekli öğretmenin oluşturduğu 'Granny Cloud' adlı bir proje başlattı.³ 2013 yılının sonunda ise 'Bulut Üzerine Okul İnşa Etmek' adlı projesini başlattı. Böylece çocuklar online bilgi ve rehberlik aracılığıyla entelektüel yolculuklara çıkıyorlar.⁴

Sugata'nın deneyleri, çocukların öğrenmesi gereken muazzam kapasitelerine ışık tutuyor.⁵ Eğer çocuklar böylesine doğuştan öğrenme kapasitesine sahiplerse neden birçoğu okulda sıkıntı yaşıyor? Neden birçoğu bu süreçten sıkılıyor? Birçok bakımdan bu durum, sistemin kendisinin ve bunu yayan düzenin işlevidir.

Geleneksel bir lise sınıfında öğrenciler sırada oturur, yüzleri tahtaya bakar, öğretmen ders anlatır, açıklar ve ödev verir. Öğrenme yöntemi ağırlıklı olarak sözel ve matematikseldir, yani öğrenciler çoğunlukla yazar, hesaplar ve öğretmeniyle tartışır. Müfredat öğrenilecek maddeleri ve genellikle farklı öğretmenler tarafından öğretilen çeşitli dersleri içerir. Sürekli

test dağıtılır ve bu testleri hazırlamak için çok zaman harcanır. Öğrenciler, bazı dersleri diğer derslere göre daha çabuk kavramalarına rağmen, yine de konular aynı hızda ve aynı zaman diliminde işlenmeye yöneliktir. Bireylerin bir bütün olarak sınıfın hızına yetişip yetişmediği ya da geride kalıp kalmadığı, genel yeteneklerinin bir göstergesi olarak kabul edilir.

Bir okul günü tipik olarak haftalık ders programında yer alan dersleri kırk dakikalılık zaman dilimine ayırır. Her bir dersin bitiminde herkesin yaptıklarını durdurması ve farklı bir sınıfta farklı bir öğretmenle bir sonraki derse geçmesi için bir uyarı verilir ve bunun için çoğu kez zil kullanılır.

Neden okullar hep bu düzeni takip eder? Bunun asıl nedeni, yaygın eğitimin modern sistem içinde hâlâ görülen iki sütun üzerine inşa edilmesidir. Siz bu iki sütunu okulların örgütsel kültürü ve entelektüel kültürü olarak düşünebilirsiniz. Bölüm 2'de tartıştığımız üzere yaygın eğitimin örgütsel kültürü endüstrileşmenin üretim sürecine dayanıyor. Entelektüel kültürün ise, antik çağa ve Platon'un Akademisi'ne ('akademik' sözcüğünün kökenini oluşturur) kadar uzanan daha derin kökleri vardır.

Daha öncede belirttiğim üzere eğitimde akademik yetenek fikri hâkimdir. Birçok insan için 'akademik' kelimesi 'zekâ', 'akademik başarı' ve 'eğitimsel başarı' kelimeleriyle eş anlamlıdır. Daha net ifade etmek gerekirse 'akademik' kelimesi daha sınırlı bir anlama sahiptir. Bu kelime, pratik ve uygulanabilir olandan ziyade teorik ve bilimsel olana atıfta bulunmaktadır. (Bu nedenden dolayı bazen 'akademik' kelimesi -uygulanamayan veya sadece teorik olarak düşünülen- fikirleri ve insanları tanımlamak için kullanılır.)

Akademik çalışmalarda üç ana unsur vardır. Birincisi, filozofların önermesel bilgi olarak adlandırdığı şeylere odaklanılır ve bu bilgiler, örneğin 1776 yılında Bağımsızlık Bildirgesi'nin imzalanması gibi gerçekler hakkındadır. İkincisi, akademik çalışmalarda kavramların, prosedürlerin, varsayımların, hipotezlerin teorik analizlerine odaklanılır, örneğin, demokrasi ve

özgürlüğün doğası, hareket yasası, şiirlerin yapısı gibi. Üçüncüsü ise, bu ilk iki unsurdan gelmektedir ve el becerisi, el göz koordinasyonu ve âlet kullanımını içeren teknik, pratik ve uygulamalı çalışmalardan ziyade okuma, yazma ve matematik gibi büro çalışmalarına odaklanır.

Önermesel bilgi, bir şeyi bilmek olarak adlandırılır ve yöntemsel bilgiden farklıdır ve bir şeyin nasıl bilindiği ile ilgilenir. Yöntemsel bilgi, bir işi yaparken ne kullandığımız ve o işi nasıl uygulanabilir hâle getirdiğimizdir. Bu şekilde nasıl boyanacağını bilmeden akademik olarak sanat tarihi çalışmak ya da bir enstrümental çalamadan müzik teorisi çalışmak mümkündür. Müzik ya da sanat yapmak -yani çalışılması gereken bir şey kesinlikle var- bir şeyi bildiğimiz kadar nasıl bildiğimizi de içerir. Yöntemsel bilgi mühendislikten tıpa, dansa kadar tüm uygulanabilir alanlarda hayati öneme sahiptir. Bazı insanlar akademik çalışmalarda başarılıdır ve özellikle belirli çalışma alanlarında tutkuyla çalıştıklarını görürler. Bazıları ise, fikirlerin ve teknik bilgilerin pratik bir şekilde uygulandığı alanlara gerçekten ilgi duyduklarını fark eder.

Elbette, akademik çalışmalar kendi içinde önemlidir ve teori, yaşamın tüm alanında pratik bilgiler sunabilir ve sunmalıdır. Ancak geleneksel akademik müfredatta, vurgu ikincisinden ziyade doğrudan birincisine yapılır. Akademik çalışmalar, şüphesiz çok önemlidir ve her öğrencinin eğitiminin bir parçasını oluşturur ama yeterli değildir. Kısacası, akademik çalışmalar gereklidir ama öğrencilerin şu anda ihtiyaç duyduğu eğitim türü için yeterli değildir.

İnsan zihni akademik yetenekten çok daha fazlasını benimser; sanat, spor, teknoloji, işletme, mühendislik ve insanların zamanlarını ve hayatlarını adamak için istekli oldukları diğer tüm meslek türlerindeki başarıları kapsar. Hepimizin hayatı ve geleceği, çok çeşitli uygulanabilir beceri ve yetenek alanlarında uzmanlaşan insanlara bağlıdır. Okulların tüm bu becerileri ve yetenekleri her öğrenciye öğretmesi elbette beklenemez ama en azından tüm hepsine genel eğitimde hak et-

tikleri eşit imkânları ve yeri sunarak gelişimlerinin temellerini atabilirler.

İnsan zihninin gözle görülür zenginliklerine rağmen okulların neden sadece belli alanlara odaklandığını merak edebilirsiniz. *Out of Our Minds* adlı kitabımda da belirttiğim üzere bunun sebepleri, Avrupa Aydınlanmasının yüksek öğretim üzerindeki etkisi, bilimsel metotların gelişimi ve onların endüstrideki uygulamalar üzerindeki etkisi ile ilgilidir. Tekrar bu konudan bahsetmeyeceğim ama sonuç olarak eğitim sistemimiz, öğrencilerin beceri çeşitliliğini tam olarak yansıtmayan örgütsel ritüellerin ve entelektüel alışkanlıkların bir matrisidir.

Öğrencilerin çoğu, bu sistemle çatışma yaşadıkları için kendilerini birer sorun olarak görüyorlar, zeki olmadıklarını ve öğrenmede zorluklar yaşamaları gerektiğini düşünüyorlar. Bazı insanlar, öğrenme zorluğu yaşayabilir ve özel desteğe ihtiyaç duyabilir. Bazıları içinse sorun, öğrenememeleri değil, nasıl öğreneceklerini bilmemeleridir.

BU KİMİN PROBLEMİ?

Daha öncede söylediğim gibi eğitim hem küresel bir meseledir hem de son derece kişiseldir. Bu, hepimiz için geçerlidir. Ben Liverpool'da büyük bir işçi sınıfı ailede doğdum. Beş tane erkek bir tane de kız kardeşim var. Onların bazı hikâyelerini *Element* serisinde paylaştım. Biz, ülkemizin en iyi futbol takımlarından Everton'un stadyum gölgesinde yer alan *Spellow Lane*'deki küçük sıra sıra evlerden birinde ailemizle, aslında daha çok geniş ailemizle, birlikte büyüdük. İşin garip yanı ben eğitim açısından çok şanslıydım çünkü çocuk felci geçirdiğim için özel bir okula gönderildim.

Okuldayken birçok mentorum vardı ve düşük statülü 'ortaokul' yerine yüksek statüye sahip akademik 'gramer okullarına' gidecek öğrencileri belirleyen 11+ sınavını sonunda geçmiştim. Gramer okullarına gitmek, üniversiteye gitmenin

ve iş dünyasında yönetici olarak çalışma potansiyeline sahip olmanın yoluydu. Eğer öyle olmasaydı bugün sahip olduğum hayatı yaşamıyor ve şu anda yaptıklarımı yapmıyor olurdum. Erkek kardeşlerimden ikisi de o testi geçti ve gramer okullarına gittiler. Her ne kadar diğer erkek kardeşlerimin ve kız kardeşim Lena'nın bir parça yeteneği olsa da onlar gitmedi.

Lena, ellili yılların başında Gwladys Street ilköğretim okulunda olmaktan mutluydu. Lena, rahat ortamları severdi, okuma, yazma, sanat ve el işleri yapma, spor yapma ve sadece oyun oynama imkânının olması tam ona göreydi. 11+ sınavı ona çok itici gelmişti. Tüm çocuklar bunun büyük bir şey olduğunu biliyorlardı ama neden böyle olduğunu bilmiyorlardı. Sınav günü tüm öğrenciler bilmedikleri bir okula otobüslerle taşındılar ve birbirlerini tanımayan diğer çocuklarla girişe doğru itiş kakış ilerlediler.

Her biri tek kişilik sıralara oturdular ve onlara konuşmamaları söylendi. Belli bir zaman diliminde cevaplamaları gereken soruların ve bulmacaların yer aldığı kitapçıklar dağıtıldı. Testin bitiminde kitapçıklar toplandı ve öğrenciler tekrar okullarına gönderildiler. Birkaç hafta sonra, Liverpool Eğitim Kurulu'ndan gönderilen bir zarf evdeki mektup kutusuna düştü. Annemler zarfı açtı ve sessiz bir şekilde Lena'nın testte başarısız olduğunu söylediler. Lena şaşırmamıştı. Sınava hiç hazırlanmamıştı ve sınavda ne çıkacağına dair hiçbir fikri yoktu. Gelen ikinci mektupta ise sadece kız öğrencilerin gittiği Stanley Park ortaokuluna gideceği yazıyordu.

Dört yıl boyunca yani onbir yaşından okulu bıraktığı onbeş yaşına kadar o okula gitti. Okulla ilgili neredeyse her şeyden nefret ediyordu. Seçme şansı sunmayan katı bir müfredat vardı. Zamanının çoğu kendisiyle aynı yaşta olan kırk veya daha fazla kız öğrenciyle yüzleri tahtaya dönük bir şekilde, söylenenleri yaparak geçiyordu. Tarih, coğrafya, matematik, İngilizce ve fen bilimleri dersi vardı. Beklenildiği üzere sessizce okula gidiyordu. Doğal olarak çekingen, dikkat çekme korkusu yüzünden elini asla kaldıramayan bir öğrenciydi...

En çok sevdiği dersler etrafta dolaşabildiği ve bir şeyler yapabildiği derslerdi: Gerçek yemekleri pişirebildiği ev ekonomisi, deney yapabildiği kimya dersi, kumaşları kesip dikebildiği dikiş nakış dersleri, nefes alabildiği ve koşabildiği beden eğitimi dersleri. Ancak bu muhteşem becerilerinin pek farkında değildi ve oturarak, yazarak ve konuşmayarak geçirdiği okul günlerinde bu alanlara çok uzak kalıyordu.

Okulun son senesinde sınıfları, kariyer danışmanlığı için okula gelen bir grupta tanıştı ve onlardan örneğin sekreterlik, asistan, hemşire, kuaför, fabrika çalışanı gibi kendilerine uygun olan meslekleri seçebileceklerini öğrendiler ve uyguladılar da. Tüm seçenekler içinden Lena da dâhil olmak üzere dört ya da beş öğrenci, kendileri için en ilginç mesleğin kuaför olduğunu düşündü. Bu meslek, bir merkezde üç yıl çıraklık yapmayı, haftada bir gün kolejde sanat, kimya, kesim, stil ve her şeyden önce kişisel olarak ilgilendikleri bir alanda insanlarla çalışmayı içeriyordu. Lena yaptığı seçimden mutluydu ve tabi ailem de. Ailem Lena'nın meslek tercihinine tam olarak odaklanmamıştı. Babam daha önceden geçirdiği bir iş kazası nedeniyle boynunu kırmıştı ve ondan sonra hem elleri hem de ayakları felçli kaldı. Bu nedenle, Lena ailesinin iyiliği için bir seçim yaptı.

Okulun son günü, müdire bazı tavsiyelerde bulunmak için tüm sınıfları ziyaret etti. Ayrıca öğrencilerden çeşitli meslek seçeneklerini sesli okurken ayağa kalkmalarını istedi. Hemşire, sekreter ve fabrika işçisi olacakları tebrik etti. Daha sonra kuaför olmayı düşünen biri var mı diye sordu. Lena da dâhil olmak üzere beş kız ayağa kalktı. Müdire "Ben tembel insanların tembel meslekleri seçeceğini biliyordum." dedi. Onlar gururla ve umutla ayağa kalkmıştı ve şaşkınlık ve utanç içerisinde yerlerine oturdular. Lena, kimsenin asla tembel diyemeyeceği kadar çok ama çok çalıştı. On bir yaşındayken Stanley Park'a başarısız olduğunu hissederek gitmişti ve şimdi onbeş yaşında yine başarısız olduğunu hissederek oradan ayrılıyordu. Fakat öte yandan o an müdirenin kendisiyle konuştuğu ilk andı...

Aslında Lena kendi işinde başarılı bir kuaför oldu. Daha sonra fark etti ki eğer okul onu tanısaydı farklı bir yol seçmesine yardım edebilirdi. Lena, fazlasıyla düzenli olduğunu ve insanlarla çalışmak için doğuştan gelen bir yeteneğinin olduğunu öğrendi. Şimdi ise yeteneklerine daha fazla odaklanabileceği bir mesleği seçmiş olması gerektiğini düşünüyor.

Lena, çocuklardan özellikle de kız çocuklarından çok büyük beklentilerin olmadığı altmışlı yıllarda ortaokuldan ayrıldı ve dediği gibi “Eğer zamanını okulda kalabalığın bir parçası olarak geçirirsen ve herkesle aynı şekilde yargılanırsan, herhangi birinden senin kim olduğunu, gerçekten ne yapabildiğini bilmesini nasıl beklersin?” Bunu sözün bittiği yer olarak düşünüyorum...

O zamanlarda da şimdi olduğu gibi, gençlerin motivasyon ve öğrenmeyle ilgili yaşadıkları sorunların çoğu sistemin kendisinden kaynaklanıyordu. Sistem değiştikçe bu sorunların çoğu kaybolma eğilimine sahiptir. Öğrenmeyle ilgili belirlenmiş çerçeveyi ortadan kaldırdığımızda da ne olacağıyla ilgili bir örnek vermek istiyorum.

ÖĞRENMEK ÜCRETSİZDİR

Sahne Sanatları ve Teknolojisi alanında BRIT okullarında üst düzey yönetmen olarak görev yapan Adrian Packer’a, Everton Futbol Klübü’nün gençler için oluşturduğu ücretsiz hizmet veren alternatif eğitim kurumu olan Everton Free School’un ilk müdürü olma fırsatı sunuldu. Everton Futbol Klübü Birleşik Krallık’ın en popüler futbol takımlarından biridir. Olağanüstü bir tesadüf, en azından benim için, okul büyüdüğüm sokakta ve yaşadığım evin neredeyse tam karşısında Spellow Lane’deki boş bir arazi üzerine kuruluyordu. Kısmen bu sebepten ötürü, Everton Free School’un öğrencilerinin durumlarına bakmaksızın her biri için ‘fırsatları kurumşallatırmayı’ amaçladığını görmek için harekete geçtim.

Ücretsiz okullar Birleşik Krallık'ta yeni. Amerika Birleşik Devletleri'ndeki sözleşmeli okullar gibi bu okullar da ulusal hükûmet tarafından finanse edilmektedir ancak bu okullara ulusal müfredatın dışındaki alanlarda da çalışmaları için izin verilmektedir ve okul saatleri, personel kiralama ve bütçe açısından daha fazla özgürlüğe sahiplerdir. Everton Free School, geleneksel eğitim sisteminin pek işe yaramadığı gençlere, kişiye özel fırsatlar sunmak üzere kuruldu.

Callum Mains bu öğrencilerden biriydi. Callum aslında küçükken okula gitmeyi seviyordu ama gençlik dönemine girdiğinde okulu çok büyük ve samimiyetsiz bulmaya başladı. Bu nedenle, devamsızlık yapmaya başlamıştı. Callum on üç yaşına geldiğinde babasını kaybetti ve evde bazı sorunlar yaşanmaya başlandı bir yandan da okul ilgi alanlarına uymayan veya yeni bir şey yapmak için ilham vermeyen programlara onu dâhil etmeye çalışıyordu.⁶ Bu durum ona huzur vermiyordu. Callum için, Everton Free School bir dönüm noktasıydı, kendisine ve tutkusuna gerçekten önem veren bir kurumla bağlantı kurma fırsatıydı.

Callum, Everton Free School ile ilgili düşüncelerini benimle paylaştı. “Burada olmak öğretmenlere karşı olmak değil aksine onlarla birlikte çalışmak gibi bir şey. Burada, onların seni önemseydiğini hissediyorsun ve senin önem verdiğin şeylere onlar da önem veriyor. Eğer bu okula gelmeseydim esrar içenlerden olurum. Burası bana gerçekten dibe vurmamam için yardım etti. Burası bana yapmak istediğim ne varsa yapabileceğimi gösterdi.” Everton Free School ve incelediğimiz diğer tüm okullar bize çok önemli iki noktayı gösteriyor. Birincisi, tüm çocuklar doğuştan mükemmel yeteneklere sahipler. İkincisi, bu yetenekleri geliştirmenin anahtarı akademikiliğin dar sınırlarının ötesine geçmek ve her öğrencinin gerçek yeteneklerine göre kişiselleştirilen bir eğitim sistemi sunmaktır.

Bu Kez Biraz Kişisel

Birkaç yıl önce yeni bir araba satın aldım. Benim için karar verme süreci oldukça uzundu. Modeline karar verdikten sonra kişisel zevkime ve ihtiyaçlarıma göre özelleştirebileceğim bir dizi seçenek sunuldu: Renk, koltuk kumaşı, ses sistemleri, kaplamalar, kapı sayısı, motor gücü ve daha birçoğu. Bu işlemler, vergi beyannamesi doldurmak gibi bir şeydi. Satış danışmanına bu arabanın kaç versiyonu olduğunu sordum. Bilmiyordu ama benimkinin eşsiz olabileceğini tahmin etti, tıpkı diğer sattıkları gibi. Ben ilk arabamı yirmüç yaşındayken almıştım. Ve o günden sonra benim için tek bir soru vardı. “Bunu istiyor musun istemiyor musun?”

Günümüzde, akıllı telefonlardaki uygulamalardan tutun da giydiğimiz kıyafetlere ve Facebook sayfamıza kadar her şeyin kişiselleştirilebileceğini benimsemiş durumdayız. Aynı durum sağlık hizmetleri için de geçerlidir. Teknoloji ve biyoloji anlayışı gelişmeye devam ettikçe aldığınız ilaçlar kendi beden tipinize uygun hâle getirilecek.

Bu kişiselleştirme süreci her yerde uygulanmaya başladı sayılır ama henüz eğitimde bunu göremiyoruz. Bu ironik bir durum çünkü en gerekli ve en acil olan eğitimin kişiselleştirilmesidir. Peki, bu ne anlama geliyor? Anlamı şudur:

- Zekânın çeşitli ve çok yönlü olduğunu kabul etmek
- Öğrencilerin ilgi alanlarının ve güçlü yönlerinin peşinden gitmelerini sağlamak
- Öğrencilerin farklı öğrenme seviyelerine göre program hazırlamak
- Öğrencileri kişisel gelişimlerini ve başarılarını destekleyecek şekilde değerlendirmek

Zekânın Çeşitliliği

Çocukların doğal öğrenciler olduğunu söylemiştim ve gerçekten de öyleler. Yaşamlarının ilk yıllarında dünyayı ve çevrelerindeki insanları muazzam bir şekilde öğrenirler ve bu süreçte sahip oldukları mükemmel becerilerinin bazılarını geliştirmeye başlarlar. Elbette diğer canlı türleri de hızlı öğrenir. Birçok hayvanın ne kadar zeki olduğuna ve davranışlarının, yeteneklerinin ve ilişkilerinin nasıl ustaca olduğuna dair git-tikçe güçlenen bir görüş söz konusudur.

Diğer hayvanların gerçekten bizim tanımladığımız gibi öğrenip öğrenmedikleri konusunda oldukça büyük bir tartışma var ama aynı zamanda çok güçlü örnekler de mevcut. Örneğin, yazar Jeffrey Moussaieff Masson *The Pig Who Sang to the Moon* adlı kitabında her sabah yüzmeye giden, çocukların kendisine eşlik etmesini seven (sadece göbeğini okşadıkları sürece) ve dolunay süresince gökyüzüne doğru şarkı söyler gibi görünen Piglet adlı domuzun hikâyesini anlatıyor.⁷

Dahası, Dr. Alex Taylor tarafından yapılan deneyler sırasında sorun çözücü karga olarak adlandırılan 007'nin durumu var. Bir kutunun içine belli bir düzene göre yerleştirilen yiyecekleri almak için sekiz engelle mücadele ediyor. Belki de içlerinde en ünlü olanı, Gorilla Vakfı tarafından Amerikan işaret dilinin öğretildiği Koko'nun durumudur.⁸ Koko, binlerce işaretten fazlasını öğrendi, yeni bilgileri aktarabilmek için birleşik işaretler yarattı ve İngilizce'yi anlayabildiğini gösterdi.⁹

Bir süreliğine de olsa, bazı hayvanlar insan yavrularından daha üstün performans sergileyebiliyor. Koko, çoğu bebekten daha etkili bir şekilde kendini ifade ediyordu. Bununla birlikte insanoğlu hızlı bir şekilde kendisini diğer tüm canlılardan ayıran güçlü bir yanını gösteriyor: Sembolik düşüncenin gücü ki dil bunun en belirgin örneğidir. En azından bir açıdan insanoğlu yeryüzündeki diğer tüm canlılardan farklılık gösteriyor: Biz diğer türlerin yaptığı gibi dünyanın içinde doğrudan

yaşamıyoruz. Bunun yerine, dünyayı fikirler ve değerler aracılığıyla görüyoruz. Biz sadece dünyada var olmuyoruz aynı zamanda hem dünyaya anlam vermemizi hem de kendimizi ve birbirimizi anlamamızı sağlayan fikirlere ve teorilere sahibiz. Hayalgücü ve yaratıcılık, bizi dünyadaki her şeyden ayrı tutan bir güce sahiptir ve işte fark yaratan da budur.

Çocuklar büyüdükçe, hepimizin öğrendiği gibi, onlar da bir değil iki dünyada yaşadığımızı öğreniyor. Daha önce de belirttiğim gibi, sizin var olup olmamanıza bakmaksızın var olan bir dünya var. Bu dünya, diğer insanların dünyası ile nesneler ve olayların dünyasıdır. Aynı zamanda sadece siz var olduğunuz için var olan bir dünya daha var ve bu dünya, sizin kendi bilincinizin dünyasıdır. Hayatta kalmanın zorluklarından biri, bu dünyaların her ikisini ve aralarındaki ilişkiyi anlamlandırmaya çalışmaktır.

Diğer insanlarla yakın ilişkiler kurduğumuzda birbirimizin düşünce ve duygu yapısını etkiliyoruz. Bir arada yaşamının genel yollarını buluyor ve ortak değerler ile davranışlar geliştiriyoruz. Çocuklar büyüdükçe yaşadıkları toplumun dilini, değerlerini ve yaşam tarzını yansıtan düşünce ve anlama biçimlerini benimsemeye başlıyor. Hepimiz birlikte sofistike dilleri, düzenli düşünce sistemlerini, soyut teorileri, pratik teknolojileri, karmaşık sanat biçimlerini ve karmaşık kültürel uygulamaları oluşturuyoruz. Bu şekilde, içinde yaşadığımız dünyayı yaratıyoruz ve farklı kültürlerin var olduğu dünyalar, çarpıcı bir şekilde bizim dünyamızın tam zıttını yaratıyor.

Out of Our Minds adlı kitabımda birçok duyuya (beşten fazla) sahip olduğumuzu ve bu duyuların diğer canlı türleriyle karşılaştırılmasından bahsediyorum. Bu canlıların çoğu çevrelerindeki dünyayı öylesine algılayabiliyorlar ki biz o dünyayı hissedemiyoruz bile.

Bununla birlikte, biz de yaşadığımız çevreden farklı olan bir dünyada düşünmek ve var olmak için muazzam bir kapasiteye sahibiz. Dünyayı kendi tecrübelerimizle düşünüyor ve o şekilde iletişim kuruyoruz. Biz sesler ve imgelerle, hareket-

lerle, kelimelerle, sayılarla ve tüm bu düşünme biçimlerinin mümkün kıldığı çeşitli yöntemlerle düşünüyoruz. Biz metaforlar ve benzetmelerle düşünüyoruz. Biz akıl yürütüyoruz, empati kuruyoruz, yorum yapıyoruz, varsayıyoruz, hayal ediyoruz ve yaratıyoruz.

İnsan yaşamının özelliklerinden biri, bireysel yeteneklerin, ilgi alanlarının ve mizacın çeşitliliğidir. Psikologlar ve sosyal bilimlerdeki diğer insanlar, bu özellikleri doğal olarak onları tanımlamaya ve sınırlandırmaya çalışmaktadır. Son yüzyıl içinde en etkili zekâ teorisi, IQ'dur ve IQ, kolaylıkla test edilebilen ve sayısal olarak ifade edilebilen ve belli oranda doğuştan sahip olduğumuz zekâmızdır. Bu düşüncenin eksik yönlerini başka bir yerde de yazdığım için şimdi yine aynı konuya girip sabrınızı zorlamak istemiyorum.¹⁰ Sadece bu düşüncenin insan zekâsının zenginliği ve çeşitliliği hakkında nasıl dar ve yanıltıcı bir görüş sunduğunu söylemek istiyorum.

Zekâ ile ilgili çok çeşitli çalışmalar yapıldı. En etkili olanlarından biri, Howard Gardner'in çoklu zekâ kuramıdır. Gardner, bu kuramını şöyle tanımlamaktadır. "Zekânın psikolojik eleştirisidir. IQ veya diğer kısa cevap testleri tarafından yeterince ölçülebilen tek bir zekâ vardır." Farklı kaynaklardan alınan kanıtlara dayanarak Gardner, insanoğlunun nispeten birbirinden farklı zihinsel kapasitelere sahip olduğunu savunmaktadır. Gardner, sekiz farklı zekâ bölümü tanımlamaktadır ve hepimizin bu zekâ türlerinin benzersiz bir karışımına sahip olduğumuzu ileri sürmektedir.¹¹

Çoklu zekâ kuramı çokça tartışılmış ve alternatif kavramlar sunulmuştur. Zekâ çeşitliliği hakkındaki bu ve diğer kuramların hepsi eleştirilere maruz kalmıştır. Kuramlar genellikle eleştirilere neden olur. Bazı eleştirmenler, kuramların yapısına meydan okur; zekânın sadece üç şekli mi var yoksa dört, sekiz ve hatta on tane olabilir mi? Bazıları ise, bu kuramların bilimsel kanıt içermeyen teoriler olduğunu ve onları kurgusal ve geçici gördüğümüz sürece de öyle olacaklarını savunmaktadır. Her iki eleştiri de mantıklı ve uygundur. Bilimin ilerlemesi,

Karl Popper'ın dediği gibi, doğrusal değildir, “Varsayımlara ve çürütmelere” dayanır.¹² Bununla birlikte, bir teori ne kadar çekici olursa olsun destekleyen, şüphe uyandıran ve çürüten daha iyi bir teorinin ya da delillerin ortaya çıkması beklenir.

Bazı eleştirmenler, çoklu zekâ kuramının belirli teorilerinin bilimsel olarak kanıtlanmadığını ve bu nedenle, anlatılan şeylerin bir öneminin olmadığını ifade ederler. Aslında bir önemi var. Birkaç yıl önce, Kuzey Avrupa'daki kıdemli bir hükûmet yetkilisinin ofisinde bir toplantıya katıldım. Zekânın çeşitliliği konusunda şüpheleri vardı ve bu konuyla ilgili kanıt olup olmadığını sordu. XVII. yüzyıldan kalma bir binada meşe kaplı bir odada güzelce oyulmuş bir maun bir sehbanın etrafında oturuyorduk. Duvarlarda oldukça çarpıcı modernist tablolar, yirmi dört saatlik bir haber kanalına ayarlanmış büyük düz ekranlı bir televizyon, cam-çelik masasında iki tane Apple bilgisayar ve yerde el dokuması geleneksel bir halı vardı. Masanın arkasında romanlar, şiir kitapları ve deri ciltli kitaplar vardı. Mozart'ın bir kaydı arka planda sessizce çalışıyordu. Tüm bunların hepsi, insan zekâsının ve yeteneğinin sıradışı çeşitliliğinin kanıtı ve ürünleridir. “Etrafınıza bir bakın” dedim “Ve dinleyin. Zekânın çeşitliliği her yerde...” Bu yeni düşünce karşısında şaşırıp kaldı.

Kanıt, insanın dünyadaki yaşamını karakterize eden çoklu kültürlerde ve başarılardadır, bilim ve sanattadır, felsefe ve dindedir, teknoloji ve mühendisliktedir, spor ve atletizmedir ve birbirini zenginleştiren bütün bu insan etkinliklerinin olduğu her yerdedir.

Eğer eğitimin dört temel amacını yerine getirme konusunda ciddiyesek, yaşadığımız ve algıladığımız dünyada farklı bir şeyler yapmamız gerekir. Tüm öğrencilerin, hem geleneksel akademik çalışmaları içererek hem de bu çalışmaların çok ötesine geçerek okullardaki yeteneklerini ve hassasiyetlerini keşfetmek için uygun fırsatlara sahip olmaları esastır. Bu durum, herkesi ilgilendiren müfredatın yapısı ve dengesi için temel ilkedir.

ÖĞRENCİLERİN KENDİ İLGİ ALANLARININ VE GÜÇLÜ YÖNLERİNİN PEŞİNDEN GİTMESİNİ SAĞLAMA

Biz, hepimiz çok çeşitli doğal yeteneklere sahibiz ve hepimizin yetenekleri birbirinden farklı. Kişiselleştirme, farklı öğrencilere ders anlatırken öğretmenlerin bu farklılıkları dikkate alması demektir. Aynı zamanda kişiselleştirme, müfredatta esnek olma anlamına da gelir böylece tüm öğrenciler ortak olarak öğrenilmesi gereken şeylerin yanı sıra bireysel ilgi alanlarını ve güçlü yönlerini takip etme imkânı bulur.

Elements adlı kitaplarımda, yeteneğiniz ve tutkunuzun buluştuğu yerde özünüzün var olduğundan bahsetmiştim. Her birimiz farklı güçlü ve zayıf yönlere, farklı yeteneklere sahibiz. Örneğin benim doğuştan sahip olduğum bazı yönlerim var. Kendimi kelimelerle her zaman güzel ifade ettim ve hâlâ ediyorum. Her ne kadar çabaladıysam da kendimi sayılarla pek fazla ifade edemedim. Okulda matematik dersinden zevk alan arkadaşlarım vardı ve dersi çok kolay anlıyorlardı. Ben de anlıyordum ve testleri geçiyordum ama başkalarına kolayca anlaşılabilecek gibi görünen bazı teknikleri ve kavramları anlayabilmek için çaba sarfediyordum. Elbette, zayıf görünen herhangi bir yetenek uygulamayla geliştirilebilir. Ve müthiş görünen bir yetenek uygulamayla daha da geliştirilebilir. Ancak farklı yetenek seviyelerine sahip iki kişinin aynı sürede uygulama yapması onları kesinlikle farklı başarı seviyelerine götürür. Bu farklılığı kendi evinizde bile görmeniz çok kolay.

Evinize yeni bir teknolojik âlet getirin ve aile üyelerinin her birinden o aletin nasıl çalıştığını bulmalarını isteyin. Belki eşiniz doğrudan kullanım kılavuzuna bakarken çocuklarınızdan biri aletin nasıl kullanıldığını ilgili Youtube'dan video bulmaya çalışacak, bir diğeri ise ne olacağını görmek için aletin üzerindeki tuşlara basacak. Herkes bu yeni aleti farklı bir biçimde öğrenmeye çalışır çünkü her biri farklı bir

insandır. Eğer durum böyleyse o halde herkese aynı şekilde öğretmek, en kibar şekliyle, verimli değildir.

Özünüze dâhil olmak sadece yeteneklerinizi bulmakla ilgili değildir. Bazı insanlar gerçekten ilgi duymadıkları şeylerde de iyi olabilirler. Özünüzde olmak için onu sevmeniz gerekir. Bu tutkuyla ilgilidir. Dış dünyaya bakışımız kısmen bizim fiziksel özelliklerimizle ve kültürümüzle şekillenmektedir. Ancak her birimizin kendi kişilikleri, yetenekleri, ilgi alanları, umutları, motivasyonu, endişeleri var. Öğrencilere kendi ilgi alanlarını ve kapasitelerini keşfetmek için bir fırsat verildiğinde muazzam şeyler ortaya çıkabilir. Laurie Barron, ortaokuldaki öğrencileriyle bir adım öteye gidemiyordu ta ki öğrencilerinin ne hissettiğini anlamanın onlar için en önemli şey olduğunu öğrenene kadar. Öğrenciler günün geri kalan kısmında futbol, sanat ya da müzik (fen bilimleri, edebiyat veya tarih) ilgileniyordu ve bu aktiviteler öğrenciler için sınıfları tahammül edilebilir hâle getirdi.

Tüm öğrenmeler, kısmen bilgileri ve fikirleri ezberleme üzerine kurulur. Okullardaki varsayım, sizin iyi ya da kötü bir hafızaya sahip olduğunuza dairdir ve eğer ikincisine sahipseniz muhtemelen çok parlak bir öğrenci olarak görülmezsiniz ve daha çok çalışmanız beklenir. Ancak tarihleri veya çarpım tablosunu ezberlemekte zorluk yaşayan öğrenciler, yüzlerce şarkının sözlerini ya da on yıl önce oynanan bir maçın sonucunu hatırlamakta zorlanmaz. Bu öğrencilerin okuldaki 'kötü' hafızaları kapasite eksikliğinden değil ilgi eksikliğinden olabilir.¹³

HER ÖĞRENCİNİN BİREYSEL ÖĞRENME SEVİYESİNE GÖRE PROGRAMI AYARLAMAK

Eğer farklı insanlar, en iyi farklı şekillerde öğreniyorsa o zaman farklı seviyede de öğrenirler. Tüm sınıfa aynı şekilde öğretmek ve programı ona göre hazırlamak, öğretmenlerin bu farklılıkları fark etmesini ve ona göre düzenleme yapmasını

zorlaştırabilir. Böyle bir durumda sonuç, daha iyisini yapabilecek bir öğrencinin daha az yapmasıdır. Düşük başarı, düşük beklentilere yol açar ki bu durum, bir öğrencinin tüm okul kariyeri üzerinde zayıflatıcı bir etkiye neden olabilir. Okullarda bireysel başarıyı arttırmak, öğrencilerle bireysel olarak ilgilenmek demektir ve herkese aynı sürede, aynı şekilde tamamlanması beklenen standart bir yarış dayatılmamalıdır.

Eğitimdeki değişmeyen geleneklerden biri, öğrencileri yaşlarına göre gruplaştırmaktır. Bazı aileler eğer çocuklarının hazır olmadığını hissedерlerse bir yıl boyunca çocuklarını ana okuluna göndermiyor. Ancak, bir kez sisteme dâhil olduklarında aynı yaş grubuyla her yıl devam ediyorlar. Sekiz yaşındaki çocuklar sınıfı diğer sekiz yaşındaki çocuklarla paylaşır. Ondört yaşındaki bir öğrenci belki de onyedі yaşındaki bir öğrenciyle seçmeli derslere girebilir ancak diğer ondört yaşındaki çocuklarla dil sanatları dersini alabilir.

Birinci sınıfa giden çocuklara bir bakarsanız, bir avuç öğrencinin rahatlıkla okuyabildiğini, başka bir öğrenci grubunun kelimeleri düzgünce telaffuz edebildiğini ve tüm bu olup bitene bir anlam vermeye çalışan başka öğrencilerin olduğunu göreceksiniz. Diğer yanda ise, çoktan John Green'i okumaya başlamış bir iki öğrenci olduğunu göreceksiniz. Elbette, en sonunda birçoğu, akıcı bir şekilde okuyabilir hâle gelecek ama bu noktada farklı yollardan gidiyor olacaklar. Bazı öğrenciler matematikte daha hızlı iken bazıları üçüncü sınıftaki cebir konularında daha iyi olacak. Bazıları matematiği hiç ilgi çekici bulmazken bazıları dokuzuncu sınıftaki bayağı kesir konusuna renk katacak.

Aynı zamanda okullarda saçma bir şekilde geleneksel taşıma bantı sistemi uygulanır. Bu yaklaşımın iş dünyasında uygulandığını bir düşünsenize. Her kırk dakikada bir tüm iş gücü, yaptıklarını bir anda durdursa, başka bir odaya geçse, tamamen farklı bir iş yapsa, günde altı kez durulsa ve sürekliliği aynı işlem tekrarlınsa, muhtemelen işletme hızlı bir şekilde durma noktasına gelir ve birkaç ay içinde de iflas ederdi. Her

aktivite başka bir aktiviteye göre daha az ya da daha fazla zaman gerektirebilir. Bir grup projesi için saatlerce kesintisiz çalışmak gerekebilir, kişisel bir yazı ödevi daha kısa seanslarla daha iyi yapılabilir. Eğer program esnekse ve kişiselleştirilmişse, öğrencilerin şu anda ihtiyacı olan dinamik bir müfredat türüne olanak sağlaması daha muhtemeldir. Taşıma bant sisteminin en çileden çıkartıcı özelliklerinden biri, bir aktiviteyi tamamlamadan durdurmaktır. İşte burası tam da Joe Harrison'un devreye girdiği yerdir.

Joe, Birleşik Krallık'ta Manchester'da bir okulda müzik eğitimi programı üzerine çalışmaya başladığında bir öğretmen olarak eğitim almamıştı. Joe normal bir okul gününün çılıncı hızının öğrencilerin bir projeye ya da bir konuya tam olarak odaklanmasını son derece zorlaştırdığını gördü. Bana Manchester'daki işinden bahsederken "Gerçekten ilginç bir işti." diyerek düşüncelerini ifade etti. "İlgi çekici ve heyecan vericiydi. Gençler, bu projeden keyif alıyordu. Öğretmenler de keyif alıyordu ve uygulayacak ilginç fikirlerimiz vardı. Ancak, bu projeye ilgili hayal ettiğimiz şey ne olursa olsun zorlanıyorduk çünkü ders, her pazartesi sabahı bir saatlik ders süresi ile sınırlandırılıyordu. Bir yerden sonra artık proje eğitimle ilgili olmamaya başladı. Eğitimin sunduğu imkânlar, böyle etkinliklerin tüm etkisini yok ediyordu çünkü ders, belli bir sürenin sonunda bitiyor ve her şey bir sonraki derse erteleniyordu. Kendinizi tamamen o derse vermeniz mümkün olmuyordu. İşte o zaman eğitim sistemindeki bir eksikliği anlamak için buraya geldiğimi fark ettim."

Joe, okullardaki yaratıcılığın geliştirilmesi için Birleşik Krallık'ın Creative Partnerships adlı programıyla yaratıcı projeler üzerine çalışmaya başladı ve bu program başkanlığını yaptığım All Our Futures adlı projenin önerdiği sonuçlardan biriydi.¹⁴ Joe, başlıca görevinin Manchester'daki okulda tespit ettiği bu sorunu çözmek olduğunu fark etti. "Gençlerin kendi yaratıcı süreçlerini bulmaları için zaman ve yer sağlamaya çalışıyordum. Yaptığım projelerin hepsi dayanılmaz

yoğunluktaki okul günlerinin temposundan uzak durmaya çalışmaktı”.

Joe, Creative Partnerships programıyla çalışırken Carl Honoré’un *Yavaş* adlı kitabıyla karşılaştı. Bu kitap, bir şeyler yapmak için doğru hızda hareket etmenin ve zaman ayırmının değerini anlatmaktadır. Bu kitap, dünyaya yayılan Yavaşlama Hareketini başlattı ve aslında Joe’nun eğitim sisteminde net olarak gördüğü ihtiyaçtan bahsetmekteydi. Joe, Yavaşlama Hareketini araştırdığında, kendisinin en çok ilgilendiği alandan yani eğitimden bahsedilmemesine çok şaşırdı. Burdan yola çıkarak küresel iletişimi sağlamak ve yerel düzeyde hizmet sunmak için bir websitesi hazırlayarak Yavaş Eğitimi başlattı. Okullarla yeni bir model üzerine çalışmaya başladı. Bu okullardan biri, Lancashire Darwen’deki Holy Trinity İlkokulu idi.

“Darwen yoksun bir bölgedir. Birçok çocuk, davranışsal ve duygusal zorluklar yaşamaktadır ve ulusal ortalamanın oldukça altında kalan çocuklar için okulda ücretsiz yemek verilmektedir. Mücadele verdikleri bu süreçte, Yavaş Eğitim fikrinin gerçekten etkili olacağını düşünmeye başladılar. Halkın ve okula gelen çocukların bakış açısını ve ilişkilerini anlamaya çalıştılar. Öğrencilerin notlarını yükseltmek için havanda su dövmek yerine onlara sabah kahvaltısı vermek için klüp kurdular. Birçok proje hazırladılar ve halkın çoğu bu projelere dâhil oldu. Daha kişisel bir seviyede gerçekleşen bu katılım öğretmeyi ve öğrenmeyi daha gerçekçi bir hâle getiriyordu. En azından dönem boyu bir kez de olsa öğretmenler her çocukla bir kez birebir görüşme yapıyordu.

Joe, okul topluluğu her bir öğrencinin kim olduğunu, nelere ilgi duyduğunu öğrenmek istediğinde ve öğrencilerin özel ilgi alanlarına ve kapasitelerine göre programlar oluşturmak için zaman ayırdığında, Holy Trinity’de nelerin başarılabildiğini gördü. Notlara daha az önem verildi ve öğrenciler, öğretmenler ile halk arasındaki kişisel etkileşime daha çok vurgu yapıldı. Sonuç, beklenildiği gibi, öğrenciler kendilerine

büyük çapta fayda sunan eğitim tecrübeleri kazandılar. Holy Trinity'yi ikinci okulları olarak görmeye başladılar ve sorunlu davranış örnekleri azaldı. Aynı zamanda öğrencilerin notları yükseldi ve Eğitim Standartları Ofisi okula daha yüksek bir puan verdi.¹⁵

Joe, Yavaş Eğitim için tek bir ideal modelin olmadığını kısa bir sürede fark etti. Zaten tüm mesele de budur. Yavaş Eğitim, öğrenme sürecinin her zaman kişiselleştirilmesi ve öğrencilerin tutkularını, güçlü yanlarını keşfetmeleri için zaman ve yer imkânı sunulması ile ilgilidir. Joe'ya göre, "Yavaş Eğitim, anlamlı sonuçlar elde etmek için derinlenmesine öğrenmeyle ilgilidir. Yavaş Öğrenmenin kalbinde yatan, öğretmen ile öğrenci arasındaki etkileşimdir ve bu etkileşim, yetenekler ve sınavlar aracılığıyla öğrencilere değer biçmekten daha önemlidir."

KİŞİSEL GELİŞİMİ VE BAŞARIYI DESTEKLEYEN DEĞERLENDİRME

Bölüm 7'de öğrenciler için hayati önem taşıyan sınavların yarattığı baskıyı ele alacağız. Standart testlerin her yerde böylesine tercih edilmesi ve sınırlı yönlerinin olması birçok eğitim sistemindeki değerlendirmelerin sorgulanmasına neden olmaktadır. Şu an için ben sadece adaletli ve doğru bir şekilde değerlendirilme yapılması için kurulan National Center for Fair and Open Testing (FairTest) adlı merkezin yöneticisi Monty Neill'in görüşünü paylaşmak istiyorum. "Değerlendirmeler çoktan seçmeli sınavlardan, deneme yazmaya ve projelere, öğretmen gözlemlerine ve öğrencilerin kendilerini değerlendirmelerine kadar çok çeşitli yöntemler içermelidir." Monty, Root and Branch adlı dergide yayınlanan bir makalesinde "İyi bir öğretmen, geniş çaplı değerlendirme yöntemlerinin nasıl kullanılacağını bilir ve bilgiyi değerlendirmek için çok farklı araçlar kullanabilir. Maalasef, standartlaştırılmış testlerdeki puanları yükseltmek için yapılan baskı, öğretmen-

lerin kullandığı değerlendirme yöntemlerini kısıtlamaktadır. Örneğin, bir öğretmen NCLB (Hiçbir Çocuk Geride Kalmasın Projesi) için hazırlanan FairTest raporunda öğrencileri testlere hazırlamak için vakit ayırması gerektiğinden ödev olarak vermesi gereken kitap sayısını azaltmak zorunda kaldığını belirtti. Bu tür durumlar binlerce kez yaşanıyor.”¹⁶

ÇOCUK OYUNU

Eğitimde artan standartlaşma -ve gittikçe artan eğitim yükü- her yaştan insanın ve özellikle de küçük çocukların en doğal şekilde öğrenebilmelerini sağlayan oyun oynamaya karşı gelmektedir. Her türlü oyun, hayatın her aşamasında özellikle de çocukların psikolojik, sosyal, duygusal ve entelektüel gelişiminde temel rol oynamaktadır. Oyunun önemi tüm kültürlerde kabul edilmiştir. Oyun, insan bilimleri alanında geniş çapta incelenmiş ve desteklenmiştir aynı zamanda tüm dünya ya da aydın okullarda uygulamalı olarak gösterilmektedir. Bununla birlikte birçok ülkedeki standart akım, oyunu önemsiz ve gereksiz olarak görmekle birlikte ders çalışmak ve sınavları geçmek gibi ciddi işlerin dışında tutmaktadır.

Peter Gray, Boston Üniversitesi'nde psikoloji profesörüdür. Oyunu, biyolojik evrimsel bakış açısıyla inceliyor ve başka sorumluluklar tarafından engellenmediği sürece çocukların diğer memelilere göre daha fazla oyun oynadıklarını ve oyunun onlara olağanüstü faydalar sağladığını bildiriyor. Birkaç yıl önce Gray, avcı-toplayıcı kültürler üzerine çalışan antropologlara yönelik bir anket başlattı. Ankete katılan antropologlar bu kültürlerde yaşayan çocuklara, bütün gün yetişkin rehberliği olmadan oyun oynamalarına izin verildiğini söyledi. Yetişkinler kendi gözetimlerinde olmadan oynanan oyunların, çocukların ileride sorumluluk sahibi yetişkinler olmasını sağlayan öğrenme becerileri için gerekli olduğunu düşünüyordu. Gray “Antropologlardan bazıları bu kültürlerde gözlemledikleri çocukların gözlemledikleri en parlak, en

mutlu, en işbirlikçi, en uyumlu, en metanetli çocuklar arasında yer aldığını söylediler.” dedi. “Böylece biyolojik evrimsel bakış açısına göre oyun oynamak, çocuklar da dâhil olmak üzere genç memelilerin yetişkinlikte başarılı bireyler hâline gelmeleri için gereken becerileri kazanmalarını sağlamaktadır.”¹⁷

Bu durumu, en gelişmiş kültürlerin kendi çocuklarının eğitimlerini nasıl düzenlediği ile karşılaştıran. Dr. Gray’ın *Free to Learn* adlı kitabında da belirttiği üzere çocuklar, okula çok küçük yaştan da önce başlıyor. “Şu anda bazı bölgelerde sadece anaokulu değil anaokulundan da önce gidilen kreşler var. Anaokulundan ya da kreşlerden sonra gidilen anasınıfları, oyunun yerine ebeveyn merkezli görevlerle yani gitgide ilkokul gibi yapılandırılıyor. Okulda geçen zaman daha da uzuyor ve şu anda okuldaki zaman dilimini uzatmak için yeni başvurular yapılıyor. Bununla birlikte, okulda oynanan serbest oyun saatleri büyük oranda azaltılıyor. “Sadece okul günleri uzayıp oyun saatleri kısalıyor aynı zamanda okul, ev ve aile yaşamına her zamankinden daha fazla dâhil oluyor. Verilen ev ödevlerinin artmasıyla oyun için ayrılması gereken zaman kısalıyor.”¹⁸

Peter Gray bu durumu çocuklarımız için trajik bir kayıp olarak görüyor. Gray, çocukların “doğaları gereği yetişkinlerden bağımsız olarak tek başına oynamak ve keşfetmek için tasarlandığını” savunan psikologların, filozofların, antropologların ve eğitimcilerin izinden gitmektedir. Çocukların gelişmesi için özgürlüğe ihtiyaçları vardır. Özgür olmazlarsa acı çekerler. Özgürce oynama isteği, temel ve biyolojik bir istektir.

Dr. Gray’e göre, serbestçe oyun oynamamak fiziksel bedeni öldürmeyebilir ama ruhu öldürür ve zihinsel gelişimi engeller. “Serbest oyun, çocukların arkadaş edinmesini, korkularının üstesinden gelmesini, kendi problemlerini çözmesini ve genellikle kendi yaşamının kontrolünü ele almasını sağlamanın yoludur. Aynı zamanda büyüdükleri kültürde

başarılı olmaları için gerekli olan fiziksel ve entelektüel becerileri çocukların elde etmesinde ve uygulamalarında temel araçtır. Ne satın aldığımız oyuncak miktarı ne geçirdiğimiz 'kaliteli zaman' ne verdiğimiz özel eğitim kısacası yaptığımız hiçbir şey, çocuklarımızın elinden aldığımız özgürlüğü telafi edemez. Çocukların özgür bir şekilde oyun oynarken kendi girişimleriyle öğrendikleri şeyler, başka yollarla öğretilemez.”

Ben bu konuda Gray'e katılmıyorum. Çocuklar öğrenmek için güçlü, doğuştan yeteneklere sahipler. Doğuştan getirdikleri donanımı bir yana bırakın çocuklar yine de bizim onlar için yapamadığımız ve yapmamız gereken seçenekleri de keşfedecekler ve seçim yapacaklar. Oyun oynamak kesinlikle öğrenmek için gereklidir. Oyun, merak ve hayal gücünün doğal meyvesidir. Ancak standart akım, okullardaki oyun imkânını aktif bir şekilde ortadan kaldırıyor.

Ben çocukken kendi kendimize ve birbirimizle oyun oynamamız, hayal gücümüzü serbest bırakmamız ve pratik beceriler ve sosyal rolleri deneyimlememiz için okulda düzenli ara verilirdi. Şu anda sadece onbeş dakikalık bir tenefüs bir ilkökul programına sığdırılıyor ve programda bir aksaklık olduğunda kısıtlanacak ilk şey de o tenefüs oluveriyor. Bu arada politikacılar daha uzun okul günleri ve daha uzun okul yılları için görüşme yapıyor.

Okullardaki başarının arttırılmasındaki sorunların çoğu, okulların nasıl yapılandırıldığına ve geleneklerin doğal öğrenmenin yapısıyla ne kadar çakıştığına yatmaktadır. Eğer ayakkabılarınız acıtırsa onları temizlemezsiniz ya da ayaklarınızı suçlamazsınız, o ayakkabıları çıkarır ve başka bir tane giyersiniz. Eğer sistem çalışmıyorsa oradaki insanları suçlamayın. Onlarla birlikte sistemin çalışması için hareket edin. Doğru koşullarda değişim yapmak için en iyi konuma sahip kişiler, öğrenme kalitesini en fazla etkileyebilen kişilerdir yani öğretmenlerdir.

BÖLÜM 5

Öğretme Sanatı

RAFFE ESQUITH, Los Angeles'ta Korelilerin yaşadığı bir mahallede bulunan Hobart İlkokulunda otuz senedir aynı sınıfta, derslik 56'da, derse giren bir öğretmendir. Hobart İlkokuluna giden birçok öğrenci, Asya ve Latin kökenli ailelerden gelen göçmenlerdir ve birçoğu okula başladıklarında İngilizce konuşmıyor. Burası ortalama başarının ve mezun olan öğrenci sayısının düşük olduğu düşük gelirli bir mahalledir. Rafe'in birçok öğrencisi okuldaki ücretsiz kahvaltı ve öğle yemeğine hak kazanır. Rafe'in sınıfında okuyan öğrencilerin çoğu, mükemmel bir şekilde İngilizce konuşarak liseden mezun olacak şekilde bir üst kademeye geçerler. Öğrencilerinin çoğu 'Ivy League' ve diğer üst düzey üniversitelere gitmektedir ve başarılı bir meslek kariyerine sahip olmaktadır. Hatta mezun ettiği bazı öğrenciler, Rafe'in öğrencileriyle olan çalışmalarını desteklemek adına bir vakıf kurmak için bir araya geldiler.

Tüm bu yaşananlar yeterince etkileyici ve şaşırtıcı olmalı. Ancak daha da etkileyici olanı, Rafe'in tüm bunları öğrencilerine Shakespeare öğreterek yapmasıdır. Rafe, her yıl Shakespeare'in bir oyununu seçiyor ve öğrencileriyle birlikte oyunu her açıdan inceliyorlar; hikâyesini, karakterlerini, dilini, tarihini. Hobart Shakespeareans'ların pek bir azı daha önce Shakespeare'in adını duymuştu ve buna rağmen Rafe'in dersine katıldıktan sonra kendilerinden üç kat büyük insanları bile şaşırtacak yorumlar yapmaya başladılar.

Dünyanın dört bir yanından gelen izleyici kitlesiyle birlikte büyüleyici derslik 56'da bir araya gelip Fırtına oyununu izleme ayrıcalığına sahip oldum. Birçok eleştirmen tarafından Shakespeare'in en mükemmel eseri olarak nitelendirilen bu oyunun, otuzbeş, dokuz ve on yaşlarından oluşan heyecanlı, başarılı bir grup tarafından sergilenişini izledik. Çocuklar metni çok güzel telaffuz etmekle kalmayıp aynı zamanda bir yıl içinde çalmayı öğrendikleri bir düzineden fazla aletle canlı müzik yapıyorlardı ve üç ve dört bölümlük armoniler söylüyorlardı. Oyundaki Ariel karakterini canlandıran Koreli kızı sahnede göremediğimde diğer karakterlerin cümlelerini tekrar ettiğini fark ettim. Perde arasında Rafe'e o kızın tüm oyunu kalbiyle bildiğini söyledim. Rafe gülümsedi ve "Elbette biliyor. Hepsi biliyor." dedi. İkinci perde başlamadan önce Rafe, benim söylediğim cümleyi öğrencilerine söyledi ve onlara oyunun tamamını bilip bilmediklerini sordu. Öğrenciler gülümsediler ve bildiklerini söylediler. Rafe onlardan Miranda'nın ilk konuşmasını hep birlikte söylemelerini istedi. Ve mükemmel bir şekilde söylediler.

Bu, anlaşılmaz bir zihin hilesi değildi. Öğrenciler oyunu gerçekten anlamış ve sevmişlerdi. Hobart Shakespearians'ların düzenli izleyicilerinden biri, dünyanın en seçkin aktörlerinden Sir Ian McKellen'dır. Kellen öğrenciler için, "Onlar her bir kelimeyi anlıyorlar ve Shakespeare'i oynayan her aktör için böyle bir şey söylenemez."¹ dedi. Ancak, Shakespeare Derslik 56'daki müfredatın sadece çok küçük bir parçasını oluşturuyor ve oyunun provaları normal okul gününün bitimine kadar başlamıyor. Geri kalan zamanda, bulundukları sınıf seviyesinin üstünde okumalar yapıyorlar ve daha çok lise öğrencilerine hitap eden matematik konularıyla mücadele ediyorlar. Derslik 56'nın duvarları Yale, Stanford ve Notre Dame gibi üniversitelerin fotoğraflarıyla süslüdür (Bu üniversiteler Rafe'nin önceki öğrencilerinin okudukları üniversitelerdir.) ve büyük bir olasılıkla o öğrenciler kendi ailelerinde üniversiteye giden ilk kişilerdir.

Rafe, erken dönemde okula başlayan bu öğrencilerin öğrenme istekleriyle o kadar içten ilgileniyor ki öğrenciler tatilde de okula gelmeye devam ediyorlar ve tüm yıl boyunca televizyon izlemeyeceklerine dair söz veriyorlar. Rafe'in sınıf mottosu 'Kısayol yoktur.' ve öğrencileri gerçekten bu mottoyu önemseyerek çok sıkı çalışıyorlar. Rafe bu noktada da öğrencileriyle birlikte olduğunu hissettiriyor. Rafe, CBS Akşam Haberleri'nde şöyle demişti. "Eğer öğrencilerimden çok çalışmalarını istiyorsam o hâlde onların görebileceği en çok çalışan kişi ben olmalıyım."² Bu düşüncesini, haftanın altı günü uzun saatler çalışarak ve önceki öğrencilerini SAT sınavına hazırlamak için cumartesi günleri de okula gelerek gösteriyor.

Rafe, Teach Like Your Hair's on Fire adlı kitabında kendisi için hayatını değiştiren bir anısını anlatıyor. Kitapta, "Takıma en son seçildiğini düşünen ve asla özel olamayacağını kabul eden sessiz bir kızın hikâyesi" anlatılıyor. Sınıf, kimya dersindeydi ve alkollü lambalarla deney yapıyorlardı. Sıra bu kızın deneyine geldiğinde lambası yanmadı ve gözyaşlarına boğuldu. Her ne kadar öğrenci, sınıfın geri kalanıyla ilgilenmesini istese de Rafe bu öğrenciyi arkada bırakmayı reddetti. Rafe sorunun lambadan kaynaklandığını fark etti ve düzeltmeye çalıştı:

Bu fitilin bu kadar ileride olmaması gerekiyor. Neredeyse göremiyordum. Görebilmek için elimdem geldiğince eğildim ve uzun bir mutfak kibritiyle ona ulaşmaya çalıştım. Kibrite o kadar yakındım ki lambayı ateşlemeye çalışırken kıvılcımları hissedebiliyordum. Lambayı çalıştırmaya karar vermiştim. Ve çalıştı da! Fitil ateş aldı ve kızın yüzünde beklediğim gülümseyi görmek için bir zafer kazanmışçasına ona baktım.

Aksine öğrencim yüzüme baktı ve çığlık atmaya başladı. Diğer öğrenciler de bağırmaya başladılar. Lambayı yakmaya çalışırken neden bana bir şeyler söylemeye çalıştıklarını kıvılcımın saçıma sıçradığını fark edinceye kadar anlamamıştım. O an da saçlarımdan duman çıkıyordu ve öğrencilerimin korkudan ödü patlamıştı.³

Rafe yangını kolay bir şekilde söndürdü ki bunun için çocuklar elleriyle ona yardım ettiler ve deney kazasız belasız devam etti. Ancak bu deneyim Rafe’i derinden etkilemişti:

“Haftalardır ilk defa, öğretmen olmaktan büyük bir zevk aldım. Birçok öğretmenin bunu bir saçmalık olarak değerlendirmesini önemsemeyebilirdim. Ben birine yardım edebilmek için her şeyi yapmıştım. Tamam, çok başarılı olamadım ama emek verdim. O an kendi kendime dedim ki eğer saçımın yandığını fark etmeyecek kadar kendimi öğretmeye adanmışsam o zaman doğru yolda ilerliyorum. O andan itibaren her zaman sanki saçım yanıyormuş gibi öğretmeye karar verdim.”

Rafe Esquith öğretmenliğin sadece bir iş, bir meslek olmadığını biliyor. Kabul etmek gerekir ki öğretmenlik bir sanattır. Rafe’in Ulusal Sanat Madalyası’nı alan ilk öğretmen olması bu durumu doğruluyor Ne zaman mükemmel bir öğretmen görsem bu bakış açısının güçlendiğini görüyorum.

Öğretmenler Ne İçindir?

Örgün eğitimin üç ana unsuru vardır: Müfredat, öğretim ve değerlendirme. Genellikle, standart akım müfredat ve değerlendirmeye odaklanır. Öğretim ise standartları aktarmanın bir yoludur. Bu öncelikler tamamen sondan başa doğrudur. Müfredatın ne kadar detaylı olduğu ya da testlerin ne kadar pahalı olduğu önemli değildir, eğitimdeki dönüşümün gerçek anahtarı, öğretim kalitesidir. Eğitimsel ilerlemenin kalbi, sınıf mevcudu, sosyal sınıf, fiziksel çevre ve diğer faktörlerin ötesinde daha çok öğrencileri öğrenmeye teşvik etmek de atar ki bunu mükemmel öğretmenler yapar.

Yeni Zelanda’da Auckland Üniversitesi’nde eğitim profesörü olan John Hattie, öğrencilerin başarısını etkileyen faktörlerin dünya genelindeki araştırmalarını karşılaştırdı. Elinde bu araştırmaların 140 tanesinin listesi bulunmaktadır.⁴ En üstte öğrencilerin kendilerinden beklentileri yer alıyor. En önemli faktörlerden biri öğretmenlerin onlardan beklentileridir.⁵

Bir öğretmenin temel rolü, öğrenmeyi kolaylaştırmaktır. Bunu söylemek gereksiz gibi görünebilir ama çoğu zaman öğretmenlerden yapmaları beklenen şey öğretmenin dışında bir şeydir. Öğretmenlerin zamanlarının büyük bir kısmı testleri hazırlamak, büro işlerini halletmek, toplantılara katılmak, rapor yazmak ve disiplin suçları ile ilgilenmekle geçer. Bunların hepsinin işin bir parçası olduğunu söyleyebilirsiniz. Evet, öyle ama öğretmenlerin parçası olmak istedikleri iş, öğrencilerin öğrenmesine yardımcı olmaktır. Diğer görevler, bu işten çıkartıldığında öğretmenlik mesleğinin gerçek anlamı anlaşılmaz hâle geliyor.

Genellikle standart akım, öğretmenleri sanki bir FedEx çalışanı gibi görüp onlardan standartları gerekli yerlere 'ulaştırmalarını' bekliyor. Böyle bir anlayışın eğitimin içine nasıl sızdığını bilmiyorum ama bu anlayış öğretmenleri ve öğretmenlik mesleğini aşağılamaktadır. Maalesef her eğitim görevlisi, öğretmenleri desteklenilmesi gereken gerçek profesyoneller olarak görmemektedir. Bazıları öğretmenin başarısının öğrencinin performansına doğrudan bağlı olduğunu öne sürerek bilgi toplamaya çalışır. Girdikleri sınavlarda dâhil olmakla birlikte öğrencinin okul başarısını etkileyen birçok faktör olduğu çok iyi bilinmektedir. Eğitim Bakanlığı eski sekreteri Michael Gove, eğitim fakültelerindeki öğretmen eğitimi derslerini veren öğretim üyelerini “Umudun Yeni Düşmanları” olarak tanımlamaktadır ⁶ ve onların solcu teorilerle öğretmenlerin beyinlerini yıkadıklarını ve uygulamaya dair bir şey öğretmediklerini ileri sürmektedir.⁷

Beklenildiği gibi, Birleşik Krallık'taki öğretmenler onun bu görüşünü kabul etmediler. 2013'te düzenlenen yıllık konferansta Ulusal Öğretmenler Birliği (National Union of Teachers), Eğitim Bakanlığı sekreteriyle ilgili eşî benzeri görülmemiş bir güvensizlik oyunu 'Gove gitmeli' tezahüratı ile kabul ettiler.⁸ Ulusal Öğretmenler Birliği'nin genel sekreteri Christine Blower, Gove “Öğretmenlik mesleğindeki maneviyatın tehlikeli derecede düşük seviyede olduğunu şu anda

fark etmeli” dedi. Bir ay sonra, Ulusal Okul Müdürleri Birliği kendi güvensizlik oyunu, öğretmenler ve öğrenciler 'daha önce hiç bu kadar kötü bir duruma düşmemişlerdi,' sözleriyle açıkladı.⁹

Bunun aksine, dünyanın en yüksek performansını gösteren eğitim sistemleri, en azından PISA kriterlerine göre, iyi eğitilmiş yüksek motivasyona sahip ve dengelemeyi bilen öğretmenlerin önemine büyük bir vurgu yapmaktadır. Singapur, Güney Kore ve Finlandiya öğretmenleri için çok yüksek bir hedef oluşturuyor. Sadece öğretmenlikle ilgili belli öğretileri değil aynı zamanda öğrencilerle iletişim kurmak, mentorluk yapmak, bir sınıfı yönetmek, yetenekleri değerlendirmek gibi yoğun bir eğitim gerektiren bu mesleğin bir parçası olmak için öğretmenler son derece titiz bir süreçten geçiyorlar.¹⁰

Peki eğer çocuklar doğuştan öğrenme kapasitesine sahip-lerse neden bir öğretmene ihtiyaç duyarlar?

Öğretmenin Gücü

Eğitimin yaşayan bir süreç olduğunu daha önce de belirtmiş-tim ve bence bu süreç en iyi tarımla karşılaştırılabilir. Bahçıvanlar, bitkileri yetiştirmediklerini biliyorlar. Bitkinin kökünü toprağa tutturmazlar, yaprakları yapıştırmazlar ve taç yaprakları boyamazlar. Bahçıvanın işi, tüm hepsinin gerçekleşmesi için en iyi koşulları oluşturmaktır. İyi bahçıvanlar bu koşulları sağlar ve kötü olanlar sağlayamaz. Aynı durum öğretmenlik için de geçerlidir. İyi öğretmenler öğrenme koşullarını oluştururlar ve kötü olanlar oluşturamazlar. İyi öğretmenler aynı zamanda bu koşulların kontrolünün her zaman kendi ellerinde olmadığını bilir. Eğitimde geleneksel yöntem ile yenilikçi öğretim yöntemleri arasında sürekli ve çoğunlukla muhalif tartışmalar yaşanır. Genellikle geleneksel öğretim, sınıfın tümüne hitap edilerek öğretilecek gerçeklere ve bilgilere odaklanır; yenilikçi öğretim ise keşfetmeye, kendini ifade etmeye ve küçük grup etkinlikleri ile öğrenmeye dayanır.

Benim tecrübelerime göre, yenilikçi yaklaşım ile geleneksel yaklaşım arasındaki keskin uçurum, birçok okulun uygulamadan çok teoriye odaklanmasından kaynaklanıyor. Uygulamada, tüm öğretmenler geniş çaplı yaklaşım repertuarlarını kullanırlar ve kullanmaları da gerekir. Bazen doğrudan öğretim yoluyla bilgileri ve gerçekleri öğretirler bazen de keşif amaçlı aktivite ve etkinlik grupları oluştururlar. Bu dengeyi sağlayabilmek tamamen öğretme sanatıyla ilgilidir.

Okullarda yaratıcılığı savunmamdan dolayı, bazı eleştirilenler tarafından tamamen yenilikçi yaklaşım içinde kaldığım ve geleneksel öğretme metotlarının her şekline itiraz ettiğim ve öğrencilerin gerçek hayatı öğrenmelerini istemediğim varsayılıyor. Bunların hiçbirisi doğru değil. Ben her zaman düşüncelerimi savunmaktan mutlu olurum ancak düşünmediğim bir şeyin düşünüyormuşum gibi söylenmesini ve bunun için eleştirilmeyi doğal olarak rahatsız edici bulurum. Mesleki hayatım boyunca her zaman herhangi bir alandaki yaratıcı çalışmaların, bu alanı şekillendiren bilgi, kavram ve uygulamaların kontrolünü arttırdığını ve temel aldığı gelenek ve başarı anlayışını derinleştirdiğini savundum.

Örneğin 1977'de, Okullar Konseyi için Drama 10-16 projesinin sonuçlarından biri olan Learning Through Drama adlı eserimizi yayınladık. Orada ayrıntılı olarak, çocukların drama-daki kendi araştırma ve doğaçlama çalışmalarının gelenekler, uygulamalar ve tiyatro edebiyatı ile derinleştirilmesi gerektiğini savunduk.

Okullarda Sanat projesinin raporlarında, öğrencileri sanata çekmenin birbirini tamamlayan iki yolu olduğunu savunduk. 'Üretim' kendi çalışmalarının ürünü ve 'değer biçme' diğerlerinin çalışmalarını anlama ve takdir etme. Her ikisi de sanatta dinamik ve dengeli bir eğitim için çok önemlidir. Üretim, bireyin yaratıcı sesi ile bunu ifade etmesi için gerekli olan teknik becerilerin karşılıklı gelişimini içerir. Değer biçme, başkalarının çalışmalarının -nasıl, ne zaman ve neden yaptıklarına dair- derinleşen bağlamsal bilgisini ve bu sorulara -hem sanatsal hem de estetik

açıdan- cevap veren eleştirel yargılamanın artan gücünü içerir.

Yaratıcı, teknik, bağlamsal ve eleştirel gelişimin bu dört alanı, fen bilimleri, sosyal bilimler ve beden eğitimi de dâhil olmak üzere müfredatta yer alan diğer tüm alanlar için eşit derecede geçerlidir. Bu durum, 1944 yılında Tüm Geleceğimiz: Yaratıcılık, Kültür ve Eğitim başlığı adı altında tartışıldı ve burada biz tüm okul müfredatının dengesini ve dinamiğini inceledik. Öğretimi geleneksel ya da yenilikçi yaklaşımdan kavramaktaki sabit sorun, tüm bu unsurlar arasında asıl ihtiyaç duyulan dengeyi yanlış anlamaktır.

Bu dengeyi başarmak için uzman öğretmenler dört temel görevi yerine getirmelidir: Dikkat çekmek, olanak sağlamak, ummak ve yetki vermek.

DİKKAT ÇEKMEK

Mükemmel öğretmenler, sadece ne anlatacaklarını bilmelerinin yeterli olmadığını bilir. Onların işi konuları anlatmak değildir, öğrencilere öğretmektir. Öğretmenlerin, öğrencilerin öğrenebileceği ortamları oluşturarak onların dikkatini çekmeleri, ilham vermeleri ve onları coşturmaları gerekir. Bunu yaptıklarında öğrencileri kendi beklentilerinin ve hatta başkalarının beklentilerinin de ötesine geçecekler. Mükemmel öğretmenler, öğrencilerinin içinde yer alan en iyiyi ortaya çıkararak sonuca ulaşırlar ve bunu çeşitli yöntemlerle yaparlar. Belki bunu, Rafe Esquith'in Hobart Shakespeares'lar için düzenli olarak yaptığı gibi ellerinden gelenin fazlasını yaparak başarırlar ya da bunu Thomas Friedman'ın gazetecilik dersindeki öğretmeninin yaptığı gibi yaparlar.

Friedman, Minneapolis'in dışında büyüdü ve St. Louis Park Lisesi'ne gitti. Orada Derslik 313'te Hattie Steinberg'in gazetecilik dersini seçti. Kendisi de belirttiği üzere o derslik, The New York Times'ın dünyaca ünlü köşe yazarı ve en çok satan yazarlar arasında yer alan Friedman'ın girdiği tek gazetecilik sınıfıydı. Times'da bir köşe yazısında Friedman, en sevdi-

ği öğretmeni Steinberg'e seslendi ve kendisinin tatlı dilinden, temel düşüncelere bağlılığından ve sevgi dolu sert duruşundan (Friedman, Steinberg'i gördüğü en sert öğretmen olarak tanımlamakta) ne kadar çok faydalandığını anlattı. Friedman, Steinberg'in hem kendi hem de diğer muhabirler üzerinde bıraktığı dramatik etkiyi okul gazetesinde şöyle açıklıyor:

Bu gazetede ve aynı zamanda kendisinin düzenlediği okul yıllığında yer alan bizler Hattie'nin sınıfındaydık. Biz orada sadece vakit öldürüyorduk. Hiçbirimiz doğru düzgün bir kelimeyi telaffuz bile edemiyorduk ama hepimiz onun nutuk çekmesinden, onun disiplininin ve öğretmenimiz olmasından zevk alıyorduk. ¹¹

Friedman cümlelerine "Bu temel bilgiler asla karşı taraftan tek bir seferde indirilemez, sen sadece onları, eski bir yöntemle, tek tek yükleyebilirsin." diyerek devam etti. Eğer Hattie Steinberg ile hiç tanışmasaydı Thomas Friedman böyle bir lider olmuş olabilir miydi? Belki. Friedman'ın yeteneklerle dolup taşıdığı aşikâr ve uzman bir eğitmen olmadan da bu becerilerini ortaya çıkarma ihtimali var. Belki de, yeteneklerinin altında bir performans sergileyecekti, doğal kaynaklarını kullanamayacaktı, yayınlandıktan sonraki on yılda ve hatta daha uzun bir süre sonra bile üzerine tartışacağımız makaleler, kitaplar yazmak yerine belediye binasında herhangi bir göreve sahip olacaktı. Bunu hiçbir zaman bilemeyeceğiz çünkü Thomas Friedman olağandışı bir öğretmenden esinlenme şansına sahipti.

OLANAK SAĞLAMAK

Bazen, bir öğretmenin asıl görevinin doğrudan bilgi vermek olduğu sanılır. Doğrudan bilgi vermenin öğretimde önemli bir yeri var. Bilgi bazen tüm sınıfa verilir bazen daha küçük gruplara ve bazen de sadece birebir öğrenciye verilir. Ancak uzman öğretmenler, beceri ve teknik repertuvarına sahiptir. Doğrudan bilgi vermek bunlardan sadece biridir. Uygun tek-

niğin ne zaman ve nasıl kullanacağını bilmek ise mükemmel bir öğretimin kendisini oluşturur. Tüm dâhi meslekler gibi, o anda neyin en iyi şekilde işe yarayıp yaramadığını bilmek, kararlılık ve ustalık gerektirir.

Doktorunuzun genellikle tıp alanında çok şey bilmesini ve belirli bir alanda da uzmanlığı olmasını istersiniz. Aynı zamanda doktorunuzdan bildiklerini size uygulamasını ve size özel ihtiyaçları olan bir birey gibi davranmasını beklersiniz. Öğretmenlik için de aynısı geçerlidir. Uzman öğretmenler stratejilerini anın gereksinimlerine ve imkânlarına göre belirler. Etkili öğretim, öğrencilerin enerji ve ilgisine karşılık verecek şekilde düzenleme yapma, karar ve karşılık verme sürecidir.

Hilary Austen, *Artistry Unleashed* adlı kitabında iş ve yaşamdaki mükemmel performansları araştırıyor. Kitapta verdiği örneklerden birinde Berkeley’de bir zamanlar felsefe öğrencisi olan ve şimdi de binicilik eğitimi veren Eric Thomas’ın işini ele alıyor. Thomas’a göre bir binicinin özü, kendi enerjisi ve ruh hâliyle yaşayan bir canlı olan at ile bir olmaktır. Dr. Austen, Eric’in yardımıyla atı dizginleyebilen bir öğrencinin başından geçen bir olayı anlatıyor:

Eric, öğrencisinin atı daha iyi döndürmek için çok fazla çaba harcadığını ama her üçüncü ya da dördüncü dönüşte başarısız olduğunu ve hiçbir şey yapamadığını görünce öğrencisine 'Peki, burada ne oluyor?' diye sorar. Öğrencisi şöyle cevap verir. "Çok erken davranıyorum ve sonra da çok geç kalıyorum. At tepki verdiğinde de ben ne yapacağını ona söyleyemiyorum." Eric durur ve sonra der ki "Sen çok şey yapmaya çalışıyorsun. Düşünmeyi bırak, atına odaklan. Bunu yapabilmem, şu anda altında olanları hissetmenle ilgilidir. Çünkü atı bugün süremezsin. Olabilecekler üzerine at süremezsin. Ata binen herkes çünkü öğrendiklerinin her zaman geçerli olduğunu sandığı için aynı sorunu yaşıyor. Sen de istediğin hedefe ulaşmak için bir dakika önce yaşadığın problemle atı sürmeye çalışıyorsun. Ancak bu bir yöntem değil. Yöntem her an değişebilir ve sen de onla birlikte değişmek zorundasın."¹²

İyi öğretmenler, geçmişte ne kadar çok şey öğrenirlerse öğrensinler bugünün farklı bir gün olduğunu ve dünkü atı bugün süremeyeceğini bilir. Böylesine güzel bir tutum, peş-peşe derse girip tahtanın önüne geçip 25 ya da 30 çocukla konuşularak nadiren başarılabilir. Bu şekilde ilgilerini devamlı kılmak özellikle de küçük çocuklarda gerçekten imkânsızdır, Öğretmenliği bu şekilde ele almak doğası gereği, her bir öğrenciyle ayrı ayrı bağlantı kurma olasılığını sınırlar. Rafe Esquith'in sınıfında öğretmen masası yoktu. Eğer boş bir sıra olursa ona otururdu ve görevinin her zaman öğrenciler arasında dolaşmak olduğunu bilirdi.

Çocuklar doğal olarak meraklıdır. Öğrenmeye teşvik etmek, meraklarını canlı tutmak demektir. Uygulamalı, sorgulamaya dayalı öğrenmenin bu kadar güçlü olmasının sebebi budur. Uzman öğretmenler, öğrencilerin sormadıkları sorulara cevap vermek yerine keşfetme isteklerini artıracak soruları sormaları için onları harekete geçirir. Jeffrey Wright, Kentucky-Louisville'de yetenekli bir fen bilgisi öğretmenidir. Balkabağı patlatmak, hava yastıklı tekne yapmaları için öğrencilerine yardım etmek, onları eğlendirmek için uzun tüplerden bir şey fırlatmak gibi çok çeşitli teknikler kullanıyor ve daha da önemlisi öğrencilerinin fen bilgisini daha fazla öğrenmek için isteklerini arttırıyor.

“Elimin içinde yanan kocaman bir ateş topu görüyorsunuz ve bu top tavana kadar gidebilir.” diyerek derse başlayan Wright “Bu sorudan sonra sınıfta uyuyan bir tane bile öğrenci kalmaz ve her biri nasıl, nasıl, nasıl, nasıl diye sormaya başlar. Çocukların nasıl, neden diye sormalarını sağlar sağlamaz onları hemen derse dâhil ederim ve ilgilerini canlı tutarım.” diyor.¹³

Wright, öğrencilerin merak etmesini sağlamanın ve bunu devam ettirmenin önemli bir bölümünün onların nereden geldiğini ve okulda olmadıkları saatler boyunca hayatlarının nasıl olduğunu anlamaktan geçtiğini düşünmektedir. “Benim küçükken evde yaşadıklarımla bu çocukların yaşadıkları fark-

lı. Onların konuşmalarından, bazılarının gece boyunca silah seslerini dinlediklerini öğrenirim. Eğer dışarıda silahların patladığını bilseydim ben de ders çalışamazdım ve uyuyamazdım.” Öğrencilerinin ona hamilelikten, kürtaждан bahsetmesi ve kötü davranan anne babaları ile yaşamlarını etkileyen diğer şeyleri anlatması Wright’ın ‘Herkes uyan tek bir kalıbın’ olmadığını anlamasını sağladı. Eğer öğrencilerinin hayatını etkilemek istiyorsa bunu bireysel düzeyde yapması gerektiğini fark ettirdi. ¹⁴

Öğrencilerinden Denaz Taylor, Wright için “Bay Wright, şehrin anahtarını elinde tutuyor. Bir gün bana ‘Newton’un Üçüncü Yasası umrumda bile değil. Ben sana okul dışında da işine yarayacak bir şey öğretmek istiyorum.’ dedi. Bu cümleleriyle beni gerçekten önemseydiğini hissettim ve önemseydiğini de biliyorum.” dedi.

Elbette Jeffrey Wright’ın Newton’u önemseydiği oldukça aşikâr. Onun öğretmenliğe olan yeteneği, farklı öğrenci gruplarının da Newton’u anlamasını ve önemsemesini sağlıyor.

UMMAK

Öğretmenlerin beklentileri, öğrencilerinin başarıları için radikal sonuçlar içerir. Eğer öğretmenler, öğrencilerine onlardan iyi sonuçlar beklediklerini ima ederlerse öğrencilerin başarılı olma ihtimali daha yüksektir. Eğer onlardan kötü olmalarını beklerlerse muhtemelen sonuçlar kötü olacaktır.

1972 yılında görevine başlayan Rita F. Pierson, kırk yıldan fazla bir süredir Amerika’da profesyonel bir eğitimci idi. Annesi ve büyükannesi de eğitimciydi. Rita ilkokul, ortaokul ve özel eğitim sınıflarında ders verdi. Kendisi hem danışman hem sınav koordinatörü hem de müdür yardımcısıydı. Sahip olduğu tüm bu rollerin her birine özel bir enerji kattı. Örneğin, öğrencilerini daha yakından tanımak, onları ne kadar önemseydiğini göstermek ve onları büyürken desteklemek arzusuna sahipti. Kariyerinin son on yılında “Sınırlı İmkânlara

Sahip Öğrencilere Yardım Etmek”, “Afro-Amerikalı Erkek Öğrencilerin Eğitim İhtiyaçlarını Karşılama” ve “Okulu Bırakmayı Engelleme” adlı konular üzerine binlerce eğitimciye mesleki gelişim seminerleri verdi.

2013 yılında, New York’daki Brooklyn Müzik Akademi-si’nde eğitim üzerine yapılan TED Konuşması’nda Dr. Pierson ile aynı platformu paylaşma onurunu yaşadım. Büyüleyici sunumuyla Pierson tüm hayatını ‘ya okulda ya okula giderken ya da okulda olanları konuşurken’ geçirdiğini söyledi. Eğitim hayatı boyunca okulu bırakma sorununun önüne geçmek için yapılan -bazıları iyi bazıları o kadar da iyi olmayan- birçok reform gördü. Pierson “Biz öğrencilerin neden okulu bıraktıklarını biliyoruz. Biz öğrencilerin neden öğrenmediğini biliyoruz.¹⁵ Hepsinin sebebi, fakirlik, devamsızlık, olumsuz akran etkisidir. Biz sebepleri biliyoruz. Ancak bizim nadiren tartıştığımız konulardan biri, insan ilişkisinin ve ilişkilerinin değeri ve önemidir.” dedi.

Başarayı arttırmanın yolu, öğretmenin ve öğrenmenin bir ilişki olduğunu fark etmektir. Öğrenciler onlarla bağlantı kurar ve en önemlisi kendilerine inanan öğretmenlere ihtiyaç duyarlar. Rita, başarısız yazılı kâğıtlarında yanlış cevaplardan ziyade doğru cevapları işaretlemekten bahsetti. (Örneğin yirmi soruluk bir sınavda on sekiz tane eksi yazmaktansa doğru olan iki soruya birer gülen yüz yapmak gibi.) Öğrencileri başarısız olduklarını yine biliyorlardı ama olumlu bir bakış açısı geliştiriyorlardı. Rita, onlara üzerine inşa edebilecekleri iki başarılı alan gösteriyor, devam etmeleri için teşvik ediyordu. Daha da önemlisi, onları cesaretlendiriyordu.

YETKİ VERMEK

En iyi öğretmenler, sadece eğitimci değildirler. Onlar öğrencilerinin güvenini artıran, gidecekleri yönü bulmaya yardım eden ve onlara inanarak onlara yetki veren mentor ve rehberlerdir. ¹⁶ Sergio Juarez Correa, bunu herkesten iyi bilen biridir. Correa,

uyuşturucu savaşlarına zemin hazırlayan Amerika sınırlarına pek uzak olmayan mahrumiyet şehri Meksika Matamoros'daki José Urbina López İlkokulu'nda beşinci sınıfları okutuyor. Correa, öğreťmenlik kariyerinin ilk beř yılını tahtanın önünde durarak öğrencileri belki daha iyi bir hayat yaşar düşüncesiyle onlara bilgi yüklemekle geçirdi. Yaptıkları bir işe yaramadı ve elde edilen sonuçlar teşvik edici değildi. José Urbina'nın öğrencilerinin çoęu, Meksika'nın ulusal başarı sınavı ENLACE'de başarısız oldu.

Daha sonra 2011 yılında, Juarez Correa bir şeyleri değiştirmeye karar verdi. Öğrencilerine bir řey öğreťmeye çalışmanın pek işe yaramadığına ikna oldu. Correa, çocukların öğrenmek için doğuştan sahip oldukları yetenekleri okuyabiliyordu ve Sugata Mitra da dâhil olmak üzere bu düşünceyi savunanların çalışmalarını araştırmaya başladı. Correa, öğrencilerine gerçekten yardım edebilmenin tek yolunun onlara kendi kendilerine öğrenme yetkisini vermek olduğunu anladı.

Öğrencilerini gruplar hâlinde çalışmaya yönlendirmiş ve kendi olağanüstü potansiyellerine inanmaları için her birini cesaretlendirmişti. Örneğin, onlara kesirler kavramını gündelik hayatlarında nasıl kullanacaklarını, geometriyi daha somut ve daha pratik hâle nasıl getireceklerini göstererek bu keşfetme sürecinde yol göstermişti. Derslerini açık uçlu sorular üzerine kurmuş ve öğrencilerini bilgileri ezberlemek ve bu bilgileri sınavda kullanmaları yerine akıl yürütme yoluyla öğrenmeye teşvik etti. Derslerinde sohbete, işbirliğine ağırlık verdi ve sınıfının zaptedilmez gibi görünmesinden hiç endişelenmedi. Öğrenciler, kendilerini sınıfta yetkili kişi olarak görüyorlardı ve bu yetkili olma hissi, onlara eşi benzeri görülmemiş bir öğrenme tutkusunu veriyordu.

Sınıftaki kızlardan Paloma Noyola Bueno'nun matematik dehası olduğu ortaya çıktı. Yüksek lisans öğrencilerinin anlayamadığı matematiksel kavramları içgüdüsel olarak anlıyordu. Juarez Correa, matematiğe olan bu ilgisinden neden daha önce hiç bahsetmediğini Paloma'ya sorduğunda, "Kimse sizin gibi ilgilenmedi." dedi. Tekrar ENLACE sınavına girme zamanı geldiğinde, yoksulluğun kol gezdiği bir kasabada bir

çöplüğün yanında yaşayan Paloma tüm Meksika genelindeki en yüksek matematik puanına sahip oldu ve bu başarısı ulusal televizyon kanalında kutlandı.

Paloma'nın sınav sonuçları olağanüstüydü ama tek değildi. Juarez Correa'nın sınıfındaki on öğrencinin matematik testindeki başarı oranı %99'du. Juarez Correa, öğrencilerinin bu başarısının karşısından şaşkına dönmüştü çünkü öğrencileri bir buluş yapmaları için teşvik ettiği işbirlikçi, yaratıcı ve buluş metoduna dayanan bir öğrenmeden ziyade ezbere dayalı bilgiyi ölçen standart testte başarılı olmuştu. Yine de Correa öğrenme yetkisi öğrencilere verildiğinde onların neler yapabileceğini tartışmasız olarak ortaya koydu.

İşte bu durum, 'Öğrenme Yetisi' kavramını destekleyen öğretme ve öğrenme arasındaki ilişkiyi anlamakta yatar. 'Öğrenme Yetisi'nin fikir babalarından ve kilit savunucularından biri, İngiliz akademisyen ve yazar Guy Claxton'dur. Claxton, öğrenme yetisini geliştirmek anlamına gelen "Building Learning Power" (BLP) adlı bir düşünceyi benimser. BLP "Hem okulda hem okul dışında çocukların daha iyi öğrenenler olmasına yardım etmekle ilgilidir. Aynı zamanda sınıflarda -ve daha geniş çaplı olarak okullarda- öğrencilerin zorluklar ve belirsizlikler karşısında sakin, rahat ve yaratıcı bir şekilde davranmalarını sağlayacak alışkanlıkları ve tutumları sistematik bir şekilde geliştirmelerine yardımcı olacak bir kültür yaratmakla ilgilidir." Kendi öğrenme becerisine daha fazla güvenen öğrenciler "Daha hızlı ve daha iyi öğrenir. Daha fazla konsantre olurlar, daha fazla düşünürler ve öğrenmeyi daha eğlenceli bulurlar. Testlerde ve diğer sınavlarda daha başarılı olurlar. Bu tür öğrencilere bir şey öğretmek daha kolaydır ve daha tatmin edicidir." ¹⁷

Öğrenme Yetisini Geliştirme, bu kitapta savunduğum düşüncelerle tam olarak uyuşan üç temel inanca dayanmaktadır:

- Eğitimin temel amacı, çocukları okuldan sonraki hayata hazırlamak, karşılaştıkları zorluklara ve belirsizliklere mey-

dan okumak ve onlarla başa çıkmak için zihinsel, duygusal, sosyal ve stratejik kaynaklar geliştirmelerine yardım etmektir.

- Eğitimin bu amacı, tüm öğrenciler için değerlidir ve bu amaç, öğrencilerin yapmaktan en çok zevk alacakları şeyleri keşfetmelerine yardımcı olmayı ve bunun için isteklerini ve becerilerini güçlendirmeyi içerir.
- Gerçek dünya zekâsı, insanın gelişimine destek olabilecek bir şey olduğu için bu güven, yetenek ve tutku ile geliştirilebilir.

Claxton, bu üç temel inancın hayatta başarılı olmak için değişime, karmaşaya, riske, şansa ve bireysel imkânlarla yer veren toplumlarla özellikle ilişkili olduğunu düşünmektedir. Tüm hepsini uygulamaya koymak okulların ve öğretmenlerin alışkanlık değişikliğiyle birlikte aşamalı hatta bazen meydan okuyucu olan ama oldukça değerli kültürel bir değişim sürecini içerir.

Rita Pierson'ın annesinin de öğretmen olduğundan bahsetmiştim. Yıllarca Rita, annesinin dinlenme zamanlarında öğrencileriyle buluşmasını izledi. Öğleden sonraları da ev ziyaretlerine gider ihtiyacı olan çocukların çekmecelerine tarak, diş fırçası, yemeleri için kraker, fıstık ezmesi ve güzel kokmayanlar için de lif ve sabun koyardı.

Yıllar sonra annesi emekli olunca bu öğrencilerinden bazılarının annesini ziyarete geldiğine tanık oldu. Öğrencilerinin ona şöyle söylediklerinden bahsetti. “Bayan Walker, hayatımı değiştirdiğinizi biliyorsunuz. Hayatımı benim için anlamlı kıldınız. En dipte olduğum anda bile kendimi bir birey olarak görmemi sağladınız. Ve şimdi nasıl biri olduğumu görmenizi istiyorum.”

Pierson, “Eğer risk almaktan ve düşünmekten korkmayan şampiyon çocuklarımız olsaydı dünyamız ne kadar güçlü olurdu. Her çocuk, onlardan asla vazgeçmeyecek, yakınlık kurmanın gücünü bilen ve olabileceklerinin en iyisini olmaları için onlara inanan, bir yetişkini hak eder.” demektedir.

Ters Yüz Edilmiş Sınıflar

Mesleki kariyerimde drama öğretimiyle bu kadar ilgilenmemin nedenlerinden biri, iyi drama öğretmenlerinin öğrencilerin keşfetmesi için sorular hazırlayan ve genellikle derin araştırmaların dayandığı işbirlikçi sorgulamaya ve kişisel sorulara olanak sağlayan uzman kişiler olmasıdır. Drama, grup çalışmasına ve sorgulamaya dayanır. Öğretmen genellikle bir köşede durup koçluk ve mentorluk yapar ve aynı zamanda öğrencilere birbirlerinden öğrenerek keşfetmelerini sağlayacak soruları sormaları için rehberlik eder. Son yıllarda, bu tekniklerden bazıları Ters Yüz Edilmiş Sınıflar olarak bilinen bir yöntemle bazı derslere göre uyarlanmaya başlamıştır. Bu yönteme esin kaynağı olanlardan biri, Khan Akademi'nin tesadüfi kurucusu Salman Khan'dır.

Sal Khan'ın niyeti müfredatta devrim yapmak değildi. Kendisi hayat dolu biri olarak koruma amaçlı bir fonda analist olarak çalışıyordu. İlk başta tek yapmak istediği şey, ülkenin başka bir yerinde yaşayan kuzenlerinden birinin isteğine cevap vermektir. Sal'ın oldukça iyi olduğu matematik dersinde kuzeni sorun yaşıyordu ve bu nedenle kendisinden yardım istemişti. Kuzenine mesai saatlerinin dışında özel öğretmenlik yapacağını söyledi. Özel öğretmenlikte o kadar başarılı oldu ki diğer kuzenleri de aynı şeyi talep ettiler.

Kısa sürede Sal, okul çağındaki akrabaları ve diğerleri için 'Khan Akademi' yi işletir hâle geldi. "O zamanlar böyle bir şey benim için neredeyse bir şaka gibiydi. 2006 yılında iş çıkışı her gün kendimi 15 kişilik ailem, arkadaşlarım ve kuzenlerimle çalışırken buluyordum. Bir arkadaşım bir adım öteye gitmemi sağlayacak videolar hazırlamamı önerdi. Şansımı denedim ve ev sahipliği için YouTube'u kullandım."

Sal öğretim videolarını YouTube'a koymaya başladığında, onu tanımayan insanlar tesadüfen videolarını buldular ve kendi öğrenmelerine yardımcı olması için bu videoları kullanmaya başladılar. Videolarının belirli bir konuyu daha

anlaşılır ve hatta ilk defa eğlenceli hâle getirdiğine dair dünyadaki tüm izleyenlerden yorumlar aldı. Ne kadar çok video hazırlarsa o kadar çok takipçisi oluyordu ve tamamen kişisel olarak başlattığı bu şey, etkileyici şekilde küresel boyutlara ulaştı. 2009 yılında altı yüz binden fazla kişi her ay Khan Akademi'yi kullanıyordu.

O yılın sonunda, Bill Gates ve Google da dâhil olmak üzere bazı büyük destekçiler Khan Akademi'nin arkasında durdu. "Bana bu fikrimle neler yapacağımı sordular. Ben de onlara birtakım kurabileceğimi ve zaten başladığım yazılım platformumu genişletebileceğimi söyledim. Herkesin kendi hızına göre öğrenebileceği bir araç düşünmüştüm. Bu araç, farklı öğretimler için öğretmenler tarafından kullanılabilirdi. Sonrasında ise taşlar tek tek yerine oturmaya başlamıştı."

Sal ve Khan Akademiyi şu anda düzenli olarak takip eden yedi milyondan fazla kişi için net olan şey, bu sitenin öğrenmeyi eğlenceli hâle getirmesi ve onları yeni yollara yönlendirmesiydi. Khan Akademi sitesinde yer alan videolar ve diğer eğitici materyaller, öğrencilere kendi hızlarına göre öğrenme imkânı ve kendi ilgi alanları ve ustalıklarının el verdiği kadarıyla bir konuda daha derine inme şansı sunuyor. Sal, öğrencilerin bir konuya ya da bir beceri alanına aşına olmalarını değil o alanda usta olmalarına destek verdiğini söylemektedir. Örneğin, kesirlerle tanışan küçük bir öğrencinin birkaç tane video izledikten sonra diğer videolara ve egzersizlere geçmeden önce beş temel soruya doğru cevap vermesi gerekir. En sonunda bir sonraki aşamayı geçmeden önce öğrencinin çok sayıda soruya cevap vermesi beklenir. Bu, öğrencilerin konuyu daha iyi anlamasını sağlar ve testte yer alan soruları cevaplamaktan ziyade öğrencinin özgün bir beceri geliştirmesine olanak sağlar.

Sal Khan için, bu şekilde öğrenme hem ev ödevi saatini hem de sınıfta geçirilen zamanı en etkili şekilde kullanma anlamına geliyor. "Dersler hareketsizlik, birinin ders anlatıp diğerlerinin not tutması şeklinde hazırlanmamalı. Öğrenme

süresini siz hızına göre ayarlamalısınız. Sonrasında öğrencilerle dolu bir sınıfa girdiğinizde onlarla iletişim kurmalısınız. Khan Akademi, iyi bir akademik alt yapıya sahip olduğunuzu garanti edebilir ancak siz orada, fiziksel olarak var olan bir sınıfın içinde soru sormak, diğerlerinin sorularına cevap vermek ve projeye dayalı daha fazla çalışmalar yapmak için var olursunuz.”

Bu bakış açısı, Harvard fizik profesörü Eric Mazur’un üniversitede geleneksel şekilde ders anlatmak yerine bu tutumu benimsemeye başlamasıyla birlikte birçok kişinin takip etmeye başladığı bir pedagoji şeklini aldı. Mazur, 'sınıfın ortasında bir bilge' gibi durmanın yerine 'kenarda durup rehberlik' yapıldığında öğrencilerin öğrendikleri şeyleri daha etkili bir şekilde uygulayabileceklerini anlamaya ve öğrenmeye başladıklarını gördü. İzlediği yol ise şudur "Öğrencilerinden derse gelmeden önce konuyu kitaptan okumalarını, konuyla ilgili kendi online derslerini ya da başka birine ait paylaşımları izlemelerini istiyor. Ders başladığında kendisi konuya kısa bir giriş yapıyor ve öğrencilerinden anlattıkları üzerine düşünmelerini istiyor. Sonrasında sorular soruyor ve öğrencilerinden cevaplamalarını istiyor. Kaçınılmaz şekilde farklı öğrenciler farklı sonuçlara ulaşıyor ve içlerinden bazıları diğerlerine göre doğru cevaba biraz daha yaklaşıyor. Sonrasında Mazur doğru cevap veren öğrencilerinin yanlış cevap veren öğrencileri ikna etmesini istiyor."

"Yanyana oturan iki öğrenciniz olduğunu hayal edin, adları Mary ve John olsun. Mary doğru cevabı verdi çünkü soruyu anladı. Mary, çok büyük bir ihtimalle John'u Profesör Mazur'dan daha iyi ikna eder. Neden mi? Çünkü Mary konuyu daha yeni öğrendi ve John'un yaşadığı zorlukları şu anda biliyor. Oysaki Profesör Mazur o konuyu çok uzun zaman önce öğrendi ve şu anda her şey ona o kadar basit geliyor ki artık yeni öğrenmeye başlayan birinin yaşadığı zorluğu anlayamıyor."¹⁸

Ters yüz edilmiş sınıflarda, öğretmenin sınıfta bir grup öğrencinin önünde durup bir konuyu anlatmasından ziyade,

öğrenciler bu konuyu online olarak evde öğrenirler. Sınıftaki zaman ise, öğretmen tarafından akran eğitimi için (ki bu, Mazur'un bahsettiği metottur) ve eğer öğrenciler anlatılanları anlamada sorun yaşıyorlarsa onları konu hakkında konuşmaya ve hâlihazırda ustalık gösteren öğrencileri de tartışmaya yönlendirmek için kullanılır. Esas olarak, sınıf çalışmaları, ev ödevi hâline gelir ve ev ödevi de öğrencilerin kişisel hızlarına göre ilerlemelerine olanak sağlayan bir sınıf çalışması hâlini alır.

Ters yüz edilmiş sınıfların çok etkili olabileceğine dair güçlü kanıtlar bulunmaktadır. Doksanların sonlarında yapılan bir çalışma göstermiştir ki akran eğitimi kullanılarak öğretilen çocuklar “Elde ettikleri kazanımlar açısından geleneksel derslerde öğrenen öğrencilere göre standart sapma açısından neredeyse iki adım öndedir.”¹⁹ Diğer çalışmalar da benzer biçimde etkileyici gelişmeler gösterdi.

2013 yılında, dört düzine Idaho devlet okulları, bazı sınıflarında Khan Akademi'nin programlarını kullanarak pilot program uygulaması başlattı. Programda yer alan öğretmenlerden biri, Davis Guggenheim'in Teach adlı belgeselinde rol alan ve Kuna Ortaokulunda yedinci sınıf matematik öğretmeni olan Shelby Harris idi. Kendisi düşüncelerini şöyle dile getirdi. “Bu yöntemle öğretmenin bir kenara itileceğinden ve onun yerine bilgisayarın getirileceğinden çok endişe duydum. Bu durumun beni çocuklardan uzaklaştıracağını düşünmüştüm ama tam tersi oldu. Şimdi on üç yıldır öğrettiğimden daha iyi öğretiyorum. Çocuklarımla daha fazla kişisel zaman geçiriyorum. Onlara ihtiyaç duydukları şeyi, ihtiyaç duyduklarında öğretiyorum.”²⁰

Harris, gerektiğinde kişisel yardım sunacak bir öğretmenin var olmasıyla birlikte Khan programlarının anlık sunduğu geribildirimlerin çok faydalı olduğunu düşünmektedir. Harris, geleneksel ev ödevleri için “Öğrenciler ödevlerini doğru yaptıklarını sanıyorlar ve mükemmel yaptıklarını düşünüyorlar. Sonra sınıfa geldiklerinde bir bakıyorlar ki hepsi yanlış ve bu konuda hiçbir

fikirleri de olmuyor. Khan Akademi de ise, bir problemi çözerken onu doğru mu ya da yanlış mı yaptıklarını hemen öğreniyorlar. Eğer yanlış yaparlarsa hemen çözüm adımlarını tıklayıp tam olarak nerede hata yaptıklarını bulabiliyorlar ve bir dahaki sefer bunu nasıl daha iyi düzelteceklerini biliyorlar. Kendi kendilerine güçlü bir öğrenme gerçekleştiriyorlar. Ben bir şeyler yolunda gitmediğinde onları desteklemek için oradayım.”

Sal Khan, Shelby Harris’in eğitimle ilgili anlattıklarında kendi deneyimlerini görür. “Ben öğrenciyken, sınıfta herkes hareketsiz bir şekilde oturduğunda ne kadar az öğrenme gerçekleştiğini görürdüm. İster birinci sınıf ister yüksek lisans öğrencisi olun bu durum her zaman geçerlidir. Gerçekten eğlendiğim anları düşündüğümde aklıma gelen şey, otuz tane öğrencinin bir araya gelip birbirine mentorluk yapmaya çalıştığı ve birbirlerinden bir şeyler öğrendikleri bir matematik takımı kurduğudur. Öğretmen orada bize ders anlatmak için değil rehberlik yapmak için duruyordu. Gazetecilik dersinde çok şey öğrendim ki o derste de işbirliği içinde çalışan ve ortak bir hedefe sahip birçok öğrenci vardı. Lisede güreş takımındaydım. Çok fazla çalışıyorduk ve bunu biz istiyorduk çünkü orası çocukların birbirine yardım ettiği işbirlikçi bir ortamdı ve koçlar size mentorluk yapmak için orada olurdu.

“Sınıfta doğrudan öğretim yapılmamalı. Hiçbirimiz böyle bir şeyden zevk almadık ve bu, gerçekten hiçbirimizin ilgisini de çekmedi. Öğretmenler de bu şekilde ders işlemeyi sevmiyor. Sanki bilgileri bir hava boşluğuna anlatıyor gibi hissediyorlar. İnsanoğlu pasif durmamalı. Bir araya geldiklerinde birbirleriyle etkileşim içinde olmalılar. Birlikte bir problem çözebilirler ya da başka bir şey yapabilirler, önemli olan birlikte bir şey yapıyor olmaktır.”

Yaratıcı Öğretim

Yaratıcılık hakkında biraz konuşmak istiyorum. Diğer eserlerimde bu konuyla ilgili çok fazla yazdım. Yaratıcılıkla ilgili

fikirlerimi burada tekrar paylaşarak sabrınızı test etmek yerine özel olarak ilgi duyduğunuz alanlarda size referans olması için anlatmak istiyorum. *Out of Our Minds: Learning to Be Creative* adlı kitabımda yaratıcılığın doğasını detaylı bir şekilde ele aldım ve yaratıcılığın sanatta, bilimde ve insanoğlunun başarılı olduğu diğer alanlarda zekâ ile nasıl ilgili olduğunu açıkladım. 1997 yılında, Birleşik Krallık Hükûmeti okul sisteminde yaratıcılığın beş ile on sekiz yaş arasında nasıl geliştirileceği konusunda tavsiyelerde bulunmam için ulusal bir komisyonu yürütmemi istedi. Bu komisyon, yaratıcılığın eğitimdeki doğasını ve önemini açıklamak için bilim insanlarını, sanatçıları, eğitimcileri ve iş dünyası liderlerini bir araya getirdi. Tüm Geleceğimiz: Yaratıcılık, Kültür ve Eğitim adlı raporumuzda bu fikirleri uygulamada nasıl gerçekleştireceğimize dair ayrıntılı önerilerimizi belirttik ve okullardan devlete kadar tüm eğitim kademelerinde çalışan kişilere raporu ulaştırdık.

Bazen yaratacılığın tanımlanamayacağı söylenir. Ben tanımlanabileceğini düşünüyorum. Tüm Geleceğimiz adlı çalışmadan yola çıkarak kendime ait bir tanımım var: Yaratıcılık, değer taşıyan özgün fikirlere sahip olma sürecidir.

Akılda tutulması gereken iki kavram daha var: Hayal gücü ve yenilik. Hayal gücü, yaratıcılığın köküdür. Duyularımızla hissedemediklerimizi akla getirebilme yeteneğidir. Yaratıcılık, hayal gücünüzü çalıştırmaktır. Böylece hayal gücü harekete geçer ve yenilik de yeni fikirleri uygulamaya koyar.

Yaratıcılıkla ilgili çeşitli mitler vardır. Bunlardan biri, sadece özel insanların yaratıcı olacağıdır. Bir diğeri, yaratıcılığın sadece sanat için geçerli olacağıdır. Üçüncüsü, yaratıcılığın öğretilmeyeceğidir. Dördüncüsü ise, kendini sınırsızca 'ifade etmekle' ile ilgili olmasıdır. Bunların hiçbirisi doğru değildir. Yaratıcılık, insan olarak sahip olduğumuz tüm değerli özelliklerimizden beslenir, güçlenir. Yaratıcılık, insan yaşamının her alanında, bilimde, sanatta, matematikte, teknolojiye, mutfakta, öğretmenlikte, politikada, iş dünyasında, kısacası aklınıza

gelebilecek her yerde mümkündür. Birçok insan kapasitesi gibi yaratıcı güçlerimiz de geliştirilebilir, ilerletilebilir. Bunu yapmak, gittikçe artan beceri, bilgi ve fikir ustalığı gerektirir.

Yaratıcılık, yeni düşüncelerle ilgilidir. Bu yeni düşünceler, tüm insanlığı ilgilendirmek zorunda değildir -ki olursa ne âlâ- sadece işine yarayan kişiyi ilgilendirse de yeterlidir. Yaratıcılık ayrıca üzerinde çalıştığınız şeyin bir teori, bir tasarım ya da bir şiir olup olmadığına bakmaksızın eleştirel karar vermeyi de içerir. Yaratıcı çalışma, genellikle tipik aşamalardan geçer. Bazen bitirdiğiniz de elde ettiğiniz şey, başladığınızda aklınızda olan şey olmayabilir. Yaratıcılık, yeni bağlantılar kurmak, disiplinleri aşmak, metafor ve benzetimler kullanmak gibi dinamik süreçleri içerir.

Yaratıcı olmak, sadece acayip fikirlere sahip olmak ve hayal gücünü serbest bırakmak değildir. Tamam, bunların hepsini içerebilir ama aynı zamanda tasfiye, test etme ve yaptığınız şeyle de ilgilidir. Aynı zamanda en azından o fikri üreten kişinin süreçteki işin doğru ilerleyip ilermediğine ve değip değmeyeceğine eleştirel olarak bakmasıyla da ilgilidir.

Yaratıcılık, disiplinin ve kontrolün tam tersi bir şey değildir. Aksine, herhangi bir alanda yaratıcılık, tamamen gerçeklere dayanan bilgi ve yüksek düzeyde pratik beceri içerir. Yaratıcılığı geliştirmek, öğretmenin yaşadığı en ilginç zorluklardan biridir. Bu durum, yaratıcı çalışmanın gerçek dinamiklerini anlamayı içerir.²¹

Yaratıcılık, başlamadan önce tüm becerileri öğrenmeniz gereken doğrusal bir süreç değildir. Her alanda yaratıcı bir çalışmanın, gittikçe artan beceri ve fikir ustalığı içerdiği doğrudur. Yaratıcı bir çalışmaya başlamadan önce hepsinde ustalaşmak gerektiği doğru değildir. Sadece becerilere odaklanmak, herhangi bir derse duyulan ilgiyi öldürebilir. Birçok insan, sayıların ilham verici güzelliğinin önüne geçen ezbere dayalı sonsuz işlemlerden dolayı matematiği hayatından tamamen uzaklaştırır. Yine birçok insan, müzik sınavında yeterli olacak başarıya ulaştığında tamamen bırakacağı bir müzik enstrüma-

nını iyi bir şekilde çalabilmek için yıllarca isteksizce çalışır.

Yaratıcılığın asıl kaynağı, keşfetme isteğidir ve işin kendisine duyulan tutkudur. Öğrenciler öğrenmeye motive edildiğinde, o işi yapmak için ihtiyaç duydukları becerileri doğal olarak kazanırlar. Yaratıcı hırsları arttıkça ustalıkları da büyür. Futboldan kimyaya kadar öğrenmeyle ilgili her alanda bu sürecin kanıtını bulacaksınız.²²

Farklı Bir Yoldan Öğretim

Öğretmenlerle birlikte çalışan, enerjilerini, tutkularını ve uzmanlık alanlarını eğitimle buluşturan farklı meslek gruplarında çalışan birçok kişi var. Bunu yapmak için öğretmenlik eğitimi almalarına gerek yok. İki tane tutkuya sahip olmak bunun için yeterlidir: Belli bir alana duyulan tutku ve heyecanlarını çocuklarla paylaşma tutkusu. Neil Johnston böyle biri. Henüz üniversitedeyken kendi besteleri ve yapıtları için bir araç olarak Store Van Music şirketini kurmaya başladı. Yeni başlayanların ihtiyaç duyduğu ek geliri elde etmek için haftada iki gün yakındaki bir okulda müzik eğitimi vermeye başladı.

Neil o günlerini şöyle dile getirdi. “Okul oldukça yoksun bir bölgedeydi. Altı yüz öğrencinin yer aldığı okulda iki öğrenci gitar çalmayı öğrenmek istedi. Bu, okulun sahip olduğu tek bire bir müzik programıydı. Ben dijitalin müzik endüstrisini değiştirme şeklini seviyorum. Ancak müzik endüstrisi için sahip olduğum aşk ve tutku, sınıfta yapılanlarla yansıtılamıyordu. Beni gerçekten sarsan nokta ise, tenefüslerde ya da öğle aralarında telefonlarından müzik açıp dinleyen öğrencilerin en fazla zorluk çıkaran öğrenciler olmasıydı. Hepsi müziği seviyordu ama bir o kadar da müzik dersinden nefret ediyorlardı.”

Her ne kadar sınırlı zaman ve sınırlı kaynak olsa da Neil öğrencilerinin müziğe olan bakış açısına daha taze daha farklı bir yaklaşım getirdi. Neil, ticaretle uğraşıyordu ve video oyunları için puan topluyordu. Bu çalışmalarını çocukları bu sürece

dâhil etmek için okula getirmeye karar verdi. Yüzyıllık beste-leri anlayamayan öğrenciler, PlayStation ya da Xbox oyunlarında beyin fırtınası yaparak derse renk katmaya başladılar.

Aynı zamanda Neil, öğrencilerinin teneffüslerde telefonlarından dinledikleri şarkıları derse katarak onların bakış açısıyla müzik hakkında konuşmaya başladı. “İster sevsinler ister nefret etsinler herkesin müzik hakkında bir görüşü vardır. Sınıfta Britney Spears dinleyebiliriz ve ona hayran olan otuz öğrencim olabilir. Ondan nefret edenlerin sayısı da bir o kadar fazla olabilir. Her biri kendi düşüncelerini dile getirebilirler. Ancak bunun için iletişimin kurulması gerekir. İlgilerini çekmek gerekir. Artık, dersteyken telefonlarını ele alıp Facebook’a girmek için istekli değiller. Dikkatleri dağınık değil.”

Neil, öğrencilerin müzik eğitimiyle ilgilenmeye başladığını görünce, okulda gününbirlik rock ve pop atölyeleri düzenledi ve bazı müzik gruplarını okula davet etmeye başladı. Tahmin edildiği üzere (en azından bu noktada) bu atölyeler, oldukça popüler bir hâle geldi ve bu durum, Neil’in yaptıklarına hayran kalan kurumların dikkatini çekti. Apple, Store Van Müzik ile birlikte çalışmak için iletişime geçti. Ancak, her iki taraf da ilgi duymasına rağmen net bir sonuca varılamadı.

Sonrasında Apple, iPad’i piyasaya sürdü ve her şey değişti. Neil bu değişimi şöyle dile getirdi. “İpad satışa çıktığında hemen benim dikkatimi çekti. Bu fikrin muhteşem olduğunu ve müziği öğretmem için ihtiyacım olan şey olduğunu düşündüm. Mükemmel uygulamaları olan dokunmatik bir arayüz... Böylece öğrencilerin parçaya katılmak için bir müzik aleti bilmelerine gerek yok. iPad 2 piyasaya çıktığında Garage-Band uygulaması da piyasaya sürüldü ve doğrudan Apple ile iletişime geçtim ve ‘Bunlardan bana ödünç verir misiniz? Bir şeyler denemek istiyorum.’ dedim.”

Neil, öğrencilerin şarkı çalışmasını değil, kendi tecrübe-leriyle kendi şarkılarını hazırlayabilecekleri bir müzik eğitimi için bir program tasarlamayı istiyordu. Bundan önce, böyle bir programın uygulanması bir müzik aletine sahip olabilen

ve temel bilgilere ilgi duyan çocuklar için mümkün olabilir-
di. Ancak iPad'deki GarageBand uygulamasıyla birlikte artık
böyle bir zorunluluk kalmadı. Bir tablet ve bir uygulama sa-
dece birkaç dokunuşla çocukları gitarist, baterist, saksafoncu
yapıverdi.

“Tablet kullanımındaki önemli bir nokta, çocuklar için
giriş engelinin olmamasıydı. Müzik grubunun ihtiyacı olan
dinleme becerilerini uygulamak için herhangi bir şey çalma-
yan öğrencilerden bir grup kurabilirsiniz. Ritmi de bilmeleri-
ne gerek yok. Vuruşları biz iPad'de ayarlayabiliriz. Öğrencile-
rin yapması gereken tek şey, tempo tutmak için üçgene vuran
öğrencilerin kullandığı aynı beceriyi kullanabiliyor olmalı-
r. Böylelikle hiçbir öğrenci dışlanmıyor ve aynı zamanda
onlara birçok zorlu görevler de verebiliyorsunuz.”

Öğrenciler, programa Neil'in beklediğinden daha büyük
bir heyecanla cevap verdiler. Kısa bir sürede Store Van, Bir-
leşik Krallık'ın güneyinde yer alan çok sayıda okulda atölye
çalışmaları yapmaya başladı. “2011 yılının Haziran ayında bu
programı bir öğretim aracı olarak kullandığımızı kanıtlayan
bir video çektik. Video etkisini göstermeye başladığı andan
itibaren tüm dünyadan davetler almaya başladık. Eğitim, şu
anda bizim işimizin %60'ını oluşturuyor. 2012 yılında da
Amerika turumuza çıktık.”

Bu programın başarısı, Store Van'ın genişleme planının
bir parçası olarak kalabilecekken çok sayıda sürpriz gelişme-
ler de yaşandı. Gaywood Ortaokulu'nda dört yüz öğrenciyle
kaydedilen şarkı, iTunes tablolarında ilk sıraya yükseldi aynı
zamanda Neil'in “You Make Me So Electric” adlı şarkısının
vidoesü YouTube'da yüz binlerce kez görüntülendi.

Neil yaptığı bir günlük atölye çalışmalarıyla, tüm gün bo-
yunca öğrencilerin dersine giren öğretmenler karşısında üs-
tünlük elde ettiğini dile getirmektedir. Bu tıpkı boşanan bir
babanın haftada bir kez çocuğunu görmesi ve onu ilgi yağmı-
runa tutması gibi bir şeydir

“Bizim öğretim geçmişimiz farklı olduğu için çocuklara

başkalarının vermediği görevleri veriyoruz. Onlara meydan okuyoruz. Bir TV reklamında çalınacak kısa bir müziği kırk dakika içinde yapmalarını istiyoruz.” Bununla birlikte, Neil “Biz aynı zamanda öğretmenler için de ordayız. Fark ettik ki çocuklarla çalışırken öğretmenlere de ilham oluyoruz.” dedi. Öğrenciler müzikle profesyonel olarak ilgilen sin ya da ilgilen mesin, Neil uygulamalı atölye çalışmalarına önem vermektedir. Bu nedenle, derste ünlü müzik ustalarının adını öğretmeye çalışmak yerine öğrencilere bir şarkının nasıl yapılacağını, bir cıngılın nasıl yazılacağını, tüm dünyada dinlenen bir melodinin nasıl hazırlanacağını göstererek farklı bir biçimde müziği öğretmektedir.

“Endüstriyi eğitimle ilişkilendirmek, öğrenmeyi anlamlı kılmaktadır. Öğrenilen şeyler test kitaplarının çok ötesindedir. Bilgi, geçmişte olduğu gibi bugün de önemli ama bilgilerin güncellenmeye ihtiyacı var. Eğer çocuklar bilgiyi gerçek yaşamla örtüştürebilirse işte o zaman bir fark yaratılır.”

Eğlenerek Öğretim

Neil Johnston eğlenceyi bir öğretim aracı olarak kullanırken Mitch Moffit ve Greg Brown da öğretimi bir eğlence aracı olarak kullanmaktadır. Moffit ve Brown, öğretimi performans sanatına dönüştüren AsapSCIENCE adlı büyük bir YouTube video kanalı yarattılar. Hangisi daha önce çıktı? Tavuk mu yumurta mı? Eğer uyumazsanız ne olur? Âşık olduğunuzda beyninizde neler olur? AsapSCIENCE, bu ve benzeri birçok soruyu yanıtlamak için gerçek bilimden ve akıllı grafiklerden oluşan bir kombinasyon kullanıyor ve böylece çoğunluğunu öğrencilerin oluşturduğu on milyondan fazla kişiye ulaşıyor.

Mitch benimle düşüncelerini şu şekilde paylaştı. “Bazen eğitim sisteminden dolayı en ilgi çekici bilgilere ulaşamıyorsunuz. Sistem, bilgi temellidir ve ilginç şeyleri öğrenmeden önce en uçtaki bilgileri öğrenmeniz gerekiyor. Bu durumu değiştirme şansına sahip olduk ve ‘İşte sevdiğiniz bilgi burada, şimdi

size o bilgiyi öğretirken bu süreçte neler olduğunu da anlatacağız. Hadi bilimi tam tersi bir açıdan öğrenelim.’ dedik.”

Greg, eğitimdeki geleneksel yaklaşımı her zaman hayal kırıklığı olarak gören bir eğitimcidir. “Müfredat, standartlar ve belli konularla o kadar dolu ki bizim o konuları da fen bilimlerinde anlatmamız gerekiyor. Benim eğitim sistemimde gördüğüm tek şey, eğitim sisteminin çocuklar için hiç etkili olmadığıdır. Öğrencilerin ilgisini çekmeye çalışmak ise işin en zor kısmıdır. YouTube videosu hazırlamak ve onların tepkilerini izlemek oldukça ilginçti. YouTube ekranda açılır açılmaz hepsi dikkat kesildi çünkü izledikleri şey, onların boş zamanlarında yaptıklarını anlatıyordu. Dinliyorlar, dikkat ediyorlar ve soru soruyorlardı. Hiçbir derste yapamadığım tartışma ortamı oluşmuştu. Her şeyin küçük bir tecrübeyle başlaması ilginçti ve çocukların merak ettiğini „dünya hakkında sorular sorduğunu görmek şaşırtıcıydı. Ancak onlara atomun ne olduğunu söyleyerek derse başladığınızda gözlerindeki parıltı sönüveriyordu. Artık konu ilgilerini çekmiyordu.”

“Öğretmeye çalışırken yaşadığım asıl sorun, öğretmeye çalıştığım her şeyin öğrencilerle ilişkili olmamasıydı. Öğrenciler o konuyu neden, ne için öğrendiklerini bilmiyorlardı. Kanaledimizin bu kadar iyi sonuç vermesinin nedenlerinden biri, her yaştan, her kesimden insanın öğrenmek istediği sorulara cevap veriyor olmamızdır.”

AsapSCIENCE, eğer materyaller öğrencileri heyecanlandıracak şekilde kullanılırsa öğretmenlerin 'gerçekten ilgi çekici' olabileceğini gösteriyor. Aynı zamanda AsapSCIENCE, sebzeleri gizlice tatlıların içine karıştıran annelerin yaptığı gibi faydalı olan bir şeyi tatlı bir şekilde öğrenciye sunduğunuzda onların dikkatini daha fazla çekebileceğinizi göstermiştir. Greg “Videolarımız gerçek bir öğretmenin yerini almaz ama bir katalizör görevi görür. Örneğin, öğrencilerin ilgisini çekmek için ‘Heyy, osuruk komiktir, değil mi? Hadi o zaman osuruk hakkında konuşalım. Sonrasında da gazlar hakkında konuşmaya devam edeceğiz.’ diyerek videoya başlarız. Kısaca-

sı, videolarımız konuya giriş yaparken ilgi çekmek için kullanılabilir.” dedi.

Öğretmeyi Öğrenmek

Gerçekten harika bir öğretmen olmak için ne tür bir eğitim alınması gerekiyor? Peki, gerçekten bir eğitim gerekiyor mu? Gördüğümüz üzere Neil Johnston formel bir öğretmenlik eğitimi almamasına rağmen öğrencilere müzik sevgisini aşılayarak mükemmel bir iş çıkardı. Diğer örneklerde de öğretmen vasfına sahip olmayan birçok kişinin öğrencileri sıradışı bir seviyeye getirdiğini gördük. Bu insanların her biri, daraltılmış bir konu içerisinde bir şeyler yapmak istediler ve istediklerini yapabildiler. Onların da bu durumun farkında olduğunu düşünüyorum. Michael Stevens, mükemmel YouTube kanalı, Vsauce ile bilimle ilgili daha fazla bilgi edinmek isteyen çok sayıda çocuğu harekete geçirdi. Kendisi canı gönülden şunu kabul ediyor. “Öğretmenlik o kadar farklı bir şey ki... Ben istediğim ama sadece istediğim şeylerle ilgili haftada bir kez bir bölüm hazırlıyorum, oysa bir öğretmen her gün okula gitmek ve devletin gereksinimlerini yerine getirmek zorunda. Aynı zamanda yeri geldiğinde bir amir, bir arkadaş kısacası olması gereken her role bürünmek zorunda. Benim Vsauce ile yaptığım tamamen bağımsız bir çalışma.”

Bazı politikacıların bakış açısına göre eğer belli bir alanda iyi bir dereceye sahipseniz siz de öğretmen olabilirsiniz. Moleküler kimya alanında yüksek lisans mı yaptınız? O halde kimya ya da fen bilimlerinde öğretmen olabilirsiniz. Burada hakim olan fikir, eğer bir alanda uzmansanız, uzmanlığınızı başkalarına etkili bir şekilde aktarabileceğinizdir. Bilmeniz gereken tek şey budur. Geriye kalan, sadece mekanik kısımdır. Ancak, gerçek öyle değil. Ne öğrettiğinizi biliyor olmak genellikle çok önemlidir. Genellikle diyorum çünkü her zaman öyle olmadığını göreceğiz. Özellikle bazı alanlarda bu gereklidir. Ben Romence konuşuyorum bu nedenle, bu dili öğre-

tebilme ihtimalim çok düşük. Bu noktada “Hadi, yapmayın. Ne kadar zor olabilir ki?” demenin bir anlamı yok. Ben böyle bir şey diyemem. Konu uzmanlığı, mükemmel bir öğretim için gereklidir ama asla yeterli değildir. Mükemmel bir öğretimin diğer yarısı, öğrencilerin aktif olarak öğrenmeyi istemele-ri için materyallerle onlara nasıl ilham olunacağını bilmektir. İşte bu nedenle yüksek performansa sahip tüm okul sistemle-ri öğretmen seçimine ve öğretmenlerin yoğun eğitimine çok önem verir. Bunun sonucu olarak sistemde öğretmenlik hem bu kadar saygın hem de tatmin edici bir meslek hâlini alıyor.

Etkili bir öğretim ve gelişim için ihtiyaç duyulan en iyi açıklamalardan biri, Andy Hargreaves ve Michael Fullan’ın Professional Capital: Transforming Teaching in Every School adlı çığır açan analizinde yer alıyor. Onlar, öğretmen istihdamı ve eğitimine yönelik kısa vadeli ve düşük maliyetli yaklaşımların, “Kısa sürede deneyimsiz, ucuz ve yorgun.” bir öğretim gücüyle sonuçlanacağını savunuyorlar. Ödediğimiz bedel ise, öğrenmenin yoksullaştırılması ve çocuklarımızın başarı şansının azalmasıdır.

Öğretim adına yapılacak ilk eğitim, uzman öğretmenle- rin rehberliğinde okullarda yapılacak yoğun uygulamaları içermelidir. Aynı zamanda eğitimin uygulamalı çalışmalarını ve ideolojik geçmişi ile onu yönlendiren çeşitli akımları ve düşünce ekollerini de içermelidir. Öğretimin temel işlevi, öğ- renmeyi kolaylaştırmak olduğu için psikoloji ve özellikle şu anda bilişsel bilimler alanında oldukça önemli olan öğrenme ve araştırma teorilerini de içermelidir. Ayrıca farklı ülkeler- deki eğitim sistemlerinin nasıl çalıştığına ve sonuçlarının ve etkilerinin ne içerdiğine dair fikirler de yer almalıdır. Eğitim, gereklidir ancak kariyerinin henüz başında olan etkileyici öğ- retmenler, mesleki gelişimleri için kendi yaratıcı uygulamala- rını yenilemek ve ilgili kalkınma politikası ve araştırmaların hızına uyum sağlamak için birçok fırsata ihtiyaç duyar.

Harika öğretmenler, harika okulların kalbidir. Sahip oldukları çeşitli rollerle, öğrencileri için gerekli olan üç amacı gerçekleştirebilirler.

- *İlham*: Öğrencilerine kendi disiplinleri için sahip oldukları tutkuyla ilham verirler ve yapabildiklerinin en iyisini yapmaları için teşvik ederler.
- *Güven*: Öğrencilerin kendilerine güvenmeleri için ihtiyaç duydukları beceri ve bilgiyi edinmelerine yardımcı olurlar.
- *Yaratıcılık*: Öğrencilerinin tecrübe etmelerini, sorgulamalarını, soru sormalarını, kendi becerilerini ve özgün düşünmeyi geliştirmelerini sağlarlar.

Müfredatta yer alan tüm öğretim alanlarından bu faydalar sağlanmalıdır. Öyleyse, müfredat neleri içermelidir?

BÖLÜM 6

Bilmeye Değer Olanlar Nelerdir?

San Diego, Kaliforniya yakınlarındaki High Tech High Okulu, 2000 yılında teknik ve akademik eğitimi birleştirmek üzere tasarlanmış sözleşmeli bir lise olarak kuruldu. Şimdi ise yılda beş binden fazla öğrenciye eğitim veren beş lise, dört ortaokul ve üç ilkokuldan oluşan bir kurum hâlini aldı.¹ High Tech High okulunda geçen bir gün, çoğu okullardakinden farklıdır. High Tech High, müfredatını proje tabanlı öğretim çerçevesine göre oluşturur. Sanat öğretmeni Jeff Robin müfredatlarından şöyle bahsetmektedir. “Proje tabanlı öğrenme ile öğrencilerin ne öğrenmesini istiyorsanız onu belirlersiniz. Bunlar, standartlar olabilir, kendi yarattığınız bir şey olabilir ya da siz bir proje geliştirebilirsiniz. Projenin içeriği tersine mühendislik bakış açısıyla ele alınır.”²

Larry Rosenstock, High Tech High’ın kurucusudur. Misyonlarını şu şekilde ifade etmektedir. “Teknolojinin metodolojisini kullanıyoruz. Bunlar, grupça yapılan projeler, takım eğitimi, deneysel çalışmalar, uygulamalı çalışmalar, okuryazarlık, matematiksel beceriler, beşeri bilimler gibi öğrencilerin bilmesi gereken her şeyi içermektedir. Bizler de akademik içerikle teknolojinin pedagojisini bir araya getirmeye çalışıyoruz.”

Öğrenciler tüm müfredatı etkin bir şekilde kavrarlar çünkü bir disiplinle diğerini ilişkilendirirler. Örneğin, sanat ile biyolojiyi, beşeri bilimler ile matematiği birleştirilebilir. Öğrenciler metin yayınlıyor, belgeseller hazırlıyor ve çeşitli projeler üretiyorlar. San Diego Körfezi hakkında bir kitap yazıp

ekosistemle birlikte fotoğraf ve grafik tasarımı hakkında birçok şey öğrenebilirler. Dahası, yerel halka ve daha da ötesine hizmet eden projeler oluşturarak çalışmalarını gerçek yaşama aktarıyorlar. Son zamanlarda, DNA kodlaması ile ilgilenen bölüm, etin yasak bölgede yapılan avlanmadan elde edilip edilmediğini araştırmak için Afrika pazarlarında kullanılan bir âlet üretti.

Birçok okulun aksine öğrenciler, farklı derslere girmek için her kırk dakikada bir koridorlara dökülmüyor. High Tech High'da ders süreleri belli bir zamana göre planlanmıyor. Burada amaç, farklı projeler ile daha sürdürülebilir ve kapsamlı deneyimler elde etmeye olanak sağlamaktır. Lorry "Burada zil çalmaz. Eğer tuvalete gitmek istiyorsanız gidersiniz. Genel hoparlör sistemi de yok. Bu okulda birçok şey, bu şekilde işliyor. Bir konuyu anlatıp geçmek yerine daha derine inilir. Örneğin, burada biyoloji kelimelerini ezberlemek yerine saha çalışması yapılır. Çocuklarımız hem kamuda hem de özel sektörde staj yapmaktadır. Esnek ama aynı zamanda katı bir yol..." dedi.

"Öğrenciler ekip hâlinde çalışan öğretmenlerle çalışır. Sürekli bir konudan diğerine geçemezsiniz. Çok çalışır ve çok üretirsiniz. Çalışmalarınızı düzenli olarak sergilersiniz. Ayakta durursunuz ve sık sık sunum yaparsınız. Eğlenmek bir zorunluluktur."

Müfredatı birçok liseden farklı olarak böylesine çarpıcı bir şekilde organize etmek, High Tech High metoduna hemen uyum sağlayamayan aileler de dâhil olmak üzere birçok kişinin ortak çalışmasını gerektiriyor. "High Tech High ilk açıldığında bizim bakış açımızı eleştiren aileler vardı. Bununla birlikte, çocuklarını bu okuldan almayacaklarını da söylüyorlardı çünkü onlar burada olmaktan mutluydular. Sonrasında bu öğrencilerimizi çok iyi üniversitelere gönderdik."

Neredeyse tüm High Tech High öğrencileri üniversiteye gider ve bunların yaklaşık %70'i dört yıllık bölümlere yerleşir. "Üniversiteden mezun olan öğrenci sayımız olağanüstü dere-

cede iyidir. Herkes üniversiteye gitmek zorunda değil diyen insanların olduğunu biliyorum ve bunu anlıyorum da. NBA oyuncularını, rock yıldızları, mükemmel programcılar üniversiteye gitmez. Bizim hipotemiz şudur: ‘Üniversiteye gitme ihtimali olan çocukların bile, üniversiteye gidebilecek ve bunun için hazırlanan çocuklarla aynı programda yer alması onlara daha iyi hizmet verildiğini gösterir.’”

Üniversiteye giden öğrencilerin yarısından çoğu, aileleri içinde liseden sonra eğitimine devam eden ilk nesildir. Bunun nedeni, High Tech High’ın toplumsal tabakaların ötesine geçmeye çok önem vermesidir. Öğrencileri kura sistemi ile okula alınır ve -ilkokuldan ortaokula, ortaokuldan liseye- geçiş dönemlerinde posta kodlarına göre seçerek okul kayıtlarını yenilerler.

Larry bu konuyla ilgili düşüncelerini şöyle ifade ediyor. “Her ne kadar pedagoji tüm hepimizi ilgilendirse de onu kıl payıyla yenen şey, sosyal sınıf bütünleşmesidir. Sosyal sermaye açısından ülke çökmektedir. Sistematik bir yanlış tahmin söz konusudur. Etnik kökene, sosyoekonomik statüye ve cinsiyete bakarak kimin yapabileceğini kimin yapamayacağını yanlış tahmin ediyoruz. Standartlaştırılmış sınavlar yanlış tahmin yapmamız için bize şu anda başka bir metodoloji sunuyor. Bizim yapmaya çalıştığımız şey, yanlış anlama tuzağına düşmemek ve yapamayacağını düşündüğümüz öğrencilerle ivedilikle ilgilenmektir.

Böyle öğrencilerle çalıştığınızda onların ne kadar zeki olduklarını fark ediyorsunuz. Sadece hepsine farklı yollardan ulaşmanız gerekiyor.”

Öğrencilerin hepsine ulaşmak, eğitimdeki dönüşümü sağlamak için tam da ihtiyaç duyulan şeydir. Gördüğümüz üzere bunu gerçekleştirmek için öğrenmenin ve öğretmenin niteliğine odaklanmak gerekir. Aynı zamanda bunu mümkün kılacak müfredata da sahip olmak gerekir.

Müfredat Ne İçindir?

Müfredat, öğrencilerin neleri öğreneceğini ve neleri yapabileceklerini içeren bir çerçevedir. Çoğu okulda, müfredatın bazı kısımları zorunludur, bazılarında isteğe bağlıdır ve bazılarında ise, kulüp ve okul sonrası düzenlenen etkinlikler olarak gönüllülüğe dayanır. Resmi müfredat ile gayriresmi müfredat arasında bir fark bulunmaktadır. Resmi müfredat, değerlendirilen ve test edilen şeyleri içeren zorunlu kısımdır. Gayriresmi müfredat ise gönüllülüğe dayanan kısımdır. Resmi ve gayriresmi kısımlar bir araya gelerek tüm müfredatı oluşturur.

Burada asıl amaç, öğrencilerin öğreneceği her şeyi içeren bir harita hazırlamaktır. Ancak, müfredatın başka bir amacı daha vardır. Okulların kaynakları nasıl kullanacaklarına, zaman ve mekân kullanımını nasıl yapacaklarına müfredat dâhilinde karar verilir. Genellikle okullar, bir günü belli zaman aralıklarına böler ve her bir zaman aralığı için bir ders belirlenir. Bu kulağa mantıklı geliyor. Okul gününün düzenlenmesi gerekiyor çünkü öğretmenlerin ve öğrencilerin nerede, ne zaman, hangi derslere gireceklerini bilmeleri gerekir. Prensipte, müfredatın ders programını şekillendirmesi gerekir. Uygulamada ise, genellikle tersi yaşanır.

Kızım onuncu sınıftayken dans eğitimine devam etmek istedi ama edemedi çünkü ders programı oldukça karışıktı. Ben on dört yaşındayken sanat dersini alamamıştım çünkü benim için daha önemli olduğu düşünülen Almanca dersiyle çakışıyordu. Böyle olmamalıydı... Ne yazık ki hâlâ aynı düzen devam ediyor. Birçok lise öğrencisi benzer deneyimler yaşıyor. Eğer ders programı esnek ve daha kişisel olursa, öğrencilerin şu anda ihtiyacı olan dinamik bir müfredat hazırlanabilir.

Süregiden Bir Tartışma

Eğitimdeki en şiddetli tartışmalardan bazıları, ne öğretileceği ve buna kimin karar vereceği ile ilgilidir. Niyetim, müfredatın

içeriğiyle ilgili ayrıntılara, yani çeşitli disiplinlerde ele alınması gereken fikirler, gerçekler, beceriler ve diğer materyallerle ilgili ayrıntılara, girmek değil. Hükûmetler de dâhil olmakla birlikte E. D. Hirsch³ ve diğerlerinin de bulundukları girişimler göstermiştir ki bu alan başka bir kitap ve çalışma gerektirir.¹ Bu şekilde yapılan her girişim, tartışmaya sebep olur. Belirttiğim gibi, Amerika Birleşik Devletleri'nde eğitimle ilgili en çok tartışılan şey, Ortak Temel Standartlara girişle ilgilidir. Ortak Temel Standart, okuryazarlık, matematik ve fen bilimleri için temel müfredatı oluşturur. Standartların mimarlarına göre standartlar, “Öğrencilerin liseden mezun olmak için K-12¹ eğitimi boyunca kazanması gereken bilgi ve becerileri tanımlar. Liseler, öğrencileri giriş düzeyinde meslek yaşamına, üniversiteye giriş ve eğitim programları için işgücü oluşturmaya hazırlayan kurumlardır.” Standartların hepsi “Amerika Birleşik Devletleri'ndeki tüm eyaletlerden ve dünya genelindeki ülkelerden gelen en yüksek ve en etkili standartlardan” etkilenir.

Gerçek amaçları ne olursa olsun, Ortak Temel Standartlar ülkeyi politika yapıcılar, öğretmenler ve ebeveynler olarak bölüyor ve sonrasında bu standartlar her hükûmet değişiminde eğitimi ele geçiren hükûmetin anlayışına uzak olduğu için tüm halk ayaklanıyor.

Buradaki amacımın gayet açık, sade ve önemli olduğuna inanıyorum. Amacım, bir bütün olarak ele alınan müfredatın önceden belirttiğim dört hedefle ne kadar uyumlu olduğunu ve ne tür bir müfredatın olması gerektiğini sorgulamaktır. Bu bile yeterince tartışmaya yol açmaktadır. Okullarda hangi konuların öğretilmesiyle ilgili tartışmalar, ilk günden itibaren birçok sesin çıkmasına neden olmuş ve süreç içerisinde müfredat köklü bir şekilde değişmiştir.

Antik Roma'da eğitim, yedi liberal sanat ve bilim üzerine

¹ ÇN: Okulöncesi dönemden liseye kadar uzanan tüm eğitim ve öğretim süresini kapsar. Anaokulu ve 12. Sınıf anlamına gelen “Kindergarten” ve “12th grade” sözcüklerinden türetilmiştir.

kurulmuştur: Dilin resmi yapısı olan dilbilgisi; retorik, kompozisyon ve argüman sunumu; diyalektik, genel mantık; müzik ve astronomi. Müfredatın bu vizyonu, Avrupa'daki eğitime Orta Çağ boyunca egemen olmuştur.

Rönesans boyunca yani XV. ve XVI. yüzyılda, bazı okullar yazım, drama ile birlikte başka konuları da müfredatlarına dâhil ettiler ve öğretmek ve öğrenmek için daha uygulamalı yöntemler üzerine tartıştılar. Bazıları müzik, dans, resim, güreş, eskrim, atış, hentbol ve futbol da dâhil olmak üzere çeşitli sporları öğretmeye başladı. XVIII. yüzyılda, bazı okullar müfredata tarih, coğrafya, matematik ve yabancı dilleri dâhil etmeye başladı. Bu duruma, klasik bir eğitimde olması gerekenler dışındakini kabul etmeyen gelenekçiler güçlü bir direniş gösterdi. Çoğunlukla, klasik müfredat XIX. yüzyılın ortalarına kadar Avrupa'daki eğitim öğretime hâkim olmaya devam etti.⁴

Daha sonra, üç sismik toplumsal değişim okul müfredatını yeniden şekillendirdi. Bilim ve teknolojinin gittikçe artan etkisi, entelektüel çevreyi değiştiriyordu. Sanayilicinin yayılması, ekonomik manzarayı da değiştiriyordu. Ve psikoloji bilimi, zekâ ve öğrenme üzerine yeni teoriler sunuyordu. Bu gelişmelerin her biri, katı ve klasik eğitimin faydalarını kabul gören fikirlere radikal biçimde meydan okudu.⁵

Yaygın eğitim arttıkça, yeni bir müfredat şekli ortaya çıkmaya başladı ki günümüzde de hâla hakimiyetini sürdürmektedir. Müfredatı yapı, içerik, yöntem ve değerler sistemi açısından ele almak faydalı olacaktır.⁶

Yapı ile tüm müfredatın nasıl tasarlandığını ve müfredatın çeşitli unsurlarla olan ilişkisini kastediyorum. Ulusal müfredat, genelde farklı dersler etrafında düzenlenir: Matematik, fen bilimleri, tarih ve daha birçoğu. Bu dersler arasında bir hiyerarşi söz konusudur ve bu durum özellikle de liseler için geçerlidir. Böylece derslerin süresi, derslerde kullanılacak kaynaklar belirlenir ve bu derslerin zorunlu mu yoksa seçmeli mi olacağı ya da resmi şekilde değerlendirilip değerlendirilmeye-

ceğine karar verilir.

İlk sırada matematik, edebiyat ve fen bilimleri, ikinci sırada tarih, coğrafya gibi beşeri bilimler ve bazen de sosyal bilimler ve din, en altta ise sanat ve beden eğitimi yer alır. 'Sanat' ile genellikle müzik ve görsel sanatlar kastedilir. Drama birçok sistemde, eğer öğretilirse, sanat alanında sıralamanın en altında yer alır.

İçerik ile, öğrenilmesi gereken materyalleri kastediyorum. Akademik öğrenmeyle ilgilenildiği için vurgu, genellikle uygulamalı ve mesleki becerilere değil teori ve analize yapıyor.

Yöntem ile, öğrencilerin müfredatla nasıl etkilişime geçtiğini kastediyorum yani masa başı mı yoksa proje temelli mi, bireysel mi yoksa işbirlikçi bir etkileşim mi söz konusu. Birçok sistemde vurgu, masa başı akademik çalışmalara ve grup etkinliklerinden ziyade bireyselliğe yöneliktir.

Değerler sistemi ile okulun genel atmosferini ve özelliklerini kastediyorum yani müfredatın içerdiği öncelikler ve değerlerle ilgili sessiz mesajlar. Eğitimin bu yönleri bazen gizli mesaj olarak adlandırılır. Standart akımın baskın olan değerler sisteminde okul, bir çeşit engelli yarışıdır ve burada amaç, daima kaybedenlerin ve kazananların olduğu test ve değerlendirme engellerini aşmaktır. Gördüğümüz üzere, birçok öğrenci okulu sıkıcı ya da sıkıntı verici bir yer olarak görüyor ve sonuç olarak da eğlenceden ziyade acı verici bir tecrübe olarak değerlendiriyorlar. Peki, öyleyse okullar ne tür bir müfredat içermeli? Bunu cevaplamak için bölüm 1'de bahsettiğim eğitimin dört temel amacını aklımızda tutmamız gerekir: Ekonomik, kültürel, toplumsal, kişisel.

Nereden Başlanmalı?

Geleneksel müfredat, her biri kendi başına çok önemli olan farklı konuları temel almaktadır. Sorunlardan biri de budur. Başlangıçta sorulması gereken soru, öğrencilerin neleri bilmesi gerektiğidir ve aldıkları eğitimden sonra neleri yapabiliyor

olmalarıdır. Bu soru, yetkinlikler açısından müfredatı yeniden yapılandırmak gibi çeşitli girişimlere yol açmıştır. Bence bu iyi bir adım. Gördüğüm üzere bu dört temel amaç, sekiz temel yetkinliği öne sürmektedir ve okullar öğrencilerin hayatta gerçekten başarılı olmalarını istiyorsa bu yetkinliklere olanak sağlamalıdır. Her bir yetkinlik, bu dört amacın hepsiyle ilişkilidir ve şimdi sekiz yetkinliği inceleyerek devam edelim:

MERAK- SORU SORMA VE DÜNYANIN NASIL ÇALIŞTIĞINI KEŞFETME BECERİSİ

İnsanoğlunun her alandaki başarısı, keşfetme, test etme, teşvik etme, ne olduğunu anlama, işlerin nasıl yürüdüğünü sorgulama, merak etme ve nedenini sorma arzusundan kaynaklanır.

Küçük çocuklar, ilgilerini çeken her şeyi keşfetmek için doğal bir arzuya sahiptirler. Bir şeyi merak ettiklerinde hem birbirlerinden hem de ulaşabildikleri her kaynaktan öğrenirler. Öğrencilerin merak duygusunun nasıl geliştirileceğini ve yönlendirileceğini bilmek, tüm mükemmel öğretmenlere bahşedilmiş bir armağandır. Onlar bunu öğrencilerini araştırmaya ve soruşturmaya teşvik ederek yaparlar. Bunu yaparken de sadece cevap vermek yerine sorular sorarlar ve daha da öteye giderek düşüncelerini derinleştirmeleri için onlara meydan okurlar.

Bazılarımız için merak edilen bazı şeyler kısa sürelidir ve hemen tatmin edicidir. Bazılarımız için ise, tüm hayatımızı ve kariyerimizi adayacağımız bitmek bilmez bir tutku hâlini alır. Her ne olursa olsun, yaşam boyu süren merak, öğrencilere verilecek en büyük armağanlardan biridir.

YARATICILIK- YENİ FİKİRLER ÜRETME VE ONLARI PRATİKTE UYGULAMA BECERİSİ

Birey olarak biz, geliştirdiğimiz bakış açısı, yaptığımız seçimler, keşfettiğimiz ve peşinden gittiğimiz yetenekler ve tutkular

sayesinde kendi yaşamımızı yaratıyoruz. Gençlerin yaratıcı becerilerini geliştirmek, eğitimin dört temel amacını yerine getirmek için esastır. Yaratıcı olmak, insan olmanın ve tüm kültürel ilerlemenin kalbinde yer alır. İroniktir ki yaratıcı gücümüz gerilememize de sebep olabilir. Karşılaştığımız birçok zorluk, bizim yaratıcılığımızın sonucudur; farklı kültürler arasındaki çatışmalar ve toplu olarak doğal çevreyi kötüye kullanmamız gibi. Bu bağlamda, zayıf hayal güçlerini kullanarak nasıl yaşayacaklarını seçen ve çevreyi tehlikeye sokanlar lemurlar ya da yunuslar değil. Çevreyi tehlikeye sokanlar, zengin hayal gücüne ve yaratıcılık gücüne sahip olan biz, insanlarız.

Çözüm, yaratıcılığımızı bastırmak değil, aksine daha ciddi ve daha büyük bir amaca hizmet etmek için geliştirmektir. Öğrencilerin karşılaştığı zorluklar karmaşık hâle geldiğinde, okulların onlara benzersiz kapasitelerini kullanmaları için yardım etmesi gerekir böylece öğrenciler, yaratıcı düşünebilecek ve eyleme geçebilecekler.

ELEŞTİRİ- BİLGİ VE FİKİRLERİ ANALİZ ETME VE MANTIKLI ARGÜMANLAR VE YARGILAR OLUŞTURMA BECERİSİ

Net düşünme becerisi, argümanları mantıksal olarak değerlendirme ve tarafsızca delil inceleme becerisi, insan zekâsının kendine özgü özelliklerinden biridir. Tüm dersler içinden özellikle tarih dersi, bu özelliğin uygulanması en zor özelliklerden biri olduğunu bize öğretmesi gerekir.

Eleştirel düşünme, biçimsel mantıktan daha fazlasını içerir. Eleştirel düşünme, kastedileni yorumlamak, içeriği anlamak, gizli değerleri ve duyguları anlamak, nedenleri ve ön yargıyı fark etmek ve en uygun şekilde özlü sonuçlar sunmayı içerir. Tüm hepsi uygulama ve koçluk gerektirir.

Eleştirel düşünme insanoğlunun gelişimi için daima önemliydi ve gittikçe daha da önem kazanıyor. Şu anda her türlü bilgi, fikir ve düşünce tarafından topa tutuluyoruz. İnternet,

insanlığın icat ettiği en yaygın bilgi kaynağıdır ve gittikçe de büyümektedir. Buna bağlı olarak karışıklık ve şaşkınlık riski de artmaktadır.

Tüm gençlerin eğitimi için dijital devrimde çok büyük faydalar bulunmaktadır. Aynı zamanda düşünceyi gerçekten, duyguyu saçmalıktan, dürüstlüğü aldatmacadan ayırmak hiç bu kadar önemli olmamıştı. Net ve eleştirel düşünce, okuldaki tüm disiplinlerin merkezinde yer almalıdır ve okul dışında da alışkanlık hâline getirilmelidir.

İLETİŞİM- BİRÇOK ORTAMDA VE ŞEKİLDE DÜŞÜNCELERİ VE DUYGULARI AÇIK VE KENDİNDEN EMİN BİR ŞEKİLDE İFADE ETME BECERİSİ

Okuma, yazma ve matematikteki akıcılık, eğitimde zorunlu kabul edilir ve öyle de olmalıdır. Açık ve kendinden emin bir şekilde konuşmayı desteklemek önemlidir.⁷ Ne acı ki konuşma dilindeki becerilerin geliştirilmesi şu anda okullarda önemsenmiyor.

Sözlü iletişim, sadece anlamla ilgili değildir aynı zamanda metafor, benzetme, kinaye ve diğer şiirsel ve edebi dil biçimlerini kullanmayı da gerektirir. İletişim, sadece kelimeler ve sayılarla olmaz. Bazı düşünceler bu şekilde tam olarak ifade edilemez. Biz aynı zamanda sesler, görüntüler, hareket ve mimiklerle de düşünürüz ki her biri müzik, görsel sanatlar, dans, tiyatro için kapasitemizi artırır. Düşüncelerimizi ve duygularımızı bu yollarla şekillendirme ve iletişime geçme yeteneği, kişisel refah ve ortak başarı için esastır.

İŞBİRLİĞİ- BAŞKALARIYLA YAPICI ŞEKİLDE ÇALIŞMA BECERİSİ

Bizler toplumsal varlıklarız. Başkalarıyla birlikte yaşıyor ve öğreniyoruz. Okul dışında başkalarıyla çalışma becerisi, toplumun

gücü ve toplu olarak karşılaştığımız zorlukların üstesinden gelmek için önem taşır. Ancak, pek çok okulda gençler çoğunlukla tek başına çalışıyor ve grup olarak değil, grup içinde çalışıyorlar.

Gençlerin birlikte çalışmasını sağlamak, benlik saygısını geliştirir, merak etmelerini sağlar, yaratıcılığı arttırır, başarıyı arttırır ve pozitif sosyal davranışı geliştirir.⁸ Grup çalışmasıyla birlikte öğrenciler, sorun çözmede ve ortak hedeflere ulaşmak için işbirliği yapmayı, birbirlerinin güçlü yönlerinden yararlanmayı ve zayıf yönlerini hafifletmeyi, fikirlerini desteklemeyi ve paylaşmayı öğrenir. Müzakere yapmayı, anlaşmazlıkları çözmeyi ve üzerinde anlaşmaya varılmış çözümleri desteklemeyi öğrenir.

Gençler okullar içinde birlikte çalışarak Helen Keller'in "Tek başına çok az şey yapabiliriz, birlikte ise çok şey." sözünün temelini oluşturan gerçeği fark edebilirler.

MERHAMET- BAŞKALARIYLA EMPATİ KURMA VE BUNA GÖRE HAREKET ETME BECERİSİ

Merhamet, başkalarının duygularını ve özellikle de acılarını tanımlayabilmektir. Merhamet, empatide kök salmıştır. Empati, başkalarının hissettiği duyguyu ve aynı durumda nasıl davranacağımızı kendi içimizde hissetmekle başlar. Merhamet, empatiden daha fazlasını gerektirir ve Altın Kural'ın yaşayan ifadesidir yani başkalarına onların size davranacakları gibi davranmanızı gerektirir. Merhamet, empatinin uygulamaya konmasıdır.

Gençlerin karşılaştığı sorunların çoğu, merhamet eksikliğinden kaynaklanıyor. Zorbalık, şiddet, duygusal istismar, toplumsal dışlanma, etnik, kültürel ve cinsiyete dayalı ön yargılar empati kurmadaki başarısızlık nedeniyle artıyor. Yetişkinlerin dünyasındaki kültürel çatışmalar ve zehirli toplumsal bölünmeler yine bu başarısızlık nedeniyle alevlenip ortaya çıkıyor.

Dünya birbirine daha bağımlı hâle geldikçe, merhametin geliştirilmesi ahlâki ve uygulamalı bir zorunluluk olarak

karşımıza çıkıyor. Aynı zamanda merhamet manevi bir duygudur. Merhamet etmek, insanın kendini en doğru şekilde ifade etmesidir, kendimiz ve başkaları için derin bir mutluluk duyma kaynağıdır. Başka yerlerde olduğu gibi okullarda da merhamet öğüt olarak verilmemeli, uygulamalı olarak gösterilmelidir.

DÜRÜSTLÜK- DUYGULARIN İÇ DÜNYASIYLA İLETİŞİM KURMA VE KİŞİSEL DENGE VE UYUM GELİŞTİRME BECERİSİ

İki dünyada yaşıyoruz. Birincisi içimizdeki dünya, ikincisi ise çevremizdeki dünyadır. Standartlara dayalı müfredat, dış dünya ile doludur. Bu dünya, çocuklara içlerindeki dünyayı keşfetmeleri için çok az yardımcı olur. Ancak, çevremizdeki dünyada nasıl davrandığımız kendimizi nasıl gördüğümüz ve hissettiğimizden derinden etkilenir.

Birçok genç, okulda yaşadıkları stres, kaygı ve baskıdan muzdarip. Bazıları için bu duygulara okulun kendisi, bazıları içinse dışardaki hayat sebep olmaktadır. Her iki durumda da bu hisler sıkıntıya, kızgınlığa ve üzüntüye sebep olmaktadır. Okullar, şu ana kadar bahsettiklerimiz ışığında kültürlerini değiştirerek bu etkileri hafifletebilir. Aynı zamanda, günlük meditasyon uygulamalarıyla öğrencilerin kendi iç dünyalarını keşfetmeleri için zaman ve teknik imkân sunabilir. Bunları yapabilen okul sayısı gittikçe artmaktadır. Hem öğrenciler hem de öğretmenler, farkında ve dengede olmanın kişisel ve toplumsal faydalarını deneyimlemektedir.

VATANDAŞLIK- TOPLUMLA YAPICI BİÇİMDE İLGİLENME VE BUNU SÜRDÜREN SÜREÇLERE KATILMA BECERİSİ

Demokratik toplumlar, nasıl çalıştırıldıklarına ve yönlendirildiklerine aktif şekilde dâhil olan bilgili vatandaşların var-

lığına bağlıdır. Bunun olması için, gençler okuldan mezun olurken toplumun nasıl işlediğini ve özellikle yasal, ekonomik ve siyasi sistemlerin nasıl çalıştığını ve onları nasıl etkilediğini bilmesi gerekir.

Aktif vatandaşlar, hak ve sorumluluklarının farkında olan, toplumsal ve siyasi sistemlerin nasıl işlediğini bilen, başkalarının refahıyla ilgilenen, dünya üzerinde bir etkiye sahip olan, kendi toplumları içinde aktif olan ve kendi eylemlerinin sorumluluğunu taşıyan insanlardır.⁹

Vatandaşlık bilgisi, uyum ve statükoyu teşvik etmek değildir. Vatandaşlık bilgisi, eşit haklara destek olmak, muhalefete değer vermek ve huzur içinde yaşamak için başkalarının haklarıyla kişisel özgürlükleri dengelemeye çalışmaktır.

Vatandaşlık becerileri öğrenilmeli, uygulanmalı ve her zaman güncellenmelidir. Belki de John Dewey “Demokrasi her nesilde tekrar doğmalı ve eğitim onun ebesi olmalıdır.” derken bunu kastediyordu. Bunun gerçekleşmesi için okulların sadece vatandaşlık hakkında konuşmaması gerekir. Bu yetkinliklerin her birinde olduğu gibi, okullar işlevlerini yerine getirirken bunu örneklendirmelidir.

Bu yetkinlikler okullarda belli sürelerde öğretilmemeli. Öğrenciler eğitim hayatlarının başından itibaren sürece dâhil edilmeli ve giderek artan özgüven ve bilgelikle yaşam boyunca uygulanmalıdır. Bu sekiz alanda kendine güvenerek okulu bırakan öğrenciler, hayatlarında kaçınılmaz olarak karşılaşacakları ekonomik, kültürel, toplumsal ve kişisel zorluklarla mücadele edecek donanıma sahip olacaklardır. Peki, okullar bu sekiz yeterliliği desteklemek için ne tür müfredata ihtiyaç duyarlar?

Bir Yapı Önermek

Bölüm 4’te belirttiğim gibi, insan zekâsı akademik becerileri içermektedir ancak akademik beceriden çok daha fazlasını gerektirir. Burada belirttiğim tüm sebeplerden dolayı, okul

müfredatının planlamasında temel oluşturan akademik konulara dair geleneksel fikirleri çok sınırlı buluyorum. 'Konular' net ve değişmez sınırlar tarafından belirlenmiş farklı bilgi alanları öne sürmektedir. Uygulamada ise, bilgiler gelişmeye devam etmektedir. Okul dışında, farklı konular arasındaki sınırlar birbiriyle sürekli zıt düşmektedir. Burada başka bir problem daha var.

Bir bakıma, akademik konu diye bir şey yoktur. Sadece bir şeye bakmanın akademik yolları vardır. Akademik çalışma bir analiz biçimidir ve her şeye uygulanabilir, örneğin yabancı dillere, parçacık fiziği, şiir ya da jeolojiye. Okullar, bu tür çalışma şekillerine önem vererek gelişir ancak burada sadece konuların kendisi akademik olmamalı aynı zamanda konuya olan bakış açıları da akademik olmalı.

Okul müfredatını planlarken, disiplinler fikrini benimserim. Bir disiplin, teori ve uygulamanın karışımıdır. Örneğin matematik, metotlar ve önermesel süreç ile önermesel bilgilerin birleşimidir. Öğrenciler sadece matematik öğrenmezler aynı zamanda matematiğin nasıl yapılacağını da öğrenirler. Aynı durum, fiziksel beceriler, materyaller ve araç gereçlerin kontrolü ile birlikte müzik, sanat, tasarım, mühendislik, teknoloji, tiyatro, dans ve diğer birçok disiplinler için de geçerlidir.

Müfredatın disiplinler açısından ele alınması, disiplinlerarası faaliyetlere olanak sağlar, tıpkı konular ve fikirlerin farklı perspektiflerden işbirlikçi şekilde keşfedildiği, çeşitli disiplinlere ait kavram ve becerilerin kullanıldığı High Tech High'da yapıldığı gibi. Okul dışında, süregiden her şey için disiplinler arası anlayış gereklidir. Peki, müfredat ne tür disiplinler içermelidir?

Benim bakış açım göre, dengeli bir müfredat şu disiplinlere eşit statü ve kaynak sağlamalıdır: Güzel sanatlar, beşeri bilimler, dil sanatları, matematik, beden eğitimi ve fen bilimleri. Her biri, zekâ, kültürel bilgi ve kişisel gelişim alanlarına hitap eder. Tüm öğrencilerin genel olarak öğrenmesi gereken

her şeye bir çerçeve oluşturmanın yanı sıra bu disiplinlerin doğru dengelenmesi, okullara öğrencilerin bireysel olarak güçlü yönlerini ve ilgi alanlarını geliştirme imkânı sunar.

GÜZEL SANATLAR

Güzel sanatlar, insanların edindiği tecrübelerin niteliğiyle ilgilidir. Müzik, dans, görsel sanatlar, drama ve diğer tüm alanlar aracılığıyla düşüncelerimizi, duygularımızı ve çevremizdeki dünyayı nasıl deneyimlediğimize şekil veririz. Güzel sanatları öğrenmek, entelektüel gelişim için önemlidir. Güzel sanatlar, zekânın çeşitliliğini resmeder ve geliştirmek için uygulamalı yollar sunar. Güzel sanatlar insan kültürünü canlı bir şekilde ifade edştir. Diğer kültürleri anlayabilmek için müzikle, görsel sanatla, dansla ve sözlü ve sahne sanatlarıyla ilgilenmemiz gerekir. Müzik ve görüntüler ile şiir ve oyunlar sahip olduğumuz en derin bazı becerilerimizin ve tutkularımızın göstergesidir. Diğer sanat alanlarıyla ilgilenmek, dünyayı olduğu gibi görmenin ve anlamının en heyecan verici yoludur.

BEŞERİ BİLİMLER

Beşeri bilimler, insan kültürünün incelenmesiyle ilgilenir. Bu incelemeler, tarih, dil çalışmaları, felsefe, din eğitimi ve coğrafya ile sosyal bilgiler gibi konuları içerir. Beşeri bilimler eğitimi, öğrencilerin çevremizdeki dünyayı ve bu dünyada yer alan çeşitliliği, karışıklığı ve gelenekleri anlamalarını sağlıyor ve derinleştiriyor. Beşeri bilimler, tarihi ve kültürel açıdan yok olanlar da dâhil olmakla birlikte diğer insanlarla paylaştığımız bilgileri arttırmayı ve kendi zamanımız ve kültürlerimiz hakkında eleştirel bir farkındalık geliştirmemizi amaçlar.

DİL SANATLARI

Sözcük dağarcığı, insan zekâsının ayırt edici özelliklerinden biridir. Çocuklar konuşmayı öğrendikçe, nasıl düşüneceklerini, nasıl akıl yürüteceklerini ve nasıl iletişim kuracaklarını da öğrenir. Onlar aynı zamanda dillerine yerleşmiş olan kültürel değerleri ve düşünme biçimini de öğrenirler. Okullardaki dil eğitimi, sözlü ifadeyi, okuryazarlığı ve edebiyatı içerir. Sözlü ifade, açık, akıcı ve güvenli bir şekilde konuşma becerisidir. Okuryazarlık, okuma yazma ile ilgili becerileri içerir. Edebiyat, insanlığın en önemli sanat biçimlerinden biridir. Edebi sanatların çalışılması ve uygulanması öğrencilere diğer hayatları, zamanları ve gelenekleri daha samimi bir şekilde anlamaları için bir yaklaşım getirmektedir.

MATEMATİK

Matematik, sayı, boyut, miktar, uzay ile onlar arasındaki ilişkinin soyut bilimidir. Matematiksel sistem, insan uygarlığının başlangıcına kadar uzanır ve insan kültürünün en büyük başarılarının arasında yer alır. Matematiksel beceri, kendi içinde esastır ve aynı zamanda birçok disiplini öğrenmek için bir geçittir. Matematik tüm bilimsel uygulamalarda, teknolojiye, güzel sanatlarda ve günlük yaşamın birçok alanında çok önemli bir yere sahiptir.

BEDEN EĞİTİMİ

Biz bacakları olan beyinler değiliz. Biz içiçe geçmiş birçok özelliğe sahibiz. Zihinsel, duygusal ve fiziksel sağlığımız birbiriyle yakından ilişkilidir. Beden eğitimi ve spor birçok farklı geleneğe ve uygulamaya bağlıdır, aynı zamanda hem oyunların kendisiyle hem de oluşturdukları ortak etkinlik ve aidiyet duygusuyla bizde güçlü hisler ve değerler uyandırır. Bireysel ve takım becerisini geliştirmek ve kontrollü bir ortamda

başarıyı ve başarızlığı paylaşmak için imkân sunar. Kısacası beden eğitimi, yaratıcı ve kültürel bir eğitim için diğer disiplinlerle birlikte önemli ve eşit rollere sahiptir.

BİLİM

Bilim çevremizdeki dünyayı anlamak için yapılan sistematik bir araştırmadır. Fizik, kimya, biyoloji, yerbilim ve astronomi de dâhil olmak üzere doğal bilimler, doğal dünyanın fenomenlerini keşfetmek ve öngörmek üzere odaklanır. Psikoloji, sosyoloji ve ekonomi de dâhil olmak üzere sosyal bilimler, bireylerin ve toplumların davranışlarına odaklanır. Bilim eğitimi, tüm öğrencilerin eğitiminde önemli bir role sahiptir. Bilim eğitimi, kanıtların ve nesnel analiz becerilerinin anlaşılmasını teşvik eder, doğal dünyanın süreçlerini ve bunları düzenleyen kanunlara ilişkin mevcut bilimsel anlayışa ulaşmayı sağlar, var olan bilgiyi sorgulayarak ve meydan okuyarak hem uygulamalı hem de teorik araştırma imkânı sunar. Bilim eğitimi, modern dünyayı, bu dünyanın önemini ve sınırlarını şekillendiren bilimsel anlayışa ve başarılarla değer katar.

Disiplinler fikri, High Tech High ve diğer okullardaki müfredatın temelini oluşturan disiplinlerarası çalışmaların dinamiklerini ortaya çıkarmaktadır. Bu dinamikler sayesinde disiplinler yer değiştirebiliyor ve gelişmeye devam ediyor. Okul dışında tüm bu disiplinler, dinamik araştırma alanlarıdır. Okul içerisinde de böyle olmalıdır. Örneğin, eğitimde sanat ve bilimin zıt kutuplar olduğu varsayılır. Bilimin, gerçekler, doğrular ve nesnellik üzerine olduğu düşünülürken sanatın hisler, yaratıcılık ve öznellik üzerine olduğu düşünülür. Halbuki, bu iki karikatürde gerçeklere yer verilmesine rağmen yine de hâlâ karikatürdür.

Uygulamada, sanat ve bilim her şekilde çakışır. Doğru bir şekilde tasarlanmış olan hayal gücü ve yaratıcılık, sanatın olduğu kadar bilimin de bir parçasıdır. Bilimde öğrenme, var olan bilimsel bilgiyle yakından ilgilenmek ve hipotezleri araştırmak ve teknoloji de dâhil olmak üzere bilimin diğer alanlarla etkile-

şimini keşfetmek için bilimsel araştırma yöntemlerini içerir. Bilimi ileriye götüren harika keşifler ve teoriler, deneylerin tasarlanmasında ve yorumlanmasında hayal gücüne ve pratik zekâya dayanır.

Doğru Yöntemi Bulma

Birçok öğrenci, aktif olarak bir şeyler yaptığında en iyi şekilde öğrenir ve aynı zamanda merak etmeye ve soru sormaya başladıklarında yeni fikirleri keşfetmeye ve o dersler için heyecanlanmaya başlarlar. Bunun doğruluğu şu ana kadar Grange'da, North Star'da ve High Tech High'da birçok örnekle gösterildi. Larry Rosenstock bu konuda şöyle düşünmektedir. "İlkokullar bunu ilk sırada uygulamaktadır. Birçok multidisiplinler mevcuttur ve karışık bir mantıkla hareket edilir. Bir şeyler yapılır ve üretilir. Doktora çalışmaları da öyledir. Doktoraya bir soru işareti ile başlarsınız ve o şekilde de tamamlarsınız."

Herhangi bir alanda etkili öğrenme, çoğu zaman bir deneme yanılma sürecidir ve çözüm bulmak için başarısızlığın yaşanması gereken bir buluş sürecidir. Bu dinamik, müfredatın kalbinde yer alır ve High Tech High'ın başarısının anahtarıdır. "Başarısızlık, sürecin önemli bir parçasıdır. Biz başarısızlığı kutlarız. 'Mükemmel, şu anda işe yaramayan bir şey öğrendiniz. Şimdi bu maddeyi listeden çıkarın ve bir diğerine geçin bakış açısına sahibiz. Öğrenme deneyiminin bu önemli kısmı yani başarısızlık sayesinde öğrenme, akademik müfredatın dışında programlanır.

Öğretme ve öğrenmeyle ilgili son zamanlardaki en ilginç yeniliklerden biri, şu anda tasarlanmış düşünce olarak bilinen şeydir. Tasarlanmış düşünce, bugün birçok kurumda ve aynı zamanda okullarda kullanılan bir yaklaşımdır. Profesyonel tasarımcıların yaratıcı ve analitik tekniklerinden, problemleri tanımlama ve çözme ile yeni ürün ve hizmetleri tasarlama konusunda yararlanır. Tasarlanmış düşünce, genellikle disiplinlerarası ve fazlasıyla işbirlikçi çalışmayı gerektirir.

İlke ve uygulamaları içeren en iyi açıklamalardan biri, Tim Brown'un *Change by Design: How Design Thinking Transforms Organizations and Inspires Innovation* adlı eserinde yer almaktadır.

Tasarlanmış düşünce ve bu kitapta değindiğimiz öğrenmeyle ilgili tüm diğer stratejiler, okullardaki akademik ve mesleki programlar arasındaki genel bölünmenin yanlış anlaşıldığını ve felakete yol açabileceğini göstermektedir. Aynı zamanda, bilginin pratik uygulanması için gerçek yeteneğe ve isteğe sahip olan öğrencileri ötekileştirmektedir. Bu dinamiği geliştirmek, müfredatın bir köşesinde değil merkezinde olmalıdır.

Alison Wolf, King's College London'da kamu sektörü yönetiminde profesördür ve mesleki eğitimin yeniden gözden geçirilmesi adına İngiliz hükûmeti için hazırlanan *The Wolf Report* adlı raporun yazarıdır. Wolf, öğrencilerin başarılı olmaları ve yetişkinlere katkıda bulunmaları için mesleki eğitim almalarında çok büyük fayda görmektedir ancak, bu tür bir eğitimin faydalı olması için akademik programların uygulandığı okul sisteminden biraz farklı bir bakış açısıyla hareket edilirse bu eğitim türünün gelişebileceğine inanmaktadır.

Wolf, "Duvarları yıkmak zorundasınız. Okula gitmeyen ne kadar çok öğrenciyi okula geri döndürebilirseniz ve bir öğretmen olarak bir seferlik değil bütünün bir parçası olarak hareket ederseniz, sistem içinde insanların nefes alabileceği yerleri o kadar fazla oluşturunuz. Bunu müfredatınızın resmî bir parçası hâline getirmelisiniz. Öğrencileri sınıf dışında aktif tutmalısınız ve farklı şeyleri yapmanın sorumluluğunu onlara vermelisiniz. Öğrencileri müfredata bağımlı hâle getirmemelisiniz. Bunun için, standart olmayan bir bölümü geleneksel bir yapının içine yerleştirmeniz gerektiğini düşünüyorum böylece kendi haklarını gözetken bir yapı ortaya çıkabilsin. Bu yapının standartlaştırılmadığından sizin emin olmanız gerekir." diyerek görüşlerini açıklamaktadır.

Big Picture Learning, okulların çevrelerindeki dünyayla bağlantı kurmasının ve akademik ve mesleki programları bütünleştirmenin nasıl daha büyük bir başarıya yol açabileceğini gösteren güçlü bir örnektir. Big Picture Learning, okulların, programların ve politikaların geliştirilmesi ile ilgili tüm alanlarda yer alan Elliot Washor ve Dennis Littky tarafından 1995 yılında kurulan dünya genelinde yüzden fazla okulda gelişen bir ağıdır. Big Picture okullarının arkasındaki temel fikir, toplumdaki herkesin eğitimden sorumlu olmasıdır. Big Picture okulları, eğitimin okulların duvarlarını aşmasına izin verildiği takdirde gerçekleşebilecek bir öğrenme türünü benimsemektedir. Öğrenciler, gönüllü danışmanlar rehberliğinde toplum içinde çalışır ve gerçek bir dünya içinde öğrenirler.

Washor'a göre, "Liseleri yeniden yapılandırmak ve toplumun ihtiyacı olan eğitimi sağlamak için belediyeye ait tüm birimlerle bir araya gelerek toplumlar, kendi okullarını ve mahallelerini birlikte inşa etmelidir. Sadece gerçek toplu öğrenme merkezleri kurulursa, liseler bir şehre ait olma duygusu geliştirebilir ve böylece öğrenciler de kendi toplumlarına önemli bir katkıda bulunduklarını hisseder."¹⁰

Washor ve meslektaşı Charles Mojkowski, bu düşüncenin değerinden *Leaving to Learn* adlı kitaplarında bahsetmektedir.¹¹ Geleneksel öğrenme süreçleri ve değerlendirmeler, öğrencilerin sanatçı yanları ve ustalıkları şöyle dursun kendi yeteneklerini kullanmalarına bile olanak sağlayamaz. Öğrencileri okulda tutmak ve mezun oluncaya kadar üretken birer öğrenci olmalarını desteklemek için okullar, tüm öğrencilerin okul dışında da birçok öğrenme deneyimine sahip olmalarını sağlamalıdır. Tüm öğrenciler, okulda kalmak ve eğitimlerine devam etmek için -sık sık, düzenli ve elbette geçici olarak- okulu bırakma gereği duyuyor. Bunu başarmak için okullar, öğrencilerin okul içinde öğrendikleri ve öğrenebilecekleri ile okul dışında öğrendikleri ve öğrenebileceklerini ayıran duvar-

ları yıkmalıdır. Her iki yerdeki ve şarttaki öğrenme, sorunsuz bir şekilde birleştirilmelidir.¹²

Birkaç sayfa sonra, yazarların bu yaklaşıma neden bu kadar önem verdiğiğine değineceğiz:

Çoğu genç, okula gitmeyi zor bulur. Gerçekten de, çoğu genç okulu olumsuz bir öğrenme ortamı olarak görmektedir. Okul sadece öğrencilerin önemli yaşam becerilerini geliştirememelerine neden olmakla kalmaz aynı zamanda öğrenmenin sadece okulda gerçekleşebileceği, gerçek dünyadan soyutlanmış, dersler ve okul zilleri tarafından organize edilen, çoktan seçmeli ve yazılı sınavlarla test edilen garip bir görüntünün oluşmasına da neden olur. Okullar, öğrencilerin öğrenme güdüsünü bastıran ve öğrenmek istedikleri şeyleri, uygulamak istedikleri zamanı kısıtlayan ve kimden neyi nasıl öğreneceklerini sınırlandıran yazılı ve yazılı olmayan birçok kural içerir.

Pek çok yaratıcı ve girişimci gencin verimli bir eğitimden uzaklaşmayı istemesi pek de şaşırtıcı değildir. Öğrenciler, onlara sunduğumuz okullarla gerçek dünyadan atılmalarına neden olduğumuzu düşünüyorlar.

Son yirmi yılda Big Picture Learning, birebir, kişiselleştirilmiş ve toplum temelli bir yaklaşımla övgüye değer bir başarı elde etmiştir. İlk kurulan Big Picture okulu, Rhode Island eyaletindeki Büyükşehir Bölgesel Kariyer ve Teknik Merkezi idi. İlk birinci sınıf öğrencileri, çoğunlukla geleneksel okul ortamına uyum sağlamakta sorun yaşayan Afro Amerikalı ve Latin Amerikalı öğrencilerden oluşmaktaydı. Eğer bu öğrenciler, geleneksel okullara devam etselerdi okulu bırakma ihtimalleri çok yüksekti ve bu öğrencilerin çoğu, liseden sonra eğitim görmeyi bir rüya olarak gören ailelerden gelmekteydi. Dört yıl sonra, bu ilk sınıfın mezuniyet oranı %96 idi ve mezunlarının %98'i lise sonrası eğitimlerine devam etti. Genel olarak, ABD Big Picture okullarının mezuniyet oranı %92 iken ulusal ortalama %66'dır.¹³

Kitabın temel önceliği, reform politikasının eğitim sorunlarını tamamen yanlış bir bakış açısıyla ele aldığıdır. Elliot

Washor ve Charles Mojkowski bunu kabul ediyor ve kurdukları Big Picture okulları, bu sorunlara gerçek çözüm sunan ilke ve metotlar sunuyor.

Farklı Bir Dünya Görüşü

Bölüm 4'te Joe Harrison'un Yavaş Eğitim ile neler yaptığını okudunuz. Yavaş Eğitim için en iyi örnek, Liverpool'dan yaklaşık 35 mil uzaklıkta olan Rochdale'daki Matthew Moss Lisesi'dir. Matthew Moss web sitesinde 'Biz Farklıyız' anlamına gelen 'We Are Different' başlığı yer alır ve onun üzerine tıkladığınızda aşağıdaki ifadeyi görürsünüz:¹⁴

Matthew Moss'u diğer okullardan farklı kılan şey, öğrenme gündeminin olmasıdır. Her ne kadar garip görünse de birçok okulda böyle bir şey yoktur. O okullar öğrenmenin devam edeceğini farz ederek öğretmeye odaklanırlar. Ancak bunun böyle olmadığı birçok kez kanıtlanmıştır. Kendi okul deneyimlerini hatırlayan herhangi biri, öğretmenlerin onlara çok şey öğrettiğini ama o bilgilerin çoğunu gerçekte öğrenmediklerini hatırlayacaktır.

Matthew Moss Lisesi'nde biz öğrencileri yaptığımız her şeyin merkezine nasıl koyacağımızı ve etkili öğrenciler hâline gelmelerine nasıl yardımcı olabileceğimizi araştırmaya başladık. Etkili öğrenciler, hayatlarında mutlu ve başarılı olacaklardır çünkü onlar kendilerine güvenen ve zor durumlara uyum sağlayabilen bireylerdir. Kısacası, ne yapacaklarını bilmediklerinde ne yapacaklarını biliyor olacaklardır.

Matthew Moss'un merkezinde yer alan öğrenme gündemi, haftalık sekiz oturum içeren My World olarak adlandırılan bir programdır. Joe bu programdan şöyle bahsetmektedir. "Fazlasıyla proje tabanlı bir öğrenmedir. Sürece odaklanılır ve öğretmenler bu süreçte rehber ve koç olurlar. Bazen sınıfın önüne geçerler ve öğretirler. Ancak, sınıf içinde süreç daha çok gençler tarafından yönetilir. Burada üzerine çalıştıkları projelerden biri, aile seceresini incelemektir. Her bir kişi,

kendi aile soy ağacını oluşturdu ve bu süreci desteklemek ve oluşturdukları soy ağacını eleştirmek için soy ağacı uzmanı tuttular. Bunu yaptıktan sonra, her bir kişi kendi soy ağacındaki kişilerin nelere ilgi duyduğuna dair fikir edindi. Gençlerden biri gerçekten futbola ilgi duyuyordu. Okul müdürü, bu öğrenciyle bir görüşme yaptı ve ona “Güzel, sen futbolu seviyorsun ve bunun sebebi ne olabilir?” diye sordu. Öğrenci birkaç dakika durdu, bu soru üzerine düşündü ve sonra şöyle cevapladı. “Ben futbol oynarken kendimi tamamen farklı hissediyorum.” O anda müdürün jetonu düştü. Spor psikolojisiyle ilgili bir proje geliştirmeye karar verdi ve derinlemesine bir araştırma yapmaya başladı. Bu, herhangi bir standart müfredatın asla sağlayamayacağı bir derinliktir çünkü bu konuya ilgi duyan birçok insanı bulmak oldukça zordur.

“Onlar bu projelerle bir amaç duygusu yaratmaya her zaman isteklidir. Çalışmaları, gerçek birer iş olarak görmek için dışarıdan acentalar getirirler. Elbette birkaç yıl sonra öğrencilerden bazıları motivasyonunu kaybedebilir. Ancak, devam edebildikleri kadar bu şekilde devam ederler ve bir kişiye bile değer katabildiklerinde daha güçlü bir eğitim deneyimine sahip olurlar.

“Bu tür şeyler çok zaman alır. Şu anda onların fark etmeye başladıkları şey, sonuçların bir yan ürün olduğu ve tamamen eğitim deneyimine odaklanmadığıdır. Ancak sonuçlar, daha iyiye doğru gidiyor ve beklentileri aşıyor. Üniversiteler, Matthew Moss’dan düşük notlara sahip öğrencileri alıyorlar çünkü onların daha iyi öğrenen olduklarını biliyorlar.”

Yaşayan Demokrasi

Bazı okullar, öğrencileri daha farklı bir düzeyde kabul ediyor. 1987’de Yaacov Hecht, İsrail’de müfredatla ilgili her kararın öğrenciler, öğretmenler ve ebeveynlerin katıldığı bir oylama ile belirlendiği bir okul kurdu.¹⁵ Hadera Demokratik Okulu, dünyada kendisini demokratik olarak adlandıran ilk okuldur.

Bugün, dünyanın dört bir yanında yüzlerce demokratik okul bulunmaktadır ve bu okulların yaklaşık yüz tanesi Amerika Birleşik Devletleri'ndedir.

Yaacov yakın bir tarihte yaptığı sunumda, “Bizim söylemeye çalıştığımız şey, eğer herkese kendilerini geliştirebilecekleri alanları seçme şansı verirse herkesin mükemmel olacağıdır. Biz öğrencileri demokratik bir eğitim içerisine alıyoruz ve başarılı olabilecekleri alanları araştırıyoruz.” diyerek düşüncelerini belirtti.¹⁶

Yaacov, 'Demokratik Eğitimde' yer alan demokratik bir okulun ana bileşenlerini şöyle sıralamaktadır:

- Öğrenme alanlarının seçimi: Öğrenciler neyi, nasıl öğrenmek istediklerini kendileri seçer
- Demokratik öz yönetim
- Bireye odaklanan değerlendirme; başka bireyler, testler ve notlarla karşılaştırma yapmadan.
- Çocukların dört yaşından yetişkinliğe kadar büyüdüğü bir okul¹⁷

Yaacov, Demokratik Eğitim Enstitüsü'nü ve Demokratik Eğitim Konferansı Enstitüsü'nü (IDEC) kurmuştur ve bu enstitülerde dünyanın dört bir yanından gelen eğitimciler yer alır.

Jerry Mintz, okullardaki demokratik süreci destekleyen önde gelen isimlerden biridir. Mintz, Alternative Education Resource Organization adlı alternatif okulları kurdu ve Yaacov ile birlikte IDEC'in kurucu üyelerinden biri oldu.¹⁸ Her ne kadar birkaçı devlet okulları içinde yer alan 'charter' okulları olsa da çoğu Amerikan demokratik okulları özel okullardır. Ancak, Jerry bu okulların tüm devlet okullarında değişimi işaret edebileceğini düşünmektedir.

Jerry düşüncelerini benimle şu şekilde paylaştı. “Bence devlet okullarındaki sistemi değiştirmenin en iyi yollarından biri, bu sistem dışındaki modelleri yaratmaktır. Örneğin Ka-

liforniya'yı ele alacak olursak orada evde eğitim alan birçok öğrenci bulunmaktadır ve Kaliforniya'da her okul bölgesinde kendi bağımsız çalışmaları için programlar hazırlanır. Her bölgede halk eğitiminin bir parçası olarak evde eğitim programı mevcuttur. İşte bu, alternatif eğitimin sistemi nasıl etkilediğini göstermektedir.”

“Bununla ilgili iki zıt paradigma vardır ve bu iki paradigma insanların öğrenmeye olan bakış açılarıyla ilgilidir. Bunlardan biri bizim de ilgilendiğimiz alan olan çocukların doğal öğrenenler olduğunu kabul etmektir. Bizim için bu paradigma doğrudur ve modern beyin araştırmacıları bu paradigmanın doğruluğunu her adımda güçlendirir. Ancak, bir diğer paradigmayı benimseyenler ise çocukların doğal olarak tembel olduğunu ve öğrenmeye zorlanmaları gerektiğini savunmaktadır. Yedi sekiz yıl boyunca yaşananlar bu durumun kendiliğinden oluştuğunu göstermektedir. Eğer siz öğrencileri yedi sekiz yıl boyunca ilgi duymadıkları şeyleri öğrenmeleri için zorlarsanız bir süre sonra doğal öğrenme becerilerini bastırmaya başlarsınız.”

Jerry, demokratik eğitim sürecini açıklamak için yoğun bir şekilde seyahat etmektedir. Otuz yıldan fazla bir süredir bunu yapıyor olsa da hâlâ her bir deneyimini heyecan ve ilham verici bulmaktadır. “Yaptığım şeyin gücü karşısında her defasında şok oluyorum. Örneğin, Long Island Adası'ndaki risk altında olan bir devlet okuluna gittim. Bu okul diğer okullar kapandıktan sonra eğitime başlıyordu. Yani 15.30'da öğrenciler okula geliyordu ve 17.30'a kadar kalıyorlardı. Öğrenciler bir çöplüğün içine atıldıklarını hissediyorlardı. Demokratik süreci anlatmaya başladığımda yaşananlar çok ilginçti. İlk olarak, vücut dillerinden öğrencilerin ne kadar şüpheli olduklarını görebiliyordum. Ancak konuşmayı bitirdiğimde nasıl da kendilerini kaptırmış olduklarını gözlemledim. Öğrencilerden biri, okulda şapka takmalarına izin verilmesi gerektiğini dü-

² ÇN: Özel işletmeler tarafından açılmasına rağmen halka ücretsiz hizmet veren okullardır.

şündüğünü dile getirdi. Öğretmenlerden biri bunun mantıklı olduğunu ama bölge kuralını ihlal etmek anlamına geldiğini söyledi. Öğretmen, eğer öğrenciler bunu gerçekten istiyorsa bu konuyu yönetim kuruluna taşıyacağını ve bu grup için bu kuralın değiştirilmesini isteyeceğini söyledi. Bu toplantı esnasında öğrenci ve öğretmen arasındaki ilişkinin değişmeye başladığını gördüm çünkü birdenbire çitin karşı tarafında durmak yerine aynı yerde durmaya başladılar. Bu oturumu tamamladıktan sonra, okulda her hafta toplantı yapmaya karar verdiler ve böylece onlar da demokratik bir programa sahip oldular.

“Yılın sonunda okul bölgesi, her zamanki gibi maliyet düşürücü önlemler aldı ve bu nedenle, tüm bölgede bazı şeyler tamamen kesintiye uğrayacaktı. Kesintileri protesto etmek için giden çocuklar sadece bu demokratik programın öğrencileriydi çünkü onlar artık yetki sahibiydiler.” Jerry, öğrenciler ne öğrenmek istediklerini kendileri seçtiğinde ve okul ortamı sınırlardan ziyade macera ve keşiflerle dolu olduğunda olağanüstü öğrenmenin gerçekleşebileceğine inanmaktadır. Jerry hatta kitaplarından birini, No Homework and Recess All Day olarak adlandırdı.

“17 yıldır saf bir demokrasiye dayalı bir okul çalıştırdım. Devam zorunluluğu yoktu. Öğrencilerin çoğunun geliri düştü. Gelirimizin sadece dörtte biri okul harcından elde ediliyordu ve geri kalanı ise toplanan bağışlardan geliyordu. Bu okulda öğrencilerin bir kuralı vardı ve bu kural oldukça ciddi bir kuraldı; iyi olmadığınız sürece okuldan sonra okulda kalamazdınız. Öğrenciler okuldan sonra burada kalma hakkını kazanmak için savaşırlardı. Gönüllü bir personel olduğu sürece okulda kalabiliyorlardı. Ayrıca her koşulda kar bile yağsa onlar bu kuralı asla çiğnemezdi. Onlar benim okulda yaşadığımı biliyorlardı ve onlar okulda olduğu için okulun bir anlamı olduğunu da biliyorlardı. Bu öğrenciler tatil günlerinde bile oy kullanabiliyorlardı ve artık tüm kadro devam edilme-yeceğine karar verinceye kadar her hafta bir şeyle ilgili oy kul-

lanmaya geldiler. Öğrenciler okulla ilgili olumlu düşüncelere sahipti ve insanlar bunu anlamakta zorlanıyordu çünkü onlar okulun çocukların hoşlanmadıkları bir yer olduğuna inanıyorlardı.”

Jerry, öğrencilerin yaşı kaç olursa olsun demokratik sistemin her okul ortamında gelişebileceğine inanıyor. New Jersey’deki bir okul, bu yaklaşımını okulöncesi öğrencilerine açıklamasını istediğinde bu görüşü daha da güçlendi.

“Oraya giderken yolda düşünüyordum. ‘Vayy, oradaki en büyük çocuk, beş yaşında. Acaba işe yarayacak mı?’ Oraya gittiğimde onlara bir gündem ya da benzeri bir şey vermem gerektiğini biliyordum. Hepsi daire oluşturacak şekilde oturdu ve onlara demokratik bir toplantıya iki temel konu getirebileceklerini açıklamaya başladım. Bir tanesi okulda sorun oluşturduğunu düşündüğünüz bir şey, diğeri de iyi olduğunu düşündüğünüz bir şey olmalı dedim. Cümlemi bitirir bitirmez tüm öğrencilerin eli havaya kalktı. Büyüleyici bir şeydi. Dört yaşındaki küçük bir kız, çikolataların içinde kafein gibi bir şey olduğunu duyduğunu ve belki öğleden sonraları insanların çikolata yememesinin gerektiğini söyledi. Oylama yapıldı ve geçildi. Bir diğer öğrenci soğuk algınlığı olan çocukların dışarı çıkmamasının iyi bir fikir olacağını söyledi. Bu öneri üzerine tartışılar ve geçtiler.”

Açıkçası tartışmaların doğası -ve müfredat ile politikaların yeri- yaşla birlikte dramatik bir biçimde değişmektedir. Jerry demokratik sürecin her okulda her seviyede bir rolünün olduğunu düşünmektedir. “Devlet yasalarını ve federal yasaları değiştiremezsiniz ancak hepsi devlet okullarına uyarlanabilir. Eğer öğretmenler bireysel olarak sınıflarını demokratikleştirebilirse en büyük devrimlerden biri olur. Okulların çoğundaki asıl problem, birçok insanın böyle bir şeyin nasıl yapılacağına dair fikirlerinin olmamasıdır. Bunun nedeni de onların bu şekilde yetiştirilmemesi ve böyle bir eğitim programının olmamasıydı. Bizim yeni bir okula başlayan ya da mevcut okulunu değiştirmek isteyen öğrenciler için online derslerimiz olmaktadır.”

Jerry'e göre böyle bir değişiklik için sadece tek bir gerçek engel söz konusudur. "Eğer çocukların doğal öğrenme becerisine sahip olduğuna inanmazsanız bir sonuç elde edemezsiniz."

Müfredat İlkeleri

Burada değindiğim tüm disiplinler, anaokulundan liseye ve hatta daha ötesine kadar eğitimin her aşamasında eşit bir yere sahiptir. Elbette, bu süreç öğrencilerin yaşları ve gelişim seviyeleri dikkate alınarak hazırlanmalıdır. Kişiselleştirme açısından, öğrencilerin büyüdükçe ilgi duydukları alanlar daha da netleştiği için bazı disiplinlere diğerlerine göre daha fazla ağırlık verebilirler. Seçim ve çeşitlilik bu anlama gelmektedir. Eğer okullar burada belirttiğimiz dört amacı ve bu dört amacın gerektirdiği çeşitli yeterlilikleri yerine getirirse, müfredatın bir bütün olarak bu özelliklere sahip olması önemlidir.¹⁹

- *Çeşitlilik:* Genel olarak, tüm öğrencileri kapsayan bakış açısına ve birer birey olarak onların kişisel güçlü yanlarını ve ilgi alanlarını keşfetmeleri için uygun fırsatlar sunmaya dayanmalıdır.

- *Derinlik:* Öğrenciler geliştikçe kendi ilgi alanlarını doğru derinlikte takip edebilecekleri uygun seçimler sağlamalıdır.

- *Dinamizm:* Müfredat, farklı yaşlardaki öğrenciler ve farklı uzmanlıklara sahip öğretmenler arasında işbirliğine ve etkileşime olanak verecek şekilde tasarlanmalıdır. Daha büyük toplumlar arasında köprü kurmalı ve süreç içerisinde gelişmeli ve değişmelidir.

Müfredatın çeşitliliğini, derinliğini ve dinamizmini zayıflatan güçlerden biri, değerlendirmelerin ve özellikle de standart sınavların yanlış yapılmasıdır. Şimdi bu konuya değinelim.

BÖLÜM 7

Sınavlar, Sınavlar

Bu kitapta ele aldığımız tüm konuların herhangi birinin, öğrencilerin geleceğini belirleyen standart sınavlar kadar duygusal tepkilere neden olduğunu düşünmüyorum. İnternet, bu konu açısından öğretmenlerin ağıladığı ve velilerin de ateş püskürdüğü videolarla doludur. Bloglar da, öğrencilerin geleceğini belirleyen sınavlar nedeniyle yaşanan stres, kaygı, hayal kırıklığı ve bu sürecin ikincil zararları hakkında detaylı bir şekilde yazılan yazılarla dolup taşmaktadır. Standartlaştırılmış testlerin artmasından dolayı çıkan hengame asla bir işe yaramamaktadır ve bu testler Amerika ve tüm dünya genelinde eğitime hükmetmeye devam etmektedir. Bu konuyla ilgili beşinci sınıf öğretmeni Rhonda Matthews'e bir kulak verelim.

“Ben beşinci sınıfta yapılan sınavların nasıl bir şeye benzediğini size anlatmak istiyorum.¹ Bu sınavlar nedeniyle yaklaşık bir aylık öğretim sürecimizi kaybediyoruz. Sınavlar toplamda altı gün sürüyor ve bu altı gün yaklaşık iki haftaya yayılıyor. Eğer öğrencilerime sınavlarla ilgili uygulama yaptırmazsam ve bazı sınav stratejilerinden bahsetmezsem kendimi onlara haksızlık yapmış gibi hissederim. Alın işte iki hafta da böyle gider. Bu, elimden geldiğince kısa tutulmaya çalışılmış bir süredir. Diğer okullarda sınavlardan dolayı kaybedilen zamanının daha fazla olduğunu biliyorum.”

“Devlet sınavları, her türlü düşünmeyi, tartışmayı ve bir toplum inşa etmeyi durduruyor. Sınav hazırlıklarına başladığımızda öğrencilerle aramızda gerçek bir konuşma ortamı olmuyor. Sınavdaki zaman kısıtlamasından dolayı, öğrenci-

lerime ‘Lütfen, sınav hakkında çok fazla düşünmeyin. Sadece soruları cevaplamaya odaklanın.’ diyorum. Bu sene yapmayı düşündüğüm test hazırlığı içerikle ilgili olmayacak. Açıkçası öğrencilerimin okuyabileceğine ve düşünebileceğine inanıyorum. Sınav hazırlıkları bu sene hız kazanacak ve bu baskı altında nasıl etkili bir eğitim öğretim olacak merak ediyorum.”

George W. Bush Hükûmeti 2001 yılında “Hiçbir Çocuk Geride Kalmasın” projesini uygulamaya koymadan önce federal hükûmet, öğrencileri 12 yıllık eğitim öğretim hayatları boyunca altıdan fazla sınava tabi tutuluyordu: İlkokul, ortaokul ve lisede girilen okuma ve matematik sınavları. Şimdi federal fona hak kazanmak için sistem, devlet okuluna giden öğrencilere okuma ve matematik alanında on dört tane standartlaştırılmış sınav yapmayı zorunlu kılmaktadır ve 2014 yılından itibaren tüm öğrencilerin yetkin ya da daha yüksek düzeyde performans göstermesi beklenmektedir. Bazı okul bölgeleri bunun yeterli olmadığını düşünmektedir ve öğrencileri daha fazla sınava tabi tutmaktadır. Bu standartları sağlamayan okullar, geniş çapta personel çıkarımı yapmaktadır ve hatta sonuç okulu kapatmaya kadar gitmektedir.

Eyaletlere 2014 yılında bu haklarından feragat etmelerine izin verildi ancak bunun koşulu, Çekirdek Programı benimsemekti. 2014 yılının Nisan ayında Washington, feragatini geri çeken ilk eyalet oldu çünkü bu süreç, öğretmen değerlendirilmesinde eyalet çapında yapılan testlerin kullanımını gerektirmiyordu. Feragatın kaybedilmesi, eyaletin federal parayı nasıl kullanabileceği konusuna ciddi bir kısıtlama getiriyordu ve bu durum karşısında okul görevlilerinden biri “Çocuklara zarar vermeyecek bir yöntemin var olacağını düşünmüyorum.” diyerek görüşünü belirtti.²

Peki buradaki asıl sorun ve olası çözümler nelerdir?

Standartlar ve Standartlaştırma

Standartlaştırmanın her türüne karşı değilim. Bazı durumlarda büyük fayda sağlamaktadır. Barkodlardan sorumlu olan bir kurumun yıllık konferasında konuşma yaptım. Barkodlar, siyah çizgilerin ve numaraların yer aldığı ve her türlü ürüne konan küçük desenlerdir. İlk barkod, makine mühendisliğinden mezun olan Amerikalı öğrenci Normian Joseph Woodland tarafından 1948 yılında icat edildi. Bu fikir, Woodland'ın üniversite dekanı ile ürünleri depolamanın daha iyi bir yolunu arayan bir süpermarket yöneticisinin arasında geçen sohbete kulak misafiri olması üzerine ortaya çıkmıştır. Bir gün, Woodland sahilde oturup bu sorun üzerine derinlemesine düşünürken kumun içinde yer alan Mors alfabesindeki noktaları gördü. Elini kumun içine daldırdı, bu noktaları paralel çizgi olarak hesapladı ve fikir ortaya çıkıverdi.

Barkodlar, şu anda her yerde kullanılmaktadır ve konuldukları her bir öğeyi takip etmeyi sağlamaktadır. Barkodlar, tedarik zinciri yönetiminde devrime yol açtı ve gıda üretimi, ithalat, imalat, tıbbi ve sayısız diğer alanlardaki uluslararası kalite standartlarına olanak sağladı. Barkodlar, nerede üretilirse üretilirsin ürünlerin standart kalitede tutulmasını sağlamaya yardımcı olmaktadır. Hiç şüphe yok ki bunun sonucunda hayatlarımız hiç ölçülemeyecek şekilde gelişmeye başladı.

Bazı alanlarda, standartları belirlemek gayet iyidir ve bu eğitim için de geçerlidir. Ancak söz konusu olan iki tane problem var. İlki, her zaman söylediğim gibi insanlar standart versiyonlara girmiyor. Kişiselleştirilmiş eğitimin işe yarayabilmesi için şimdiye kadar tartıştığımız tüm farklılıklara duyarlı olmak gerekiyor. Bu standartların doğru bir şekilde uygulanması gerektiği anlamına gelmektedir. İkinci problem ise, yalnızca bazı eğitim alanlarının kendilerini standartlaştırmaya tabi tutmasıdır. Okulların teşvik etmesi gereken en önemli gelişmelerin birçoğu bu okullarda yoktur. Bu problemlerin her ikisi de, standart akımın okulları uygulama açısından

dramatik bir biçimde etkilediğini göstermektedir ve iki feci sonuca neden olmaktadır.

Eğitimsel bir gelişim aracı olmak yerine, standartlaştırılmış sınavlar, kendi içinde bir sorun oluşturmaktadır. Şu anda küçük çocukların çoğu okuldaki zamanlarını sıralara oturup sınavlara hazırlanmak, sınava girmek ve sınavlardan bir şey öğrenmekle geçiriyor. FairTest'in yönetici müdürü Monty Neill bana "Sınav sayısı inanılmaz derecede artmaktadır ve bu artış, genellikle ülke genelinde değil daha çok bölge bazında yaşanmaktadır. Bölgelerdeki okullar ucuz ve kötü hazırlanmış testler alıyorlar ve bu testlerin öğrencilerin yıl sonunda girecekleri büyük sınavdan nasıl bir sonuç elde edeceklerini göstermesini bekliyorlar. Bu testlerden iyi bir sonuç alamayan öğrenciler daha fazla test hazırlığı alıyor. Çoğu büyük şehirde, en az üç tane olmak üzere geçici değerlendirme testlerine giriyorsunuz. Bazı durumlarda bu testlerin ayda bir kez ve bazı durumlarda da daha fazla yapıldığını duyuyoruz." dedi.

Sınavlara çok bağımlı kalındığı için testlere göre ders işlemek her yerde baskı oluşturuyor ve testlerde sorulmayan şeylere de çok az önem veriliyor. İkinci olarak, çok geniş bir ölçekte uygulanmaları gerektiği için testler, sınırlı cevaplara ve çoğunlukla optik okuyucu aracılığıyla kolayca değerlendirilebilen çoktan seçmeli sınav türlerine odaklanıyor. Testler, öğrencilerin performansını etkileyebilecek bağlamsal faktörlere ya çok az değiniyor ya da hiç değinmiyor.

Monty, "Testler önemli olan birçok şeyi ölçmüyor ve ölçtüğünde de çok dar bir açıdan ölçüyor. Testlere duyulan ihtiyaç ve bunlardan elde edilen veriler, genellikle sınıfları sömürgeleştiriyor. Öğretmenlerin, öğrencilerin bilmeleri ya da yapmaları gereken veya ilgilerini ve dikkatlerini çekebilecek önemli şeyler üzerine vakit ayırmasını oldukça zorlaştırıyor." dedi. Standart testler, bir sorumluluk ölçütü olduğunda müfredatı tanımlamak ve bilgiye odaklanmak için testlerin kullanılması cezbedici bir hâl alıyor. "Konuların testlerde nasıl sorulduğu,

o konunun nasıl öğretileceğini belirliyor. En sonunda da okul, öğrencileri testlere hazırlayan bir program hâline dönüşüyor.” dedi.

Standart testlerde puanları arttırmak için yapılan baskı, öğretmenlerin kullandığı değerlendirme metotlarını azaltmaktadır. Örneğin, Hiçbir Çocuk Geride Kalmasın’ın FairTest raporunda bir öğretmen, sınava hazırlanmak için ayrılması gereken süre nedeniyle belirlediği birçok kitap sayısını nasıl azalttığını belirtti. Bu tür hikâyeler ülke genelinde birçok kez anlatılır. Alfie Kohn, her türlü standartlara ve standartlaştırılmaya yönelik en etkili ve en bilgili eleştirileri yapan kişilerden biridir. Önceleri sınıf öğretmeni olan şimdi ise yazar, eğitimci ve danışman olan Khon, birçok kitabında ve durum çalışmalarında, bu değerlendirme yaklaşımının eğitim ve öğretimin kalitesi üzerinde nasıl olumsuz etkileri olduğunu gösteriyor.³

Oregon Üniversitesi’nden Yong Zhao, gelişmiş ülkelerde müfredatı ve öğretme metotlarını standartlaştırmak için yapılan girişimlerin öğrencileri her iki açıdan da başarısızlığa götürdüğünü gözlemlemiştir. Birincisi, daha az gelişmiş ülkelerdeki öğrencilerin daha ucuza satabilecekleri becerilere vurgu yapılmasıdır. Zhao’ya göre “Eğer tüm öğrencilerden aynı bilgi ve beceriyi öğrenmeleri istenirse, daha ucuza çalışanlar daha pahalı çalışanlara göre daha rekabetçi olacaktır. Gelişmekte olan ülkelerde, gelişmiş ülkelerdeki çalışanların gereksinim duyduğu şeylerin çok az bir kısmı için çalışmaya istekli olan birçok fakir ve aç insan bulunmaktadır. Küresel düzeyde rekabet edebilmek için gelişmiş ülkeler, niteliksel olarak farklı bir şeyler sunmak zorundadır, yani, gelişmekte olan ülkelerde daha düşük maliyetle elde edilemeyecek bir şeyler sunmalılar. Ve bu, elbette birkaç ders için alınmış yüksek sınav sonuçları ve sözde temel becerilerle yapılamaz.”⁴

İkincisi, testlere yapılan vurgu nedeniyle öğrencilere kendi doğal yaratıcılıklarını ve girişimcilik becerilerini nasıl kullanacaklarını öğretmek zorlaşıyor. Girişimcilik becerisi ile dünyanın her yerinde gençleri geleceğin öngörülemezliğine karşı

koruyabilecek beceriler kastediliyor. FairTest öğrencilerin geleceğini belirleyen sınavlara ilişkin ulusal kararını açıklarken benzer bakış açısına sahiptir. “Standartlaştırılmış testlere olan bu aşırı bağımlılık, ABD devlet okullarındaki eğitimin kalitesini ve eşitlik derecesini düşürüyor. Aynı zamanda bu süreç öğretmenlerin, öğrencilerin demokrasi ve gittikçe küreselleşen toplum ve ekonomi içinde başarılı olmasını sağlayacak yenilikçiliği, yaratıcılığı, problem çözmeyi, işbirliğini, eleştirel düşünmeyi ve derin mesleki bilgi birikimini destekleyen geniş öğrenme deneyimlerine odaklanmalarını da engellemektedir.”⁵

Burada başka bir sorun daha var. Test sonuçları okulların finansmanında ve öğretmenlerin değerlendirilmesinde çok etkili olduğu için bazı okullara ve eyaletlere sonuçlar üzerinde çeşitli şekilde değişiklik yapılmasına izin verilmektedir. FairTest, okulların genellikle “yalnızca kendilerini başarılı gösterebilme ihtimali olan öğrencilere önem verdiklerini ve düşük başarıya sahip olan öğrencileri ihmal ettiklerini” gözlemlemektedir. Testlerde başarılı olamayan öğrenciler, okulun genel başarı düzeyini düşürmemek için programdan atılabilirler. Çoğu zaman bazı ailelerden çocuklarına dikkat dağınıklığı teşhisi konulmasını ve ilaç tedavisi uygulanmasını istediklerini duydum çünkü bu teşhis, çocuklara testi tamamlamak için daha fazla zaman verilmesini sağlıyor. En azından bazı insanlar için DEHB (Dikkat Eksikliği Hiperaktivite Bozukluğu) stratejik bir koşul hâline geldi.

Puanları Daha Fazla Arttırmak

Devlet tarafından hazırlanan K-12 testleri ebeveynlerin ve öğrencilerin tek stres noktası değildir. Belki de en endişe verici standartlaştırılmış test, SAT’dır.³ Son doksan yıl içinde, SAT, öğrencilerin üniversiteye girmeleri için aşmaları gereken temel

³ ÇN: SAT (Scholastic Aptitude Test) Amerika’daki yükseköğretim ve üniversitelere girişte hem Amerikan vatandaşı hem de yabancı uyruklu öğrenciler tarafından kullanılan bir sınavdır. Türkiye’de de yabancı uyruklu öğrencilerin Türk üniversitelerine yerleştirilmesi sürecinde geçerliliği olan bir sınavdır.

engel olmuştur. SAT sınavı, Amerikalı lise öğrencilerinin yaşamında çok fazla kaygıya neden olmaktadır ve bu durum, yıllık gelir olarak yaklaşık bir milyar dolara yol açan sınavlara hazırlık sektörünü oluşturmıştır.⁶

Nikhil Goyal, yaptığı konuşmalar ve yazdığı kitaplarla eğitim reformunun güçlü bir sesi oldu. Nikhil lisedeyken, ailesi ile birlikte orta sınıf bir mahalleden üst orta sınıfın yaşadığı bir mahalleye taşındı ve böylece SAT sınavının yarattığı stres onun da yaşamında yer almaya başladı. Nikhil bana o günlerini şöyle anlattı. “Yeni okulunda, üniversiteye girmek için büyük bir rekabet söz konusuydu. Öğrencilerin stresle yaşadığını ve çok sağlıksız olduklarını fark ettim. Aslında robot gibi davranıyorlardı. Çok uysallardı, her söylenen talimatı yerine getiriyorlardı ve bu nedenle, yaratıcı yanları ve merak duyguları yok oluyordu. Öğrencilerin çoğu Stockholm Sendromu’ndan⁴ muzdaripti. Bu öğrenciler Amerika’da en fazla ayrıcalığa sahip olan çocuklardı. Aynı zamanda bu sistemin en güçlü savunucularıydılar çünkü başarılı oluyorlardı. Yüksek puanlar alarak Harvard, Yale ve Princeton üniversitelerine gidiyorlardı.”

İlginçtir ki, sınavlara hazırlık sektörünün başlıca oyuncularından biri, şu anda bu sınavları küçük görmektedir. Princeton Review’in kurucularından John Katzman “Bu testler hiçbir değeri ölçmemektedir.⁷ Eğitimcileri ve öğrencileri mutlak bir becerisizlikle ilişkilendiren bir saygısızlıktır.” dedi. Çalışmalar, Katzman’ın görüşünü desteklemektedir ve ayrıca, lise not ortalamasının üniversiteye girmeyi belirlemede SAT puanına göre daha etkili olduğunu gösteren birçok rapor bulunmaktadır.

1985 yılından bu yana, FairTest ırk, cinsiyet, sınıf ve kültür açısından tarafsız olan bir değerlendirme biçimini savunuyor ve standart testlerin kullanımını, bu testlerin öğrenci-

⁴ ÇN: Rehinenin kendisini rehin alan kişinin duygularını anlaması ve daha sonra o kişiye yardımcı olmaya başlamasıdır. Kişi kendisini üzen, zor duruma sokan koşulları kabullenmeye ve hatta savunmaya başlar.

ler ve okullar üzerindeki olumsuz etkisini en aza indirmeye çalışıyor. Monty bana “Bizim hedefimiz, bir okuldan mezun olmakla birlikte yüksekokul ya da üniversiteye kabul edilmek için hiçbir standart testin kullanılmamasıdır. Standart bir testi geçmek, hiçbir zaman mezuniyetin, sınıf geçmenin ve karar verme sürecinin önündeki bir engel olmamalıdır.” dedi.

Amerikalı Öğretmenler Federasyonu (AFT), bu konuda hemfikirdir. 2012 yılında AFT Başkanı Randi Weingarten “Eğitimin merkezinde testlerin değil, öğretme ve öğrenmenin olması için okullarda dengeyi tekrar kurmanın zamanı geldi.” dedi.⁸ “Test odaklı eğitim politikaları nedeniyle, eğitimcilerin zamanı öğrencilerin içeriği eleştirel olarak analiz etmesini öğrenmelerine yardımcı olmak için değil aksine öğrencileri test öğretimine odaklamak için harcanmaktadır.” O yılki AFT ulusal kongresinde, kurum niyetini kısmen şu şekilde dile getirdi. “Biz öğretmeyi ve öğrenmeyi destekleyen, müfredatı sınırlamak yerine onunla uyumlu olan, rafta hazır olarak bekleyen değil işbirliği içinde geliştirilen değerlendirmelere inanıyoruz.”

Amerikan üniversiteleri, ilgili kategorilerin en üstünde yer alan 150’den fazla okulun SAT ve benzeri sınavlardan elde edilen bilgilere daha az önem vermeye başladığını fark etti.⁹ Aynı zamanda, College Board (SAT’ın yaratıcıları) değişime ihtiyaç duyulduğunu tespit etti ve bu nedenle, 2016 yılında yayınlanacak testin kapsamlı bir revizyonunu açıkladı.

Standartlaştırılmış testlere karşı bu kadar güçlü bir muhalefet varsa neden hâlâ birçok öğrenci bu kadar sınava giriyor? Bunu anlamak için test sektörüne bakmamız gerekir.

Yüksek Puanlar ve Gerçek Sonuçlar

Test ve eğitim destek sektörü, gittikçe güçleniyor. 2013 yılında sadece Amerika Birleşik Devletleri’nde bu sektörden elde edilen gelir, 16.5 milyar dolardı.¹⁰ Diğer yandan, Amerika Birleşik Devletleri’nin genelinde yurtiçi sinemalardan elde

edilen gişe hasılatı, 11 milyar dolardan biraz azdı ¹¹ ve Ulusal Futbol Ligi'nin mevcut geliri şu anda 9 milyar dolardır.¹²

Test endüstrisine dört temel oyuncu hakim olmaktadır: Pearson, CTB McGraw-Hill, Riverside Publishing ve Education Testing Services (ETS). Pearson onsekiz Amerika eyaletinde test malzemeleri üretme fırsatına sahiptir ve ülkedeki standart testlerin önde gelen ismidir. CTB McGraw-Hill, TerraNova ve Kaliforniya Başarı Testlerinin devlet sözleşmesine sahiptir. Riverside, Iowa Testlerini hazırlamaktadır ve GRE (Graduate Record Examination) sınavı Education Testing Services tarafından yapılan sınavlardan biridir.¹³

Her bir şirket yıllardır ortak sorunlar yaşamaktadır. 2013 yılında, McGraw-Hill New York'daki bir grup öğrencinin Regents sınavlarını puanlamada önemli bir sorunla karşılaştı ve bunun sonucunda bu öğrencilerin diplomalarını almada bir gecikme yaşandı.¹⁴ ETS, Birleşik Krallık'ta yapılan göçmen dili sınavlarını "sistemik dolandırıcılık" olarak nitelendirilen sebeplerden ötürü kaldırdı.¹⁵

Bir de "Pineapplegate" olarak adlandırılan bir şey var. Yıllarca Pearson, devlet sınavlarının bazılarında İngilizcesi "The Pineapple and the Hare" olan "Ananas ve Tavşan" başlıklı okuma metinleri koydu. Hikâyede sihirli bir tavşan ile konuşabilen bir ananas arasında geçen ve sonucu ananas için trajik bir şekilde sonlanan bir yarış anlatılmaktadır. Daha sonra öğrencilerden bu saçma hikâyeye ile ilgili çoktan seçmeli soruları cevaplamaları istenmektedir ve soruların cevapları da en az hikâyeye kadar kafa karıştırıcıdır. Bu okuma metnini duyan aileler, bu durumdan o kadar rahatsız oldular ki birkaç aile hikâyede giysilerle ilgili yer alan ayrıntılara atıfta bulunmak için "Kıssadan hisse, ananasların giysilerinin kolu yok."adlı bir Facebook sayfası açtılar.

New York'da yaşayan hem bir ebeveyn hem de bir yazar olan Leonie Haimson "Neden devletin yaptığı bir sınava ister 'saha deneyi' sorusu olarak ister başka bir amaç için olsun bu kadar saçma bir şekilde hazırlanmış bir okuma metni ve metinle ilgili sorular konur? Özellikle de bu sınavların öğrencile-

rin hayatını belirleyici bir etkisi olduğu düşünülürse... Hiçbir anlam ifade etmeyen ve görünüşe göre doğru yanıtı olmayan sorularla dolu bir hikâye, üç gün sürecek yorucu ELA (English Language Arts) sınavının ilk gününde herhangi bir öğrencinin özgüvenine zarar verebilir. Gerçekten bu sınavların hazırlanma amacı bu muydu?" diye sormaktadır.¹⁶

Bu ya da diğer birçok sınav ne amaçla hazırlanmış olursa olsun, sektör gözüyle bakılacak olursa onların işlevi, hiç şüphesiz kâr sağlamaktır. Şu anda sınavlar, eğitimin ticarileştirildiğini gösteren örneklerden biridir.

Tüm Testlerin Anası

Değerlendirmeleri standartlaştırmak, uluslararası rekabetten aşırı derecede etkilenmektedir ve bu rekabeti OECD'nin PISA sonuçları hızlandırmaktadır. 2012 yılında Şangay okuma, matematik ve fen bilimleri alanında sıralamanın en üstünde yer alıyordu. Okuma ve matematikle ilgili ilk beş sırada yer alanların hepsi, Asya ülkeleriyle fen bilimleri alanında ilk dörtte yer alan ülke Asya ve beşinci sırada yer alan ise Finlandiya idi.¹⁷ Amerika Birleşik Devletleri, Birleşik Krallık ve Fransa gibi ülkeler kendilerini sıralamanın ortasında buldular. Amerika Birleşik Devletleri'nin son tabloda gösterdiği performans, federal hükûmetin Çekirdek Program uygulamasını doğrudan harekete geçirmesine katkıda bulundu.

OECD'nin niyeti takdire değerdir. Amaç, eğitimdeki uluslararası standartlara düzenli ve nesnel bir şekilde rehberlik etmektir. Hiç kimse böyle bir amaca itiraz edemez. Zaten sorun niyette değil, etkilerindedir. Siyasetçilerden -özellikle de Batı'dakilerden- düzenli olarak ülkelerinin okuma, matematik ve fen bilimleri alanındaki dünya sıralamasını ve bu sıralamaları okullarda daha sert standartlara gereksinim duymak için kullandıklarını ve okul sisteminin tam olarak neyi nasıl vurgulaması gerektiğini söylediklerini duyuyoruz. Ancak, PISA tablosunda en üst sıralarda yer alan bazı okul

sistemleri Amerika Birleşik Devletleri'nden daha az standartlaştırılmış test yapıyor. On iki yaşına geldiğinde Singapur'daki öğrenciler, Primary School Leaving Examination adlı ilkokulu bırakma sınavına girerler ve bu sınav öğrencilerin hangi ortaokula gideceğini belirler. Ortaöğretim sonrası okullara kabul ise, Cambridge Genel Eğitim Sertifikası O Seviye ya da N Seviye sınavındaki performansa bağlıdır.¹⁸ Diğer yandan, Finlandiya'da sadece bir tane standartlaştırılmış test uygulanır. Üst ortaokulun (Amerika Birleşik Devletleri'ndeki liselere eşdeğerdir) bitiminde uygulanan bu sınavın adı öğrenci yeterlilik sınavı anlamına gelen ulusal Matriculation Exam'dır.¹⁹

En iyi PISA sistemleri arasındaki istisnai örnek, Şangay'dır çünkü Şangay öğrencileri katı bir standartlaştırılmış test diyeti-ne sahipler. Daha önce de bahsettiğim gibi, Şangay PISA testlerinden bir adım uzakta kalmayı istiyor. Vietnam, aynı zamanda ilköğretimde standartlaştırılmış testlerin dar kalıplarından kurtulup öğretmenlerin kararlarından daha fazla yararlanabilmek için farklı değerlendirme biçimleri üzerine çalışmalar yapıyor.²⁰

PISA'nın kendisi, özellikle de eğitimin bir bütün olarak öğrencilerin yaşamlarıyla daha fazla ilişkilendirilmesi durumunda, sınavlar üzerine yapılan konuşmalara dikkat edilmesi gerektiğinin farkındadır.

Andreas Schleicher, OECD genel sekreterliğinde eğitim ve öğretim direktörüdür ve eğitim politikası üzerine özel danışmanlık yapmaktadır. Schleicher bana “Dünya ekonomisi artık bildikleriniz için size para ödemiyo çünkü Google her şeyi biliyor. Dünya ekonomisi bildiklerinizle yapabildiğiniz şeyler için size para ödüyor. Herhangi birinin bilimsel olarak düşünebileceğini ya da gerçek bir sorunu matematiksel bir bağlam hâline çevirip çevirmediğini öğrenmek istiyorsanız, bu tür şeyleri değerlendirmek zordur ancak bugünün dünyasında bir o kadar da önemlidir. Dünyamızda rutin bilişsel becerilere olan talebin hızla azaldığını, test edilmesi ve öğretilmesi kolay şeylerin sayısallaştırılmasının ve otomatikleştirilmesinin kolaylaştığını görmekteyiz.” dedi.

Schleicher, çoktan seçmeli sınavlarla değerlendirilebilecek alanların sınırlı olduğunu ve Amerika Birleşik Devletleri'nin değerlendirme ile ilgili yaşadığı zorluklardan birinin derecelendirme olduğunu kabul etmektedir. “Biz kısa bir sürede insanları test etmeye çalışıyoruz ve değerlendirme kalitesine yatırım yapıyoruz. Bu sürece dâhil olan öğrencilerin sayısı makul, bu nedenle açık uçlu soruları, bilgisayar tarafından tasarlanan ve değerlendirilen araç gereçleri kullanabiliyoruz.

“Biz her zaman değerlendirmesi önemli olan ile değerlendirilmesi makul olanı dengelemek zorundayız. 2000 yılında okuma, matematik ve fen bilimleri ile başladık. 2003 yılında sosyal ve duygusal unsurları da ekledik. 2012 yılında, yaratıcı problem çözme becerileri üzerine çok ilginç bir değerlendirmeye sahip olduk. İnsanlar bize neden baştan beri böyle bir şey yapmadığımızı soruyor ancak şu anda sahip olduğumuz bilgisayar destekli değerlendirme sistemlerine o zaman sahip değildik.”

“Eğer bir öğrenciye kâğıda yazılmış bir problem verirsiniz ve bu problemi kâğıt üzerinde cevaplamasını isterseniz yaratıcı becerileri değerlendirmek çok zor olur. Yaratıcı problem çözme becerileri için sizin gerçekten problemle etkileşime geçmeniz ve etkileşime geçtikçe de problemin doğasını fark etmeniz gerekir. Bu, bilgisayar simülasyonu olan bir ortamda gerçekleşebilir.”

Bu tür bir testte PISA'nın çabaları arttırılmaya çalışılırken Andreas bu durumun daha fazla gri alan oluşturduğunu fark etti. “Açık uçlu sorular daha az güvenilir. Daha fazlasına ihtiyaç var, insanların yapacağı değerlendirmelere ve birden fazla değerlendirme yapacak kişilere ihtiyaç var. Değerlendirmeyi yapan kişiler arasında da güvenilirliğe ihtiyaç var. İnsanlar böyle şeyleri sevmez çünkü pahalıdır ve biraz da tartışmaya açıktır ancak her şey göz önüne alındığında daha makul bilgilere ulaşırsınız. İnsanlar açık uçlu sorular karşısında çoktan seçmeli sorulara oranla çok daha farklı yorumlar yapabilmektedir.”

Çoğu zaman olduğu gibi, bu zorluklar verilerin toplanmasından değil onunla ne yapılacağına karar vermekten kaynaklanmaktadır. 2014 yılının Mayıs ayında, dünya çapında bir araya gelen akademisyenler, Andreas Schleicher'e açık bir mektup göndererek PISA tablolarına bir alternatif sunulup sunulmayacağı ve okullarda öğretilenlerin sindirilebilmesi için bu sınav döngüsüne son verilip verilmeyeceğini içeren çeşitli sorular sorular.

Mektupta şu cümlelere yer verildi. "PISA sonuçları, hükûmetler, eğitim bakanları ve gazetelerin yayın kurulları tarafından endişeyle beklenmektedir ve sayısız politika raporunda resmi bir şekilde beyan edilmektedir. PISA sonuçları, birçok ülkedeki eğitim uygulamalarını derinden etkilemeye başladı. PISA'nın bir sonucu olarak, ülkeler tablodaki sıralamalarını yükseltmek umuduyla eğitim sistemlerini gözden geçirip kontrol ediyorlar. PISA konusunda ilerleme kaydedilmemesi, birçok ülkede kriz ve 'PISA şoku' yaşanmasına ve ardından da istifa çağrılarına ve PISA öğretilerine göre çok kapsamlı reformlara sebep olmaktadır."²¹

Mektubu yazan kişiler en büyük endişelerinden birinin, PISA sonuçlarının öğrencilerin koşullarını iyileştirmek yerine ülkelerdeki standart testlerin artmasına ve ülke sıralamasını daha yukarı taşımak için kısa vadeli düzeltmeler yapılmasına neden olduğunu ifade ettiler.

Ne ben ne de insanların geleceğini belirleyen bu sınavları eleştiren kişiler, eğitimin hayati bir parçası olan değerlendirmeye gereksinim duyulup duyulmadığını sorguluyor. Biz ancak bu testlerin nasıl olması gerektiğinden ve zararlarından bahsediyoruz. Gerçekten bu değerlendirme nedir ne için yapılmaktadır?

Değerlendirmeye (ve Sınavlara) Duyulan Gereksinim

Değerlendirme, öğrencilerin gelişimi ve kazanımları ile ilgili yargıda bulunma sürecidir. Out of Our Minds adlı kitabımda da değindiğim gibi, bir değerlendirmenin iki bileşeni vardır:

Açıklama ve değerlendirme. Eğer birinin dört dakika içinde bir mil koşabileceğini ya da Fransızca konuşabileceğini söylerseniz bunlar birilerinin neler yapabileceğine ilişkin nötr açıklamalardır. Eğer o kişinin bölgedeki en iyi atlet olduğunu ya da tıpkı bir Fransız gibi konuştuğunu söylerseniz bu, değerlendirme olur. Aradaki fark, değerlendirmelerin bireysel performansları başkalarınıninkiyle karşılaştırması ve bunları belirli kriterlere göre derecelendirmesidir.

Değerlendirmeler, birkaç role sahiptir. Birincisi, teşhis edicidir ve amaç, öğretmenlerin öğrencilerin yeteneklerini ve gelişim düzeylerini anlamaya yardım etmektir. İkincisi, biçimlendiricidir ve burada amaç, öğrencilerin çalışmaları ve etkinlikleri hakkında bilgi toplamak ve onların gelişimini desteklemektir. Üçüncüsü, özetseldir ve amaç, bir çalışma programının sonunda genel performans hakkında genel bilgi almaktır.

Harf veya sayısal değer kullanılarak yapılan değerlendirmelerle ilgili yaşanan problemlerden biri, bu değerlendirmelerin açıklama konusunda hafif kalması karşılaştırma konusunda ağıra kaçmasıdır. Öğrencilere bazen ne anlama geldiğini bilmedikleri notlar verilir ve öğretmenler de bazen bu notları nedenini bilmeden verir. İkinci problem ise, tek bir harf ya da sayının özetlenmek istenen sürecin karmaşıklığını taşıyamasıdır. Bazı sonuçları, sayı ya da harf ile ifade etmek yeterli olmaz. Eğitimci Elliot Eisner'in de belirttiği gibi "Önemli olan her şey ölçülebilir değildir ve ölçülebilir olan her şey de önemli değildir."

Değerlendirmenin değerini arttırmanın bir yolu, açıklama ve karşılaştırmayı oluşturan unsurları ayırmaktır. Öğrenci değerlendirmelerine kanıt niteliğinde olan sınıf katılımı, portfolyo çalışmaları, yazılı denemeler ve çeşitli diğer ödevler de dâhil edilmelidir. Portfolyolar, öğrencilerin kendi çalışmalarıyla ilgili detaylı açıklamalar yapmaya ve kendilerinin ve başkalarının örnekleri ile yansıtıcı düşüncelerine yer vermelerine olanak sağlar.

Akran grubu değerlendirmesinde öğrenciler birbirlerinin çalışmalarına ve değerlendirme kriterlerine katkıda bulunur. Bu tür bir yaklaşım, özellikle de yaratıcı çalışmaları değerlendirme açısından çok değerlidir.

Bazı öğretmenler, sınıfta çeşitli değerlendirme metotları kullanırlar. Sınavların arttmasıyla bu durum zorlaştı ancak bazı öğretmenler yine de sınıflarında kendi metotlarını kullanmaya devam ediyorlar. Böyle bir şeyin elbette zor yanları var ancak çok büyük fayda da sağlayabilir. Örneğin, Kanada Alberta'da öğretmenlik kariyerinin altıncı yılında olan Joe Bower, birincil değerlendirme yolu olarak not verme metodunu kullanmamaya karar verdi.

“Not vermeyi, okulların kullandığı uyuşturucu gibi görmeye başladım ve biz hepimiz ona bağımlı hâle geliyoruz. Notlar, aslen öğretmenlerin kullandıkları araçlardır ancak bugün öğretmenler notlar tarafından kullanılan araçlara dönüştüler.”²²

Bower'ın keşfettiği şey, notlara duyulan güvenin onu bir öğretmen olarak daha etkisiz hâle getirdiği ve öğrencileri üzerinde olumsuz bir etkiye sebep olduğudur. Birçok öğrenciye bu dersin sonunda ne öğrendiklerini sorduğunda genellikle öğrencilerin 'Ben bu dersten A aldım' şeklinde cevap verdiklerini belirtmektedir. Her ne kadar okulu kendisinden notları yazılı bir raporla sunmasını ısrarla istese de kendisi diğer tüm notları kaldırdı. Vermesi gereken raporu, öğrencilerinden kendi çalışmalarını değerlendirmelerini ve aldıkları notlarla ilgili görüşlerini aldıktan sonra teslim etti. Öğrencilerin önerileri genellikle onunkiyle aynıydı ve hatta çoğu durumda öğrencilerin yüksek olandan daha düşük not önerdiği anlar olurdu. Not vermeyi bıraktığında, öğrencilerinin üzerindeki baskı hafifledi ve öğrenciler aldıkları notu gösteren rubriklere odaklanmak yerine ödevlerinin içeriğine ve sınıf çalışmalarına odaklanmaya başladı.

“Gerçek öğrenme gibi mükemmel bir karmaşıklığa sahip bir şeyi azaltmaya çalıştığımızda, her zaman ortaya koyduğu-

muzdan daha fazlasını gizleriz. Sonuç olarak, not vererek değerlendirme yapmak yanlışır çünkü değerlendirme bir hesap tablosu değil, bir görüşmedir. Ben öğrencilerini her gün değerlendiren çok aktif bir öğretmenim ancak ben not defterimi yıllar önce çöpe attım. Eğer biz kendi yolumuzu belirler ve not vermeyi değil öğrenmeyi okulun ana odak noktası hâline getirirsek işte o zaman öğrenmeyi azaltma ve insanları sayılarla değerlendirme çılgınlığından vazgeçme ihtiyacı duyarız.”

Bir An İçin Bile Olsa Sembolik Değil Gerçek

Standart testlerle ilgili sorunlar dikkate alındığında büyük ölçekli bir değerlendirme için işe yarayan daha iyi modeller var mıdır? Bazen ileriye bakmanın en iyi yolu, ilham almak için geriye bakmaktır.

Peg Syverson bana “Çoğu insan Kaliforniya ve diğer birçok yerde başarılı olan, geniş ölçekli değerlendirme modelimizi bilmiyor. Bu model, insanların karar vermesine yardımcı olacak verileri sunmakla birlikte öğrencilerin gerçek çalışmalarının zengin içeriğini kısıtlamamaktadır. Benim Hiçbir Çocuk Geride Kalmasın Yasasıyla ilgili yaşadığım en büyük hayal kırıklıklarından biri, öğrencilerin gelişim sürecinin takibini yapmayı sağlayan ve çok başarılı olan Learning Record (Öğrenim Kaydı) adlı uygulamayı neredeyse yok etmesidir.”

Learning Record, başlangıçta Londra’da geliştirilmiştir ve standart değerlendirmelerin işe yaramadığı öğrencilerin gelişimini takip etmek için oluşturulan bir yöntemdir.

Londra’nın yoksul bir mahallesinde dünyanın dört bir yanından gelen çocukların gittiği okullarda çalışan öğretmenler çok az kaynağa sahiptiler. Bu öğretmenler öğrencilerinin öğrenebildiklerini biliyordu ancak öğrenciler hâlâ İngilizce öğrenmeye devam ettikleri için öğrencilerin öğrendikleri standart testlere yansımıyordu. Bu nedenle öğretmenler öğrencilerin öğrendiklerini belgeleyecek bir yol bulmaya karar verdiler. Myra Barrs, Hillary Hester ve üniversitede araştırma

görevlisi olan birkaç kişiyle birlikte çalıştılar. Bu kişiler aynı zamanda Learning Record'da kullanılan öğrenme boyutlarının çerçevesini hazırlayan Lev Vygotsky'e ilgi duyuyorlardı. Araştırmacılar, daha çok okuma ve yazma ile ilgileniyorlardı ve öğrencilerin okuryazarlık becerilerinin geliştiğini anlamayı sağlayacak bir çalışmayı öğretmenlerle birlikte hazırlamaya başladılar. Onlar Primary Language Learning olarak adlandırdıkları bu güçlü sistemi geliştirdiler. Bu sekiz sayfalık bir çalışmaydı ve öğretmenlerin gözlemlerini içeriyordu. Ebeveynlerle onların kendi ana dilini kullanmak koşuluyla görüşmeler yaptılar ve onlara "Çocuğunuz ne yapmayı sever?" diye sordular. Daha sonra öğrencilerle görüşmeler yapıldı ve böylece öğrencilerin hayatlarıyla ilgili az da olsa bilgi edinildi. Öğretmenler öğrendikleri karşısında büyülendiler. Aynı şekilde aileler de büyüledi çünkü öğretmenler çocuklarının neler yapmayı sevdiklerini öğrenmeye çalışıyorlardı. Böylece öğretmenler bir çocuğun fen bilimlerini sevdiğini ama okumayı sevmediğini öğrenecekti. Sonrasında öğretmenler "Bilim kurguya ne dersiniz?" tarzında yaratıcı çözümler üzerine düşünmeye başladılar.

Daha sonra ampirik bir model kullanabileceklerine ikna oldular. Ampirik model aracılığıyla uyarlanabilir bir sistemde değişiklik yapabiliyorsunuz. İlk olarak, sistemin başında anlık bir görüntü çekiyorsunuz, sonra gözlemleyip bazı çalışmalarla ilgili örnekler topluyorsunuz ve en sonunda analizini yapıyorsunuz. "Bu noktada portfolyo sisteminden ayrılmaktadır çünkü portfolyoda analiz yapmak yoktur." Analizin ilkeleri olmak zorundadır. Bir kuramsal yapıya dayanmalıdır. Örneğin, suyun içilebilir olup olmadığını bilmek ister misiniz? Peki, su kurbağaların yaşamını destekliyor mu? Vygotsky bize öğrencilerin öğrenmeleriyle ilgili çok yönlü konuşmamızı sağlayan bir yapı sundu. Öğretmenler öğrencilerin neler öğrendiğiyle ilgili ebeveynlerle konuşabilir oldular ve onlardan şu tür cümleler duymaya başladılar. "Aşına olmadığı kitapları okurken kendisine daha fazla güveniyor." "Daha önce görme-

diği kelimeleri çözme becerisi kazanıyor.” Aileler öğretmenlerin uzmanlığına saygıyla yaklaşmaya başladılar.

“Bu, Birleşik Krallık’ta gerçekten sağlam bir model hâline geldi. Öğretmenler bu çalışmayla ilgili çok heyecanlandılar çünkü kendi çalışmaları üzerinde yaratıcı bir şekilde düşüncelerini ve problemleri olduğunu düşündükleri çocuklara farklı bir açıdan bakmalarını sağladı. Bu çocukları artık merak etmeye ve onlar hakkında bir şey öğrenmek istemeye başladılar: Onların öğrenmesine ne yardımcı olur? Onlar bana ne gösteriyorlar?”

Bu süreçte, Myra Barrs Kaliforniya Okuryazarlık Projesi’nin başkanıydı ve Primary Language Record ekibini Kaliforniya’ya davet etti. Birlikte, K-12 ile ilgili bir program üzerine çalışmaya ve bu programı pilot okullarda uygulamaya başladılar. Bu noktada, Peg değerlendirme araçlarını geliştirmeye yardımcı olmak için araştırma ekibine dâhil oldu.

“Rubrikleri kullanmıyorduk. Öğrencilerin okuma yazma öğrenirken geçirdikleri farklı aşamaları içeren gelişim ölçeklerini kullanıyorduk. Bu süreç, çocukların binlerce saat gözlemlenmesine dayanıyordu. Örneğin, ilk ölçekte bir öğrenci kâğıdın üzerine bir şeyler karalayabiliyor ya da size anlaşılmaz da olsa bir şeyler söyleyebiliyorsa bu öğrencinin okuma yazmaya hazır olduğunu söyleyebilirdik çünkü diller arasında bir ilişki kurmaya ve kâğıdın üzerine bir şeyler işaretlemeye başlıyordu. Bu durumun öğretmenlere muazzam bir yardımı oldu çünkü böylece öğrencilerin hangi aşamalardan geçtiklerini görebiliyor ve bu aşamalarda onlara nasıl kaynak sağlayabileceklerini biliyorlardı.

“Bir şey yapmamız gerektiğini biliyorduk. Özellikle de bu öğrencilerin gittiği okullarda bu uygulamanın, standart testlere bir alternatif olarak kabul edilmesine ihtiyacımız vardı. Öğrencilerin durumunu bir öğrenme yörüngesi üzerinde gösteriyorduk ve onları başarı ya da başarısızlıkla değerlendirmiyorduk.” Kaliforniya’daki Eğitim Bölümü ile olan çabaları, onları devletin başlıca psikomotrik çalışanları hâline getirdi.

Learning Record'un bir kaydını gördükten sonra Peg "Siz gerçek bir değerlendirmeden bahsediyorsunuz. Biz şu anda sadece sembolik bir değerlendirme uyguluyoruz." dedi.

Kaliforniya eyaleti bu uygulamanın standart testlere alternatif olarak uygulanmasına izin verdi ve bu, bugüne kadar alternatif olarak uygulanmasına izin verdikleri ilk uygulamaydı. "Biz hepimiz Kaliforniya'da, New York'da, Ohio'da bulunduk. Öğretmenlerin coşkusu görülmeye değerdi. Anababalar heyecanlıydı. Öğretmenlerin bu şekilde dikkatlice gözlem yaptıklarına inanamıyorlardı. Bu öğrenim kayıtları halka açıldı bu nedenle aileler onları görebiliyor ve öğrencilerin çalışmalarında nelerin gözlemlendiğini izleyebiliyorlardı. Sonrasında analizleri de görebiliyorlardı. Çocukların bu şekilde gözlemlenmesi devrim niteliğindeydi çünkü öğretmenler nasıl yapacaklarını bildiklerini göstererek onları gözlemlemekle meşguldü. "Büyük bir başarı elde ettik ve bu başarı Hiçbir Çocuk Geride Kalmasın Yasası ile mahvedildi."

FairTest, Learning Record'u 'güçlü bir değerlendirme süreci' olarak adlandırdı. "Öğrencilerin kendi öğrenmelerinden sorumlu oldukları ve öğrendiklerini belgelendirdikleri bir süreç... Aynı zamanda bu ebeveynlerin okulla olan ilişkisini daha da pekiştiren bir araçtır."²³ Hiçbir Çocuk Geride Kalmasın Yasası, değerlendirme uğruna okul sistemini tek bir standarta bağlı bıraktıktan sonra Learning Record iflas etti. O günlerde Peg, Texas Üniversitesi'nde profesördü ve orada kaydeder bir başarıyla üniversite düzeyinde Learning Record'un yeni bir versiyonunu geliştirdi.

"Yüksek lisans öğrencilerim bu uygulamayı tüm şehirde kullanıyor. Bu uygulama, çoğunlukla üniversite düzeyinde kalıyor çünkü kamu eğitimi sistemi, hava geçirmez bir şekilde mühürlenmiş ve siyasi açıdan zorluklarla dolu bir ortamda yer alıyor. Ben bu sistemi uygulamak isteyen üniversite düzeyindeki fakültelerde danışmanlık yapıyorum."

Aynı zamanda, Peg K-12 versiyonu için meşaleyi yakmaya devam ediyor. "Learning Record tamamen yeni ve tamamen

uygulanabilir durumda. Web sitesinden indirmek isteyen herkes için bu uygulamayı hazır hâle getiriyorum. Peru'daki müzik öğretmenlerinden e-postalar almaya başladım.”

Öğrenme Olarak Değerlendirme

Learning Record, çok sayıda öğrencinin standart testlere başvurmadan, genel olarak üzerinde anlaşmaya varılmış bir grup standartlarla ne kadar iyi öğrendiklerini değerlendirmenin mümkün olduğunu gösterdi.

Sam Chaltain, *Faces of Learning: 50 Powerful Stories of Defining Moments in Education* adlı kitabın editörü ve *Our School: Searching for Community in the Era of Choice* adlı kitabın yazarıdır. Sam için problem olan değerlendirme ve standartlaştırma değil, problem olan bizim standartlaştırmak için neyi seçtiğimizdir. Amerika Birleşik Devletleri sınavları standartlaştırmayı seçti ve sonuçlar iç açıcı değil. Finlandiya, sınavlardan ziyade öğretmenleri yetiştirmeyi standartlaştırma olarak seçti ve Finlandiya eğitim sistemi dünya genelinde yere göğe sığdıramıyor. Sam “Bu durum bana standartlaştırmayın kötü bir kelime olmadığını gösteriyor. Standartlaştırmayın kendisi değil, bizim onunla ne yaptığımız önemlidir.” diyerek görüşlerini dile getirdi.

“Değerlendirme sözkonusu olduğunda geleneksel değerlendirme modelleri, öğrenme için değerlendirmedir. İnsanların şu günlerde konuşmaktan hoşlandıkları şey, XXI. yüzyıl modelinin öğrenmenin değerlendirilmesi olmasıdır. Eğer ne kadar öğrenme gerçekleştiğini belirlemenin yolu değerlendirmeden geçiyorsa o zaman asıl hedef, öğrenmenin gerçekleştiği değerlendirmedir. Bu tür bir değerlendirme, zaman içinde gerçekleşir ve insanların kendi düşüncelerini yansıtabildikleri ve nasıl değiştiklerini gözlemleyebildikleri bir süreçtir. Bu şekilde değerlendirme yapan okullar bulunmaktadır. New Hampshire’de dikkate değer bir okul var ve bu okulun en ilginç özelliği mezun olan öğrencilerin işbirliğinden liderliğe,

merak etmekten öğrenme isteğine kadar on yedi tane özel zihin ve çalışma alışkanlığına sahip olmasıdır. Öğrenciler davranışlarıyla ilgili rubrikler geliştirdiler ve bu rubrikler onların her bir alışkanlığını alt beceriler aracılığıyla ayrıntılandırıyor.

“Eğer merak etme konusunda ciddiyssek o zaman şu şekilde düşünmek zorundayız; bu duruma öncülük eden alt alışkanlıklar nelerdir?” Bu okul, meraka giden yolun yeni fikirlerle açık olmaktan, kargaşanın içinde rahat olmaktan ve sorular sormaktan geçtiğine inanmaktadır. Bu alt alışkanlıkların her biri için farklı açıklamalar bulunmaktadır bu nedenle, bu durum bir insanın çıraklık, kalfalık ve ustalık süreçlerini yansıtır. Bu sadece öğretmenleri ilgilendiren bir şey değildir. Bu rubrikler aynı zamanda öğrenciler ve ebeveynler tarafından da her zaman kullanılmaktadır. İşte bu 'öğrenmenin değerlendirilmesi' ile ifade etmek istediğim şeydir. Bu okuldaki öğrenciler var oldukları yeri yansıtıyorlar. Sonuç olarak, kendi güçlü ve zayıf yanlarını daha iyi ifade edebilen, yaşamlarında neyi neden yapmak istediklerini daha iyi dile getiren böyle öğrencilerle henüz karşılaşmadım.

Sam'e göre okullar değerlendirmenin herhangi bir aşamasına başlamadan önce mezun ettikleri öğrencilerin ne tür bir niteliğe sahip olmaları gerektiğini düşünmelidir: Mezun olan öğrenciler neleri bilmeliler? Bildikleri şeyleri nasıl kullanabilirler? Bu bilgi onların ne işine yarayacak? Okullar bunları tespit ettikten sonra değerlendirmeyi nasıl yapabileceklerine karar verebilirler. Bu karar verme sürecini hem öğrencilerin performansı açısından hem de öğretmenlerin, yöneticilerin ve ailelerin öğrencilerin gelişimine olanak sağlayacak etkili bir ortamı nasıl oluşturabileceklerini öğrenmeleri açısından ele almalıdırlar.

“Her okulun öğrencilerini aynı becerilerle mezun etmesi gerekmiyor çünkü önemli olan insanlara sorularını sorabilecekleri ve kendi kendilerine cevaplayabilecekleri bir ortam sunmak ve sonrasında bu sorular aracılığıyla düşünme ve planlama stratejileri geliştirebilmelerini sağlamaktır. Aksi

takdirde, federal hükûmetin değerlendirebilirlik açısından öngördüğü şeyler üzerine odaklanan okul hâlini alırsınız.”

Monty Neill de aynı fikirdedir: Bu durum portfolyalar, projeler ve diğer metotlar için de geçerlidir. Bu, kısa cevap ya da çoktan seçmeli sorular kullanmayacağınız anlamına gelmiyor. Biz öğrencilerden düşünmelerini, sebep sonuç ilişkisi kurmalarını, yazmalarını, konuşmalarını ve kendi bilgilerini farklı şekilde kullanabildiklerini göstermelerini istiyoruz. Biliyoruz ki iyi hazırlanmış bir proje ya da ödevle de bu yapılabilir... Öğrenmeyi geliştirmek ve anlamlı değerlendirmeler yapabilmek için okullar ve bölgeler sadece standart testlere güvenmemelidir. Doğalarındaki sınırlamalar nedeniyle araç gereçler, hem derinlik hem genişlik açısından yetersiz bilgi meydana getirir. Eyaletler, bölgeler ve okullar sınıf değerlendirmelerini güçlendirmenin ve halkı bilgilendirmek için daha zengin kriterlerden geçen bilgileri kullanmanın yolunu bulmalıdırlar.

Geleceğin Anlık Görüntüsü

Bu bölümün başında size sınıfta not vermeyi kaldırmaya yönelik cesur bir adım atmış olan Joe Bower'den bahsetmiştim. Bazı okullar bunu daha geniş bir seviyede yapıyor. British Columbia eyaletinde yer alan Surrey şehri, dünya genelinde pilot bir programın uygulandığı şehirlerden biridir ve bu pilot programda harfler ve sayılarla not verme sistemi kaldırılarak daha bütüncül bir değerlendirme yöntemi benimsenmiştir. Bu okullardaki öğretmenler Fresh Grade olarak adlandırılan online portfolyo programı kullanarak her bir öğrencinin çalışmalarının fotoğrafını çekerek hem ebeveynlere hem öğrencilere her bir öğrencinin gelişimiyle ilgili anlık bir görüntü sunmaktadır. Öğretmenler öğrencilerle bireysel hedeflerini ve gelişim süreçlerini birlikte çalışmaktadır ve başarı bu hedefler ve süreç ışığında tanımlanmaktadır.

Gazeteci Erin Millar, “Bu hareket, işverenlerin okul sisteminde sadece geleneksel bilgilerin anlatılmasına değil, yaratıcılık ve iletişim gibi becerilerin de vurgulanmasına yönelik yaptıkları çağrılara kısmen de olsa bir cevaptır.²⁴ İşverenler, geleneksel değerlendirmenin öğrencilerin günümüz dünyasında başarılı olmak için ihtiyaç duydukları becerileri geliştirmelerine yardımcı olacak en iyi yol olmadığına inanmaktadır. Ulusal ve küresel araştırmalarda işverenler, test edilmesi ve harf ile notlandırılması kolay olan belirli bilgi veya teknik becerilere sahip olmayan adaylardan şikayet etmezler. Onlar çalışanlardan eleştirel analiz yapabilmeyi, işbirliği yapmayı, iletişim kurmayı, problem çözebilmeyi ve yaratıcı bir şekilde düşünmeyi isterler.” dedi.

Programın bir süredir kullanıldığı British Columbia’da sonuçlar, çok cesaret vericidir. Bazı ailelerin notlandırmanın olmadığı bir uygulama karşısında kafası karıştı. Bazıları ise çocuklarının günlük gelişim raporlarını aldıkları için programı hemen benimsedi. Bu programın sunduğu imkânlardan biri, çocukları herhangi bir zorluk yaşadığında ailelerin onlara hemen yardım etme şansına sahip olmalarıdır. Geleneksel değerlendirme sisteminde ise, aileler değerlendirme periyodunun sonuna kadar çocuklarının bir sıkıntı yaşadığını öğrenemiyorlar. Her ne kadar daha fazla çalışmaları gerekse de öğretmenler de bu programdan çok memnunar.

Erin bana öğretmenlerin neler yaptıklarından bahsetti. “Öğretmenler, öğrencilerle birebir oturup birlikte hedef belirlemek için çok saat harcıyorlar. Öğrencilerine ‘Kendi çalışmalarınızı değerlendirmek için bazı becerilere sahip olmalısınız. Diğer insanların çalışmalarını değerlendirecek becerilere de sahip olmanız gerekir.’ diyorlar.”

İlginç ama belki de şaşırtıcı olmayan bir şekilde en büyük direniş, geleneksel not verme sistemini benimseyenlerden geliyor. “Öğretmenlerden en çok zorlanan öğrencilerin eski sistemde en başarılı olan öğrenciler olduğunu duydum çünkü bir ilerleme göstermeden A alamıyorsun. Eski sistemde iyi

olmaya alışmış bir öğrenci için kurallar şimdi tamamen değişti. Hem çok küçük hem de orta yaştaki çocuklar yeni programa mükemmel uyum sağladılar çünkü birdenbire kendi hedeflerini belirlemeye ve ilerlemelerini görmeye başladılar.”

Bu yeni programın zorlukları yok değil. Örneğin, üniversiteler, hâlen bu yeni sisteme dayalı not dökümanlarını eski sisteme dayalı not dökümanlarıyla karşılaştırmamanın bir yolunu bulmaya çalışıyorlar. Özellikle de sayılar olmadan portfolyoları değerlendirecek ölçeklere sahip küçük üniversiteler bu iş üzerinde çalışıyorlar. Aslında daha büyük okullar da bu duruma uyum sağlamaya çalışıyorlar. Erin “Aslında çok istekli olan okullar var ama ilk olarak bazı soruların cevaplanması gerekmektedir.” dedi.

En azından bu sorular, sorulması gereken doğru sorulardır ve tüm en iyi olanlar gibi tek bir doğru cevap da yoktur. Aslında hayat da böyledir ve bu nedenle, eğitimdeki gerçek değerlendirme bunu yansıtıyor olmalıdır.

Değerlendirme, öğretim ve öğrenmenin ayrılmaz bir parçasıdır. Uygun şekilde tasarlanmış olan hem resmi hem gayriresmi değerlendirmeler öğrencilerin öğrenmelerini ve başarılarını en az üç şekilde destekler:

- *Motivasyon:* Etkili bir değerlendirme, öğrencilerin bir şeyi iyi yapmalarını sağlar. Yaptıkları şeyi nasıl yaptıklarını anlamalarına yardımcı olacak ve ilerlemelerini teşvik edecek yapıcı bir geribildirim sunar.
 - *Başarı:* Etkili bir değerlendirme, öğrencilerin neler yaptığı ve başardığıyla ilgili bilgi sağlar. Ayrıca, diğer kişilerin benzer kriterler karşısında neler yaptığıyla ilgili karşılaştırma yapmalarını da sağlar ve böylece, öğrenciler ve diğer kişiler kendi ilerlemelerini ve potansiyellerini değerlendirebilirler.
 - *Standartlar:* Etkili değerlendirme, açık ve makul standartları belirler, bu standartlar öğrencilerin tutkularını besler ve hedeflerine giden yolda ihtiyaç duyabilecekleri destek ve rehberliğe katkıda bulunur.
- Değerlendirme, eğitimin sona ermesi olarak görülmemeli-

dir. Bütün sürecin vazgeçilmez bir parçasıdır ve öğretim, öğrenme ve müfredat gelişimin günlük süreciyle doğal olarak harmanlanmaktadır. Sıradan bir okul kültürünün tamamlayıcı ve destekleyici bir parçası olmalıdır. Bu dengeyi doğru bir şekilde kurmak, okul liderinin rollerinden biridir.

BÖLÜM 8

Okul Yöneticilerinin İlkeleri

Herhangi bir büyük öğrenme deneyiminin merkezinde öğrenci ve eğitimci bulunmaktadır. Bir okulun başarılı olabilmesinin merkezinde ise, vizyon ve beceri kazandıran, öğrencilerin öğrenebildiği ve öğrenmek isteyeceği bir ortam hazırlayan ilham veren bir okul lideri yer alır. Şu ana kadar bahsettiğim ilkelerin hepsini olmasa da birçoğunu uygulayan birçok harika okul olduğunu biliyorum. Tüm hepsinin ortak özelliği, vizyoner ve tutku sahibi bir lidere sahip olmaktır. İşte bu, Boston Sanat Akademisi'nde var olan bir liderliktir.

Boston'daki altı tane kolej işbirliği yaparak 1998 yılında Boston Sanat Akademisi'ni kurmak için liselerdeki sanat derslerine olan ihtiyacı belirleyerek sanat alanında uzmanlaşmak isteyenlere kendilerini adadılar (Berklee Müzik Koleji, Boston Mimarlık Koleji, Boston Konservatuvarı, Emerson Koleji, Massachusetts Sanat ve Tasarım Koleji, Güzel Sanatlar Müzesi Okulu.) Boston devlet okullarından biri pilot okul olarak seçildi yani pilot okul olarak görev yapan akademi, bir devlet okulunun gözetimi altında faaliyet göstermekle birlikte bütçe, akademik takvim ve istihdam açısından özerkti.

Yoksul bir bölgede yer alan bir devlet okulu olarak Boston Sanat Akademisi, ekonomik açıdan dezavantajlı olan öğrencilerin karşılaştığı birçok akademik zorlukla mücadele etmektedir. Bu okulda fakirlik oranı çok yüksektir. Öğrencilerin %65'ine ücretsiz ve düşük maliyetli öğle yemeği hizmeti sunulmaktadır. Buna ek olarak, okula yeni başlayan öğrencilerin okuma seviyesi düşüktür hatta ortalamanın altındadır. Buna

rağmen mezun olanların %94'ü üniversiteye gidebilmektedir ve bu oran yüzdelik açısından ulusal normun üzerindedir. İlginçtir ki, Boston Sanat Akademisi'nden mezun olan birçok öğrenci güzel sanatlar bölümüne gitmemektedir. Başmüdür Anne Clark "Mezunlarımızın bazıları öncelikli olarak tasarım ve mühendislik alanlarını seçiyor. Öğrencilerimiz, bu alanların zor yanlarını gösteren disiplinler arası yaklaşımla bir eğitim almasalardı asla bu alanlara yönelmezlerdi." dedi.

"Eğitimin nasıl olması gerektiğini ve nasıl olabileceğini farklı bir bakış açısıyla ve farklı bir başarı duygusuyla ele alıyoruz. Bu süreç, sadece standart değerlendirmelerin dar bakış açısıyla değil aynı zamanda sanatın öğrettiği sebat, yaratıcılık, işbirliği ve hayal gücü gibi nitelikler aracılığıyla da tanımlanamaz. Boston Sanat Akademisi'ne gelmeden önce başarısız olan öğrencilerimizin birçoğunun sanat sayesinde okulla yakın ilişki kurabildiğini gördük çünkü okul artık onların nefret ettiği ve kendilerini başarısız hissettikleri bir yer değil."

Boston Sanat Akademisi hâlâ bir devlet okuludur ve Massachusetts'teki diğer tüm devlet okullarında olduğu gibi standart testlerden sorumlu tutulmaktadır. Bu durum, hem personelin hem de yönetimin sınavlara yönelik bir öğretim yapması anlamına geliyor.

Anne, "Eğer öğrencilerimizi sınavlara hazırlamazsak onlar olarak kötülük yapmış oluruz. Biz onları daima sınavlara hazırlıyoruz. Devletin gerekli testlerini tamamladıkları gibi, farklı bir test olan SAT sınavına da giriyorlar." dedi.

Okul, zorluk derecesi yüksek olan sınavlar karşısında bile öğrencilerin ilham almasını sağlayan bir ortamla bu gereksinimi karşılıyor. "Öğrenciler genellikle sabah sekizden akşam dörde kadar okulda oluyorlar. Performans ya da portfolyo döneminde ise okulda daha uzun bir süre kalabiliyorlar. Onlar bir okul gününün yarısını sanat dersleriyle diğer yarısını da akademik derslerle geçiriyorlar. Sanat dersleri mümkün olduğunca disiplinle-

rarası yaklaşımla ele alınsa da onlara tam bir akademik program sunuyoruz. Matematik, beşeri bilimler, yabancı diller ve fen bilimleri öğretiyoruz. Tüm öğrencilere sunulan başlıca sanat dersleri var: Müzik (enstrüman ya da vokal), dans, tiyatro ve görsel sanatlar. Öğrenciler genellikle bu derslerden birine odaklanmak zorundalar ama birinci sınıfa giden öğrenciler diğer derslerde nelerin işlendiğini keşfetmek amacıyla derslere girebiliyorlar.”

Okuldaki her öğrenci bir bireyken onları birleştiren şey, sanat tutkusudur. Bu durum, eğitimin her bir unsuruna olan yaklaşımlarını etkilemektedir. Anna Clark, liderlik rolünü almadan önce okulun kurucu öğretmenlerinden biriydi ve bu tutkunun değerini dile getiremeyeceği kadar büyük görüyor.

“Çocuklar burada olmaktan mutluluk duyuyor ve bu, hepimiz için bir farkındalık oluşturuyor. Akademik öğretmen kadromuzun çoğu sanat geçmişine sahiptir ve hem sanat hem de akademi derslerini verebilmektedir. Ben öğretmenken, yaptığım şeylerden biri okuma seviyesi en düşük öğrencilere okumayı öğretmektir. Bahsettiğim öğrenciler üçüncü düzey okuma becerisine sahip onyediyli yaşındaki gençlerdi. Eğer güçlü yanlarını görmelerine olanak sağlayan şeylere günde iki ya da üç saat zaman ayırırlarsa kendilerini zayıf hissettikleri alanda onlarla birebir çalışmak daha kolay oluyor. Bir ebeveyn yakın bir zamanda bana ‘Bu okul, benim kızımın yapamadıklarıyla değil, yapabildikleriyle ilgilenen tek okul.’ dedi. Okul, öğrencilerin yeteneklerini ve güçlü yanlarını sergilemektedir. Okul, iletişimi değiştirmektedir.”

Boston Sanat Akademisi modeli, dünya genelindeki okullarla yaptığım tüm çalışmalarda gördüğüm şeyleri doğruluyor: Öğrencilerin ilgi alanlarına göre müfredat oluşturmak, onların tüm alanlarda yüksek seviyede performans göstermesine yol açmaktadır. Başka bir şey daha var. Bu program sanat temelli bir program olduğu için, sanatçılar eleştiriyi kabul etmeye ve eleştirilere hızlı bir şekilde tepki vermeye alışık oldukları için okul, öğrencilerin okulu bitirdikten sonra kendilerinden istenilecek şeylere daha iyi hazırlanmalarını sağlıyor.

“Yaratıcılık ve disiplinler arası düşünme, dünyanın istediği bir şey. Bence mezunlarımızın bu kadar başarılı olmasının sebebi budur. Kolejlardan benzer şeyleri duyuyoruz. Çocuklarımız, risk almaya, hayal etmeye, çok çalışmaya ve işbirliğiyle çalışmaya istekliler. Sanat temelli bir eğitimin temel parçası olan eleştirilere açıklar. Resmî revizyon, inceleme ve geri bildirim sanat içindir. Ben ‘Bu cevap doğru mu? Hmm, gözetmenim söylediğinde öğrenirim.’ diyen biyolojik öğrencilerin geleceği için endişeleniyorum. Öğrencilerimiz, kendi cevaplarını hayal etmeye, eleştiri yoluyla savunmaya, gözden geçirip düşünmeye teşvik ediliyor ancak bunun nedeni standartları karşılamak değil. Bizim ihtiyacımız olan düşünme biçimi budur. Bütün eğitiminiz belirli bir şekilde öğrenmeye, boşlukları doldurmaya ve kaç puan aldığınızı beklemeye dayandığında, aynı şekilde öğrenemezsiniz.”

“Üst düzey bir yönetici olan yönetim kurulu üyemiz var. İşe almak için bir viyolonist aradığını söyledi. İşe almak için sanat geçmişine sahip birini arıyor çünkü sanatçı olan kişinin yaratıcılığının ve hayal gücünün kuvvetli olduğunu biliyor. Bu insan çıplak gözlerle problemleri görmek üzere eğitilmiştir. Sanat temelli eğitim, işte bunu sunmaktadır.”

Boston Sanat Akademisi’ne kaydolmak isteyen birçok öğrenci var. Akademi, her yıl yaklaşık 120 yeni öğrenci kaydı alıyor ve 500’den fazla aday da başvuruyor. Okul, her bir adayı dikkatlice incelemesine rağmen karar verme sürecinde bir şeyi tamamen gözardı ediyor.

Anne: Biz ülkedeki sanat okulları içinde eşsiz bir konumdayız çünkü biz akademik açıdan körüz. Biz öğrencilerin önceki notlarıyla, test sonuçlarıyla ya da buna benzer herhangi bir şeyle ilgilenmiyoruz. Sanat temelli bir eğitimle tüm hepsine ulaşılabileceğine inanıyoruz. Asla kimse ‘Burada tarih çalışamazsın çünkü matematik notların yerlerde.’ diyemez. Matematik notlarının yerde olmasından dolayı sanat çalışamazsın gibi bir cümleyi neden kuralım ki? Ancak işlevsel

olarak, ülke çapında işler böyle yürümektedir. Okullar kayıt alırken öğrencinin akademik dökümanlarını istiyorlar ya da istemiyoruz deyip cebir bilmek zorundasın tarzında ifadelerde bulunuyorlar ve bu, işlevsel bir engel oluşturuyor.

“Biz ses sınavına göre seçiyoruz. Eğer biz ses sınavının resmî olarak nasıl yapıldığını bilen çocukları alsaydık, Boston şehrini yansıtan -ki bu bizim misyonumuzdur- böyle bir nüfusa sahip olamazdık. Biz öğrencilerde resmî becerileri değil, cevap verebilirlik ve yatırım yapılabilirliğe a bakıyoruz. Biz dans edemeyen çocukları arıyoruz. Bizim öğrencilerimizin çoğunun resmî bir eğitimi yok çünkü bu eğitimi sunacak birçok kaynak Boston devlet okullarında yok. Nota okuyamayan birçok müzisyene, çok fazla resim dersi almayan resamlara sahibiz çünkü bu tür dersler ilk yıllardan sonra verilmiyor. Resmî bir şekilde bale eğitimi almayan ama toplum içinde dans eden birçok dansçı var. Bu nedenle biz resmî eğitimi bir ön koşul olarak belirlemedik ancak resmî bir eğitim imkânı sunulduğunda gelişip zenginleşecek çocuklar arıyoruz.”

Anne'nın anlattığı şey, bir müdürün sahip olması gereken niteliklerin kalbini oluşturuyor: Öğrencilerin bireyselliğini takdir etmek, her fırsatta potansiyel aramak, sürekli değişim karşısında okulu daha ileriye götürmek için daima çabalamak.

Okul Yöneticilerinin Roller

Bir toplumun zindeliği ve hedefleri üzerinde liderliğin etkisini tahmin etmek zordur. Değişen bir başkan, yeni bir CEO, farklı bir bölüm başkanı ya da yeni bir müdür yönettiği herkesin beklentilerini değiştirebilir.

Liderlik ve yönetim arasında bir fark var. Liderlik, vizyonla ilgilidir, yönetim ise uygulamayla ilgilidir. Her ikisi de gereklidir. Büyük liderler, büyük yöneticiler olabilir ya da tam tersi. Aradaki fark, herhangi bir bağlamda aldıkları roldür. Yüksek performans, motivasyon ve tutkuyla sağlanır .Büyük liderler insanların ruhundaki motivasyonu ve tutkuyu nasıl canlan-

dıracağını bilir. Umutsuz olanı umutlandırır, ümitsizliğe son verir ve kendini kaybedenlere yol gösterir.

Elbette vizyon yeterli değildir. İnsanların bir mesleği icra etmesi için desteğe, kaynaklara ve becerilere ihtiyacı vardır. Yönetimin rolü ise, gerçekleştirilecek vizyon için mevcut sistem ve kaynakları hazır hâle getirmektir. Ancak kaynaklar tek başına yeterli değildir. Hadi, başka bir örnek için bir anlığına okullardan uzaklaşalım.

Yakın zamanda, futbol tarihinin en başarılı ve en saygın koçlarından biri olan Sir Alex Ferguson ile bir şirket toplantısında birlikteydik. Kendisinden önce çok az bir başarıya sahip olan Manchester United takımını yirmialtı buçuk yıl boyunca yöneten Ferguson, onüç tane Premier Lig şampiyonluğu ve beş tane FA Kupası kazandı ve aynı zamanda, dört kez yılın yöneticisi ve 90'larda da son on yılın yöneticisi seçildi. David Beckham, Cristiano Ronaldo ve Wayne Rooney de dâhil olmak üzere tüm zamanların en tanınmış ve en başarılı bazı futbolcularını yetiştirdi ve son sezonda Premier Lig'de şampiyonluk kazanarak büyük bir başarıya imza attı.¹

Manchester United, dünyadaki en pahalı spor haklarına sahiptir (Forbes'e göre değeri, 2.33 milyar dolar ve New York Yankees'e göre %26 daha fazla) ², bu nedenle herhangi biri klubün olağan dışı başarısını Alex Ferguson'un parlak başarısından ziyade kaynaklara ve gelirlere atfedebilir. (Elbette Ferguson emekliye ayrıldıktan sonra neler olduğunu görünceye kadar.) Ferguson'un sahip olduğu oyunculara ve aynı kaynaklara sahip olmasına rağmen yeni yönetici David Moyes, Premier Lig şampiyonluğunu kazanamadı (bir yıl önce Ferguson kazanmıştı) aynı zamanda takım son yirmi yıl içinde ilk defa Şampiyonlar Ligi'nde başarısız oldu. Moyes, altı yıllık sözleşmesinin ilk bir yılını tamamlamadan önce 2014 yılının Nisan ayında kovuldu.³

Peki bunun okul liderliği ile ne ilgisi var? Bir parça ilgisi bulunmaktadır. Premier Lig, çok yetenekli oyuncularla doludur. Herhangi bir kişi -özellikle de bizden yani Birleşik

Krallık'tan olan birinin her zaman yaptığı gibi- Premier Ligin dünyadaki herhangi bir ligten daha yüksek bir konsantrasyona sahip olduğunu savunabilir. Manchester United gibi istikrarlı başarıya sahip olan bir takımı diğer takımlardan ayıran şey, oyuncuların içindeki cevheri çıkartan liderlerin sağladığı öğretim ve motivasyondur. Diğer tüm koşullar aynı kalmasına rağmen, Ferguson'un kulüpteki son yılından Moyes'in sadece ilk bir yılına kadar olan süreçte oyuncuların performansında yaşanan muazzam düşüş başka nasıl açıklanabilir?

Tek bir liderlik tarzı yoktur çünkü bir kişiyi lider kılan tek bir kişilik türü yoktur. Bazı liderler işbirliği içindedir ve bazıları da emredicidir. Bazı liderler harekete geçmeden önce fikir birliğini hedeflerken bazıları da inançlardan etkilenmektedir. Onları birleştiren şey, doğru bir şey yaptıklarını ve o şeyi yapabilme becerisine sahip olduklarını hissederek önderlik ettikleri kişilere ilham verme yeteneğidir. Farklı durumlarda farklı liderlik özellikleri gerekir. Savaşın ortasında askerî bir lider, başkalarına danışmak için ne zamana ne de isteğe sahip olabilir. Ancak, herhangi bir alanda en çok saygı gören liderler önderlik ettikleri kişilerle gerçekten ilgilenenlerdir ve onların şefkati sadece sözde değildir eylemlerindedir.⁴

Okullardaki harika müdürler, yaptıkları işin öncelikli olarak test sonuçlarını iyileştirmek olmadığını biliyor. Onların önceliği, ortak hedeflere sahip olması gereken öğrenciler, öğretmenler, aileler ve personeller arasında ortak bir dil oluşturmaktır. Aynı zamanda, okulların var olan geleneklerinin bu hedefler için ikincil olduğunu da bilirler. Yine de bu geleneklere meydan okumak, hassas bir çalışma gerektirebilir. Bu süreçte yer alan herkes değişikliklerin onlara bir şans vereceğine inanırsa başarı elde edilebilir. Bölüm 2'de değindiğimiz üzere Richard Gerver, Grange'deki yaptığı değişikliklerle bunun nasıl yapılacağını bize gösterdi.

Richard bu fikrini insanlara birden söylememesi gerektiğini biliyordu aksi takdirde değişime karşı olanların desteğini kaybetme ihtimali olabilirdi. "İlk olarak yaşadığımız yeri de-

ğiştirme fikri olan Grangeton projesiyle başladık.” Richard, Grangeton’u ilk olarak standart takvim ve müfredattan ayrı tutarak okul sonrası yapılan bir etkinlik olarak planladı. “Bizim açımızdan daha uygun olduğu düşündüğümüz için bu şekilde yapmayı planladık. Bize hem değişim hem gelişim için zaman sundu. Eğer sınıfa girip bu yapıyı ailelere sunsaydım bir isyanla karşı karşıya kalacağımı düşünüyorum. Ayrıca, öğretmenlerin de böyle bir uygulamaya hazır olduğunu düşünmüyorum. Burada daha da önemli olan, öğrencilerin özellikle de büyük olanların buna hazır olmadığını düşünmem. Ben herkesten öğrencilerin hayatını etkileyen bir sınava odaklanmadan ve kendilerini yalnız hissetmeden akışa bırakmalarını istedim.”

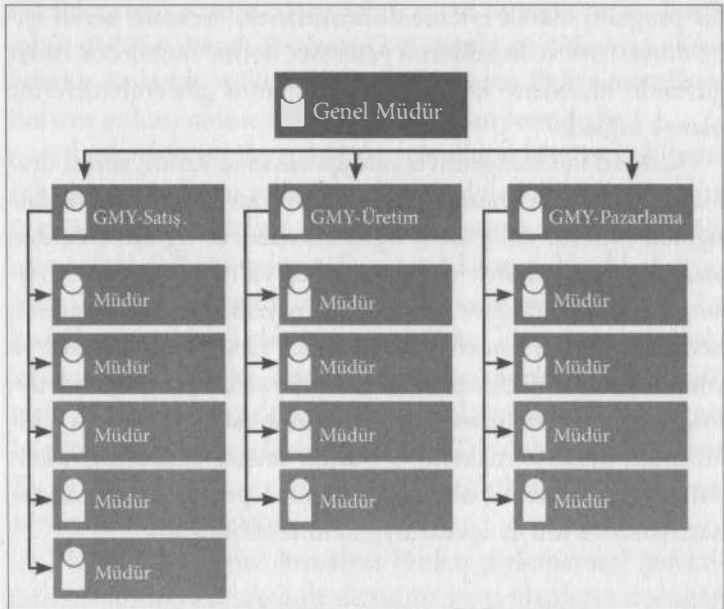
“Büyük bir dönüşümü önceden tanımlayıp ardından bunu okul halkına dayatmak istemedik. Topluluk içinde tehdit oluşturmayan fikirleri duymak için içeriği ve ortamı oluşturmanız gerekiyor. Grangeton’u başlangıçta müfredat dışı bir program olarak eyleme dönüştürmek, herkesin kendi içine dönmesini ve kendilerini yeterince derine inebilecek kadar güvende hissedene kadar neler olduğunu gözlemlemelerine olanak sağladı.”

Richard’ın Grangeton’u yavaşça tanııtma kararı, süreci dramatik bir şekilde hızlandırdı. Okul sonrası programını başlattığında okulun ailelerden, öğrencilerden ve öğretmenlerden aşamalı olarak destek alabileceği beş yıllık bir evrimin başlangıcında yer aldığını gördü. Onun yaklaşımındaki tazelik, herkesi daha bir istekli hâle getirdi. “Çoğu okul sistemi ya yönetim ya da hükûmet tarafından dayatılan programlara uyaktadır. Herkes bizim uygulamamıza balıklama atladı çünkü onlar özgür olmaktan ve bunun onlara dayatılmamasından zevk aldı. Sonuç olarak, Grangeton programı tam olarak hazırlandı ve altı ay içinde uygulanmaya başlandı.”

Değişen Kültürler

Daha önce kompleks adaptif sistemden bahsetmiştim. Eğitim sisteminde yaşananlar bireysel okullar için de geçerlidir. Okullar değişikliğe uyum sağlar ve sağlayabilmelidir de. Okul müdürlerinin görevi bunun bilinçli bir şekilde yapılmasına yardım etmektir.

Yönetim teorisinin bir bölümü, organizasyonların nasıl daha etkili bir hâle getirileceğine odaklanmaktadır ve bu esas olarak standart akımın ne olduğuyla da ilgilidir. Organizasyonlar mekanizmalara benzetilmektedir ve prosedürleri ağırlaştırarak, israfı en aza indirerek ve ürüne odaklanarak daha etkili bir şekilde çalışabileceği farz edilmektedir. Pek çok organizasyonun tipik yönetim şemasına bakarsanız, tabloların teknik çizimler ya da bağlantı kabloları gibi olduğunu görürsünüz.

Bu tür görüntüler ve uygun maliyet ile üretim bilgisi, organizasyonların mekanizmalara benzediği fikrini güçlendirir. Sorun ise yaşananların böyle olmadığıdır. Bu metafor üretimin bazı alanlarında işe yarayabilir ancak okullar da dâhil olmakla birlikte birçok organizasyonda işe yaramamaktadır. Maliyeti aza indirip verimliliğe odaklanmak organizasyonların kendi çıkarları için faydalı olabilir ancak insanlar mekanizmaya benzemez, her biri kendi kültürüne sahip birer organizmadır.

Toplumsal anlamda kültür, bir toplumun yaşam biçimidir ve değerler, davranış biçimleri ve bir arada yaşama kodları bu kültüre dâhildir. Organik bağlamda, kültür büyüme ve gelişimi gösterir. Okullar, öğrenim ve gelişim konusunda ortak bir girişimde bulunan bireylerin bir arada olduğu bir toplumdur ve bireylerin bunu ne kadar iyi yaptığı okulun kültürü ile ilgilidir.

Out Of Minds adlı kitabımda organizasyonların kültürlerinden bahsederken alışkanlıklar ve doğal ortam arasında bir ayrım yaptım. Okulları dönüştürmek her ikisini incelemeyi ve birbirlerini nasıl etkilediklerini görmeyi gerektirir.

ALİŞKANLIKLAR

Her şeyin iyi bir şekilde yapılabilmesi için organizasyonlar, rutinler ve prosedürler geliştirilir. Bu anlaşılabilir. Toplumlar, her şeyin yapılabilmesi için işlerin nasıl yapılacağıyla ilgili yollara odaklanır. Sorun olan, bu prosedürlerin zamanla sabit hâle gelmesi ve toplumun hizmet etmesi beklenen hedeflerle bağını koparmasıdır. Kurumlar prosedür hâline gelir. Winston Churchill'in dediği gibi "Biz önce binaları şekillendiriyoruz ve sonra binalar bizi şekillendiriyor."⁵

Geleneksel eğitim ritüellerinin çoğu, yasalarla belirlenmez. Birçok okul olması gerektiği gibi değil alışkanlıklara göre bir düzen kurar. Verdiğimiz örneklerin çoğunda öğrenmeyi gerçekleştirmek için eski alışkanlıkların ortadan kaldırılması yer

alıyor. Tony Wagner *Creating Innovators* adlı önemli çalışmasında, okulun çevre kültürünü ve bu kültürün öğretmenlerde ve öğrencilerde yarattığı tutum ve beklentiler tartışılıyor.⁶ Bu durum benzer şekilde yenilikçilerin özgün düşüncelerini, alışkanlıklarını ve zihniyetlerini oluşturan ya da engelleyen kritik bir faktördür. *Comprehensive Achievements: All Our Geese Are Swans* adlı kitap, okul kültürünün dönüştürücü etkisinden bahseden en iyi çalışmalardan biridir. Bu eserde Kuzey Londra'da oldukça başarılı bir devlet okulu hâline gelen Hampstead Comprehensive Okulu'nun dönüştürücü yirmibir hikâyesi anlatılıyor.⁷ Kitap, Tamsyn Imison'un ilham veren liderliğinin etkisiyle okulun yaşadığı gelişimi belgeliyor. Ayrıca, Imison sınavları geçmenin yanı sıra öğrencilerin öğrenmeyi sevmelerini ve geliştirmelerini sağlayarak "Kapsamlı, bütüncül ve yaratıcı bir eğitim sunacak." başarılı bir öğretmen grubunu bir araya getiriyor. Bu kitap, öğrencilerin, öğretmenlerin, hükûmetlerin ve ebeveynlerin sesini kulak veriyor. "İyi seçilmiş bir kadroya sahip ve iyi yönetilen bir okulun mesleki ve ahlâki inançlarını sağlam bir şekilde sürdürmesi ve bunu yaparken de öğrenciler ve ebeveynler arasında bir yankı uyandırması nasıl mümkün olur?" Bahsettiğimiz diğer pek çok okulda olduğu gibi, bu dönüşümün anahtarı okul kültüründe kabul gören alışkanlıklara meydan okumak ve okul halkının yani öğrencilerin, öğretmenlerin ve ebeveynlerin ihtiyaçlarına ve ilgi alanlarına göre yeni düzenlemeler yapmanın yolunu bulmaktır.

YAŞAM ALANI

Bir okulun fiziksel ortamı sadece okulun neler hissettiğini değil aynı zamanda nasıl çalıştığını da etkiler. Kapıdan girer girmez okulun havasını hissedersiniz. İster yeni olsun ister eski olsun bazı okulların kişisel değil kurumsal olduğunu hissedersiniz. Bazıları ise, hareketlidir, canlıdır. Duvarlar öğrencilerin çalışmalarıyla doludur. Dört bir yanda posterler, performans-

lar ve etkinlikler yer alır. Fiziksel çevrenin özellikleri estetik olmaktan öte bir şeydir. Bu özellikler, tüm okul halkının ruh hâlini, motivasyonunu ve canlılığını etkiler. The Third Teacher adlı eserde Bruce Mau ile uluslararası mimarlardan ve tasarımcılardan oluşan bir ekip, öğrencilerin nasıl öğrendiği ile bu öğrenimin gerçekleştiği mekân arasındaki samimi ve güçlü ilişkiyi yakından inceliyor.⁸ Mau ve ekibi fiziksel çevrenin okulun felsefesini nasıl somutlaştırdığını gösteriyor ve okul içerisindeki mekânları dönüştürmek için uygulanabilir fikirler ve stratejiler öneriyorlar.

Farklı aktivitelerin farklı türde mekânlara ve ortamlara ihtiyacı vardır ve bu farklı aktivelerin yapılmasına verilen önemin bir göstergesidir. Okulun kurulumu da bunun göstergesidir. Binaların birbirinden ayrı inşa edilmesi müfredatta yer alan konuların da ayrıldığını yansıtır. Eğer sıralar ön tarafa bakacak şekilde art arda sıralanmış ise bu durum hem öğrencilere hem öğretmenlere takip edecekleri öğrenme türü hakkında net bir mesaj gönderir. High Tech High'ın fiziksel ortamı, disiplinlerarasındaki etkileşimi desteklemek için tasarlanmıştı. Grange'i çalışan bir kasaba hâline dönüştüren şey, okulun kendi fiziksel durumunu yeniden şekillendirmesidir. Farklı ve daha yenilikçi müfredat ve öğrenme fikirlerini kapsayan bir okul ortamını tasarlamak için pek çok yöntem bulunmaktadır.

Toprağı Ekip Biçmek

Birkaç yıldır Oklahoma eyaletiyle birlikte yaratıcılık ve yenilikçilik konusunda kapsamlı bir çalışma yürütmekteyim. Gelişim aşamasında vali ve yönetimin çeşitli üyeleriyle birçok toplantıya katıldım. İçlerinden biri, Oklahoma'nın geleceği için yenilikçi bir kültür geliştirmenin ne kadar önemli olduğunu söylemişti. Sonrasında şöyle devam etmişti. "Ama ben bu kadar güzel fikirlerin nasıl ortaya çıkacağından pek emin değilim." Ben de kendisine bu fikirlerin tüm eyaletlerden ge-

leceğini söyledim. Her insanın geliştirmek istediği fikirleri vardır ancak onları ortaya koyup işe yarayıp yaramayacağını görmek için izin almaya ihtiyaç duyuyorlar. İnsanlar, başarısız olma, aşağılanma veya onaylanmama korkusu yaşadığında daima bir adım geride duracaktır. Halbuki bir kez deneseler, başarılı olacaklar.

Kültür, izin almakla ilgilidir. Kabul edilebilir olanla ve kabul edilemeyenle birlikte kimin ne söylediğine odaklanır. Bazen izin verilen değişiklikler yavaş gerçekleşir ve sadece zaman içerisinde geriye dönüp baktığımızda bunu görebiliriz. Yirmili yaşlarımda Birleşik Krallık'ta yaşarken neredeyse herkes sigara içiyordu. Ben de içiyordum. Restaurantlar, klüpler ve insanların evleri gri bir sigara dumanıyla kaplıydı. Bundan on yıl sonra kapalı mekânlarda sigara içilmeyeceğini söyleseydiniz muhtemelen dalga konusu olurdunuz. Ancak bu gerçekleşti ve günümüzde de geçerliliğini koruyor.

Daha önce de yazdığım gibi Amerika Birleşik Devletleri'nde eyaletler peşpeşe eşcinsel evliliklere izin veriyor. Hoşgörünün tavan yaptığı altmışlarda bile böyle bir şey düşünülemezdi. Ancak şu anda, olması gerektiği gibi, gayet kabul edilebilir bir durum hâlini aldı. İzin sınırları aşamalı olarak yeniden çizildi. Değişim, birbiriyle etkileşim hâlinde olan karışık pek çok kuvvetin sonucudur. Konuştuğumuz tüm nedenlerden dolayı okullar da değişiyor. Ne kadar hızlı değişecekleri büyük bir oranda onları çalıştıran insanların özellikle de müdürlerin vizyonuna, beklentilerine ve belirledikleri iznin sınırlarına bağlıdır.

Eğitim alanında tanıdığım en etkileyici insanlardan biri, Oklahama'da bir devlet okulunda uzun yıllar müdür olarak çalıştı. O okuldaki çalışmaları ve sonrasında kariyerinde yaptıkları, harika bir müdürün vizyonunun ve liderliğinin kültürün değişiminde ve okulların başarısında ne kadar etkili olabileceğini göstermektedir.

Jean Hendrickson, onbeş yıl boyunca üç farklı ilkokulun müdürüydü. Çalıştığı okullardan biri, sosyal ve ekonomik

açından Oklahoma şehrinin en gözde okullarından biriydi. Jean “Okul, şehir dışında kurulan özel bir klubün yanına kurulmuştu ve bir devlet okulunun sahip olabileceği her avantajı sahipti. Okul bölgesinin veremediği her şey, aileler ve halk tarafından sağlanıyordu. Elbette, okulda daha fazla dikkate ihtiyaç duyan öğrenciler vardı ve biz de daha farklı şeyler yapmaya ihtiyaç duyuyorduk. Her bir çocuğun bir birey olarak görüldüğünden emin olmamız gerekiyordu.” dedi.

“Altı yıl boyunca o okulda çalıştım bu süreçte öğretmenlerin iletişim biçimini sistematik olarak yeniden düzenledik ve okula sanatı kazandırdık. Sonrasında, daha çok İspanyolların oluşturduğu dördüncü düzey mahrumiyet bölgesi olan bir okulda görevlendirildim. Mesleğini yenilik yapmak olarak gören bir müdürün gelişile korkunç bir yıl yaşandı ve öğretmenler de kendilerini korumayı kendilerine iş edindi. Bir önceki okulumda yaptığım bazı şeyleri bu okulda yapıp yapamayacağım sorulduğunda ‘Evet’ demem beş dakikamı aldı.”

“Oraya vardığımda iki farklı topluluk vardı. Birincisi, çok düşük bir gelire sahip olan göçmen bir topluluk ve ikincisi, önderlik yapan ve beyazların yer aldığı bir topluluk. Hayatımda ilk defa böyle bir okula gitmişim. Her yerde grafiti olduğunu gördüm. Gerçekten tamamen mahvedici bir ortamdı. O an yaşadığım şehirde bu tarz bir okula giden çocukların olduğunu görünce çok sinirlendim.”

Jean okulda anlamlı bir soru sordu. “Buradaki öğrencilerin geldiğim okuldaki öğrencilerimin sahip olduğu eğitim olanaklarını hak ettiğini düşünüyor musunuz?” Hiç kimse hayır demedi. “Biz orada öğrencinin olduğu her okulda yapılabilecek bazı şeyler yapmaya karar verdik. Kendi çocuğunuzu göndermek isteyeceğiniz bir okul inşa etmeyi planladık. Sanatta ihtiyaç duyduk. Halkın desteğine ihtiyaç duyduk. İnsanların kendilerine saygı duyulduğunu hissettikleri güzel bir yere ihtiyaç duyduk. Esasen, bunların hepsine sizin de ihtiyacınız var. Okulun bu kasvetli hâlden kurtulması için yapmamız gereken şey, müzik ve resim derslerini iki katına çıkarmak.”

“Oklahoma, ülkenin daha iyi bir eğitim modeline sahip olması için bir şeyler yapmaya karar verdi. Bunun için bazı şartlar gerekliydi. Sadece bir derslik bir alan değil, okuldaki tüm etkinliklere uygun bir mekân sağlanmalı, sanatsal çalışmalar için gerekli araç gereçler olmalı ve yapılan şeylerin etkisini göstermek için araştırmalar yapılmalıydı. Böyle bir model, Kuzey Karolina’da A+ girişim olarak adlandırılıyor. Bu modeli keşfetmek için Kuzey Karolina’ya giden ekip üyelerinden biriydim.”

“Amerika Birleşik Devletleri’nde okulların sorumluluğu yankı bulmaya başladığında A+, Kuzey Karolina’da başladı. A+, Keenan Institute for the Arts adlı bir projeyle uygulanmaya başlandı ve bu proje içerik olarak sanatla ilgileniyordu. Proje kapsamında okul halkına ‘Okullarda güzel sanatlara daha fazla önem verilse neler olurdu? Sanat ve sanat aracılığıyla ders anlatsanız bu etkili olur muydu? Eğer olursa bu etki ne olabilir?’ şeklinde sorular soruldu. Eyalet genelinde yirmi beş tane okul bu programı uygulamak için pilot okul seçildi ve dört yıl boyunca okulların bu sorularla mücadele ettiği gözlemlendi. Ayrıca, okullar A+ iletişim ağının bir parçası olduklarını öğrendiklerinde sekiz taahhütte bulundular.”

“Her gün her öğrenciye sanatla eğitim vereceklerine söz verdiler. Bu, birbiriyle ilişkili, ortak hareket edilen, zamana göre planlanan bir müfredatın uygulanacağı, sadece çalışma kâğıtlarına bağlı değil gerçek dünyayla ilgili öğrenmenin sağlanacağı, çoklu öğrenme yollarının kullanılacağı, zengin değerlendirme yöntemlerinin uygulanacağı, sadece öğretmenler arasında değil, ev ile okul arasında ve öğrenciler ile öğretmenler arasında işbirliğine dayalı hareket edileceği anlamına gelmektedir. Onlar, altyapıyı değiştirmeyi ve olumlu bir ortam yaratmayı taahhüt ettiler. Böylece eğlenceli öğrencilere, mutlu öğretmenlere ve eğitimin bir parçası olduğunu hisseden ailelere ve topluma sahip olabildiler.”

2001 yılında Jean, yaz okulu eğitimi veren okul takımlarından birine katıldı. Gündüzleri takımın çalışmalarında yer

alıyor akşamları da günün değerlendirmesini yapmak üzere planları yapan ve yöneten kişilerin arasına katılıyordu. Bir müdür olarak Jean, bu durumun mesleki kariyeri boyunca aradığı bir model olduğunu fark etti. 2003 yılında, A+ Okulları'nın yönetici müdürü olması teklif edildi.

A+ Okulları ile yaşanan deneyim ve araştırmalar, okullarda başarıyı ve verimliliği sağlayan ya da sağlamayan şeyin okulun türü ya da okulun konumuyla ilgili olmadığını ortaya koydu. Her okul ortamını değiştiren üç ana unsur bulunmaktadır: Lider olan bir müdür, değişikliğe istekli olan bir öğretmen kadrosu ve kaliteli mesleki gelişim.

A+ Okulları'nın test sonuçları, ortalamanın üzerinde bir puana sahiptir. Buna ek olarak daha az disiplin sorunları yaşanmaktadır. Ayrıca öğrencilerin katılımı ölçümlerine dayanarak 'neşe faktörü' olarak adlandırılan bir uygulamaları var. Öğretmen görüş anketleri, öğretmen memnuniyetinin ve öğretmen kapasitesinin daha yüksek olduğunu göstermektedir ve bu da öğretmenlerin mesleki olarak daha fazla yetki sahibi ve yetenekli olduklarını ortaya koymaktadır.

Jean "Bence yapılması gereken ilk şey, öğrenciler için ne yapmak istediğinizi netleştirmektir. İsteddiğiniz şey, standart test puanlarını arttırmanın dışında bir şey yapmak mı? İsteddiğiniz şey, isteyerek derse katılan öğrenciler mi, görevlerin tamamlanması, yüksek başarı, öğrenme için çok yönlü fırsatlar mı? Ya da istediğiniz şey, okulunuzda görünür, benzersiz ve değer gören bir kültürün ve topluluğun oluşması ve sonrasında bunları sistematik bir şekilde düzenleyerek çalışmak mı?" diye soruyor

Bunları tüm öğrenciler için istediğimizi umut ediyorum. Yoksa bir toplantıyı kaçırdım mı?

Kapıların Ötesinde

Harika okullar, parçası oldukları toplumun daha büyük kısmıyla nasıl iletişim kuracakları konusunda yaratıcılardır. Toplum, izole edilmiş gettolar değildir, onlar öğrenen bir toplumun merkezini oluştururlar. Örneğin, biz eğitimi ayrı aşamalarda düşünmeye alıştık: İlköğretim, lise, üniversite ve hayat boyu öğrenme. Ancak öğrenme, kurumlar arasında olduğu gibi farklı yaş grupları arasında da en iyi şekilde gerçekleşebilir. Her ne kadar ilköğretim, lise, üniversite eğitimi aşamalara ayrılrsa da bazı öğrenciler onları yaş grubuna göre ayıran engelleri sona erdirmek için birlikte çalışıyor. Hadi Massachusetts, Worcester'daki Clark Üniversitesi'ne bir bakalım.

Clark'ın rektörü David Angel, öğretim üyeleri ve öğrenciler ile kampüs ve şehir arasında bir iletişim kurmak ve öğrencilerin mezun olduktan sonraki yaşamlarında da bu ilişkinin devam etmesi için çalışıyor. Angel ile yaptığımız son görüşmemizde bana "Biz kendimize 'Hem geleneksel liberal sanat kriterlerinde güçlü olan hem de eğitimlerini dünyaya taşıyabilen ve çok etkili olabilen öğrenciler mezun etmek istiyorsak, bir engelle karşılaştıklarında bu gençlerin yola devam etmelerini nasıl sağlayabiliriz?' diye sorduk. Sorunlar karşısında nasıl yaratıcı çözümler geliştirirler? Eğer bu becerileri kasıtlı olarak oluşturmak istiyorsanız, onları gerçek bağlamda uygulamanız çok daha etkili olur. Eğer bir öğrenci, bir ekibe katılırsa ve gerçek bir sorunun üstesinden gelirse daha fazla gelişim gösterdiğini görürsünüz." dedi.

LEEP (Liberal Eğitim ve Etkili Uygulamaları)⁹ disiplinlerarası çalışmaları, öğrencilerin üniversite eğitiminden sonra karşı karşıya kalacakları sınıf dışı, gerçek dünya zorluklarıyla bir araya getiren bir programdır. Clark'dan mezun olan

⁹ ÇN: LEEP: Liberal Education and Effective Practice

kız öğrenciler ve birçok meslek sahibi kişiler, proje konularına göre öğrencileri ağırlıyorlar. Bu uygulama, öğrencilerin kariyer sürecinin tadına baktıkları geleneksel stajyerliğin çok ötesine geçmektedir.

All Kinds of Girls adlı kız öğrencilerden oluşan bir Clark öğrenci grubu, yakın çevrede yaşayan genç kızlarla birlikte kimlik ve fiziksel şiddet üzerine çalışmaktadır. Bu grup, her cumartesi kampüste elliden fazla genç kızla bu konuyu her yönüyle ele almaktadır. David bu uygulamayla ilgili “Bu not için yapılan bir şey değil. Bu çalışma, onüç yaşındaki kız çocuklarına yardım etmek içindir. Amaç, onların yüreğine, aklına ulaşmaktır. Neredeyse kaçınılmaz olarak, bir kişinin tutkuyla bir şey yaptığını ve yaptıkları çalışmanın özgün olduğunu gördüğünüzde yeteneklerinin geliştiğini fark ediyorsunuz.”

Ayrıca, bu öğrenciler Clark Üniversitesi’ne bağlı University Park Campus School adlı bir devlet okuluna gidiyor. Clark Üniversitesi, University Park’ı üniversitenin yakınındaki fakir bir alanda yaşayan liseli öğrencilerin karşılaştıkları zorluklara odaklanmak için kurdu. Öğrencilerin dörtte üçüne öğle yemeği hizmeti veriliyor ve öğrenciler okula akademik açıdan birkaç yıl geriden devam etme eğilimiyle geliyorlar.¹⁰ Ancak, çoğunlukla yedinci sınıfa başlamadan önce kampa dâhil olan ikiyüz küsur öğrencinin her biriyle kişisel olarak ilgilenildiğinde neredeyse tüm University Park mezunlarının, birinci kuşak üniversite öğrencileri olmak üzere yüksek okula ya da üniversiteye devam ettiğini görüyorsunuz.¹¹ University Park, öğrencilerin bir üniversite öğrencisi gibi gerçek dünyayla ilgili birçok şeyi deneyimleyebilmeleri için büyük bir çaba gösteriyor ve Clark öğrencileri bu çabanın bir parçası olarak University Park’ta aktif bir role sahip oluyorlar.

İdeal bir Clark mezununu yeniden hayal etmek, David’in müfredata çarpıcı bir yeni yaklaşım getirmesini sağladı. Geleneksel olarak, üniversiteler birinci sınıf, ikinci sınıf şeklinde tasarlanır ama Clark bunun yerine üniversitede müfredatı dü-

zenlemek için üç tane gelişimsel aşama oluşturmaya karar verdi: Geçiş (akademik üniversite topluluğunun bir parçası olmak için kendinizi hazırlamak), büyüme ve keşif (“çerçeveleri kırmak” ve en derin tutkularınızı ve ilgi alanlarınızı keşfetmek), sentez ve ispat. (Temel ve temel olmayan derslerde öğrendiklerinizi bir araya getirip uygulamaya koymak.) Öğrencilerden bu aşamaları kendi zaman çizelgelerine göre incelemeleri istenir.

David Angel’in Clark’ta yaptığı şey, bir okul müdürünün ne yapması gerektiğinin tasfiye edilmiş bir şeklidir yani okulların, öğrencilerin ve toplumun değişen gereksinimlerini karşılamak için gereken şekilde becerilerin geliştirilmesi ve yeniden şekillendirilmesidir. David okul liderliğine bu şekilde yaklaşılmasını bir dönüm noktası olarak görüyor.

“Benim bakış açım göre eğitim, öğrencilerin eğitimsel deneyimlerinin değerlendirilmesinin temelini oluşturan öğrenme çıktılarının yer aldığı bir geçiş noktasındadır. Bu durum, bu ülkedeki eğitimin geleceği üzerine daha fazla düşünmek için çok güçlü bir araç olabilir. Bu noktada biz “Bu bağlamda ne tür çıktılar ve ne tür eğitimsel uygulamalar söz konusudur?” diye kendimize soruyoruz.

Birliği Bozmak ve Yeniden Doğmak

NASSP (Ortaokul Müdürleri Ulusal Birliği) yaklaşık son otuz yıldır bu sorular üzerine çalışıyor.¹² 1996 yılında NASSP, *Breaking Ranks: Changing an American Institution* adlı bir rapor yayımladı.¹³ Bu raporda bir Amerikan enstitüsünün nasıl değiştirildiğinden bahsediliyordu. Yıllarca süren test ve gözlemlere dayanarak hazırlanan raporda okul liderlerinin öğrencilere ve okul topluluğuna daha iyi ve daha bireysel hizmet sunmasına yardımcı olmak için tasarlanmış bir dizi tavsiye yer alıyordu. MetLife Vakfı ile çalışan NASSP, 2007 yılından beri her yıl, liderliğin dört bileşeni olan kişiselleştirme, müfredat, öğretim ve değerlendirmeyi temel alan ülkedeki birçok okulu Breakthrough Okulları olarak adlandırdı.

Son zamanlarda, kurum, 'birliği bozmak' anlamına gelen Breaking Ranks Framework adlı bir yapı oluşturdu ve bu yapı bir okulun Breakthrough Okulları olarak nitelendirilmesi için sahip olması gereken kriterleri belirliyordu. Buradaki amaç, ülke genelindeki okullar arasında standart bir yapı oluşturmaya yönelik değildir. Bunun yerine, okul liderlerinin okulun ihtiyaçlarına göre kişiselleştirebilecekleri özel bir program hazırlamalarını sağlamaktır. NASSP her bir okul lideri tarafından ele alınması gereken üç temel alanı belirler:

- *İşbirlikçi Lider*: Ortak bir vizyon yaratmak, tanımlanmış ve sürdürülebilir bir ilerleme planı geliştirmek, personel arasında rolleri tanımlamak
- *Okul ortamınızı kişiselleştirme*: Birçok öğrencinin okul ortamında fark edilmesine izin vermeyen anonim kültürün yok edilmesi, öğrencilerin kişisel planlarını geliştirmek
- *Öğrencilerin performansını arttırmak için müfredat, öğretim ve değerlendirme*: Bilginin genişliğinden ziyade bilginin derinliğine öncelik vermek, öğrencileri izleme ve onları gruplamaya karşı alternatifler sunmak, öğrencilerin öğrendiklerini gerçek yaşamla ilişkilendirmesini sağlamak.¹⁴

Ayrıca bu alanlar, sürdürülebilir bir değişim için okul kültürünün gelişebileceği bir süreci sağlıyor. Bu süreç, altı aşamada gerçekleşiyor ve bu aşama veri toplamayı, planı uygulamak için öncelikleri belirlemeyi, planı gözlemlemeyi ve gerekli yerlerde düzenleme yapmayı içeriyor. Buna ek olarak, "okul liderliği için gerekli olan görevleri kapsayan" on beceriyi tanımlıyorlar. Bu beceriler, eğitimsel açıdan yol göstermeyi, diğer kişiler arasındaki liderliği geliştirmeyi ve anlamlı bir çalışma ekibi kurmayı içeriyor.¹⁵

NASSP'in Breaking Ranks aracılığıyla sunduğu şey, K-12 eğitimi boyunca uygulanabilecek bir şablondur. Bu şablon

okul liderlerinin benimsediği tek bir yaklaşım olmamasına rağmen NASSP raporunun ilk kez yayımlanmasından bu yana yaklaşık yirmi yıldır çok sayıda okulda kullanılmaktadır.

Başarının Kökeni

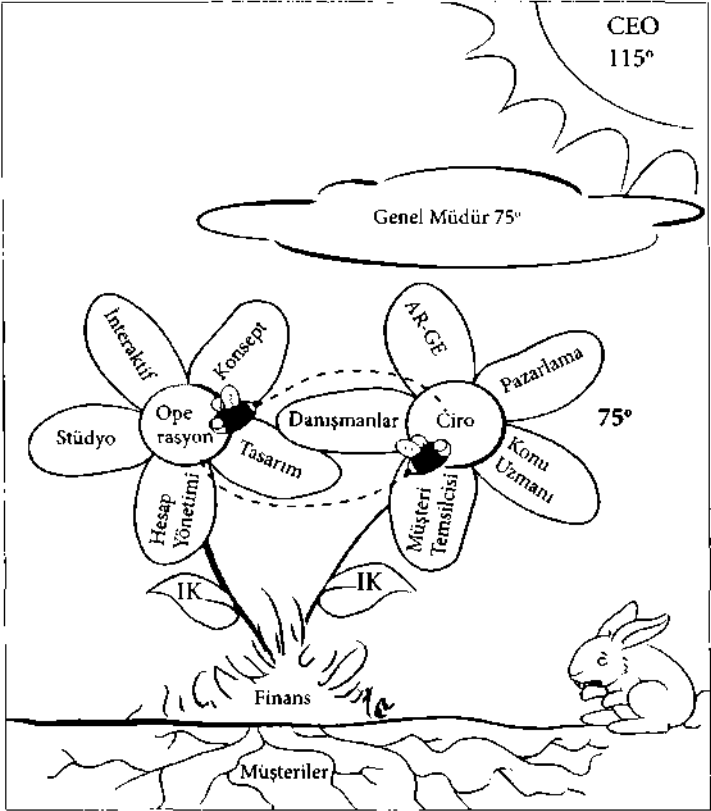
Bölüm 2’de sağlık, ekoloji, adalet ve bakım gibi organik tarımın dört genel prensibini tanımladım ve eğitim için onlar üzerinde değişiklikler yaptım. Organik tarımda, odak noktası sadece ürün değildir aynı zamanda doğal, sürdürülebilir bir gelişime dayanan toprak verimliliği ve ortamın kalitesidir. Eğitimde doğal ve sürdürülebilir bir öğrenme, okulun kültürüne ve öğrenme ortamının kalitesine bağlıdır. Canlı bir öğrenme kültürünün sürdürülmesinde okul müdürü çok önemli bir rol oynamaktadır.

Daha önce mekanik ilkelere dayanan bir yönetim tablosuna bakmıştık. Bu tür tablolar, bir organizasyonun yapısıyla ilgili bilgiler içermektedir ama nasıl çalıştığıyla ilgili neredeyse hiç bilgi sunmamaktadır. Bundan birkaç yıl önce, New York’ta değişim ve yenilik konuları üzerine bir tasarım şirketiyle çalıştım. Organik metaforların gücünü tartıştık. Birkaç hafta sonra şirket, ofis dışında bir toplantı organize etti ve organik ilkelere dayanan organizasyonel bir tablo üzerine çalışıldı.

İşte o tablo:

Organizasyonun kökeninin, gelirin sağlandığı müşteri tabanında yer aldığını açıkladılar.

Şirketin büyümesi faaliyetin, işlemlerin ve gelirin iki ana kaynağının ve çeşitli unsurların çapraz tozlaşmasına bağlıdır. Bu dinamik gerçekten çalıştığında, şirket zenginleşir. Çalışmadığında ise, zenginleşmez. Bir yöneticinin rolü, şirketi aşırı beklentiler karşısında kısmen korumak ve insanların kolaylıkla çalışabilmeleri ve ellerinden gelenin en iyisini yapabilmeleri için ortam oluşturmaktır. (Tavşanın ne işe yaradığını ben de bilmiyorum.)

Okullar, bazı açılardan hem şirketlere benzemektedir hem de benzememektedir. Zenginleşen okulların kendi dinamikleri vardır. Genel olarak, hepsi güçlendirici öğrenme kültürünün temel özelliklerini geliştirir:

- **Topluluk:** Bu topluluğun üyeleri, kendilerini birbirlerinin ihtiyaç ve isteklerini destekleyen merhamet dolu bir topluluğun parçası olarak hisseder. Hizmet ettikleri tüm üyelerin ve ortak çalıştıkları tüm organizasyonların isteklerini içermenin çok ötesine uzanan güçlü bir ortak kimlik ve amaç duygusuna sahiptir.

- **Bireysellik:** Üyeleri bir birey olarak, kendi yetenekleri, ilgi alanları ve ihtiyaçları doğrultusunda saygı gördüklerini hisse-

der. Bir birey olarak kendilerini, kendi değerlerini ve isteklerini, kendi korku ve endişelerini daha iyi bir şekilde anlamak için teşvik edilirler. Kendilerini daha büyük bir topluluğun parçası olarak hissederler ama kalabalık içinde kaybolmayacaklarını da bilirler.

- **Olasılık:** Okul, parçası olan herkese umut ve imkân sunmaktadır. Üyelerinin ne tür yeteneklere sahip olduğunu bilir ve kendi isteklerine ulaşmaları için birden fazla yol sunar. Herkesin kendisine göre başarılı olmasının yanı sıra genel olarak ihtiyaç duydukları imkânları sunar.

Bir okulun kültürü, müfredat, öğretim ve değerlendirme uygulamaları aracılığıyla ifade edilir. Daha önceki bölümlerde, onlarla ilişkili temel özelliklerden ayrıntılı bir şekilde bahsetmiştim. Gördüğüm üzere tüm hepsi okulun kültürüyle şu açıdan ilişkilendirilir:

Organizasyonlar kendi ortamlarına uyum sağlayarak gelişir. Bu süreç, yeni fikirlerin akışına ve yeni yaklaşımları denemek için duyulan istekliliğe bağlıdır. Yaratıcı bir liderin görevi, tüm fikirlere sahip olmak değil, herkesin kendi fikirlerinin olduğu bir kültürü teşvik etmektir. Bu açıdan bakıldığında bir okul müdürünün asıl görevi, emretmek ve kontrol etmek değil ortam kontrolüdür.

Okul kültürü aynı zamanda çalıştığı genel ortamdan derinlemesine etkilenir. Okullar için en iyi imkânların yaratılması politika yapımcıların eğitimdeki temel görevidir ve bu konuya ilerleyen bölümlerde değineceğiz. Ancak ilk olarak, okulların en önemli işbirlikçilerini yani öğrencilerin ailelerini ve ebeveynlerini ele alalım.

Kültür	Müfredat	Pedagoji	Değerlendirme
Topluluk	Çeşitlilik	İlham	Motivasyon
Bireysellik	Derinlik	Güven	Başarı
Olasılık	Dinamizm	Yaratıcılık	Standartlar

BÖLÜM 9

Geleneksel Ailenin Özüne Dönüş

Çocuklar ve gençler genellikle okula göre evde daha fazla zaman geçirirler. Onların okul başarısında ailelerin ve ebeveynlerin büyük etkisi vardır. Okul, aile ve ebeveyn doğru bir şekilde birlikte çalışırsa, herkes için birçok fayda söz konusudur ve bu tüm sosyal ve ekonomik gruplar için geçerlidir. Bununla birlikte, okullar ve öğrenciler için en büyük karmaşıklıklardan biri, ailenin doğasındaki köklü değişikliklerdir. Peki, biz aile ile kimleri kastediyoruz?

Bu sorunun biyolojik bir cevabı var ancak toplumsal cevabı daha karmaşık. Amerika Birleşik Devletleri'nde şu anda çok ama çok az çocuk geleneksel çekirdek aile dediğimiz biyolojik ebeveyni ile birlikte yaşıyor.¹ Birçok çocuk ise boşanma, ayrılma ya da ebeveynlerin belli bir yerde sabit yaşamamasından dolayı sadece bir ebeveyni ile birlikte yaşıyor. Bazı kardeşlerin anneleri aynı ama babaları farklıdır ya da tam tersi bir durum söz konusudur ve bu nedenle tek bir ebeveynle yaşarlar. Bazıları, ikiden fazla ebeveynin yer aldığı ailelerde yaşarlar. Bazıları ise kardeşleri ya da diğer akrabaları tarafından büyütülür. Bazıları da kendi kendilerini büyütür.

Taşıyıcı annelik ya da evlat edinme yoluyla eşcinsel ebeveynler tarafından büyütülen çocuk sayısı az olmakla birlikte her geçen gün artmaktadır. Kim olursa olsun birçok ebeveyn çocuk sahibi olduktan sonra eğer bulabilirse birden fazla işte çok uzun saatler çalışıyor. Sonuç olarak, çok sayıda çocuk bir şekilde kendi kendini bakmak zorunda kalıyor.

Kısacası, var olan resim karışıktır. Bizim amacımız, okul dışında öğrencilerin refahından en çok sorumlu olan kişilerin öğrencilerin ebeveynleri olmasıdır. Bazı durumlarda, bu kişiler onların biyolojik ya da evlat edinen anne babalarından biri ya da her ikisi olabilir ve bazı durumlarda da olmayabilir. Okulların ve öğrencilerin karşılaştıkları başlıca zorluklardan biri, gerçek ebeveynin kim olduğunu tam olarak öğrenmeye çalışmaktır.

Bir ebeveyn olmak hayal ettiğinizden çok daha zor olabilir. Bu konuda bana güvenin. Çocuklarınızın büyüdüğünü ve onlarla olan ilişkinizin daha da güçlendiğini görmek mükemmel bir mutluluk olabilir. Ancak birçok ebeveyn, bir aile olmanın hem teorik hem de mali zorluklarıyla baş ederken diğer yandan da bir aile olmanın gerektirdiği çok farklı rollerin duygusal taleplerini dengelemekle mücadele eder.

Çocuklar da değişiyor. Çocuklar, fiziksel olarak her zamankinden daha hızlı bir şekilde olgunlaşıyor. Kendi akranlarının, daha geniş kültürel bir çevrenin, dijital dünyanın ve sosyal medyanın acımasız taleplerinin, dikkatlerini, kimlik duygularını ve paralarını çeken reklamların kesintisiz gürültüsünün yoğun baskısı altındalar.

Eğer siz bir ebeveynseniz, sizin için doğru destek nedir? Bu gerçekten çetrefilli bir soru ancak araştırma ve tecrübeye dayanan iki tavsiyeyi sizinle paylaşmak istiyorum. Bunu yaparken, çocuklarınızı en iyi şekilde yetiştirme ve eğitme konusunda evrensel olarak üzerinde anlaşmaya varılan herhangi bir kural bulunmadığını kabul etmek gerekir. Birçok kural kişinin kendi kültürel geçmişine ve kişisel tecrübelerine dayanır. Sadece bu konuyla ilgili yazılmış birçok kitap, rapor ve çalışmalar bulunmaktadır. Bazı 'kaplan anneler'⁶ sıkı kuralların, kontrolün ve disiplinin doğru yol olduğuna inanır. ² Bazıları ise, daha kolaylaştırıcı ve yönlendirici bir tavrın en

⁶ ÇN:Çinli ailelerin nasıl başarılı çocuklar yetiştirdiğini anlatan bir kitabın adıdır. En ufak bir hataya bile tahammül göstermeyen bir anneden bahsedilmektedir. Kitabın adı "Kaplan Anne'nin Zafer Marşı"

iyisi olduğuna inanır.³

Sizin ne tarafta duracağınızı belirleyen birçok faktör bulunmaktadır. Kaçınılmaz olarak, burada verdiğim herhangi bir tavsiye benim geçmişim ve eğilimim ile harmanlanmaktadır. Bu konuyla ilgili görüşlerini dile getiren herkesin de kendi geçmiş ve eğilimlerinden etkilendiğini bilmenizi isterim.

BİREYİ GÖRMEK

İki ya da daha fazla çocuğu olan insanlarla genellikle iddiaya girerim ve şu ana kadar girdiğim hiçbir iddiayı kaybetmedim ve hiçbir zaman da kaybetmeyeceğim. Benim iddiam, tüm çocukların birbirlerinden tamamen farklı olduğudur. Tıpkı sizin olduğunuz gibi tüm çocukların da eşsiz olduğunu biliyorum. Elbette, bazı açılardan benzer özelliklere sahip olabilirler. Bazı akrabalarıyla da benzer özelliklere sahip olabilirler. Tıpkı benim ve sizlerin olduğu gibi. Ancak birçok açıdan, bireyler kendi mizaçları, ilgi alanları, yetenekleri ve eğilimleri ile birlikte en çok kendileri gibidir. Çocuğunuza bir birey olarak davranarak, sizi takip etmesini ve okuldaki kriterlere göre yargılanmasını beklemeyerek yardımcı olabilirsiniz.

Pek çok öğrencinin okulda mücadele etmesinin sebeplerinden biri, onlara oldukları gibi davranılmamasıdır. Onların belirli güçlü yanları fark edilmez ya da desteklenmez. Dikkatli ebeveynler çocuklarını öğretmenler de dâhil olmak üzere birçok kişiden daha iyi tanır. Bir ebeveyn olarak sizin temel göreviniz, okulların çocuklarınızın eşsiz özelliklerini ve becerilerini anlayabilen bir yer hâline gelmesine yardımcı olmaktır.

Çocuklarımız her zaman kim olduklarıyla ilgili bize sinyal gönderirler. Biz ebeveynler ve öğretmenler için bu sinyalleri önemseyip tetikte olmak çok önemlidir. Element kitaplarımda yaşamlarının erken döneminde farklı etkinliklere yönlendirilen birçok kişiyle ilgili örnekler verdim. Her ne kadar aileleri ve okulları o sırada önemsemese de onların gerçek yetenekleri bazen düz bir bakışta saklıydı. Onlar arasında çocukken LE-

Golarla sonsuza kadar oynayan ve sonrasında başarılı olan mimarlar, yürümeye başladığı dönemde obsesif denen ve sonrasında meşhur karikatürist olan çocuklar, yine ilk adımlarını attığında 'hiperaktif' denilen ve sonradan profesyonel dansçı ya da jimnastikçilere dönüşen çocuklar ve küçükken sessiz okuyucu olarak adlandırılan ve büyüdüklerinde birer çalışkan akademisyene dönüşen çocuklar yer almaktadır.

YAŞAM DOĞRUSAL DEĞİLDİR

Standart eğitimin tehlikelerinden biri, herkesi bir görmek ve yaşamın doğrusal olduğunu kabul etmektir. Gerçek ise, başarıya giden birçok yol olduğudur. Birçok insanın hayatı, standart bir rotayı takip etmez. İnsanlar genellikle hiç beklenmedik yönlere gider, yeni yerler keşfeder ve planda olmayan fırsatlar yakalar. Gittikleri okulda aldıkları eğitimin çocuklarınız için kesinlikle doğru olacağı düşüncesiyle onların geleceklerini sınırlandırmamak önemlidir. Bazı derslerin bir meslek edinmek için diğerlerinden daha faydalı olacağını düşünebilirsiniz. Dünya sürekli değişmeye devam ederse bu düşünceniz geçerliliğini koruyamayabilir. Yapabileceğiniz en iyi şey, 6. bölümde de tartıştığımız gibi çocuklarınızın genel yetkinliklerini farklı şekilde geliştirmelerine yardımcı olmak ve en çok ilgi duydukları kişisel yeteneklerini ve ilgi alanlarını tanımlamaktır. Çocuklarınız, tıpkı sizin yaptığınız gibi, kendi yaşamlarını yaratacak ve yaşayacaklar. Çocuklarınızı önemseyin ve onlar için elinizden geleni yapın.

SİZİN SEÇİMİNİZ NEDİR?

Bu kitabın giriş bölümünde eğer bir şekilde eğitimin içinde yer alıyorsanız üç seçeneğiniz olduğunu söylemiştim: Sistemde bazı değişiklikler yapabilirsiniz, sistemde değişiklik olması için baskı oluşturabilirsiniz ve sistem dışında inisiyatif kullanabilirsiniz. Ebeveynler de bu seçeneklere sahiptir. Okullarla

çalıştıklarında ve onları değiştirmeye çalıştıklarında bundan iki çeşit fayda sağlayabilirler.

Ebeveynlerin çocuklarının eğitimine katılımı, sosyo-ekonomik durum veya kültürel geçmişe bakılmaksızın motivasyon ve başarı ile doğrudan ilişkilidir. A New Wave of Evidence adlı rapora göre, ebeveynler “Çocuklarıyla okul hakkında konuşurlar, onlardan başarılı olmalarını beklerler, üniversite planlarında onlara yardımcı olurlar ve okul dışı faaliyetlerinin faydalı olduğundan ve çocuklarının okulda daha başarılı olduğundan emin olmak isterler.”⁴

Okullar, ailelerle bağlantı kurarak öğrencilerin ilgi alanları ve karakterleri hakkında daha derinlemesine bilgi alabilir. Okul, aile ve diğer okul çalışanları öğrenmeyi desteklemek için birlikte çalıştıklarında, çocuklar okula daha düzenli gider, okulda daha uzun süre kalır, okulu daha çok sever, daha yüksek notlar alır, daha iyi bir ortalama ile mezun olur ve liseden sonra eğitimine devam eder.⁵

Uyuşturucu kullanımı, zorbalık, şiddet ve disiplin sorunları da dâhil olmakla birlikte okulların karşılaştığı birçok zorluk, sınıflarda yaşansa da asıl sebep oradan kaynaklanmaz. Asıl sorun, öğrencilerin zamanlarının ve enerjilerinin çoğunu harcadıkları dış dünyadan kaynaklanır. Ailelerle ve okulla ilgilenen diğer kişilerle daha yakın ilişkilerin geliştirilmesi, bu konuların anlaşılması ve ele alınmasının en iyi yollarından biridir.

2010 yılında, Chicago Üniversitesi, Chicago'daki düşük gelirli ilköğretim okullarında okul gelişimini değerlendiren yedi yıllık bir çalışma raporu yayımladı.⁶ “Çalışma, güçlü aile katılımının olduğu ilköğretim sürecinde matematikte on kat, okumada dört kat daha fazla gelişim ihtimalinin olduğunu gösterdi.”

İşbirliği içinde olmanın ebeveynler ve okullar için başka faydaları da bulunmaktadır. Ebeveyn ve okul arasındaki işbirliği, okul gelişiminin güçlü bir kaynağıdır. Bahsettiğimiz üzere, okullar parçası oldukları toplumla yaratıcı bir ortaklık geliştirerek kendi öğretim ve müfredatlarını zenginleştirmek için sayı-

sız imkâna sahipler. Okullar ailelerle olumlu bir ortaklık kurduğunda ve çocuklarının eğitimiyle ilgili onların fikirlerini ve endişelerini dinlediklerinde, okullar daha iyi ve daha başarılı bir öğrenme ortamı oluşturma eğiliminde olurlar.

Chicago Üniversitesi'nin raporuna göre, 'ebeveyn-toplum bağları' başarı için gerekli olan 'beş temel destekten' biridir ve bu destek, güçlü bir okul liderliğine, öğretim üyelerinin ve personelinin niteliğine, öğrenci merkezli öğrenme ortamına ve müfredatla ilgili işbirliğine dayanmaktadır. Rapor, ailelere ve toplumsal kurumlara okulun yapısını ve personelini geliştirme, müfredat kararlarını olumlu yönde etkileme, daha fazla ve daha iyi müfredat dışı okul aktiviteleri sağlama imkânı sunmuştur. Aynı zamanda aileler ve toplum, performansı düşük okullara sahip çıktığında okul bölgesinin politika, uygulama ve kaynaklarda olumlu değişiklikler yapma olasılığı daha yüksektir.⁷

Ebeveyn Rehberliği

Yıllardır beni şaşırtan şeylerden biri, bazı okul sistemlerinin okul programını zenginleştirmek için ebeveynlerin ve toplumun diğer üyelerinin sunduğu imkânlarla karşı isteksiz olmasıdır. Steve Rees ve Minddrive örneklerinde de gördüğüm üzere bu tür bir katılım, büyük başarılarla yol açabilir. Bu nedenle, birçok bölgenin bu tür kaynakları daha fazla kullanmaması ve hatta dışlaması gerçekten mantığa aykırı görünüyor.

Birlikte çalıştığımız Lou Aronica, çocuklarının okullarıyla uğraşırken benzer şaşkınlığı yaşadı. Her yılın başında Lou, çocuklarının öğretmenlerine yazarlıkla ilgili proje çalışmalarında elinden geldiğince her konuda yardımcı olmaktan memnun olacağını söyler. Lou sadece çok satan eserlerin yazarı değil aynı zamanda ödüllü bir editördür ve üniversitede yan dal yapmıştır. Bununla birlikte New York'ta İngilizce öğretmenliği yapmak için sertifikaya sahiptir. Yani, kendisi geçici bir hevesle böyle bir teklifte bulunmadı. Ancak yıllarca öğretmenler ve idareciler birkaç günlük kariyer gününe katılması dışında

Lou'nun tüm tekliflerini reddetti. Lou'nun komşuları da kendi uzmanlık alanlarıyla ilgili yardım etmek istediklerinde benzer deneyimleri yaşadıklarını söylediler.

Sonunda bu sene küçük kızının ilkokulu bir dizi geliştirme programı başlattı ve Lou dördüncü ve beşinci sınıf öğrencilerinden oluşan küçük bir öğrenci grubuyla yapacağı kısa öykü atölyesine davet edildi. Lou'nun grubunda yer alan öğrenciler bu etkinliğe gayet hevesli bir şekilde katıldılar. Bu çalışma her ne kadar katılımcıların ev ödevi yapmasını gerektiren tek etkinlik olsa da grup üyelerinin çoğunluğu beş oturumluk bir programda kısa bir hikâyeyi tamamladılar. Çalışmalar ilk oturumdan son oturuma kadar çarpıcı şekilde ilerledi.

Bu durum Lou'yu şaşırtmadı çünkü bu atölyeye katılmayı öğrencilerin kendisi istedi ve bu nedenle bu kadar ilgi gösterdiler. Bununla birlikte, bu öğrencilerin hepsi yazma konusuna aşırı derecede ilgi duyduklarından Lou'nun deneyimleri onların ilgisini daha fazla çekti. Belki de bu atölye çalışmasını bir öğretmen yapsaydı öğrenciler bu kadar ilgilenemeyebilirdi. İşte bu, toplumu sınıfa dâhil etmenin ve ebeveynlerin çocuklarının okulunda bir şey yapma istediğinin önemini göstermektedir. Elbette hiçbir şey mükemmel, eğitimi ve özverili bir öğretmenin yerini tutamaz. Bir ebeveyn ya da toplumun başka bir üyesi okulun sunduğu hizmete destek verirse sonunda herkes kazanır.

Uzaktan Takip Etme

Okullarda ebeveyn katılımının değerini destekleyen çok güçlü kanıtlar olmasına rağmen bazen çizgiyi aşmamak da gerekiyor. Ulusal Bağımsız Okullar Birliği'nin başkanı, Patrick F. Bassett'e göre, aşırı ebeveynlik ebeveynlerin 'helikopter' yöntemini benimsemesiyle meydana gelmektedir. Helikopter yöntemi ebeveynlerin "Her daim çocuklarını uzaktan takip etmesi ve bir sorunla karşılaşır karşılaşmaz can kurtaran rolüne bürünmesidir."⁸

Bassett, çocuklarının refahı için başarılarını çok yakından takip edip gelişimlerine zarar verecek boyutta endişelenen ailelerden bahsetmektedir. Bassett, bu tür ailelerinin en tehlikelisinin helikopter ebeveynler olduğuna dikkat çekiyor. Helikopter ebeveynler, daha yüksek notlar için öğretmenlerle görüşür, öğrencinin uygunsuz davranışı için bahaneler üretir ve hatta eğer çocuğuna bir ceza uygulanırsa yasal işlemlere başvurur.

“Öğrencilerin bu tür aşırı ebevnlikten öğrendikleri şey, ömür boyu süren bağımlılıktır: ‘Kendi savaşım için mücadele edemem ve kendi kötü davranışlarımın sorumluluğunu alamam, şükürler olsun ki her durumda beni kurtaran bir anem babam var.’ Belki de bu nedenle, üniversiteler çocuklarının kayıtlarını yaptıran aileleri sorunlu ebeveynler olarak görüyorlar. Belki de bu nedenle, işverenler çocuklarının ilk iş sözleşmesi için görüşmeye gelen ailelerden bahsediyor ve belki de yine bu nedenle giderek artan sayıda ebeveynin üniversite mezunu olan yetişkin çocukları ‘para biriktirmek’ için anne babalarının yanına taşınıyor.”⁹

Indiana Üniversitesi’nde psikolog olan Chris Meno da bu fikre katılmaktadır. Meno, bu şekilde bağımlı bir ilişki yaşayan öğrencilerin hayatlarında ilk defa bir birey olarak davranmaya çalıştığını gördüğünde ‘onları rahatlatmak’ için elinden geleni yapmaya çalışmaktadır. Meno, helikopter ebeveynlerin aslında iyi niyetle hareket ettiğini, çocukları için endişelendiklerini, önceki neslin pek hoşlanmadığı çocuklarla ‘arkadaş’ olma düşüncesini benimsediklerini ve çocuklarını dünyadaki tehlikelerden korumaya çalıştıklarını ancak bu şekilde davranarak çocuklarına daha az fayda sağlayıp daha çok zarar verme potansiyeline sahip olduğunu dile getirmektedir.

“Eğer çocuklara tek başına bir problemle başa çıkma fırsatı verilmezse problem çözme becerisi geliştiremezler. Kendi yeteneklerine güvenmeyi öğrenemezler ve bu durum onların öz saygılarını etkileyebilir. Hiçbir zaman mücadele etmemenin getirdiği bir diğer sorun ise, asla başarısızlığı tecrübe etmeye-

cek olmalarıdır ve bu durum, başarısızlık ve başkalarını hayal kırıklığına uğratma korkusu geliştirmelerine neden olabilir. Hem düşük öz güven hem de başarısızlık korkusu, depresyona ve endişeye yol açabilir.”

Meno özellikle üniversite çağındaki öğrenciler hakkında konuşmasına rağmen aynı durum çocuğu okula giden her ebeveyn için geçerlidir. Çocuğunuzun ne öğrendiğiyle ve ona nasıl bir eğitim verildiğiyle ilgilenmeniz harika bir şeydir. Kanıtlar aksini ileri sürmediği sürece çocuğunuzun işlerini yapmak ya da onun en başarılı, en düzgün öğrenci olması için ısrarcı olmanız doğru değildir. Veli ve okul yönetim kurulu toplantısında sesinizi yükseltin ama bunu çocuğunuza özel haklar elde etmek için yapmayın.

Evden Okula Dönüş

Okulların ve ebeveynlerin birlikte çalışması için en iyi yollar nelerdir? Verdiğimiz örneklerin çoğunda ortak projeler için okullarla işbirliği yapan ebeveynler ve yetişkinler yer almaktadır. Bu kişilerin bazıları okulun içindeyken bazıları da dışarıdan destek verenlerdir. Herkes okul ve aileler arasındaki geleneksel ilişkileri yeniden şekillendirmeye yardımcı olmaktadır.

Out of Our Minds adlı kitabımda, Manhattan'daki Blue School adlı bir ortaokulun yaratıcı çalışmalarından ve benzersiz değerler sisteminden bahsettim. Blue Man Grubu tarafından kurulan bu okulun amacı, “Değişen dünya için eğitimi yeniden tasavvur ettirmektir.” Okulun yaklaşımını belirlemek için sorulacak iki soru var. “Eğitimde söz konusu olan şeyler çocuklarımızın yaşamaya layık oldukları yaşam için mi yoksa bizim onların yaşamalarını istediğimiz yaşam için mi?” Blue School'un bu soruya cevabı, “Uyumlu ve sürdürülebilir bir dünya kurmak için cesur ve yenilikçi düşünmeyi benimseyen yaratıcı, eğlenceli ve merhametli öğrenciler” yetiştirmektir. Okulun çalışmaları “yaratıcılığı geliştiren, akademik mükemmelliği destekleyen, insan ilişkilerini besleyen ve öğrenme için

tutkuyu harekete geçiren sorgulamaya dayalı bir eğitim yaklaşımına” dayanmaktadır.

Okul, öğrencilere “hayatlarının her alanına nüfuz edecek derin insani ilişkiler kurmak için fırsatlar sunarak onların gelişmesine yardımcı olmaya çalışıyor. Bizim eğitsel yaklaşımımız, çocukları karşılıklı saygı, işbirliği, liderlik, mentorlük, dinleme, kişisel bütünlük, farklılıklara değer verme ve çatışmaları çözme konusunda destekliyor. Çocukların hayatları boyunca şekillendirdikleri ilişkilerini canlı tutmak için ihtiyaç duyacakları sosyal becerilerini geliştirmelerine yardımcı oluyoruz.”¹⁰

Okulun müdürü Alison Gaines Pell’dir. Pell “Okullar öğrencilerin ufkunu kısıtlamak yerine ufkunu genişletse ne olur? Okulların müfredatı öğrencilerin sorularıyla ve merak duydukları şeyler ile hazırlansa ve insanoğlunun yaratma ve yapma isteğinin üzerine inşa edilse ne olur? Eğitimsel uygulamalar, yaratıcılığı ve yenilikçiliği yok etmek yerine geliştirmek için kullanılsa ne olur? Okulların ilerlemesine engel olan uygulamalardan ve ulusumuzun gelişimini felce uğratan standart testlerden kurtulsak ne olur? Bir okul, cesur bir şekilde dünyayı değiştirecek mucitler, sanatçılar yetiştirse ne olur? Okullardaki öğrenmeyi çocuklarımızın yaşayacakları olası hayat tarzlarıyla uyumlu hâle getirsek ne olur? Çocuklarımız için böyle bir hayatı umut etsek ne olur?” diye sormaktadır.

Blue School’un merkezinde, çocukların yetiştirilmesinde ve eğitilmesinde aile ve okul arasındaki ortaklık bulunuyor. Yıllar içerisinde ebeveynler, okulun çalışmalarına ve gelişimine yakından dâhil olur ve bu süreçte sadece öğrencilerin anne babaları olmazlar aynı zamanda kendileri de birer öğrenci olurlar. Ebeveynler, öğrenciler, öğretmenler ve personel öğrenmek, ilişki kurmak ve okul hayatının önemli bir parçası olmak için bir araya gelirler. Her yıl aileler “okulun misyonuna ve vizyonuna destek olmak ve aynı zamanda toplumun diğer üyeleri arasında canlı bir etkileşim kurmak için tartışma grupları, toplantılar ve daha birçok resmi etkinlikler” organize ederler.

Bir yıl boyunca, ebeveynler yuvarlak masa toplantılarına ve farklı etkinliklere davet edilir ve burada şunlar amaçlanır:

- Blue School'un eğitimsel misyonunu ve hedeflerini desteklemek
- Okul ve ev arasındaki bağlantıyı güçlendirmek
- Ebeveynlerin okul içerisinde aktif katılımcı olmasına yardımcı olmak
- Ebeveynler arasında güçlü bir topluluk kurmak
- Blue School'un tüm üyeleri arasında etkili bir iletişim sağlamak
- Blue School'un eğitim çerçevesini daha derinlemesine kavramak

Ebeveynler ile okul arasındaki bu yakın çalışma ilişkisi halkla ilişkiler ya da tanıtım etkinliği değildir. İşbirliği içinde olan tüm herkes, okulun felsefesinin ve eğitim anlayışının kalbini oluşturur. Onlar eğitimin yeniden planlanmasında Blue School'un sahip olduğu başarının önemli bir kısmını oluştururlar. Aynı zamanda çocuklarının yaşamalarını istedikleri dünyanın şekillendirilmesinde de büyük bir role sahiptirler. Bu yolda yalnız değiller. Ulusal Okul Aile Birliği, Amerika'da öğrencilere destek veren en büyük ve en eski kurumlardan biridir. Bu kurum, milyonlarca aile, eğitimci ve toplum bireyini içerir. Öğrencilerin gelişimine hizmet etmek için Okul Aile Birliği ile ilgili ulusal standartlar hazırladılar. Bu standartlar altı maddeden oluşmaktadır:

1. Tüm aileleri okul topluluğuna davet etmek. Aileler okul hayatında aktif olarak yer alırlar ve kendilerini değerli hissederler. Aynı zamanda hem birbirleri hem de okul personeliyle bağlantı hâlinde olurlar ve aileler öğrencilerin sınıfta neler yaptığı ve öğrendiğinden haberdar olur.

2. Etkin Bir Şekilde İletişim Kurmak. Aileler ve okul personeli, öğrencilerin öğretimi hakkında düzenli, iki yönlü ve anlamlı iletişim kurarlar.
3. Öğrencinin Başarısını Desteklemek. Aileler ve okul personeli hem ev hem de okul ortamında öğrencilerin eğitimini ve sağlıklı gelişimini desteklemek için ve aynı zamanda onların bilgi ve becerilerini güçlendirecek fırsatları oluşturmak için her zaman işbirliği içinde olurlar.
4. Her Bir Çocukla Açıkça Konuşmak. Aileler, tüm öğrencilere adil davranılması ve başarılarını destekleyecek öğrenme fırsatlarının sunulması için yetkiye sahiptir.
5. Güç Paylaşımı. Aileler ve okul personeli, çocukları ve aileleri etkileyen kararlarda eşit haklara sahiptir ve ilkeleri, uygulamaları ve programları birlikte belirleyip hazırlarlar.
6. Toplulukla İşbirliği İçinde Olmak. Aileler ve okul personeli, öğrenciler, aileler ve personel ile iletişim kurmak ve daha fazla öğrenme imkânına, toplum hizmetine ve sivil katılıma ulaşmak için topluluğun üyeleri ile işbirliği yaparlar.¹¹

Ulusal Okul Aile Birliği Başkanı Otha Thornton'a göre "Aile katılımı, öğrencilere ev ödevlerinde yardım etmekle, okul toplantılarına katılmakla ve öğretmenlerle resmî bir şekilde görüşmekle sınırlı kalmamalıdır. Aile katılımı aynı zamanda her bir öğrencinin birinci sınıf bir eğitim alması adına okulların ihtiyaç duyduğu kaynakları sağlamak için hem okul yönetim kurulu hem de eyalet ve federal hükûmetin katılımını sağlamalıdır."¹²

Amerika Birleşik Devletleri Eğitim Bakanlığı, "Eğitim Ortakları: Aile-Okul Ortaklığı için Çift Taraflı Kapasite Geliştirme Çalışması" adlı bir rapor yayınladı ve raporda aile katılımının önemi tartışıldı.¹³ Rapor, ailelerin ve okulların

birlikte çalışmasının önemini vurgulamakta ve ailelerin ve eğitimcilerin başarmak istedikleri bir dizi hedeflerin ve sonuçların listesini içermektedir. Bu çalışma, öğrencilerin başarısını desteklemek ve işbirliği içinde çalışmak için hem okulların hem de ailelerin 'yetenekler, bağlantılar, biliş ve güven' olarak adlandırılan dört beceriden yoksun olan bir ortaklıktan daha güçlü bir ortaklığa geçiş sürecini de göstermektedir.

Bu çalışma eğitimcilere, ailelerin bilgeliğini ve birbirlerine olan bağlılığını görme fırsatı sunmakla birlikte öğrencilerin öğrenme sürecinde onların gelişimini destekleyecek aile katılımını ve aile ile okul ilişkisini memnuniyetle karşılayan bir kültür sunar. Aileler açısından ise bu çalışma, "ırk, etnik yapı, eğitim geçmişi, cinsiyet, engellilik ve sosyo ekonomik statüye bakılmaksızın" kendi çocuklarını destekleyecekleri ve cesaretlendirecekleri bir ortam sunar.¹⁴

Aile katılımı hayati önem taşımaktadır ancak bu katılım sadece okullar izin verdiği sürece mümkündür. Okulların genellikle aileleri aktif tutmak, ebeveyn atölye çalışmaları yapmak, düzenli olarak yüzyüze toplantılar düzenlemek, öğretmenler, ebeveynler ve topluluk üyeleri arasında güvene dayalı bir ilişki kurmak için çalışması gerekmektedir.

George Lucas Eğitim Vakfı tarafından başlatılan ve kâr amacı gütmeyen bir kuruluş olan Edutopia, eğitimcilere kendi okullarını daha çekici kılmak için on tane ipucu sunmaktadır:¹⁵

- *Ebeveynlerin Olduğu Yere Gidin:* Aileleri okulun bir parçası hâline getirmek ve etkileşimi arttırmak için Facebook, Twitter ve Pinterest gibi sosyal ağ sitelerini kullanın.
- *Herkesi Kucak Açın:* Okulunuzdaki tüm ailelerin ana dilinin İngilizce olmayacağını kabul edin ve onlarla iletişim kurmak için teknolojiyi kullanın.
- *Sanal Olarak İletişimde Olun,* "Sınıf ortamını sanal olarak sunmak için" web tabanlı araçlar kullanın. Edutopia, sınıf içi sosyal ağ sitesi olarak Edmodo ve duyuruları paylaşmak için de Blackboard Learn adlı uygulamayı kullanmaktadır.

- *Akıllı Telefonlar, Akıllı Okullar:* Edutopia, ailelerle iletişim hâlinde olmak için bu cihazları kullanır. Grup mesajları ve daha birçok uygulama bu iletişim ağını kolaylaştırmaktadır.
- *Kitle iletişim Araçlarını Keşfedin:* Okul faaliyetlerini ve eğitim reformunu tartışmak için mevcut kitle iletişim araçlarını (örneğin eğitimle ilgili yeni kitap ya da filmin yayınlanması) kullanın.
- *Kitap Okumayı Aile Etkinliği Hâline Getirin:* Bir aile etkinliği olarak kitap okumayı teşvik etmek için Read Across America, First Book ve Experience Corps gibi programlar kullanın.
- *Sohbet Ortamı Yaratın:* Öğretmenlerin öğrencilerin evine ziyaret etmesini sağlayarak aile-öğretmen görüşmelerine yeni bir renk getirin.
- *Öğrencilerin Önderliğinde Aile Konferansları:* Öğrencilerin öğretmen ve aile toplantıları düzenlemelerine izin verin ve onların güçlü yönlerini, yaşadıkları zorlukları ve hedeflerini içeren çalışmalarının bir bölümünü sergileyin.
- *Aileleri Harekete Geçirin:* Egzersiz yapmayı temel alan okul aktiviteleri düzenleyin ve bir aile etkinliği olarak oyun oynayın.
- *Aile Ortaklığı Kurun:* Ebeveynlerin okul çalışmalarında aktif olarak yer alması için ebeveyn temelli kitap klübü kurma ve ailelerin katılımını içeren ödevler hazırlama gibi çeşitli yöntemler kullanın.

Doksanlı yılların sonlarında, Los Angeles'da yoksulların oturduğu mahallelerdeki devlet okullarının iyileştirilmesi için kapsamlı bir çalışma başlatıldı. Bu çalışmanın hayati önem taşımasının nedeni ailelerin katılımını sağlayabilmektir. Bu tür mahallelerdeki okullarda aile katılımını sağlamak gerçekten bazı zorluklar içeriyordu çünkü birçok aile ya çok az İngilizce konuşabiliyordu ya da hiç İngilizce bilmiyordu ve aynı zamanda birden fazla işte çalıştıkları için okul çalışmaları ve toplantıları için müsait olmuyorlardı.

Diğer yandan, anadili İngilizce olmayan aileler genellikle okul sisteminden dolayı kendilerini ötekileştirilmiş hissediyorlardı çünkü onlara iyi İngilizce konuşamazlarsa çocuklarının eğitimine etkin bir şekilde dâhil olamayacakları söyleniyordu. Bu çalışmanın sonucunda tüm zorluklara rağmen ebeveynlerin, öğrencilerin ve eğitimcilerin ortak bir amaç doğrultusunda bir araya getirilmesini hedefleyen Aileler Okulda projesi başlatıldı.¹⁶

Oscar Cruz, Aileler Okulda projesinin başkanıdır. Cruz bu projeye ilgili görüşlerini benimle paylaştı. “Biz çocuklarını ve eğitimlerini desteklemek için sürece dâhil olan ailelerin önemini biliyoruz. Ancak bilmediğimiz şey, okulun bunu desteklemek için ne yapması gerektiğidir. Aile katılımı sadece ebeveynlerin sorumluluğunda olan bir şey olarak görülüyor. Başka bir dil konuşan bu aileler okula sadece kaynak sormak için gelir diye düşünülüyor. Personelin genel tavrı veliler İngilizce öğrenmeden onlara yardımcı olamayacakları yönündedir. Bu sebeple onlara İngilizce öğrenmeleri gerektiğini söylerler ve yardımcı olmadan gönderirler. Bu durum ailelerin karşılaştığı gerçek bir engeldir. Bize göre aile katılımı çalışmalarında, okula gelen her bir ebeveynin güler yüzle karşılandığından ve kendilerini değerli hissettiğinden emin olmak için personellere mesleki gelişim eğitimi verilmelidir.”

“Eğitimin ebeveynlere nasıl davrandığıyla gerçekten ilgilenmeye başladığınızda, çok güçlü çıkarların söz konusu olduğunu görürsünüz. Sendika, aile geri bildirimlerini öğretmen değerlendirmesinin bir parçası olarak destekleyebilir mi? Sendika, yapılan sözleşmelerde ebeveynlerin daha fazla söz sahibi olmasını destekleyebilir mi? Bürokrasi ve eğitim politikaları çok güçlüdür ve çoğu zaman öğrencilerin başarılarıyla ilgili çıkarların yerini alır.

“Her zaman ebeveynlerin önemli olduğunu biliyoruz. Asıl soru, aileleri özellikle de düşük gelir grubundaki aileleri daha misafirperver ve daha destekleyici hâle getirmek için ne kullar da değişmesi gereken koşullar nelerdir?”

Aileler Okulda çalışması bu konuyu üç açıdan ele alıyor. Bunlardan biri, ebeveynlerin çocuklarının okulunda nasıl aktif bir şekilde yer alabileceklerini öğrenmek için kullanabilecekleri kültürel açıdan gerekli olan materyallerin oluşturulmasıdır. Bir diğeri, ebeveynlerle etkili bir şekilde iletişim kurmayı sağlamak için okul personelinin eğitimine yardımcı olmaktır. Sonuncu ise, ilk iki girişime yatırım yapılmasını teşvik etmek için bölge düzeyinde politika değişikliği yapılmasını savunmaktır. Aileler Okulda çalışması, okul personelinin eğitimine destek vermek için fonlar yetersiz kaldığında eğitim desteğini kendisi verir.

Oscar, ebeveynlerin daha fazla katılımını sağlamanın tek yolunun evde çocuklarının eğitimiyle daha fazla ilgilenmelerini sağlamakla mümkün olabileceğini düşünüyor. Bu amaçla, iki program başlattılar. Bunlardan birincisinin adı Million Word Challenge'dır. Bu organizasyon Los Angeles bölgesindeki okullarda sınıf dışında da okumayı teşvik etmek için yarışmalara sponsor oluyor. Aile katılımı bu etkinliğin merkezinde yer alıyor çünkü aileler çocuklarının etkinlik günlüğü oluşturmalarına yardımcı oluyorlar ve gelişimlerini onaylamaları gerekiyor. İkincisi ise, Read With Me adlı programdır. Burası, çok sayıda öğrenciye evlerine götürmeleri ve aileleri ile kitap okumaları için kitaplarla dolu yirmi tane ödünç çanta veren bir kütüphanedir. Bu kitapların erişebilirliği sayesinde okuma saatleri günde yirmi dakika arttı.

Oscar, "Dahası, aile katılımına olan ilgi gittikçe arttı. Bu konuya haberlerde ve eğitim politikalarında yer verilmeye başlandı. Okulların kontrolünü ele alan ve değişimi isteyen aileleri her yerde görebilirsiniz. İnsanlar proaktif hâle gelmek için daha fazla bilgiye ulaşmak istiyor. Latin kökenli insanlar ve azınlık liderler güçlü bir konuma geldiklerinde ve sorunlarının ne olduğunu anlamaya başladıklarında çözüme daha fazla odaklanıyorlar ve ben bunun oldukça olumlu olduğunu düşünüyorum." dedi.

"Aile katılımının sağlamak ve okullarda ailelerin sesine daha fazla kulak vermek için başvurulacak birçok resmî yol

bulunmaktadır. İnsanların karar vermesi için bilgi akışının sağlanacağı, ortaklığın kurulacağı ve genel bir anlayışın, genel bir saygının hakim olacağı okul aile birliği, okul konseyi ya da demokratik bir dernek kurulabilir, ancak bu henüz gerçekleştirilemedi. Ailelerin ortak olması için çok iyi bilgilendirilmeleri gerekiyor ve bu okulun sorumluluğunda olan bir şeydir.”

Oscar Cruz ve Aileler Okulda çalışanları, herkesi ilgilendiren bir sebepten dolayı kendilerini ebeveynler ve yoksul bölgelerdeki okullar arasındaki dinamiği değiştirmeye adanmışlar: Nerede yaşadıklarına ve sosyoekonomik statülerine bakılmaksızın, aileler çocuklarının eğitimiyle aktif bir şekilde ilgilenmeye başladığında o çocuklar gelişim açısından daha büyük bir şansa sahip oluyorlar.

Çocuklarınıza İyi Öğretin

Çocuk eğitiminde en yüksek aile katılımı, son birkaç yıldır revaçta olan evde eğitim uygulamasıyla sağlanmaktadır. Bir zamanlar acayip olarak adlandırılan kişilerin benimsediği bu uygulama şu anda genel toplumsal bir tercih hâlini alıyor. ABD Eğitim Bakanlığı'na göre, 2011-2012 yıllarında okul çağındaki çocukların yaklaşık %3'ü evde eğitim görüyordu.¹⁷ Evde eğitimi bir seçenek olarak görmenin pek çok zorunlu sebebi olabilir. Bunlardan biri, bizim daha önce değindiğimiz standart testlere önem veren eğitim sisteminden kaçınarak eğitimin kişiselleştirilmesine ve çocukların kendi tutku ve ilgi alanlarını keşfetmelerine imkân verecek bir ortamın sunulmasıyla ilgilidir. Kanıtlar evde eğitim alan öğrencilerin akademik başarıya dayalı sınavlarda ve SAT sınavında akranlarından daha yüksek performans sergilediklerini göstermektedir.¹⁸

Quinn Cummings, *The Year of Learning Dangerously* adlı kitabın yazarıdır ve bu kitabında Cummings kızı Alice'in evde eğitim tecrübelerini anlatmaktadır:

Hem babası hem de ben kızımız Alice'i herkesten daha iyi tanıyorduk ve okulda çok fazla çalışmadığı gerçeğini daha

fazla görmezden gelemezdik. İnsanlar 'tembel' demek yerine daha kibar bir şekilde kızınız “Potansiyelini tam olarak kullanamıyor.” demeyi seçiyor. Aynı zamanda ev ödevlerinin her geçen yıl artmasından, merak ettiği şeyleri araştırmasına ve bir konuyu derinlemesine incelemesine vakit kalmamasından, kendini tamamen anlamsız bir etkinliğe kaptırmasından endişe duydum. Açgözlü biriyim. Kızımdan ufkunu açmasını ve özgüvenini kazanmasını aynı zamanda arkadaşlarıyla oynamasını, kitap okumasını, müzik dinlemesini ve uzun bir öğleden sonra yapacak hiçbir şeyi olmamasının keyfini yaşamasını istedim.

Quinn Cummings burada evde eğitimle ilgili en önemli noktaya değiniyor: Evde eğitim çocuğunuzu ihtiyaç duyduğu yöne gitmesi için yönlendirmenizi sağlarken (Örneğin Alice küsurlu sayılarla bölme işlemi yapmakta zorlanıyor gibiydi.) ona doğaçlama ve yaratıcılık için muazzam bir oda sağlama imkânı sunuyor. Logan LaPlante, bu bakış açısını destekleyecektir. Logan dördüncü sınıftan beri evde eğitim alan bir gençtir. Bu şekilde eğitim almak kendisini belli alanlarda geliştirmesini sağlarken aynı zamanda kapsamlı bir eğitim alma imkânı da sunuyor. Logan bana “Kesinlikle belli alanlara odaklanıyorum ama diğer şeyleri de önemsememezlilik etmiyorum. Okuldaki her bir derse çalışıyorum ama farklı bir şekilde. Benim müfredatımı farklı uygulamaları bir araya getiriyor. Matematigi geleneksel yöntemle online öğreniyorum ama aynı zamanda stajyer olduğumda tasarım yoluyla öğreniyorum. Belli bir sınıfta öğrenmeniz gereken her şeyi ben de öğreniyorum.” dedi. Logan bu yaklaşımı, geleneksel şekilde eğitim alan arkadaşlarının tecrübelerinden daha değerli görüyor. “Arkadaşlarım çok çaba sarf ediyorlar çünkü onlar bir dersten bir derse geçiyorlar örneğin tarihten matematiğe, matematikten fen bilimlerine gibi. Ancak hiçbir derste yeterince derine inemiyorlar. Onlar da derslerde daha derine inmeyi ve birçok konuyu tek bir çatı altında birleştirmeyi istiyor tıpkı benim güz döneminde vatandaşlık dersinde yaptığım gibi. Biz

İç Savaş'ın tarihini tüm ayrıntılarıyla öğrendik, resmini yaptık ve konulardan birini diğer tüm derslere entegre ettik.”

2013 yılında Logan, Nevada Üniversitesi'nde düzenlenen TEDx etkinliğinde konuştu. Konuşmasında onun için en iyisi olduğuna inandığı müfredatı bir araya getirmek için çeşitli kaynakları kullanarak eğitimi nasıl 'hacklediğini' anlattı. “Ailem ve arkadaşarımla iletişim kurarak kendi topluluğumun fırsatlarından yararlanıyorum. Ayrıca, öğrendiğim her şeyi deneyimleme fırsatına sahibim. Daha iyi ve daha hızlı bir sonuca ulaşmak için kısa yollar aramaktan korkmuyorum.”¹⁹

Bazı ebeveynler, online dersler, özel öğretmenler ve zengin programlarla çocuklarına evde eğitim verirken Logan kendi topluluğunda daha geniş bir öğretmen grubuna erişti.²⁰ O, bunu evde eğitim gören diğer bir grup öğrenciyle gerçekleştirdi. “Bizim öğretmenlerimizden biri Nevada-Reno Üniversitesi'nde kimya profesörüydü, bazıları ise yazın eğitim veren okul anneleriydi. Bazıları edebiyatta ustalaşmıştı bu nedenle bize yazı dersleri veriyordu ve biz hep birlikte haftada bir ya da iki ders olmak üzere sekiz hafta geçiriyorduk. Evde eğitimin de zorlukları var. Ulusal Eğitim Birliği, “ebeveynin seçimine dayanan evde eğitim programlarının öğrenciye kapsamlı bir eğitim deneyimi sunamayacağına inandığını” dile getirdi. Bazıları aynı zamanda evde eğitimin toplumsallaşmayı engellediğinden endişe duyuyor. Elbette, yılda birkaç bin dolar ile on bin dolardan fazlasına ulaşan maliyet de söz konusu. Son olarak, çocuğunuzla her gün saatlerce vakit geçirmeniz gerekiyor. Bu konuların hiçbirisi basit bir şekilde düşünülecek konular değil, her şeyi artısıyla eksisiyle düşünmek gerekiyor. Evde eğitimin, ebeveyn katılımını gerektirdiği inkâr edilemez. İster evde olsun ister okulda eğitimi daha kişisel, daha ilgi çekici ve daha tatmin edici hâle getirmek bununla ilgilidir.

BÖLÜM 10

Ortam Değişikliği

Her ne kadar birçok okul kendini değiştirse de, kültürleri kendilerini kuşatan siyasi ortamdan önemli derecede etkilenmektedir. Eğer yerel ve ulusal politikalar onları desteklerse, okullarda ihtiyaç duyulan değişiklikler kolaylıkla kök salacaktır. Bunun olması için, politika yapıcılarının bu tür değişikliklerin gerçekleşmesine yardımcı olmak için belli görevlere sahip olduklarını anlamaları gerekir.

Peki, politika yapıcılar kimlerdir? Onlar, okulların çalışması gereken şartları ve uygulanabilir koşulları hazırlayan kişilerdir. Bu kişiler, okul yönetim kurulu üyeleri, müfettişler, siyasetçiler ve sendika liderleridir. Bu, genellikle farklı ve karmaşık çıkarlar içeren bir ağdır. Ben dünya genelinde eğitimin her aşamasında politika yapıcılar ile çalıştım. Tanıdığım kişilerin çoğu, okulların başarısını etkilemeye ve öğrenciler için doğru olanı yapmaya kendini adanmış tutkuyla çalışan insanlardır. Birçoğu farklı şartlar altında ellerinden gelenin en iyisini yapmaktadır. Bazıları, elde etmeye çalıştıkları hedefleri istemeyerek engelleyen iyi niyetli siyasetçileri takip etmektedir.

Gördüğümüz gibi, bu durum politika açısından karmaşık ve zor bir mücadeledir. Asıl sorun, politikalar yanlış hedeflere odaklandığında ya da okulların gerçekten ihtiyacı olan stratejiler yanlış saptandığında yaşanmaktadır. Öyleyse, genel anlamda politika yapıcılarının okulları değiştirmedeki rolleri neler olmalıdır? Aynı zamanda, okulların ekonomik, kültürel, sosyal ve kişisel dört hedefinin karşılanmasına yardımcı olmak için ne yapmaları gerekir?

Yanıtlara geçmeden önce, bir grup politika yapıcının ve eğitimcinin Amerika Birleşik Devletleri'nin en yoksul bölgelerinden birinde eğitim kültürünü nasıl değiştirmeye çalıştıklarına bir göz atalım. Bu kişiler, kamu okullarında dönüştürücü değişiklikleri gerçekleştirmek için standart kültür sınırlamalarını aşıyorlar.

Başarının Kökenleri

Güney Karolina'da rakamlar mükemmel görünmüyor. Eğitimsel Gelişimin Ulusal Değerlendirmesi (NAEP)'e göre, 2013 yılında hem okuma hem matematik alanında yetkin ya da üstün olan dördüncü ve sekizinci sınıf öğrencilerinin yüzdesi (NAEP değerlendirmeleri alındığı zaman) ulusal ortalamasının altında idi. Öğrencilerin yaklaşık dörtte biri, dört yıl içerisinde liseden mezun olamadı ve mezun olabilenlerin %40'ının üniversiteye gitmeden önce telafi programlarına ihtiyacı vardı. (Bu telafi programları para sıkıntısı yaşanan bölgelerde bir yılda yaklaşık yirmi bir milyon dolara mal olmaktadır.)¹ Bir kamuoyu açıklaması, Güney Karolina'da çocukları devlet okullarına giden ailelerin dörtte üçünün sistemin ana değişiklikler yapması gerektiğini düşündüğünü gösterdi. Ancak bu durum, toplumdaki okulların nasıl çalışması gerektiğiyle ilgili köklü inançlar edinmek anlamına geliyordu.

Bunlar dönüşümün gerçekleşmesi için zor koşullardı ancak kendini eğitime adanmış bir grup eğitimci, bu zorlukların üstesinden geldi. 2012 yılının Ekim ayında, devlet eğitim kurumuna bir yenilik raporu gönderdiler. Raporda sorunlar ve zorluklar yer alıyordu. Aynı zamanda raporda gerekli değişikliklerin yapılması için devlette kimin yardımcı olabileceği de soruluyordu. Bazı devlet liderleri, ekonomik kalkınmaya odaklanan ve kâr amacı gütmeyen bir organizasyon olan New Karolina'yı önerdi. Grup, New Karolina ile bir araya geldi ve birlikte TransformSC adlı bir program başlattılar. Ben bu kitabı yazarken, program gittikçe hız kazanıyordu ve programın

hedefleri ve yaklaşımı devletin eğitim sistemini yeni yönlerle götürmekti.

Moryah Jackson, New Karolina'daki eğitim öncülerinin direktörüdür. Jackson bana New Karolina'nın "noktaları birleştiren ve tarafsız bir şekilde insanları bir araya getiren bir organizasyon" olmasının gurur verici olduğunu söyledi. Eğitimin gelişimi için halkın ihtiyaç duyduğu en önemli değişiklikleri belirlemek için yapılması gereken ilk şey, toplumun içine girmekti. Bu çalışmayı yürüten kişiler yenilik belgesine sahiplerdi ancak genel anlamda büyük bir değişiklik yapmak için bu yenilikleri kamuoyunun düşünceleriyle uyumlu hâle getirmek zorundaydılar. Moryah "Verilen tepkiler beni şaşkınlığa uğrattı. Senatörler, devlet memurları, ebeveynler, öğretmenler... Gerçekten insanların neler olup bittiğini önemseydiğini gördük. Bu çok sağlam bir temel oluşturmamızı sağladı." diyerek düşüncesini dile getirdi.

"Biz insanlara değişimin olabileceğini göstermek istiyoruz. Kısa vadede, herkesin bir noktada buluşması için çalışıyoruz. Okul yöneticilerimizin XXI. yüzyıl mezunlarının genel özelliklerini kabul etmesini sağladık ve Ticaret Odası da aynı özellikleri benimsedi. Bu önemliydi çünkü eğitimciler ve iş dünyası liderleri çoğu zaman farklı dilde konuşmayı seçiyorlar." diyerek düşüncelerini belirtti.

Okul yöneticileriyle yaptığımız toplantılar ve sosyal yardım oturumlarında, devletin birçok kademesinin bu kitapta tartıştığımız uygulanabilir ve işbirlikçi programlara çok fazla ilgi gösterdiğini net olarak gördük. Güney Karolina okulları, teknolojiye öncülük etmektedir ve bunu yaparken proje temelli öğrenme modellerini uygulamakta, problem çözme ve iletişim kurma gibi az değer verilen becerileri geliştirmekte ve her ne kadar sonuçlardan öğretmenleri sorumlu tutsalar da onlara önemli ölçüde daha fazla özgürlük sunmaktadır. Eyalet genelinde, yeni değerlendirme modellerine de çok güçlü bir şekilde ihtiyaç duyulmaktaydı. Bu konuyla ilgili Moryah "Biz biçimlendirici ve özetleyici değerlendirmelerin önemini

biliyoruz. Bizim gerçek zamanlı verilere ihtiyacımız var. Öğretmenler, yıl sonuna kadar bekleyip gelecek yıl sınav sonuçlarını almak zorunda olmamalıdır. Onların bilişsel olmayan değerlendirmelere ihtiyacı var. Eğer proje temelli öğrenmeden bahsediyorsak liderliği nasıl değerlendireceğiz? İletişim becerilerini nasıl değerlendireceğiz?” diyerek görüşlerini dile getirdi.

“Uzun vadede, biz öğrencilerimizin en az %90'ının kariyerlerine ya da üniversiteye hazır olarak mezun olmalarını istiyoruz. Bu, test sonuçlarının mutlaka yükseleceği anlamına gelmiyor. Biz bu konuda gerçekten akıllı davranmaya çalışıyoruz. Biz sınıflarımızın gerçek dünyayı yansıtmalarını istiyoruz. Dünya her gün değişiyor ve biz öğrencilerimizin bilgi ekonomisinde rekabet etmeye hazır olduğundan emin olmalıyız.”

The New Karolina girişimi, müdürlerin ve öğretmenlerin kendi okullarında başarı kültürünü geliştirmeleri için yetki sahibi olmalarına dayanmaktadır. Moryah bunu konuyla ilgili şöyle bir açıklama yaptı. “Büyük bir esnekliğe ve kendi kendilerine deneyebilecekleri birçok yeniliğe sahipler ancak yine de onlara ‘Tamam, her şey yolunda ve biz sizin arkanızdayız. Sizi parlamentoda savunacağız.’ diyecek birilerine ihtiyaç duyuyorlar. Bu, Güney Karolina’da bizim açımızdan ince bir çizgi. Her okul bölgesinin yerel okul yönetim kurulu bulunmaktadır ve her okul yönetim kurulu, bir müdür görevlendirir. Eyalet düzeyinde ise, eyalet müdürleri çok fazla güce sahip değiller. Eğer yerel bir topluluk, müdürlerinden memnun değilse o müdür gönderilir. Bu nedenle, biz insanlara öğretmenlerin ve müdürlerin yaptıklarının doğru olduğunu ve bundan dolayı onları destekleyebileceğimizi söylüyoruz.”

Program uygulanmaya başladığında, baş edilmesi gereken en büyük zorluklardan biri okullar ve eğitim hakkındaki sabit fikirlerdir ve bu sabit fikirler değişimin önemli olduğunu söyleyen aileler ve parlamenterler için de geçerlidir. “Son on ya da yirmi yılda ilk defa, herkes değişime ihtiyaç duyduğumuzu

kabul etmektedir ancak kültürü değiştirmek zordur. Herkes okulların genellikle nasıl olduğunu biliyor bu nedenle, bizim okullarla çok güçlü bağlarımız var. Bir okulu tamamen yeniden tasarlamaktan bahsettiğimizde, artık bir okula benzemeyeceği için toplumda bazı sorunlarla karşılaşırız.”

Birçok kişi, Güney Karolina, Lexington’da River Bluffs Lisesi’nin yenilikçi tasarımı karşısında hayrete düştü. Ayrıca, müfredatlarının ve ders kitapları ile dolu dolaplarının olmaması da çok ilgi çekiciydi. Bazı kişiler ise okulun okuldan çok Starbucks’a benzemesinden şikayet etmekteydi. TransformSC üyelerinin burada gördüğü şey, dünyanın her yerinde reformcuların karşılaştığı bir şeydir: Yeni vizyonun, uzun süre devam eden vizyona ters düşmesiyle çarpıcı bir biçimde gerçekleşecek olan kopukluk.

“Değiştirmenin en güçlü yollarından biri, halk eğitiminin nasıl söz edeceğimizi değiştirmektir. Biz iyi olan tarafı vurgulamaya çalışıyoruz ve belki de karşı çıkanlar ‘Bildiklerinizi bizimle paylaşın, belki de bu o kadar kötü değildir.’ ya da ‘Belki de biz bunu yapabiliriz.’ diyecekler. Yaptığımız şeyler hakkında konuşurken kurduğumuz cümlelere çok dikkat etmeliyiz. ‘Bu okul başarısız çünkü yoksulluk oranı yüksek.’ demek yerine fakirlik oranının yüksek olduğu başarılı okullar kuracağız demeliyiz.” Program başlangıç aşamasının ötesine geçtiğinde, ivme kazanmaya başlıyor. 2013 yılının sonbaharında, geniş bir demografik aralığı kapsayan otuz yedi tane okul bu programda yer aldı.

Büyüme Politikaları

Verdiğimiz birçok örnek ve TransformSC ile en başından beri hedeflenen politika, yenilikçiliği teşvik etmektir. Bu, okulların kendilerini dönüştürebilecekleri koşulları yaratmalarıyla ilgilidir. Öyleyse bu koşullar tam olarak nedir?

Daha öncede söylediğim gibi, eğitimdeki etkili liderlerin

gerçek görevi, emretmek ve kontrol etmek değildir. Onların görevi, ortam kontrolüdür. Öğretmenler ve müdürler kendi öğrencilerinin ve topluluklarının gelişimi için gerekli koşulları oluşturduğu için, politika yapıcılarının görevi hizmet etmek için atandıkları okullar ve topluluklar arasındaki iletişim için benzer koşulları oluşturmaktır.

Daha önce de eğitimin sağlık, ekoloji, adalet ve özen gösterme ilkelerine dayandırılmasını önerdim. Bu ilkeleri uygulamak için politika yapıcılarının belirli koşulları kolaylaştırması gerekir. Tüm bunlar kitap boyunca verdiğimiz örneklerde saklıdır. Burada onları açıkça göstereceğim.

SAĞLIĞI TEŞVİK ETMEK

Meraklı Öğrenciler

Etkili eğitim için temel ön şart, öğrencilerin öğrenme için merak duymalarını sağlamaktır. Bu, öğrencilerin nasıl öğrendiklerini anlamak, farklı bir müfredat oluşturmak ve öğrenmeyi engellemek yerine motive eden öğretme ve değerlendirme metotlarını desteklemek anlamına gelir. Eğer öğrenciler okula devam etmezse, eğitim adına yapılan her şey konu dışıdır. Öğrencilerin okulu bırakmasıyla ortaya çıkan maliyet, öğrencileri öğrenmeye teşvik eden okullara yapılan yatırımlardan daha yüksektir.

Uzman Öğretmenler

Başlangıçta öğrenim ve eğitim arasında bir ayrım yaptım. Öğretmenlerin görevi, öğrenmeyi kolaylaştırmaktır ve bu, mesleki olarak bir uzmanın görevidir. Bu nedenle yüksek performans gösteren tüm okul sistemleri, yüksek kalitede öğretmenlerin işe alımına, işi bırakmamasına ve mesleki gelişimlerini devam ettirmelerine öncelik vermektedir. Dünyanın hiçbir yerinde öğretmenlerden daha iyi olan bir eğitim sistemi yoktur.

Vizyonu Yükseltmek

İnsanlar bir vizyon ve amaç duygusuyla motive edildiklerinde mucizeleri gerçekleştirebilirler. Bu vizyon, kişisel olarak onlarla bağlantı kurmak zorundadır. Sabahları devletin okuma standartlarını yükseltmek için ne yapacaklarını merak ederek uyanan çocukların var olduğunu hayal edemiyorum. Sayısız çocuk kendi amaçları için okuma yazmayı öğrenmek, dört işlem yapmak, şarkı söylemek, dans etmek, keşfetmek ve tecrübe etmek istiyor. Sayısız ebeveyn ve öğretmen bu çocukları desteklemek istiyor. Onlar, politik rekabetteki veri göstergelerine değil kendi ilgi alanlarına ve vizyonlarına destek veren politikalara ve vizyonlara ihtiyaç duyuyor.

Ekolojiyi Beslemek

İLHAM VEREN LİDERLER

Mükemmel sistemlerin mükemmel öğretmenlere ihtiyacı vardır. Öğrencilerin yeni zirvelere ulaşmak için ilham veren öğretmenlerden esinlendikleri gibi okullar da vizyon sahibi müdürlerden esinlenebilir. Öğretmenler, politika yapıcılarının öğretme ve öğrenmedeki günlük zorlukları gerçekten anlamalarına ihtiyaç duymaktadır. Politika yapıcılar, asıl işi yapan kişilerin güvenini ve taahhütünü almadan okullarda başarı elde edemezler.

İŞBİRLİĞİ VE UYUM

Sağlık sistemleri bütünsel olarak çalışır, her bir öge diğerlerine güç verir. Eğitimde de aynı olmalıdır. Birçok alt sistemin ve dinamiklerin yer aldığı bu tür karmaşık bir sistemde sabit olan risk, farklı çıkar gruplarının dikkatlerinin yanlış yönlendirilmesidir. Kaliteli sistemlerde, eğitim vizyonu sistemin her aşamasındaki ve evresindeki uygulamalarla yakından ilgilidir.

Sistem içinde yer alanlar, yaşayan insanlardır ve onların birbirleriyle olan uyumu tesadüfi olmayan birincil değere sahiptir.

KAYNAKLARA ODAKLANMAK

Eğitimin yüksek performanslı sistemi kaynak açısından zengindir. Kaynaklar sadece mali değildir. Eğitimin kalitesi kesinlikle ona harcanan parayla ilişkili değildir. Bu kitapta sınırlı parayla yüksek kalitede eğitim veren okullardan bahsettik. Bununla birlikte, dünyada eğitim için kişi başına en çok para harcayan ülke Amerika Birleşik Devletleri'dir ama en iyi sisteme sahip oldukları iddia edilemez. Her şey, kaynakların nereye odaklandığına dayanmaktadır. Yüksek performanslı sistemler özellikle mesleki eğitime, uygun teknolojiye, bireysel olarak okulların ulaşamayacağı ortak destek hizmetlerine yatırım yapmaktadır.

Adaleti Teşvik Etmek

ORTAKLIK VE İŞBİRLİĞİ

Standart akım, öğrenciler, öğretmenler, okullar, bölgeler ve şimdi de ülkeler arasındaki rekabette kök salmaktadır. Yaşamın her alanında olduğu gibi eğitimde de rekabet vardır. Ancak, insanları birbirine düşüren bir sistem, başarıya giden dinamikleri esas olarak yanlış anlar. Eğitim, hem okullarda hem okullar arasında hem de diğer gruplar ve kurumlar arasında ortaklık ve işbirliğini temel aldığına gelişir.

STRATEJİK YENİLİK

Statükodan yeni bir paradigmaya geçmek için hayalgücü ve vizyon gerekir. Aynı zamanda özen göstermeye ve sağduyuya ihtiyaç duyulur. “Özen gösterme” yeni yaklaşımlar araştırılırken çalıştığı bilinen şeylerin korunmasıyla ilgilidir. Siste-

matik değişiklik için en güçlü stratejilerden biri, bir şeyleri farklı şekilde yapmanın yararını test etmektir. Yenilik, kendi bağlamının ötesine geçtiğinde stratejiktir yani başka bir deyişle, diğerlerinin kendi durumlarına göre yenilik yapmalarına ilham verdiğinde stratejiktir.

SAVUNMA VE İZİN

Politika yapıcıların görevlerinden biri, yerel yeniliğin aktif şekilde teşvik edildiği ve desteklendiği koşulları oluşturmaktır. Değişim uzun zamandır kabul gören uygulamalar söz konusu olduğunda genellikle zordur. Daha önce de söylediğim gibi kültür, kabul edilebilir ve kabul edilemez davranışların ne olduğuyla ilgili izinler içerir. Politika yapıcılar değişimi savunarak ve yeni alanlara girmek için okullardaki eski alışkanlıkların yıkılmasına izin vererek her seviyedeki değişikliğe olanak sağlayabilir.

Önem Vermek

YÜKSEK STANDARTLAR

Okullarda öğrenmeyle ilgili tüm alanlarda yüksek standartların olması esastır. Bunda hiç şüphe yok. Yüksek standartlar başarıya ilham verebilir ve insanların hayal edebildiklerinden daha fazlasını başarmalarına olanak sağlayabilir. Bu durum matematik ve mühendislik kadar müzik ve dans için de geçerlidir. Etkili olabilmesi için standartlara ulaşmak başarıya yol açmalıdır. Bu standartların ne olması gerektiğiyle ilgili bir anlaşmaya varılması ve bu anlaşmaya ulaşmak için karşılıklı bir saygı süreci gerekir.

AKILLI SORUMLULUK

Yüksek standartlar sadece öğrencilerin ne yaptığıyla ilgili değildir. Öğretim, yönetim ve liderlikle de ilgilidir. Sorumluluk tek yönlü bir yol değildir. Eğitimciler kesinlikle kendi verimliliklerinden sorumlu olmalıdır. Aynı zamanda onların çalışmalarını etkileyen politika yapımcılar da sorumlu olmalıdır. Sorumluluk, mesuliyeti ve kontrolü de kapsamaktadır. Eğer insanlar bir şeyden sorumlu olmak istiyorlarsa bu, kontrol edebilecekleri faktörler için olmalıdır. Akıllı bir sorumluluk sistemi, okulların idare edebildiği ama kontrol edemediği öğrencilerin yaşamlarındaki faktörleri hesaba katmalıdır ve sistemin tüm alanlarında ve kademelerinde işe yaramalıdır.

SÜREKLİ MESLEKİ GELİŞİM

Öğretim oldukça talepkâr bir meslektir. Dünya değiştikçe ve talepler arttıkça, öğretmenlere mesleki gelişimlerini desteklemek için düzenli fırsatlar sunmak çok önemlidir. Okulların gelişimi, mesleki gelişimin bir sürecidir. Öğretmenlerin mesleki gelişimlerini sürekli hâle getirmek bir lüks değildir. Öğrencilerin, okulların ve toplumun başarısına yatırım yapmak için gereklidir.

Rotayı Değiştirmek

Eğer standart akımlar amaçlandığı gibi çalışırsa, rota değiştirmeye gerek kalmaz. Tüm dünyadaki politika yapımcılar bunun böyle olduğunu biliyor. Ancak, uygulamada öyle olmuyor. En ilginç değişikliklerin bazıları, daha önceden bunu başaran eyaletlerde gerçekleşiyor. NCLB, büyük ölçüde Texas eyaletinde ilk kez uygulanan politikalara dayanıyordu. Bu eyaletin bir kısmı, öğrencilerin farklı yeteneklerini ve eyaletin farklı kısımlarının ihtiyaçlarını göz önünde tutarak daha kişiselleştirilmiş bir yol sunuyor.

Bu tam da Texas eyaletinde kıdemli bir siyasetçi olan Jimmie Don Aycock'un aklında olan şeydi. Aycock bana "Texas genelinde, rüzgâr santrallerinin olduğu yerle petrol rafinerilerinin olduğu yerde yaşayan kişiler arasında, ekonomik ve sosyal koşullar oldukça farklıdır. Devletin farklı bölgelere göre farklı eğitim stratejileri belirlemesi çok önemlidir." dedi.

Jimmie, House Bill 5 adlı çalışmanın yazarıdır ve bu çalışma hem Texas House hem de Texas Senatosu'nda oy birliğiyle kabul edildi. Texaslı öğrenciler için zorunlu olan mezuniyet şartlarında ve devlet sınavlarının sayısında önemli değişiklikler yapıldı. Aynı zamanda bu çalışma sayesinde gelecekleri için çok farklı hedefleri olan liseli öğrencilerin mezuniyetleri için yeni yollar da sunulmaktadır.

"Meclisteki tüm hizmetlerim eğitimle alakalı. Aslında, beni emeklilikten sonra çalışma hayatına döndüren tek şeyin bu olduğunu her zaman söylerim. Öğrencilerimizin yaklaşık %40'ı veya %50'si, iş başvurusunda bulunmak için ya yetersiz görülüyordu ya da bir iş bulmak için eğitim açısından yeterli bir geçmişe sahip olmadıkları düşünülüyordu. Bu kabul edilemez bir şey. Umarım bu tasarı, üniversiteye bağlı olmayan öğrenciler için makul eğitim teklifleri içerecek. Bazı öğrenciler akademik sebeplerden dolayı bazıları da maddi sebeplerden dolayı üniversiteye gitmek istemiyor. Onlar dört yıllık bir üniversite diploması gerektirmeyen bir şey yapmak istiyorlar."

"Bence birçok insan, ister lisede olsun ister liseden sonra olsun, çoğu öğrencinin ileri düzeyde beceri eğitimleri alması gerektiğini kabul ediyor. Tasarı, öğrencilerin istihdam edilebilir bir beceriye sahip olması için esneklik sunuyor. Öğrenciler üniversite diplomasına sahip olmadıkları için başarısız değiller. Çocuklar birtakım hedeflerin başarılabılır olduğunu gördüğünde, eğitimleri için daha önceden ne kendilerinin ne de ailelerinin düşünmedikleri bir amaç belirleyebiliyorlar. Biz öğrencilerin sadece gelişmiş mesleki ve kariyer kararlarını değil aynı zamanda onların üniversiteye gitme kararlarını da duyabiliriz. Yani onlar 'Evet, eğer önemli olduğunu düşünürsem

bunu gerçekten yapabilirim.'diyebilir. Bu gerçekleşmeyecek bir cümle değil. Hiçbir şey olmasa da sadece öğrencilerin ve ailelerin ilgisini çekmesi bile bence faydalı olacaktır.”

“Biz öğrenciler için yüksek risk içeren sınav sayısını on-beşten beşe indirdik. Yine de, gelecek sene zamanında mezun olmayacak dört öğrenciden birini göz önünde tutmalıyız. Eğer onbeş öğrenci olsaydı bu sayı %40'ı aşmış hatta %50'ye yaklaşmış olabilirdi. Onlar çoğu derslerini tamamlayacak ve başarılı oldukları dersleri geçecekler. Eğer çok sayıda yıl sonu bitirme sınavı uygularsanız okulda başarılı olan, yapmaları gereken her şeyi yapabilen ama yine de yıl sonu sınavlarını geçemeyen çocuklarla karşılaşabilirsiniz. Asıl soru, notları çok mu kolay alıyorlar? Test hatalı mı? Sınavları iyi geçmiyor mu? Sanırım cevap bunların hepsini içermektedir.

“Tasarının iyi çalışabilmesi için baş etmemiz gereken üç kısım bulunmaktadır: Sınav, müfredat ve sorumluluk. Üçünü bir arada incelemek, bilinçli bir karardır. Eğer diğer ikisini dışarıda bırakarak sadece birine odaklansaydık bence kötü sonuçlar ortaya çıkabilirdi. Üçü birlikte dengelediğinde ‘bu, öğrenciler için; bu, devletin ihtiyaçları için; bu, bölgelerin sorumluluğunu arttırmak için’ diyen işlevsel bir mevzuat ortaya çıkabilirdi. Bu tasarı, gerçekten uygulanabilir bir tasarıdır ve eğitimcilerin çoğu bundan memnun olmaktadır. Öğrenciler ve ebeveynler de memnun görünmektedir. Bazı reformcu topluluklar bundan memnunken bazıları memnun değildir..”

“Tasarıyla ilgili endişelerini en fazla dile getiren topluluk, Hiçbir Çocuk Geride Kalmasın projesini yoğun bir şekilde benimseyen topluluktu. Onlar eğer öğrenciler daha fazla sınavla tabi tutulur, standartlar arttırılır ve baskı uygulanmaya devam edilirse öğrencilerin eğitim alanında başarılı olacağını ve bir adım ileriye gidebileceklerini düşündüler. Bir zamanlar ben de böyle düşünüyordum. Ancak, böyle düşünerek gözden kaçırdığımız şey, eğitime mekanik bir bakış açısıyla baktığımızdır. Bu durum, fabrika üretimi gibi bir şey. Burada hesaba katılmayan şey, insanoğlunun birbirine benzemediği-

dir. Bizler aynı şeyleri yapıp çok farklı sonuçlar elde edebilen varlıklarız. Bu nedenle, bu düşüncelerden uzak durdum. Hiçbir Çocuk Geride Kalmasın projesinin büyük oranda bu düşüncelere dayandığını fark ettim ve artık bu projeye inanmıyorum.”

Standartlaşmadan kişiselleşmeye, uyumdan yaratıcılığa geçiş sadece Amerika Birleşik Devletleri’nde olan bir şey değil, dünyanın birçok yerinde oluyor ve aynı derecede etkileyici sonuçlar alınıyor.

Farklı Bir Şekilde Yapmak

Politika yapmak, kolektif ve aynı zamanda karmaşık bir süreçtir. Ancak, gerçek değişimi temsil edenler tutkulu bir bireyin sürece müdahale edip dünyayı değiştirebileceğini bilir. Böylesine bir lider olmak bazen bir çağrıyı yanıtlamaktan kaynaklanır.

ARJANTİN’DE YILDIRIM ÇARPMASI

Arjantin ekonomisi 2001 yılında çöktüğünde, Silvina Gvirtz akademik hayatının köklü bir değişikliğe ihtiyacı olduğunu fark etti. Gvirtz doktora derecesine layık görüldü ve eğitimle ilgili araştırmalar üzerine yoğunlaştı. Ancak ülkesinde yoksul çocuk sayısı çok fazlayken masasından kalkması gerektiğini biliyordu. Büyük şirketlerden hibe alarak mali olarak yeterince desteklenmeyen okulların eğitim kalitesini arttırmak için oldukça iddialı bir proje yarattı. Ülkedeki yoksul bölgelerde çalışarak halkın okulların durumunu daha iyi bir hâle getirmesi için bir girişim başlattı. Sonuçlar büyüleyiciydi. Okulu bırakma oranı %30’dan %1’e düştü ve sınıf tekrarı yapan öğrenci sayısı %20’den %0.5’e düştü.

Gvirtz bu süreci bana şöyle anlattı. “Yerli ortaklarımızla birlikte çalıştık. Yerli politikayı daha güçlü hâle getirmek için bölgelere ayırdık. Yerli öğretmenler ve müdürlerle çalış-

tık. Müdürlerin onlarla ulaşmak istediğimiz hedeflerin neler olduğunu bilmesi ve bunun için öğretmenlere yetki vermesi önemliydi. Biz hiçbir zorlamada bulunmadık. Öğretmenlerle birlikte sınıflara girdik ve somut sorunlar üzerine çalıştık. Bir hastanın durumunu çözmek için aynı masada oturan doktorlar gibiydik. Öğretmenler onlara yardım etmek isteyen birilerinin olduğunu hissetti.”

Bu çalışma oldukça etkili bir şekilde devam ettiği için Silvina ölçek konusunda bir problem olduğunu fark etti. Eğer gerçekten mümkün olduğunca fazla öğrenciye yardım etmek istiyorsa, her ne kadar doğal bir eğilimi olmasa da siyasete girmesi gerekecekti. Silvina, yaklaşık sekiz yıldır çalıştığı Buenos Aires’de eğitim bakanı oldu. Yakın geçmişte, Arjantinli öğrencileri teknoloji ile ilişkilendiren Connector Iguldad adlı bir program başlattı. Ben bu satırları yazarken Connector Iguldad programıyla üç buçuk milyondan fazla öğrenciye dizüstü bilgisayar dağıtıldı. Dizüstü bilgisayarlar öğrencilerin öğrenmesini kolaylaştırmak için açık kaynaklı uygulamalarla doluydu. Programın asıl amacı, küçük de olsa bir kıvılcım çakabilmektir

Gvartz’e göre “Bana göre üç çeşit çocuk var. Bunlardan ilki, teknolojinin pasif tüketicileridir. Onlar en iyi bilinen programları kullanıyorlar ama teknolojiden anlamıyorlar. İkincisi, zeki olan tüketiciler ki bunlar internetteki iyi ile kötüyü birbirinden ayırt edebilen çocuklardır. Onlar teknolojiyi daha iyi anlıyorlar ama üretemiyorlar. Üçüncüsü ise, hem anlayıp hem üretebilen çocuklar. Açık kaynak onlara bu imkânı sunuyor. Eğer bir öğrencinin yaratıcı olmasını istiyorsanız onlara nasıl program yapılacağını öğretmek zorundasınız. Daha önceden bilgisayarı olmayan bir öğrenciye bilgisayar verdiğinizde aradaki dijital boşluğu kapatırsınız. Bu, diğer disiplinler ve onları daha yaratıcı hâle getirmek için inanılmaz bir araç olabilir.”

Silvina Gvartz ilk olarak sadece teorik düzeyde çalışmaktan memnuniyet duyan sonra birçok alanda liderlik pozisyonunu üstlenen biridir. Aynı zamanda Gvartz, Conectar Iguldad

programının yöneticisi, San Martin Üniversitesi'nde profesör, Arjantin'de Bilimsel ve Teknik Araştırmalar Ulusal Konseyi'nde araştırmacı, Albany'de New York Devlet Üniversitesi'nde misafir profesör ve eğitimle ilgili iki kitabın editörlüğünü yapan biridir. Var olan koşullar onun bir lider olmasına karar verdi ve o da bu çağrıya cevap verdi.

YARATICI ÇİN

Jiang Xueqin, Çin'de yaşanan bir sorunu fark etti. Daha önce de bahsettiğim gibi rakamlar her zaman önemlidir. Şangay, PISA sıralamasında en üstte yer alıyordu ama bu, sadece teste odaklanan acımasız bir sürecin sonunda elde edilen bir başarıydı. Xueqin bu süreçle ilgili "Öğrencilerin özünde olan yaratıcılığı, merak duygusunu ve öğrenme aşkını yok eden çıkarıcı, etik olmayan ve ileriye göremeyen bir davranışla ödüllendirildiğini hissediyorum. Bana göre başarıyı ve hedefleri sürecin ve davranışların üstünde tutan herhangi bir eğitim sistemi öğrenciler için kötüdür." diyerek düşüncelerini paylaştı.² Bu sistem gaokao sistemi olarak adlandırılıyor. (Gaokao, Çin'de üniversiteye giriş sınavının adıdır.) Batı'da eğitim, Sanayi Devrimi'ne uygun bir sistem üzerine inşa edildiği için gaokao sistemi Çin'in çok fazla mühendise ve onları yönetecek orta düzey yöneticilere ihtiyaç duyulduğu bir zamanda tasarlandı. Sistem çok sayıda öğrenci yetiştirmek ve daha sonra Amerika Birleşik Devletleri'ne yüksek lisans için çok sayıda öğrenci göndermek için hazırlandı. Ancak, Çin değişiyor. Orta sınıf gittikçe genişliyor ve üretime daha az bağımlı hâle geliyor bu nedenle, daha farklı öğrenciler yetişmesi i gerekiyor. "Eğer Çin gelişmek istiyorsa farklı yeteneklere sahip insanlara ihtiyacı var. Çin'in sahip olmadığı girişimcilere, tasarımcılara ve yöneticilere ihtiyaç var." diyerek Jiang düşüncelerini belirtti.³

Bu nedenle 2008 yılında Jiang Xueqin, Shenzhen şehrinde yeni bir okul üzerine çalışmaya başladı. Öğrenciler, gaokao sınavından sorumlu değildi. Öğrenciler daha çok yazmaya va-

kit ayırıyorlar, bir kafe ya da bir gazete işletmeyle ilgileniyorlardı. Onlar girişimci olmayı ve bunu vurgulamayı öğrendiler. Sosyal hizmetlerde yer almaya başladılar.

Bu çalışmadan sonra Jiang Xueqin, Tsinghua Uluslararası Okulu'na müdür yardımcısı olarak geçti ve hâlâ orada Çinli öğrencileri eğiterek bu yeni nesil yaklaşımı desteklemeye devam ediyor. Yakın zamanda Creative China adlı bir kitap yayımladı ve kitabında yaratıcılığı öğretmedeki deneyimlerini anlatıyor ve bu yaklaşımını genişletmek için bir platform sunuyor.

ORTADOĞU'DA DEĞİŞİKLİK TALEP ETMEK

Dr. Amin Amin, Arap bölgesinde insan kapasitesini geliştirmeyi en büyük zorluklardan biri olarak görüyor. Amin, düşüncelerini benimle şöyle paylaştı. “XXI. yüzyılda beşeri sermayeye olan ihtiyaç, var olan eğitim sisteminin etkili olabilmesi ve her bir öğrencinin belli ihtiyaçlarını karşılayabilmek için yeni bir baskı oluşturuyor.”⁴ Bu durum onun İnsan Kapasitesini Geliştirmek için ASK adlı bir çalışmayı oluşturmaya neden oldu. (ASK, Türkçe’de “tutum, beceri ve bilgi” anlamına gelen “attitude, skills, knowledge” kelimelerinin baş harflerinden oluşmaktadır.)⁵ ASK’ın temel hedeflerinden biri, bölgede eleştirel düşünen yeni bir nesil oluşturmak için eğitim hizmetlerini arttırmaktır. Bu hizmetler beş platformda çalışmaktadır: Eğitimciler için mesleki gelişim, öğretmenlik belgesi, özelleştirilmiş içerik geliştirme, gözetleme ve değerlendirme, hem Sivil Toplum Kuruluşu (STK) hem de okullar ile danışmanlık.

Dr. Amin’in çalışması, 2011 yılından bu yana yaklaşık dört bin okula dokunan geniş çaplı bir etki yarattı. Bu nedenle Amin, danışmanlık hizmeti sunan Mowgli Vakfı tarafından küresel girişim savunucusu ve yılın mentoru olarak seçildi.⁶

İSKOÇYA’NIN DÖNÜŞÜMÜ

Son zamanlarda, en ilginç ulusal eğitim girişimlerinden biri, İskoçya’da gerçekleşti. Bu girişim, bizim düşünmekte olduğumuz ilkelerin ve koşulların çoğunu sergilemektedir. Girişimin merkezinde okul dönüşümü için genel bir çerçeve sunan Mükemmellik için Müfredat adlı müfredat çalışması yer alıyor. Bu müfredat, Finlandiya’daki müfredata benzemektedir⁷ ama Birleşik Krallık ve Amerika Birleşik Devletleri’ndeki birçok reform girişimine benzemektedir. Mükemmellik için Müfredat, İskoçya’da yaşayan eğitimciler, ebeveynler, öğrenciler, iş adamları ve topluluk liderleri ile uzun süreli görüşmeler yapılarak geliştirildi. Bu çalışma ülkedeki eğitimin geleceği için geniş bir vizyon ve bunu gerçekleştirmek için geniş bir çerçeve sunmaktadır. Bu, yukarıdan dayatılan kuralcı bir çerçeve değildir. Tıpkı A+ gibi, kendi öğrencilerinin ve okul topluluğunun önemli ihtiyaçlarını tartışmak için bir alan sağlamaktadır. Bu sürecin temelinde, uygulamaya ilişkin zorluklar ve güçlü değişim teorisiyle ilgili düşündürücü analizler yatmaktadır.

Bu strateji, dünya çapında bir grup eğitimci, politika yapıcı ve araştırmacı olan Uluslararası Futures Forum (IFF) ile birlikte geliştirildi. IFF, değişimi sağlayan üç farklı bakış açısı sunmaktadır ve bunları “horizon 1, horizon 2 ve horizon 3” olarak adlandırmaktadır. Horizon 1, var olan sistemdir. Horizon 2, geçiş sürecidir. Horizon 3 ise, değişim sürecinin gerçekleşmesini hedefleyen yeni bir durumdur. Aynı ilkeler, Kanada’nın Ottawa şehrinden İskoçya’ya kadar tüm Atlas Okyanusu boyunca gerçekleşen dönüşümün merkezinde yer alıyor.

OTTAWA’YI DİNLEMEK

Peter Gamwell, benim gibi, İngiltere Liverpool’lu. Gamwell şu anda Ottawa Carleton Bölge Okul Yönetim Kurulu (OCDSB) için eğitim müfettişi olarak çalışıyor. OCDSB, dünya

çapında yaratıcılığı temel alarak okul yönetim kurulları arasında liderliği kanıtlanmış olan bir kurumdur.

Peter'e göre OCDSB için dönüm noktası, bir dizi personelle 2004 yılında liderlik hakkında yapılan bir toplantıda gerçekleşti. Toplantıya katılan Peter ve diğerleri, yaklaşık bir buçuk saattir program hakkında konuşuyorken en arkadan biri el kaldırdı. Bu kişi onlara toplantıda ne yaptıklarını sordu. Ona liderlik hakkında fikirlerini paylaşmak için orada olduklarını söylediler. Bu cevap karşısında adam şaşırdı ve yirmi yıldır o bölgede emniyet görevlisi olarak çalışmakta olduğunu ve ona liderlik hakkındaki fikirlerinin hiçbir değerinin olmadığını söylendiğini söyledi. İşte o an Peter, personel, veliler ve elbette öğrenciler de dâhil olmak üzere her bir kişinin yaratıcı katkılarına kucak açacak bir girişimi başlatması gerektiğini fark etti.

Peter düşüncelerini benimle paylaştı. “Herkesin yaratıcı bir kapasitesi var. Herkesin kendine ait bir iç pırıltısı var. Bizim bunları fark etmemiz, değer vermemiz ve her birine ulaşabilmenin yolunu bulmamız gerekir. Eğer bunu yapabilirsiniz, katılım kültürünü, aidiyet duygusunu ve yaratıcı kapasiteyi geliştirmek için tüm fırsatları en üst seviyeye çıkarabilirsiniz.”

Peter bu sürece dâhil olan herkese yaratıcılığı beslemenin yollarından birinin “İnsanların önerilerini dinlemek, anlattıkları hikâyeleri anlamak, kapasitelerinin eşsizliğini kabul etmek ve onları olduğu yerde geliştirmek” olduğunu ifade etmektedir. Bir diğeri ise, sistemde yer alan herkesin yaratıcı olmak için doğuştan bir kapasiteye sahip olduklarını anlamalarına yardımcı olmaktır.

“Eğer bir anaokuluna giderseniz ve çocukları gözlemlerseniz, onların yaratıcılıktan yerinde duramadıklarını görürsünüz. Eğer bir ortaokula giderseniz ve ‘Kim yaratıcı?’ diye sorsanız onlar inanılmaz şeyler yaparlar ancak sorunun cevabı için sınıfta bir ya da iki öğrenciyi gösterirler. Bu o kadar üzücü ki... Yetişkinlerle de aynı durum söz konusu. Hedefimiz, insanların kendilerini dışarıda tutmasına son vermek ve kendi

yaratıcı kapasitelerini fark edip başkalarını değil kendilerini göstermelerini sağlamaktı.”

Organizasyon, yaratıcı girişimcilik için bölge genelinde bir çağrıda bulundu. İlk olarak, öneriler incelendi ve sınırlandırıldı. Peter ve ekibi bu önerilerin gerçekten bu çalışmada yer almasına karar verdikten sonra yüzlerce başvuru kabul edildi. Sunulan öneriler, sınıflarla ilgili yeni programları, içine kapalı çocukları girişimcilikle tanıştırmayı ve bakım personelinin maliyet düşürücü çalışmalara kadar birçok şey içermektedir.

Yapılan girişimlerin birçoğu, öğrencilere ulaşabilecekleri çok çeşitli ders içerikleri sunarak ve onların bakış açılarını genişleterek eğitimlerini kişiselleştirmeyi hedeflemektedir.

“Bu matematiğin ya da dil derslerinin önemli olmadığı anlamına gelmiyor. Onlar da elbette önemli. Hatta hayati önem taşıyorlar. Buradaki amacımız, öğrencilerin güçlü yanlarını bilerek okula gittiklerinden emin olmaktır. Birçok öğrenci güçlü yanlarını bilmeyerek okula gidiyor. Bu durum denge sağlamakla ilgidir bu nedenle biz bir çocuğun bile okuldan ayrılırken ‘Ben neleri iyi yapabildiğimi bilmiyorum.’ demesini istemiyoruz. Sınıfta tutkularını ve yeteneklerini paylaşmaktan heyecan duyan öğretmenler olduğunda, bu durum öğrenme ortamında çok olumlu bir etki yaratır.”

Peter’a OCDSB’nin hedefi olan yaratıcılığı ve potansiyeli ortaya koyma fikrini kendi bölgelerinde uygulamak isteyen politika yapıcılara neler tavsiye edebileceğini sordum. Verdiği ilk cevap, “engebeli bir yolculuğa hazır olmak” oldu. OCDSB’de yaşanan bu değişiklikleri gerçekleştirmek hemen ve sorunsuz bir şekilde olmadı. Peter bu konuyla ilgili aşağıdaki listeyi gönderdi:

- Öğrenen kurumunuzun enerjisini canlı tutun. İnsanların öğrenmeyle ilgili neler hissettiğini araştırın. Ciddi ve düşündürücü sorular sorun. Öğrenme, liderlik ve yaratıcılıkla ilgili insanların düşünceleri nelerdir? Kurum içerisinde hem birey-

sel olarak hem de grup olarak hayal gücünün yeri neresidir? İnsanlar liderlik ve ideal bir liderin özellikleri ve davranışları hakkında neler biliyor? Kurum kültürü gayriresmî liderliği ve kişisel yaratıcılığı teşvik ediyor mu? Kurum, bireysel, grup ya da örgütsel yaratıcılığa yardım etmek ya da engellemek için ne yapıyor? Biz nasıl kendimizi geliştirebiliriz? Tüm bu sorularla ilgili dürüst cevap vermek için hazır olmalısınız. İnsanlara samimi bir şekilde gerçek fikirlerini duymak istediğinizi söyleyin.

- Bilgileri, kültür değişimine sağlam bir zemin oluşturması için kullanın. Bunun için hemen başlayın. Öğrendiğiniz fikirleri göz önüne alan ortaklaşa hazırlanmış bir vizyon ya da liderlik öyküsü oluşturun. İşbirliğine dayalı bu model, tüm çalışanları kapsamalıdır. Hiyerarşinin olmaması gerekir ve insanların bunu anlaması sağlanmalıdır.
- İnsanlara fikirlerini dinlediğinizi ve değer veren bir bakış açısıyla karşılık verdiğinizi gösteren yapıları uygulamaya koyun.
- Sohbetlerinizin uzun ve sürekli olması gerekir. İnsanların seslerini duyurabileceği bir ortam yaratmalısınız. Hikâye anlatma ve dinleme kültürü çok önemlidir. İnsanlar bu tür bir çalışmaya çok farklı bir şekilde karşılık vereceğinden başlangıçta onlara çeşitli fırsatlar sunmalısınız. İnsanlar gerçek bir aidiyet duygusu hissettiklerinde, öğrenme kültürü ateşlenir.
- Kurumunuzun engellerini yıkın ve dışarıdan insanları kurumunuza dâhil edin. Onlar, size tamamen farklı bir bakış açısı sunacaktır. İşletmeler, belediyeler, sanat ve bilimle ilgili dönüşümü anlatan inanılmaz hikâyeler bulunmaktadır ve diğer birçok kurum ve kuruluş da bu yaratıcı çağa nasıl ayak uyduracaklarını ve neler yapabileceklerini anlamaya çalışmaktadır. Bu tür yerleri araştırın. Onları davet edin, ziyaret edin. Onlarla iletişim hâlinde olun. Fikir ayrılığı ve merak duygusuyla çok farklı bir dinamizmi harekete geçirmeye başlıyorsunuz. İster Arjantin'den Ottawa'ya ister Texas'tan Dubai'ye her

neresi olursa olsun bu tür yaklaşımlar doğru uygulandığı takdirde sonuçlar her yerde benzer olacaktır. Öyleyse, eğer ilkeler ve şartlar bu kadar net ise neden her yerde kabul edilmiyorlar?

Sorun Ne?

Şu ana kadar dönüşümle ilgili bahsettiğimiz konuları kapsayan birçok engel bulunmaktadır. Okullarda dâhil olmak üzere bazıları kurumların kendilerine özgü muhafazakârlıklarla, bazıları gerekli görülen değişiklikler hakkındaki çelişkili görüşlerle, bazıları kültür ve ideolojiyle, bazıları da politik çıkarlarla ilgilidir.

RİSKİ ÖNLEME

John Taylor Gatto, *Weapons of Mass Instruction* adlı eserinde okullarda yenilik konusunda yaşanan bazı kısıtlamalardan bahsetmektedir. New York'da yılın öğretmeni seçilen Gatto, öğretmenler ve öğrenciler üzerindeki fabrika temelli standart kültürün verdiği hayal kırıklığı ile emekliye ayrıldı. Eğitimle geçen uzun yıllardan sonra Gatto, okulları "uzun süreli ve hücre blokları hâlinde hem öğrencilerin hem de öğretmenlerin zorla hapsedildiği çocukluğun sanal fabrikaları olarak" görmeye başladığını söyledi ve okulların neden bu şekilde olması gerektiğine bir anlam veremediğini ifade etti..

"Kendi tecrübelerim, bu süreçte diğer öğretmenlerin de ne öğrenmesi gerektiğini bana öğretti ama onlar misilleme korkusuyla sessiz kalmayı seçtiler. Eğer istersek eski, aptal yapıları kolayca atabilir ve öğrencilerin sadece okula gelmesinden ziyade eğitim almalarına yardımcı olabiliriz. Merak, macera, zorluklara karşı direnme, şaşırtıcı fikirler üretme gibi gençliğin tüm güzel getirilerini teşvik edebiliriz ve bunu yaparken de zaman, sınav ve testler konusunda daha esnek olabilir, çocukları işin ehli yetişkinlerle tanıştıracaktır ve her bir öğrenciye

ihtiyaç duyduklarında risk alma sorumluluğunu verebiliriz. Ancak, bunu yapmıyoruz.”⁸

Eski alışkanlıkları değiştirmeye olan direncimiz, sınıflardan tutun da mesclise kadar sistemin her aşamasında kendisini göstermektedir.

KÜLTÜR VE İDEOLOJİ

Eğitim politikası kaçınılmaz bir şekilde diğer kültürel alanlardan da olumsuz şekilde etkilenmektedir. Hem yerel hem de ulusal kültürler eğitimin nasıl yürütüleceğini derinden etkilemektedir. Örneğin, Asya’nın bazı bölgelerinde okula uyum sağlama ve otoriteye saygı gösterme konusunda güçlü bir kültürle karşı karşıyayız ve bu durum Asya’ya özgü geleneksel düşünce ve kültür yapısından kaynaklanmaktadır.

Amerika Birleşik Devletleri’nde ve Birleşik Krallık’ta özellikle sağ görüşlü politikacılar, halk eğitimine son verilip ticaretleştirilmesini desteklemektedir. Piyasa ekonomisine olan eğilimlerinden dolayı onlar, bu düşünce yapısını okullara ve ebeveyn seçimlerine dâhil ederek okulların geliştirilebileceğini düşünmektedir. Bu tür girişimlerin siyasi coşkusu kendi kültürlerindeki kapitalist değerlerle ilgilidir çünkü onların bu düşünce yapıları eğitime olan bakış açılarını şekillendirmektedir.

FAYDA VE ETKİ

Bazı politikacılar, kâr amacı gütmeyen şirketler tarafından işletilen sözleşmeli okul, anaokulu ve özel okul aracılığıyla, halk eğitimini piyasa gücüne açık hâle getirmeye çalışmaktadır. Bunların hiçbirisi, iyi bir şekilde desteklenen devlet okullarından daha iyi bir kategoride yer almamaktadır.⁹

POLİTİKALAR VE HIRS

Eğitim alanındaki tüm politika yapıcılar aslında eğitimi gerçekten önemsememektedir. Bazıları mesleki ilerleme için eğitimi bir platform olarak kullanan kariyer politikacıları ya da yöneticileridir. Onların eğitim alanındaki kendi hırsları diğer siyasi çıkarlar ve sebeplerle ilişkilendirilebilir. Test sonuçlarına bu kadar prim vermelerinin nedenlerinden biri, bir diğer seçim döneminde kullanabilecekleri kısa dönemli kazançlarla ilgilenmeleridir. Demokrasinin olduğu birçok ülkede bu tür şeyler dört yılda bir gerçekleşmektedir. Gittikçe artan haber akışıyla, kampanyalar on sekiz aydan hatta bazen daha öncesinden başlatılıyor. Böylece politikacılar seçim gezisinde kullanabilecekleri sonuçları elde etmek için birkaç yıl görevde kalıyorlar. Okuryazarlık, matematiğe yatkınlık ve işe hazır olma gibi siyasi açıdan hassas alanlarda ölçülebilir sonuçlar elde ediyorlar. PISA sıralaması, siyasi duruş için özel olarak hazırlanmaktadır.

KOMUTA VE KONTROL

Politikacılar, doğal olarak komuta-kontrol yaklaşımıyla hareket eder. Bireysel tatmini ve halkın menfaatini etkili konuşma sanatıyla etkilemek için toplumsal kontrolün, uyumun ve kitlesel itaatin eğitim içerisinde yazılı kanıtlara dayanan bir tarihi vardır. Bazı açılardan kitle eğitimi, toplumsal mühendislik süreci olarak bilinir ve aslında her zaman öyledir. Siyasi amaçlar bazen faydalıdır bazen de değildir. Kitabın en başında eğitimin “özü gereği tartışmaya açık bir konu” olduğunu söylemiştim. Bazen sadece eğitimde kullanılan araçlarla değil aynı zamanda eğitimin sonunda elde edilenler üzerinde de hem fikir olamıyoruz. Eğer hedeflerimize karşı gelinirse, stratejiyle ilgili tartışmalarda fikir birliği sağlanamaz.

Değişimi Organize Etmek

Eğitimde yenilikçi bir ortamın yaratılması için ilham verici bir lidere ihtiyaç olduğunu belirtmiştim. Eğitim alanında ilham verici birçok liderle çalışma ayrıcalığına sahip oldum. Çalıştığım en ilham verici liderlerden biri, Tim Brighthouse'dur. Birleşik Krallık'ta mükemmel fikirlere sahip olan Brighthouse, iki büyük okul bölgesi olan Oxfordshire ve Birmingham'da dönüşümler yapan üst düzey bir yönetici olarak çalıştı ve aynı zamanda Londra'da önemli yenilik programlarına öncülük etti. Yılların verdiği tecrübeyle Brighthouse, vizyondan değişime giden basit bir çizginin olmadığını biliyor. Bu süreç, tecrübeler ışığında sürekli bir eylem, doğaçlama, değerlendirme ve yeniden uyumlanmayı gerektirmektedir. Brighthouse, temel unsurları özetlemek için aşağıdaki tabloyu kullanmaktadır:¹⁰

Etkili bir değişim tüm bu unsurları içerir. İnsanlar ilerlemelerini sağlayacak bir vizyona ihtiyaç duyarlar. İnsanların değişiklik yapabileceklerini ve bunun için gerekli olan bece-

Vizyon	Beceriler	Teşvik	Kaynaklar	Eylem Planı	=	Değişim
--------	-----------	--------	-----------	-------------	---	---------

rilere sahip olduklarını hissetmeleri gerekir. Onların değişim yapmak için iyi sebeplerinin olduğuna, gelecekte şu anda olduklarından daha iyi bir yere geleceklerine ve bunun dönüşüm yapmaya degeceğine inanmaları gerekir. Dönüşüm yapmak için maddi ve kişisel kaynaklara ve istedikleri yere gitmek için bir eylem planına ya da en azından kendi yollarında yürümelerini sağlayacak birine ihtiyaç duyarlar.

Değişimin önündeki en büyük engellerden biri, onu meydana getirecek çeşitli unsurlar arasındaki uyum eksikliğidir. Unsurlardan biri ya da birkaçı eksik olursa, süreç aksayabilir.

Aşağıdaki tablo bu süreci göstermektedir:¹¹

	Beceriler	Teşvik	Kaynaklar	Eylem Planı	=	Değişim
Vizyon		Teşvik	Kaynaklar	Eylem Planı	=	Değişim
Vizyon	Beceriler		Kaynaklar	Eylem Planı	=	Değişim
Vizyon	Beceriler	Teşvik		Eylem Planı	=	Değişim
Vizyon	Beceriler	Teşvik	Kaynaklar			Değişim

Eğer bu unsurların tümü mevcutsa, insanların bulundukları yerden istedikleri yere gitmelerine yardımcı olacak makul bir şans var demektir. Liderlerin görevi, insanların doğru yönde ilerlemelerini sağlamaktır. Son olarak, politikaların ve eğitimde politika yapıcıların görevi de budur.

Hareket Edin

Bu kitap boyunca tartıştığımız birçok ilke ve koşullar, eğitimin kendisi gibi eskidir. Bu ilke ve koşullar her yerde bulunan başarılı okulların kalbinde yer alır ve daima da yer alacaktır. Son kırk yıldır okullar ve hükûmetlerle olan kendi çalışmalarım bu ilkelere dayanmaktadır ve bu kitapta verdiğim tüm dönüşüm örnekleri bu ilkeleri açıkça göstermektedir. Zor olan tüm bu ilkeleri her yerde uygulamaktır. Sürekli vurguladığımız gibi, umut dolu, harika insanların çalıştığı gerçekten mükemmel okullar var ve bu okulların birçoğu egemen eğitim sistemine karşı çaba gösteriyorlar.

Amerikalı devlet adamı bilge Benjamin Franklin, Amerikan rüyasının gerçekleşmesi için herkesin dengeli, liberal bir eğitim alması gerektiğini biliyordu. Her yerde insanların hayallerinin gerçekleştirilmesi esastır. Dünya daha karmaşık ve tehlikeli bir hâl aldığı için, eğitim alanındaki değişikliklerin yapılması için hiç bu kadar acele edilmemişti.

Franklin, bir zamanlar dünyada üç çeşit insan olduğunu söylemişti: Hareketsiz olanlar, hareket edebilenler ve hareket edenler. Franklin'in burada ne demek istediği açıktır. Bazı insanlar değişime ihtiyaç duymaz ve istemez. Bir ırmağın ortasında kaya gibi dururlar ve olayların kendi hâlinde akıp gitmesini izlerler. Benim tavsiyem böyle kişileri kendi hâline bırakmaktır. Zaman, dönüşümün tarafındadır ve değişimin akımı onları geride bırakmaktadır.

Harekete geçebilen insanlar da var. Onlar değişime ihtiyaç duyarlar. Belki ne yapacaklarını bilemezler ama değişime ve harekete geçmeye açıklardır. Bu tür insanlarla çalışın ve enerjileri nereye akıyorsa onlara eşlik edin. Bu kişilerle arkadaş olun, onlarla hayaller kurun, planlar yapın.

Ve hareket eden insanlar var. Onlar, geleceğin farklı bir şeklini görebilmekte ve hem kendi eylemleri hem de başkalarıyla işbirliği yaparak geleceği şekillendirmeye kararlıdır. Her zaman izin almaya gerek olmadığını bilirler. Gandhi'nin dediği gibi eğer dünyayı değiştirmek istiyorsanız, görmek istediğiniz değişimi önce kendinizde gerçekleştirmelisiniz. Yeteri kadar insan hareket ettiğinde, bu bir hareket olur. Eğitimde tam olarak ihtiyacımız olan şey de budur.

Sonsöz

1968 yılında Birleşik Krallık'ta liseyi bıraktıktan sonra üniversiteye başladım ve kendimi şans eseri West Riding Yorkshire'da liberal ve gösteri sanatlarının ünlü üniversitesi olan Bretton Hall'da buldum. Bretton, halk eğitiminde dönüşümün öncüsü olan çok değerli Sir Alec Clegg'in liderlik ettiği çok iyi bir eğitim bölgesinin tacında yer alan bir mücevherdi. Bretton, keskin bir zekâya sahip genç bilim adamı Dr. Alyn Davies tarafından yönetiliyordu. Davies aynı zamanda cazibesi, bilgeliği ve siyasi mahareti ile personelin ve öğrencilerin zekâ kıvraklığını ve anlayışını geliştiren bir eğitim lideriydi.

Üniversite, farklı şekillerde merak uyandıran ve elimizden gelenin en iyisini yapmamızı sağlayan kendine has ve tutku dolu öğretim üyeleri ile doluydu. Ve elbette öğrenciler de vardı. Bizler yaş, beceri ve eğilim açısından karışık bir topluluktuk ve kendimizi Birleşik Krallık'ın en görkemli kırsal alanında birkaç dönüm arazide kurulmuş büyük bir konağın etrafında yıllarca süren bir arkadaşlığın içerisinde bulduk. Bu eğitim, o zamanki aydın hükûmet politikası sayesinde ücretsizdi.

Eğitimimi başarılı bir şekilde tamamladım. İlkokulda ve ortaokulda hem İngilizce hem de drama eğitimi verecek bir niteliğe sahip oldum. Yol boyunca, şimdiye kadar tanıştığım en iyi öğretmenlerin bazılarından çok şey öğrendim, şimdiye kadar tanıdığım en yetenekli öğrencilerin bazılarıyla çalıştım ve şimdiye kadar bulunduğum en ilginç, en yaratıcı okulların bazılarında öğretmenlik yaptım. Aynı zamanda, halk eğiti-

miyle ilgili endişeler ve eğitimin kişiselleştirilmesine duyulan ihtiyaç ilgimi çekti.

Eğitimin kişiselleştirilmesi devrim niteliğinde görünebilir ama bu yeni bir devrim değil. Kökleri eğitim tarihinin çok derinlerindedir. XVII. yüzyılda John Locke, beden, karakter ve zihnin -başka bir deyişle bir insanın- eş zamanlı eğitimini savundu. Birçok farklı birey ve çeşitli kurum, çocuk gelişiminin doğal boyutunu izleyen kişiselleştirilmiş eğitim türlerinin meşalesini taşımaktadır ve daha eşit ve daha medeni bir toplum için bu eğitim türlerinin önemini vurgulamaktadır.

Kişiselleştirilmiş ve bütünsel eğitimin savunucuları ve uygulayıcıları birçok farklı kültürden gelmektedir ve farklı bakış açılarına sahiptir. Jean-Jacques Rousseau, Johann Heinrich Pestalozzi, John Dewey, Michael Duane, Kurt Hahn, Jiddu Krishnamurti, Dorothy Heathcote, Jean Piaget, Maria Montessori, Lev Vygotsky, Sir Alec Clegg, Noam Chomsky ve daha birçok kişi bu gruba dâhildir. Bu çeşitli yaklaşımlar, yalnızca tek bir okulun uygulama ve düşünce tarzını yansıtmaz. Hepsinin ortak özelliği, öğrencilerin nasıl öğreneceğini ve kendilerini şekillendirmeyi öğrenmek için nelere ihtiyaç duyduklarını gösteren bir eğitim sunmak için duydukları tutkudur.

Maria Montessori bir doktor ve eğitimciydi. Montessori, eğitim kariyerine XXI. yüzyılda İtalya, San Lorenzo'da yoksul ve dezavantajlı çocuklarla çalışarak başladı. Montessori, kişiselleştirilmiş eğitimi vurguluyordu ve ona göre "Öğretmen, öğrencinin kendi ilgi alanlarını keşfedip keşfetmediğini gözlemlemeli ve hatta ilgisinin ne kadar sürdüğünü yüz ifadelerinden anlayarak takip etmeli. Öğretmen özgürlük ilkelerini yok saymamaya çok dikkat etmelidir. Örneğin, öğretmen bir çocuğu doğal olmayan bir çaba göstermeye teşvik ederse, artık çocuğun içten gelen hareketlerinin neler olduğunu bilemeyecektir."¹ Montessori'nin öğrenme yaklaşımını takip eden şu anda dünyanın dört bir yanında yirmi binden fazla Montessori okulları bulunmaktadır.²

Rudolf Steiner, şu anda Steiner Waldorf Okulları olarak adlandırılan ve pedagojiye hümanist bir yaklaşım geliştiren filozof ve sosyal bir reformcudur. Steiner'in yaklaşımı her bir çocuğun akademik, fiziksel, duygusal ve manevi açıdan bireysel ihtiyaçları üzerine kurulmuştur. İlk Steiner okulu 1919 yılında açıldı. Günümüzde ise, altmış ülkede Steiner'in felsefesini ve yöntemlerini kullanan yaklaşık üç bin tane okul bulunmaktadır.³

İlginçtir ki, Steiner ekoloji ve sürdürülebilir ilkeleri temel alan organik bir tarım sistemi de geliştirdi. Kurduğu biyodinamik tarım sistemi, mevsimlerin doğal döngüsünü takip etmektedir, kimyasal gübreleri ve böcek ilaçlarını asla kullanmamaktadır. şu anda, organik tarım kapsamında belirli bir uygulama alanı olarak dünyanın pek çok yerinde yaygın olarak kullanılmaktadır.

S. Neill, 1921 yılında Summerhill Okulunu kurduğunda tüm demokratik okulların takip ettiği bir model yarattı. Okulun felsefesi "Her bir çocuğun kendi yaşamının sorumluluğunu alması ve kişilik olarak istedikleri insanı olabilmelerini sağlayacak ilgi alanlarını takip etmeleri için bireylere özgürlük sunmaktır. Bu, içsel bir özgüven ve insanların bir birey olarak kendilerini gerçekten kabul etmelerini sağlar."⁴

Kişiselleştirilmiş öğrenmeyle ilgili bu çeşitli yaklaşımlar, 'yenilikçi eğitim' başlığı altında toplanır ve bazı eleştirmenler bu yenilikçi yaklaşımı 'Geleneksel yaklaşımın' karşıt bir kutbu olarak görmektedir. Bu durum, birçok yanlış anlamaların olduğu iki zıt grubun oluşmasına neden olmaktadır. Eğitim politikasının tarihi, bu varsayılan kutuplar arasındaki bir değişimdir. Standart akım, en yeni salınımdır.

Etkili eğitim her zaman zorluk ve özgürlük, gelenek ve yenilik, birey ve grup, teori ve uygulama, iç dünya ve dış dünya arasındaki dengedir.

Sarkaç, hep aynı şekilde hareket ettiği için değişmez bir göreve sahiptir ve görevi dengeyi sağlamak için okullara ve öğrencilere yardım etmektir. Eğitimde kalıcı bir ütopya yoktur.

Eğitim, sürekli değişen bir dünyada toplum içinde yaşayan insanlar için en iyi koşulları yaratmayı amaçlayan sürekli bir çabadır. İşte bu, karmaşık ve dinamik bir sistem içinde yaşamak demektir ve bu sisteme acilen ihtiyaç duyulmaktadır. Eğitim tecrübesi her zaman kişiseldir ama konular gittikçe küreselleşmektedir.

Devrimler, yalnızca onları harekete geçiren fikirlerle değil aynı zamanda yarattığı etkinin derecesi ile de tanımlanır. Fikirlerin devrimlere yol açıp açmayacağı, koşullara ya da onları eyleme geçirecek yeterli sayıda insanla doğru zamanda hareket etmeye bağlıdır. Devrimin arkasında yatan ve benim de desteklediğim bu fikirler, uzun süredir etrafımızdadır. Bu fikirleri gerçekleştirme arzusu hergün artmaktadır ve değişiklikler hız kazanmaktadır.

Savunduğum ilkelerin ve uygulamaların birçoğu, eğitim tarihi boyunca her yerde devlet okullarında, deneysel ve laboratuvar okullarda, sosyal haklardan yoksun şehirlerde, kırsalda yer alan özel okullarda ve şimdi de en azından bir şehirdeki tüm okullarda sınırlı yollarla da olsa başarılı bir şekilde uygulandı ve uygulanmaktadır. Peki yeni olan nedir? Birincisi, yaşadığımız çevre sürekli değişmektedir ve bu durum bu yaklaşımların kitlesel ölçekte anlaşılmasını ve uygulanmasını zorunlu kılmaktadır. İkincisi, eğitimin tamamen yeni yollarla kişiselleştirilmesini mümkün kılan teknolojiler var. Üçüncüsü, dünyanın pek çok yerinde eğitimi nasıl düşündüğümüz ve uyguladığımız konusunda tektonik bir değişime ihtiyaç duyulduğunu hissetmek çok önemlidir.

Bu kitapta bahsettiğimiz okulların hepsi, herkesin ihtiyaç duyduğu ama uzun süredir inkâr edilen titiz, kişiselleştirilmiş bir eğitim sunmaya çalışıyor. Tüm hepsi uzun süren bir devrimin parçasıdır ve bu eğitim bu kez sadece birkaç seçkin kişi için değil herkes için geçerli olmalıdır. Alınan risk hiç bu kadar büyük, sonuçları da hiç bu kadar önemli olmamıştı.

NEW YORK TIMES BESTSELLER

*Eğitimde ve hayatta
tutku yaratmak*

Dr. Ken Robinson
ve Lou Aronica

Çeviren: Dilek Boyraz

11111111

Yaratıcılık ve kendini gerçekleştirme alanında dünyanın öncü düşünürlerinden Robinson'ın yetenek, tutku ve başarı üzerine yazdığı çığır açan bir eser.

New York Times bestselling author of *Creative Schools*
Caroline C. Cobb and Aronica

Dr. Ken Robinson
ve Lou Aronica

Siz, Çocuğunuz ve Okul

**Çocuğunuzun Eğitimi İçin
En İyi Yolu Keşfedin!**

11111111

Çocuklarının gerçekten ihtiyacı olan eğitim türünü öğrenmek ve öyle bir eğitim aldıklarından emin olmak isteyen ebeveynler için son derece önemli bir kaynak.

Notlar

GİRİŞ: Gece Yarısına Bir Dakika Kala

1. Diğer kitaplarım ve yayınlarımda bu konuyla ilgili görüşlerimi destekleyen kavram ve uygulamaları detaylı bir şekilde yazmıştım. Learning Through Drama (1977), The Arts in Schools: Principals, Practice and Provision (1982), All Our Futures: Creativity, Culture and Education (1999), Out of Our Minds: Learning to Be Creative (2001 and 2011), The Element: How Finding Your Passion Changes Everything (2009), and Finding Your Element: How to Discover Your Talents and Passions and Transform Your Life (2013) adlı eserleri içermektedir.

2. Özellikle Ted konuşmalarım popüler olduğundan beri, dünyadaki her çeşit insanla fikirlerimi tartışmaya başladım ve fikirlerimin benimle aynı fikirde olduğunu ya da olmadığını söyleyen insanlar tarafından yazılı hâle getirilmeye başlandığını gördüm. Bazen insanlar benimle hemfikir olduklarını söylerler ama ne demek istediğimi gerçekten anlasalardı muhtemelen hemfikir olmazlardı. Ayrıca, benim söylemeye çalıştıklarımı yanlış gösterip beni eleştiren kişiler de oluyor. Ben her zaman düşündüklerimi açıklamaktan mutlu olan biriyim ama düşünmediğim bir şeyi açıklamaktan hoşlanmam. Eğer eğitimde ilerlemek istiyorsak, hangi konularda hemfikir olup olmadığımıza karar vermemiz önemlidir. Siz kendini seçiminizi yapabilesiniz diye kendi duruşumu net bir şekilde ortaya koymaya çalışacağım. Bkz, <http://edition.cnn.com/2002/ALLPOLITICS/01/19/bush.democrats.radio/index.html>.

BÖLÜM BİR

1. Smokey Road'da herhangi bir ilerlemenin yaşanacağı dokuz yıl önce hayal bile edilemeyebilirdi. Ancak, bir ilerleme yaşandı çünkü Laurie zorlukların olduğu bir yerde esnek olabileceği bir alan buldu ve meydan okuyacağı bir sonraki alana geçti. Müfettiş olduğu Evergreen Okul Bölgesi'nin yer aldığı Kalispell, Montana'ya giderken kendisiyle röportaj yapmıştı. Orada olduğu günden itibaren kendisiyle bir daha görüşme şansımız olmadı ama öğrencileri için en iyisi olduğunu düşündüğü geleneksel ya da sıra dışı prensipleri uyguladığına eminim.

2. "Bush Calls Education 'Civil Civil Rights Issue of Our Time.'" CNN .com, January 19, 2014. Retrieved from <http://edition.cnn.com/2002/ALLPOLITICS/01/19/bush.democrats.radio/index>.

3. 2012 yılında Çin Başbakanı Xi Jinping "Bizim insanlarımız büyük bir yaşam sevgisine sahip. Daha iyi bir eğitim, daha istikrarlı bir iş, daha fazla gelir, daha fazla sosyal güvenlik, daha iyi sağlık hizmetleri, daha iyi konut koşulları ve daha iyi bir çevre istiyorlar." dedi. "Transcript: Xi Jinping's Speech at the Unveiling of the New Chinese Leadership (video)." South China Morning Post, 15 Kasım 2012. Bkz. <http://www.scmp.com/news/18th-party-congress/article/1083153/transcript-xi-jinpings-speech-unveiling-new-chinese>.

4. Rousseff'in savunduğu gibi "Sadece eğitimin kalitesinde bir ilerleme olduğunda, ülkedeki teknoloji ve bilginin faydalarını kullanabilen gençler yetiştirebiliriz." Edouardo J. Gomez. "Dilma's Education Dilemma." Americas Quarterly, Sonbahar 2011.

5. Ekonomik Kalkınma Ve İşbirliği Örgütü (OECD). "PISA Key Findings." Alınan yer: <http://www.oecd.org/pisa/keyfindings>.

6. Bkz, <http://internationalednews.com/2013/12/04/pisa-2012-headlines-from-a-round-the-world/or> <http://www.artofteachingscience.org/pisa-headlines-from-the-uk-world-league-standings>.

7. ABD Eğitim Bakanlığı "The Threat of Educational Stagnation and Complacency." ABD Genel Sekreteri Arne Duncan'ın PISA 2012 Sonuçlarıyla İlgili Açıklamaları, 3 Aralık 2013. Bkz, <http://www.ed.gov/news/speeches/threat-educational-stagnation-and-complacency>.

8. "Race to the Top". Alınan yer: <http://www.whitehouse.gov/issues/education/k-12/race-to-the-top>.

9. "Background and Analysis: The Federal Education Budget." New America Foundation Federal Education Budget Project, 30 Nisan 2014. Alınan yer: <http://febp.newamerica.net/>

background-analysis/education-federal-budget.

10.Sean Cavanagh. "Global Education Market Tops \$4 Trillion, Analysis Shows." Education Week.com, Marketplace K-12. 7 Şubat 2013. Alınan yer: http://blogs.edweek.org/edweek/marketplacek12/2013/02/size_of_global_e-learning_market_4_trillion_analysis_how.html.

11.Elizabeth Harrington. "Education Spending Up 64% Under No Child Left Behind But Test Scores Improve Little." CNSNews.com, 26 Eylül 2011. Alınan yer: <http://www.cnsnews.com/news/article/education-spending-64-under-no-child-left-behind-test-scores-improve-little>.

12.ABD Eğitim Bakanlığı. "A Nation at Risk: The Imperative for Educational Reform." Nisan 1983. Bkz, http://datacenter.spps.org/uploads/sotw_a_nation_at_risk_1983.pdf.

13.World Bank Education Statistics. Alınan yer: <http://datatopics.worldbank.org/education/EdstatsHome.aspx>

14."Ortak bir yapı göz önüne alındığında bile, birçok öğrenci için farklı ortamlar ve eşit olmayan deneyimler söz konusu olduğunda 21. Yüzyıl'da yer alan liselerin amacı nedir?" diye Johns Hopkins araştırmacı bilim adamı Robert Balfanz'a sormaktadır. "Kanıtlar, hem okula devam eden öğrencilerin hem de okulun özelliklerine bakılmaksızın, okul bölgeleri ve eyaletler arasında gittikçe fikir birliği sağlandığını gösteriyor. Bugünkü liselerin öncelikli amacı, öğrencileri üniversiteye hazırlamaktır."

15.Bu akımla ilgili daha fazla bilgi için bakınız: Diane Ravitch. Reign of Error: The Hoax of the Privatization Movement and the Danger to America's Public Schools. New York: Knopf, 2013.

16. Ulusal Eğitim İstatistikleri Merkezi. "PISA 2012 Results." Alınan yer: <http://nces.ed.gov/surveys/pisa/pisa2012/index.asp>.

17. OECD. "PIAAC Survey of Adult Skills 2012—USA." Alınan yer: <http://www.oecd.org/site/piaac/surveyofadultskills.htm>.

18. Paul R. Lehman. "Another Perspective: Reforming Education—The Big Picture." Music Educators Journal, Cilt. 98, No. 4 (Haziran 2012), syf. 29–30.

19."2006 National Geographic Roper Survey of Geographic Literacy." National Geographic. Alınan yer: <http://www.nationalgeographic.com/roper2006/findings.html>.

20. 2008 tarihi için bkz, <http://www.theguardian.com/education/2008/nov/19/bad-at-geography>, and this from 2013: <http://www.britishairways.com/en-gb/bamediacentre/new-sarticles?articleID=20140115072329&articleType=LatestNews#.VG226zB1-uY>

21. Birleşik Krallık'ta işsiz mezun sayısı 2000 yılında %5.6 iken 2011 yılında %12'ye yükseldi. Aynı dönemde bir iki ülke hariç tüm Avrupa genelinde bir artış yaşandı. Örneğin, Finlandiya'da oran %14.8'den 7.4'e düştü. Ekim 2011'de ABD'de mezun olan yirmi ile yirmi dokuz yaş arasındaki işsizlik oranı, %12.6 idi. Lisans derecesi kazananların oranı %13.5 idi ve yüksek lisans derecesi kazananların oranı ise, %8.6 idi. Ekim 2009 yılında en yüksek gelişme yaşanmasına rağmen, üniversite mezunları arasındaki işsizlik oranı, 2007-2009 durgunluğundan önceki oranların üzerinde kaldı. http://www.bls.gov/opub/ted/2013/ted_20130405.htm. 2014 yılında Amerika Birleşik Devletleri'nde yirmibir ile yirmidört yaş arasındaki gençlerin %8.5'i, yirmibeş yaşın üstündeki gençlerin 3.3'ü ve yeni mezunların %16.8'i "kısa süre çalıştırılan" kişiler arasındaydı. Bkz, http://www.slate.com/blogs/moneybox/2014/05/08/unemployment_and_the_class_of_2014_how_bad_is_the_job_market_for_new_college.html. ayrıca bkz. <http://www.epi.org/publication/class-of-2014/> and http://www.bls.gov/emp/ep_chart_001.htm.

22. Avrupa Komisyonu. "Youth Unemployment Trends." Eurostat İşsizlik İstatistikleri, Aralık 2013. Alınan yer: http://epp.eu-rostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Unemployment_statistics#Youth_unemployment_trends.

23. 1990-2012 yılları arasında ABD'de üniversite mezunları arasındaki işsizlik oranı, 2010 yılında tavan yaptı ve üniversite mezunlarının oranı yaklaşık %2.9 idi ve yeni mezunların oranı da yaklaşık %4.3 idi. Jason R. Abel, Richard Deitz ve Yaquin Su. "Are Recent College Graduates Finding Good Jobs?" New York Merkez Bankası raporu, Current Issues in Economics and Finance, Cilt 20, No. 1 (2014), syf 1–8.

24. 2008 yılında, üniversite mezunlarının %35'ten fazlası istediği gibi iş bulamıyordu. Haziran ayında New York Merkez Bankası mezunlarının %44'ü istediği işi bulamadığını açıkladı.

- Elbette bu durumun tek sebebi durgunluk değil. Bu rakam, 2011 yılından beri artmaktadır. Daha fazla eğitim almak bir fayda sağlamaz ki mezun veren okullar durumu daha da kötü hâle getiriyor. 2008 yılında, doktora derecesine sahip olan kişilerin %22'si de istediği gibi bir iş bulamıyordu. Bu sayı, yüksek lisans derecesine sahip kişilerde %59'a yükselmektedir.
25. "Sustainable and Liveable Cities: Toward Ecological Civilization." China National Human Development Report 2013. 2 Şubat 2014. Alınan yer: http://www.cn.undp.org/content/dam/china/docs/Publications/UNDP-CH_2013%20NHDR_EN.pdf.
26. OECD. Education at a Glance 2013: OECD Indicators. OECD Yayıncılık, 2013. DOI: 10.1787/eag-2013-en.
27. Diğer borç türlerinden farklı olarak, öğrenci borçları iflas nedeniyle yok sayılmaz. Bu gerçek, borç toplama endüstrisi için güzel bir haber oldu. 2008 durgunluğundan beri, alacaklılar sıkıntılı dönemlerden geçiyorlar. Birçok ortak borçlu, yükümlülüğünü yerine getiremedi ve alacaklıların görevine engel olacak iflas işlemlerine başvurdu. Ancak, öğrencilerin borcu farklıdır ve ödenmek zorundadır. Bu durumla ilgili yapılan bir röportaj okudum ve acenta başkanı memnun bir şekilde sektörün geleceğinin parlak olduğunu söylüyordu. Bu ifade benim için tüyler ürpertiçiydi. Öğrenci borçlarından "ağızsulandırıcı" bir şekilde bahsediyordu. Sistemin çürüdüğünü gösteren acı bir örnek...
28. Donghoon Lee. "Household Debt and Credit: Student Debt." New York Merkez Bankası basın danışmanlığı, 18 Şubat 2013.
29. Daha fazlası için bkz, Tony Wagner. The Global Achievement Gap: Why Even Our Best Schools Don't Teach the New Survival Skills Our Children Need—and What We Can Do About It. New York: Temel Kitaplar 2014.
30. Yong Zhao. "Test Scores vs. Entrepreneurship: PISA, TIMSS, and Confidence." Zhaolearning.com, 6 Haziran 2012. Alınan yer: <http://zhaolearning.com/2012/06/06/test-scores-vs-entrepreneurship-pisa-timss-and-confidence/>.
31. "The Enterprise of the Future." IBM 2008 Global CEO Study. Alınan yer: https://www-935.ibm.com/services/uk/gbs/pdf/ibm_ceo_study_2008.pdf.
32. <http://zhaolearning.com/2012/06/06/test-scores-vs-entrepreneurship-pisa-timss-and-confidence/>.
33. Yong Zhao. "Not Interested in Being #1: Shanghai May Ditch PISA." Zhaolearning.com, 25 Mayıs 2014. Alınan yer: <http://zhaolearning.com/2014/05/25/not-interested-in-being-#1-shanghai-may-ditch-pisa/>.
34. ABD Nüfus İdaresi. "Current Population Survey 2013." Annual Social and Economic Supplement 2012. Alınan yer: http://www.census.gov/hhes/www/cpstables/032013/pov/pov28_001.htm.
35. D.C., Oregon, Alaska, Georgia, and Nevada, ve yoksulların oturduğu şehirlerde, mezuniyet oranı %70'in altındaydı.
36. Henry M. Levin ve Cecilia E. Rouse. "The True Cost of High School Dropouts." The New York Times, 25 Ocak 2012. Alınan yer: http://www.nytimes.com/2012/01/26/opinion/the-true-cost-of-highschool-dropouts.html?_r=3&.
37. Daniel A. Domenech. "Executive Perspective: Real Learning on the Vocational Track." AASA, Mayıs 2013. Alınan yer: <http://www.aasa.org/content.aspx?id=28036>.
38. Mariana Haynes. "On the Path to Equity: Improving the Effectiveness of Beginning Teachers." Mükemmel Eğitim Birliği raporu, Temmuz 2014.
39. Richard M. Ingersoll. "Is There Really a Teacher Shortage?" Washington Üniversitesi araştırma raporu R-03-4, Eylül 2003.
40. Carla Amurao. "Fact Sheet: How Bad Is the School-to-Prison Pipeline?" PBS.com, Tavis Smiley Reports. Alınan yer: <http://www.pbs.org/wnet/tavissmiley/tsr/education-under-arrest/school-to-prisonpipeline-fact-sheet/>.
41. "School-to-Prison Pipeline." ACLU. Alınan yer: www.aclu.org/school-prison-pipeline.
42. <http://www.cea-ace.ca/sites/cea-ace.ca/files/cea-2012-wdydist-report-1.pdf>.
43. "South Korea: System and School Organization." NCEE. Alınan yer: <http://www.ncee.org/programs-affiliates/center-on-international-education-benchmarking/top-performing-countries/south-korea/south-korea-system-and-school-organization/>.
44. Reeta Chakrabarti. "South Korea's Schools: Long Days, High Results." BBC.com, 2 Aralık 2013. Alınan yer: <http://www.bbc.com/news/education-25187993>.

45. "Mental Health: Background of SUPRE." Dünya Sağlık Örgütü websitesi. Alınan yer: http://www.who.int/mental_health/prevention/suicide/background/en/.

BÖLÜM İKİ

1. Edward Peters. "Demographics." Online Britannica Ansiklopedisi. 17 Haziran 2014, alınan yer: <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/195896/history-of-Europe/58335/Demographics>.

2. Thomas Jefferson. The Works of Thomas Jefferson, ed. Paul Leicester Ford. New York: G. P. Putnam, 1904.

3. Fransa'da ortaöğretim iki aşamalı bir yapıya sahiptir. Birinci aşama, le collège, onbir ile onbeş yaş arasındaki öğrencileri kapsar; ikinci aşama, le lycée, onbeş ile onsekiz yaş aralığındaki öğrencileri lisans eğitimine hazırlayan üç yıllık bir eğitim sunar. İtalya ortaöğretimi iki aşamaya böler. Birinci aşama, la scuola secondaria di primo grado, üç yıl sürer ve tüm dersleri kapsar. İkinci aşama, la scuola secondaria di secondo grado, beş yıl sürer. İkinci aşamanın ilk iki yılında müfredat zorunludur. Son üçüncü yılda, dersler özgürce seçilebilir. Amerika Birleşik Devletleri'ndeki ortaöğretim eğitimi, yasal olan formal eğitimin (dokuz ile on ikinci sınıflar) son dört yılını kapsar.

4. Finding Your Element adlı kitabımda bu süreçten detaylı bir şekilde bahsettim.

5. Richard, 2005 yılında İngiltere'de Ulusal Öğretmen Ödülü'nü kazandı ve 2006 yılında çalışmaları, Portekiz, Lizbon'da düzenlenen UNESCO Dünya Sanat Eğitimi Konferansı'nda kutlandı. Bu günlerde, eğitim, liderlik, değişim ve insan kapasitesiyle ilgili hem kamu hem de özel sektör alanında dünyanın dört bir tarafında düzenlenen çeşitli organizasyonlarla seyahat etmektedir.

6. <http://www.silentspring.org/legacy-rachel-carson>.

7. Endüstriyel ve kırsal yaşam tarzının insan sağlığını nasıl etkilediğini görmek için bakınız: T. Campbell, T. Colin, and Thomas M. Campbell, The China Study: The Most Comprehensive Study of Nutrition Ever Conducted and the Startling Implications for Diet, Weight Loss, and Long-term Health. Dallas, TX: BenBella, 2005.

8. "Principles of Organic Agriculture." IFOAM. Alınan yer: <http://www.ifoam.org/en/organic-landmarks/principles-organic-agriculture>.

9. Bkz, 21. Yüzyıl Becerileri Ortaklık websitesi, <http://www.p21.org>.

10. James Truslow Adams. The Epic of America. Safety Harbor, FL: Simon Yayıncılık 2001.

11. "Los Angeles, California Mayoral Election, 2013." Ballotpedia. Bkz, http://ballotpedia.org/LosAngeles_California_mayoral_election_2013.

BÖLÜM ÜÇ

1. Bkz, North Star website, <http://northstarteens.org/overview/>.

2. "The Story of Liberated Learners." Alınan yer: <http://www.liberatedlearnersinc.org/the-story-of-liberated-learners/>.

3. ABD Eğitim Bakanlığı. "A Nation at Risk: The Imperative for Educational Reform." Nisan 1983. Bkz. http://datacenter.spps.org/uploads/sotw_a_nation_at_risk_1983.pdf.

4. Adı geçen eserde.

5. Finlandiya eğitim sistemiyle ilgili daha fazlası için bkz, P. Sahlberg. Finnish Lessons 2.0: What Can the World Learn from Educational Change in Finland? New York: Teachers College Press, 2014.

6. "What Are Complex Adaptive Systems?" Trojanmice.com. Alınan yer: <http://www.trojanmice.com/articles/complexadaptivesystems.htm>.

7. Dinamiklerin oluşumuyla ilgili genel tartışmalar için bkz, Steven Johnson. Emergence: The Connected Lies of Ants, Brains, Cities and Software. New York: Scribner, 2002.

8. Eğitimin dönüştürülmesinde yeni teknolojilerin büyüleyici imkânları için bkz, Dave Price. "Open: How We'll Work, Live and Learn in the Future," 2013.

9. Dave Price. Open: How We'll Work, Live and Learn in the Future City: Crux Yayıncılık, 2013.

10. Marc Prensky. Digital Game Based Learning. New York: McGraw Hill, 2001. Ayrıca, www.janemcgonigal.com ve McGonigal, Reality Is Broken: Why Games Make Us Better and How They Can Change the World. Penguin, 2011.

11. Peter Brook. *The Empty Space: A Book About the Theatre: Deadly, Holy, Rough, Immediate*. New York: Touchstone, 1996.

BÖLÜM DÖRT

1. Sugata Mitra. "The Child-Driven Education." TED konuşmaları transkripti. Bkz, http://www.ted.com/talks/sugata_mitra_the_child_driven_education/transcript?language=en.
2. Adı geçen eserde.
3. Chidanand Rajghatta. "NRI Education Pioneer, Dr. Sugata Mitra, Wins \$1 Million TED Prize." *The Times of India*, 27 Şubat 2013. Alınan yer: <http://timesofindia.indiatimes.com/nri/us-canada-news/NRI-education-pioneer-Dr-Sugata-Mitra-wins-1-million-TED-Prize/articleshow/18705008.cms>.
4. "The School in the Cloud Story." *School in the Cloud*. Alınan yer: <https://www.theschoolinthecloud.org/library/resources/the-school-in-the-cloud-story>.
5. Dürüst olmak gerekirse, herkes Sugata Mitra'nın araştırmalarını benimsemez, özellikle de geleneksel öğretim tekniklerini ve sistemlerini oldukça güçlü bir şekilde savunduğunu düşünen kişiler. *The Journal of Education* adlı dergide, Brent Silby bu konuyla ilgili düşüncelerini yazdı. "Mitra geçmişten gelen entelektüel gelenekçi eğitim modelinin, modern dünyanın sorunlarıyla yüzleşebilmek için öğrencilerimize ihtiyaç duydukları olanakları sağlamayacağına inanmaktadır. Ancak, ben buna katılmıyorum. Tepe aşağı bir yaklaşımla sunulan öğretimin, öğrencilere güvenilir olmayan temellere dayanan bilgiler sunmasından endişe duyuyorum. Mitra geçmişteki fikirlerle günümüzde var olan sorunların çözülemeyeceğini savunurken, ben geçmişteki sorumluluklarımızı göz ardı ettiğimizi düşünüyorum. Eğitimin entelektüel gelenekçi modeli, öğrencilere bilgiyi inşa edebilecekleri sağlam temeller sunmaktadır. Eğer değişik sorunlara atıfta bulunuyorsak bu çok önemlidir. Sağlam bir temel olmadan, yeni bilgilere ulaşmaya çalışmak başarısızlıkla sonuçlanır.
21. Yüzyıl sorunlarını çözmek için uzmanlardan ve tarihi bilgilerden faydalanmak gerekir, özellikle de bugünkü 21. Yüzyılı inşa etmemizi sağlayan bilgilerden."
6. Özerk okullar hakkında daha fazla bilgi isterseniz bakınız: newschoolsnet.org.
7. Jeffrey Moussaieff Masson. *The Pig Who Sang to the Moon: The Emotional World of Farm Animals*. New York: Ballantine, 2003.
8. "Are Crows the Ultimate Problem Solvers?" *Inside the Animal Mind*, BBC. 2014. Bkz, <https://www.youtube.com/watch?v=AVaTA7eBZE>.
9. Bkz, <http://www.koko.org/history1>.
10. Bkz, *Out of Our Minds: Learning to Be Creative*, bölüm 4, *The Academic Illusion*.
11. "The Components of MI." *MI Oasis*. Alınan yer: <http://multi-pleintelligencesoasis.org/about/the-components-of-mi/>.
12. Karl Popper. *Conjectures and Refutations: The Growth of Scientific Knowledge*. New York: Routledge Classics, 2003.
13. Öğrenme ve zekâ ile ilgili bu ve diğer büyüleyici ve faydalı dinamikler hakkında yapılan araştırmalar için bakınız: Daniel T. Willingham. *Why Don't Students like School?: A Cognitive Scientist Answers Questions about How the Mind Works and What It Means for the Classroom*. San Francisco: Jossey-Bass, 2009.
14. Carl Honoré. *In Praise of Slowness: How a Worldwide Movement Is Challenging the Cult of Speed*. San Francisco: HarperSanFrancisco, 2004.
15. Joe Harrison. "One Size Doesn't Fit All! Slow Education at Holy Trinity Primary School, Darwen." Alınan yer: <http://sloweducation.co.uk/2013/06/13/one-size-doesnt-fit-all-slow-education-at-holytrinity-primary-school-darwen/>.
16. Monty Neill. "A Child Is Not a Test Score: Assessment as a Civil Rights Issue." *Root and Branch* (Sonbahar 2009), syf. 29-35.
17. Peter Gray. "The Decline of Play." TEDx Konuşmaları: Navesink. Bkz, <https://www.youtube.com/watch?v=Bg-GEZM7iTk>.
18. Peter Gray. *Free to Learn: Why Unleashing the Instinct to Play Will Make Our Children Happier, More Self-reliant, and Better Students for Life*. New York: Basic, 2013.

BÖLÜM BEŞ

1. Melissa McNamara. "Teacher Inspires Kids to Love Learning." CBS Interactive, 31 Ocak 2007. Alınan yer: <http://www.cbsnews.com/news/teacher-inspires-kids-to-love-learning/>.
2. Adı geçen eserde.
3. Rafe Esquith. Teach Like Your Hair's on Fire: The Methods and Madness Inside Room 56. New York: Viking, 2007.
4. John Hattie. Visible Learning: A Synthesis of Over 800 Meta-analyses Relating to Achievement. London: Routledge, 2009.
5. Alistair Smith, dünya genelinde öğretmenlerle çalışan bir eğitim danışmanıdır. High Performers: The Secrets of Successful Schools adlı kitabında "En iyi okullarda en iyi öğretmenlerden eğitim alan öğrenciler, en kötü okullarda en kötü öğretmenlerden eğitim alan öğrencilere göre her yıl en az üç kat fazla öğrenmektedir. Bu nedenle, öğretmenlere ve öğretimin kalitesine yatırım yapmak bir zorunluluktur."demektedir. Alistair Smith. High Performers: The Secrets of Successful Schools. Carmarthen, Wales: Crown House Yayıncılık, 2011.
6. "Gove, the Enemy of Promise." Times Higher Education, 13 Haziran, 2013. Alınan yer: <http://www.timeshighereducation.co.uk/features/gove-the-enemy-of-promise/2004641.article>.
7. Bu şekilde düşünen tek kişi değildir. Üniversitelerin öğretmenleri gereksiz teorilerle ve sosyal eleştirilerle doldurduğunu savunan görüşler bulunmaktadır. Amerika Birleşik Devletleri'nde birçok sözleşmeli okul, kendilerini devletin ve eyaletlerin mandasından koruyacak feragat hakkına sahiptir. Bu demek oluyor ki bu okullar, ne öğreteceğini bilen mükemmel öğretmenleri işe alabilirler ama diğer gerekli öğrenme becerilerini öğretmek zorunda değiller.
8. Jessica Shepherd. "NUT Passes Unanimous Vote of No Confidence in Michael Gove." TheGuardian.com, 2 Nisan 2013. Alınan yer: <http://www.theguardian.com/education/2013/apr/02/nut-no-confidence-michael-gove>.
9. "Minister Heckled by Head Teachers." BBC.com, 18 Mayıs 2013. Alınan yer: <http://www.bbc.com/news/education-22558756>.
10. Singapur'da sadece tek bir öğretmen eğitimi veren kurum bulunmaktadır: the National Institute of Education. İlk üçte yer alan en iyi lise mezunları arasından seçim yapan son derecede seçici bir kurumdur. Program, alan uzmanlığına sahip olmakla birlikte öğretme ustalığına da sahip olan öğretmenleri sıkı bir programa tabi tutmaktadır. Güney Kore'de öğrencilerin en nitelikli öğretmenlerden eğitim alması için yarı zamanlı eğitimcilerin bile öğretmen sertifikasına sahip olması gerekiyor.
11. Thomas L. Friedman. "Foreign Affairs: My Favorite Teacher." The New York Times, 8 Ocak 2001.
12. Hilary Austen. Artistry Unleashed: A Guide to Pursuing Great Performance in Work and Life. Toronto: Toronto Üniversitesi, 2010.
13. Wright's Law, dir. Zack Conkle. 2012.
14. Adı geçen eserde.
15. Rita Pierson. "Every Kid Needs a Champion." Ted.com, Mayıs 2013.
16. Joshua Davis. "How a Radical New Teaching Method Could Unleash a Generation of Geniuses." Wired.com, 13 Ekim 2013. Bkz, <http://www.wired.com/2013/10/free-thinkers/>.
17. Alınan yer: <http://www.buildinglearningpower.co.uk>. Bu konuyla ilgili daha fazla bilgi için bu siteyi ziyaret edebilirsiniz.
18. Eric Mazur. Açılış Konuşması, SSAT National Conference. Alınan yer: <http://youtube/IDK25TlaxVE>.
19. Cynthia J. Brame. "Flipping the Classroom." Vanderbilt Üniversitesi'nin Öğretim raporu. Alınan yer: <http://cft.vanderbilt.edu/guides-sub-pages/flipping-the-classroom/>.
20. "Up Close and Personal in a Khan Academy Classroom." Khan Academy blog, 6 Eylül 2013. Alınan yer: <http://www.khanacademy.org/about/blog/post/60457933923/up-close-and-personal-in-a-khan-academy-classroom>.
21. Birleşik Krallık'ın bir önceki Eğitim Sekreteri Michael Gove, bir zamanlar çocukların yaratıcı olmaya başlamadan önce bazı zorunlu becerileri öğrenmesi gerektiğini dile getirmişti. "Yaratıcılık, belli becerilerde ustalaşmadan ve içinde var olanı dışarı çıkarmadan önce belli bilgi birikimini elde etmeye dayanır... Cümlelerin nasıl kurulduğunu, kelimelerin ne anlama geldiğini ve dilbilgisinin nasıl kullanılacağını öğrenmeden yaratıcı olamazsınız." Matematik ile ilgili ise "Öğrenciler bilgi yağmuruna tutulmadan, sayıları emin bir şekilde kullanma-

yı öğrenmeden, toplama ve bölme gibi işlemleri otomatik olarak yapmadan matematiği yaşamı daha kolay hâle getirecek keşifleri yapabilecek kadar yaratıcı bir şekilde kullanamazlar.” Müzik yeteneğine sahip olsanız bile, bu konuyla ilgili de söyleyecekleri var:” İlk olarak notaları öğrenmelisiniz. Yaratıcılığınızı geliştirebileceğiniz sağlam temellere sahip olmalısınız.” Bunlar kulağa akliselim gelebilir. Ancak, akliselimlikten ziyade yanlıştır ya da en azından yarı gerçektir.

22. The Guardian adlı gazetede Michael Gove’a cevaben bu konuyla ilgili fikirlerimi paylaşmıştım (17 Mayıs 2013) <http://www.theguardian.com/commentisfree/2013/may/17/to-encourage-creativity-mr-gove-understand>.

BÖLÜM ALTI

1. Bkz, <http://www.hightechhigh.org/>.

2. Jeff Robin. “Project Based Learning.” Video, 15 Kasım 2013. Alınan yer: http://dp.high-techhigh.org/~jrobin/ProjectBasedLearning/PBL_is.html. 3. Bkz, <http://www.coreknowledge.org/ed-hirsch-jr.> “About the Standards.” Common Core State Standards Initiative. Alınan yer: <http://www.corestandards.org/about-the-standards/>.

Bu site Ortak Temel’in araştırma ve kanıta dayalı olduğunu söylüyor. Ayrıca, açık, anlaşılabilir ve tutarlı olmakla birlikte üniversite ve kariyer beklentileri ile uyumludur. Üst seviye düşünme becerisi ile elde edilen bilginin titiz içeriği ve uygulamasına dayanmakla birlikte mevcut devlet standartlarının güçlü yanlarını ve konularını temel alır. Ayrıca, tüm öğrencilerimizi küresel ekonomi ve toplumumuzda başarılı olması için en iyi performans gösteren ülkeler tarafından bilgilendirir.

4. Charles Darwin (1809-1882), okuldaki kendi deneyimlerini yansıtırken, “Benim için hiçbir şey bu okuldan daha kötü olamazdı, çünkü katı şekilde klasikti. Antik bir coğrafya ve tarih dışında başka bir şey öğretilmedi. Okul, eğitim açısından benim için tamamen bir boşluktur. Hayatım boyunca herhangi bir dili öğrenme becerisine sahip olamadım. Bu tür [klasik] çalışmalardan aldığım tek zevk, hayranlık duyduğum Horace’in bazı şiirleriydi” The Autobiography of Charles Darwin. Alınan yer: <http://www.public-domain-content.com/books/Darwin/P2.shtml>.

5. Bu gelişmelerden Out of Our Minds adlı bölümde daha ayrıntılı bahsediyorum.

6. Bölüm 1’de, farklı ulusal sistemlerin nasıl çalıştığını ve bu farklı ülkelerin müfredatı farklı açılardan ele aldığına değinmiştim. Bu doğrudur. Birçok ülkede müfredatın belli bir şekle sokulduğu da doğrudur. Örneğin, Şangay’da müfredat reformu, kavramsal ve deneyimsel öğrenmeye odaklanma yönünde bir değişimle başladı. Müfredat üç bileşene ayrılır: zorunlu dersler, seçmeli dersler ve okul sonrası programlar. Şu bakış açısını benimserler; “Her bir soruya birden fazla yanıt verilmelidir.” Bu, bundan önceki döneme göre büyük bir değişimdi. Müfredat bir avuç konu üzerine yoğunlaşırdı ve öğretmenler zamanlarının çoğunu öğrencilerin sınavda daha başarılı olması için harcardı. Birçok ülkede müfredatın belli bir şekle dayandırıldığı da doğrudur.

7. Terim 1960’lı yıllarda İngiliz eğitimci Andrew Wilkinson tarafından üretildi. Bkz, Terry Phillips ve Andrew Wilkinson. Oracy Matters: The Development of Talking and Listening (Education, English, Language, and Education series), ed. Margaret MacLure. Bristol, PA: Open University Press, 1988.

8. Bkz., William Damon. “Peer Education: The Untapped Potential.” Journal of Applied Developmental Psychology, Cilt. 5, Sayı 4, Ekim-Aralık 1984, syf. 331-43.

9. Bununla ilgili daha fazla bilgi için Vatandaşlık Vakfı’nın büyük eserine bakınız: <http://www.citizenshipfoundation.org.uk/index.php>.

10. Elliot Washor ve Charles Mojkowski. “High Schools as Communities in Communities.” The New Educator 2 (2006), syf. 247-57.

11. Elliot Washor ve Charles Mojkowski. Leaving to Learn: How Out-of-School Learning Increases Student Engagement and Reduces Dropout Rates. Portsmouth, NH: Heinemann, 2013. Bu kitabın önsözünü yazmaktan çok memnun oldum.

12. Washor ve Mojkowski. Leaving to Learn.

13. “Big Picture Learning—A School for the 21st Century.” Yenilik birimi, 18 Kasım 2013. Alınan yer: <http://www.innovationunit.org/blog/201311/big-picture-learning-school-21st-century>.

- 14.Bkz, <http://www.mmhs.co.uk/we-are-different>.
- 15.Bkz, <http://www.yaacovhecht.com/bio/>.
- 16.Yaacov Hecht. "What Is Democratic Education?" Schools of Trust YouTube Kanalı. Alınan yer: <http://youtube/BIECircdLGs>.
- 17.Yaacov Hecht. "Democratic Education: A Beginning of a Story." Innovation Culture, 2010.
- 18.Bkz: <http://www.educationrevolution.org/store/jerrymintz/>.
- 19.Bunun pratikte nasıl uygulandığını bu kitapta ayrıntılı olarak anlatmaya çalışmadım, ancak başka yerde anlattım. Bkz, K. Robinson. "All Our Futures: Creativity, Culture and Education." 1999.

BÖLÜM YEDİ

- 1.Ronda Matthews. "What Testing Looks Like." Alınan yer: <https://www.youtube.com/watch?v=KMAjv4s5y3M&feature=youtube>.
- 2."Washington State's Loss of No Child Left Behind Waiver Leaves Districts Scrambling." Associated Press, 11 Mayıs 2014. Alınan yer: http://www.oregonlive.com/pacific-northwest-news/index.ssf/2014/05/washington_states_loss_of_no_c.html.
- 3.Kohn'un çalışmaları hakkında bilgi için Bkz, <http://www.alfie.kohn.org/bio.htm>.
- 4.Yong Zhao. "Five Questions to Ask About the Common Core." Zhao learning.com, 2 Ocak 2013. Alınan yer: <http://zhaolearning.com/2013/01/02/five-questions-to-ask-about-the-common-core/>.
- 5."National Resolution on High-Stakes Testing." FairTest. Alınan yer: <http://fairtest.org/national-resolution-high-stakes-testing>.
- 6.Catey Hill. "Will New SAT Raise Test-Prep Prices?" MarketWatch .com, Mart 9, 2014. Alınan yer: <http://www.marketwatch.com/story/test-prep-industry-expects-banner-year-from-new-sat-2014-03-06>.
- 7.Zach Schonfeld. "Princeton Review Founder Blasts the SAT: 'These Tests Measure Nothing of Value.'" Newsweek.com, 16 Nisan 2014. Alınan yer: <http://www.newsweek.com/princeton-review-founder-blasts-sat-these-tests-measure-nothing-value-246360>.
- 8."Unions Opposed to Testdriven Education." M2 PressWIRE, 31 Temmuz 2012.
- 9."Colleges and Universities That Do Not Use SAT/ACT Scores for Admitting Substantial Numbers of Students into Bachelor Degree Programs." FairTest. 13 Mayıs 2014. Alınan yer: <http://fairtest.org/university/optional#5>. Bard College, Brandeis University, Colorado State College, Grambling State University, Providence College, the University of Texas ve daha bir çoğunu içermektedir.
- 10."Testing & Educational Support in the U.S." IBISWorld Pazar araştırmaları raporu, Ekim 2014. Alınan yer: <http://www.ibisworld.com/industry/default.aspx?indid=1549>.
- 11."2013 Domestic Grosses." Box Office Mojo Yearly Box Office Results. Alınan yer: <http://boxofficemojo.com/yearly/chart/?yr=2013>.
- 12.Monte Burke. "How the National Football League Can Reach \$25 Billion in Annual Revenues." Forbes.com, 17 Ağustos 2013. Alınan yer: <http://www.forbes.com/sites/monte-burke/2013/08/17/how-the-national-football-league-can-reach-25-billion-in-annual-revenues/>.
- 13.Alyssa Figueroa. "8 Things You Should Know About Corporations Like Pearson That Make Huge Profits from Standardized Tests." Alter net, 6 Ağustos 2013. Alınan yer: <http://www.alternet.org/education/corporations-profit-standardized-tests>.
- 14.Adı geçen eserde.
- 15.Jim Armitage. "Watch Your Language: The Tories' U-turn on Testers." NewsBank, 19 Şubat 2014.
- 16.Leonie Haimson. "The Pineapple and the Hare: Pearson's Absurd, Nonsensical ELA Exam, Recycled Endlessly Throughout Country." NYC Public School Parents (blog), 19 Nisan 2012. Alınan yer: <http://nycpublicschoolparents.blogspot.com/2012/04/pineapple-and-hare-pearsons-absurd.html>.
- 17.OECD. "PISA 2012 Results." Alınan yer: <http://www.oecd.org/pisa/keyfindings/pisa-2012-results.htm>.
- 18."Singapore: Instructional Systems." Uluslararası eğitim kıyaslama merkezi. Alınan yer: <http://www.ncee.org/programs-affiliates/center-on-international-education-benchmarking>.

- king/top-performing- countries/singapore-overview/singapore-instructional-systems/.
19. Anu Partanen. "What Americans Keep Ignoring About Finland's School Success." TheAtlantic.com, 29 Aralık 2011. Alınan yer: [http:// www.theatlantic.com/national/archive/2011/12/what-americans-keep -ignoring-about-finlands-school-success/250564/#.Tv4jn7hW2CU.twitter](http://www.theatlantic.com/national/archive/2011/12/what-americans-keep-ignoring-about-finlands-school-success/250564/#.Tv4jn7hW2CU.twitter).
20. Tien Phong. "Vietnam Stops Using Grades in Elementary Schools." PangeaToday.com, 18 Temmuz 2014. Bkz, <http://www.pangeatoday.com/vietnam-stops-using-grades-in-elementary-schools/>.
21. "OECD and Pisa Tests Are Damaging Education Worldwide—Academics." TheGuardian.com, 6 Mayıs 2014. Alınan yer: <http://www.theguardian.com/education/2014/may/06/oecd-pisa-tests-damaging-education-academics>.
22. Joe Bower ve P. L. Thomas. Detesting and Degrading Schools: Authentic Alternatives to Accountability and Standardization. New York: Peter Lang, 2013.
23. "The Learning Record." FairTest, 28 Ağustos 2007. Alınan yer: <http://fairtest.org/learning-record>.
24. Erin Millar. "Why Some Schools Are Giving Letter Grades a Fail." TheGlobeandMail.com, 4 Nisan 2014. Bkz, <http://www.theglobeand-mail.com/news/national/education/schools-that-give-letter-grades-a-fail/article17807841/>.

BÖLÜM SEKİZ

1. Bkz, http://en.wikipedia.org/wiki/Alex_Ferguson.
2. Kurt Badenhausen. "Manchester United Tops the World's 50 Most Valuable Sports Teams." Forbes.com, 16 Temmuz 2012. Alınan yer: <http://www.forbes.com/sites/kurtbadenhausen/2012/07/16/manchester-united-tops-the-worlds-50-most-valuable-sports-teams/>.
3. Jamie Jackson. "David Moyes Sacked by Manchester United and Replaced by Ryan Giggs." TheGuardian.com, 22 Nisan 2014. Alınan yer: <http://www.theguardian.com/football/2014/apr/22/david-moyes-sacked-manchester-united>.
4. Bu konudaki mükemmel tartışma için bakınız: Simon Sinek. Leaders Eat Last: Why Some Teams Pull Together and Others Don't. New York: Portfolio/ Penguin, 2014.
5. T. Wagner. Creating Innovators: The Making of Young People Who Will Change the World. Scribner, 2012.
6. "House of Commons Rebuilding." Hansard, 28 Ekim 1943, 10 Kasım 2014. <http://hansard.millbanksystems.com/commons/1943/oct/28/house-of-commons-rebuilding>.
7. Tamsyn Imison, Liz Williams, ve Ruth Heilbronn. Comprehensive Achievements: All Our Geese Are Swans. London: Trentham, 2013.
8. Detaylar için bakınız: <http://www.thethirdteacher.com>.
9. "LEEP (Liberal Education and Effective Practice)." Clark University. Alınan yer: <http://www.clarku.edu/leep/>.
10. "The School with a Promise." Clark University. Alınan yer: [https:// www.clarku.edu/departments/education/upcs/](https://www.clarku.edu/departments/education/upcs/).
11. "University Park Campus School." Dispelling the Myth. http://action.org/content_item/university-park.
12. Bu ilk rapordan bu yana, NASSP eğitim reformu üzerine altı ilave rapor yayınladı ve devam eden bir dizi Breaking Ranks liderlik programı başlattı.
13. "School Improvement." NASSP. Alınan yer: <http://www.nassp.org/School-Improvement>.
14. "MetLife Foundation—NASSP Breakthrough Schools." MetLife Foundation—NASSP Breakthrough Schools. 29 Mayıs 2014. [http:// www.nassp.org/AwardsandRecognition/MetLifeFoundationNASSP-BreakthroughSchools.aspx](http://www.nassp.org/AwardsandRecognition/MetLifeFoundationNASSP-BreakthroughSchools.aspx).
15. An Executive Summary of Breaking Ranks: Changing an American Institution. Reston, VA: National Association of Secondary School Principals, 1996.

BÖLÜM DOKUZ

1. Pew Vakfı'nın 2014 raporuna göre, 1960'da ABD'li çocukların %73'ü ilk evliliklerinde iki heteroseksüel anne-babayla yaşıyordu; 1980 yılında bu oran, %61, 2014'te ise %46 idi.
2. Bu ebeveynlik yaklaşımına ilişkin standart bildirim için, Amy Chua. Battle Hymn of the

Tiger Mother. New York: Penguin Press, 2011.

3.Karşıt bildirim için bakınız: Tanith Carey. Taming the Tiger Parent: How to Put Your Child's Wellbeing First in a Competitive World. London: Constable ve Robinson, 2014.

4.Anne T. Henderson, Karen L. Mapp, ve Amy Averett. A New Wave of Evidence: The Impact of School, Family, and Community Connections on Student Achievement. Austin, TX: National Center for Family and Community Connections with Schools, 2002.

5.Adı geçen eserde.

6.“Organizing Schools for Improvement: Lessons from Chicago.” Chicago Üniversitesi Kent Eğitim Enstitüsü, 30 Ocak 2010. Alınan yer: <http://uei.uchicago.edu/news/article/organizing-schools-improvement-lessons-chicago>.

7.Adı geçen eserde.

8.Patrick F. Bassett. “When Parents and Schools Align.” Independent School, Kış 2009. Alınan yer: <http://www.nais.org/Magazines-Newsletters/ISMagazine/Pages/When-Parents-and-Schools-Align.aspx>.

9.Adı geçen eserde.

10.Okul hakkında bilgi için bakınız: <http://www.blueschool.org>.

11.“National Standards for Family-School Partnerships.” National PTA. Alınan yer: <http://www.pta.org/programs/content.cfm?ItemNumber=3126&navItemNumber=3983>.

12.Otha Thornton. “Families: An Essential Ingredient for Student Success and Excellent Schools.” HuffingtonPost.com, 29 Nisan 2014. Alınan yer: http://www.huffingtonpost.com/otha-thornton/families-an-essential-ingredient_b_5232446.html.

13.ABD Eğitim Bakanlığı “Partners in Education: A Dual Capacity- Building Framework for Family-School Partnerships.” Alınan yer: <http://www2.ed.gov/documents/family-community/partners-education.pdf>.

14.“The knowledge distilled in the Dual Capacity-Building Framework is the result of decades of work by teachers, parents, researchers, administrators, policy makers, and community members. The Framework reveals that, in order for family-school partnerships to succeed, the adults responsible for children's education must learn and grow, just as they support learning and growth among students.” ABD Eğitim Bakanlığı, “Partners in Education.”

15.HometoSchool Connections Resource Guide. Edutopia. Alınan yer: <http://www.edutopia.org/home-to-school-connections-resource-guide>.

16.Bkz, <http://www.familiesinschools.org/about-us/mission-history/>.

17.“Fast Facts.” National Center for Education Statistics. Alınan yer: <http://nces.ed.gov/fastfacts/display.asp?id=91>.

18.Quinn Cummings. The Year of Learning Dangerously: Adventures in Homeschooling. New York: Penguin Group, 2012.

19.Logan LaPlante. “Hackschooling Makes Me Happy.” TEDx Konuşmaları: Nevada Üniversitesi. Alınan yer: <https://www.youtube.com/watch?v=h1lu3vtcpaY&feature=kp>.

20.Lisa Miller. “Homeschooling, City-Style.” NYMag.com, Ekim 14, 2012. Alınan yer: <http://nymag.com/guides/everything/urban-home-schooling-2012-10/>.

BÖLÜM ON

1. “South Carolina Loses Ground on “Nation's Report Card.” FITSNews South Carolina Loses Ground on Nations Report Card Comments. Kasım 7, 2013. <http://www.fitsnews.com/2013/11/07/south-carolina-loses-ground-on-nations-report-card/>.

2.C. M. Rubin. “The Global Search for Education: Creative China.” HuffingtonPost.com, 10 Ağustos 2014. Alınan yer: http://www.huffingtonpost.com/c-m-rubin/the-global-search-for-edu_b_5665681.html.

3.Ian Johnson. “Solving China's Schools: An Interview with Jiang Xueqin. New York Review of Books blog, 8 Nisan 2014. Alınan yer: <http://www.nybooks.com/blogs/nyrblog/2014/apr/08/china-school-reform-jiang-xueqin/>.

4.C. M. Rubin. “The Global Search for Education: The Middle East.” HuffingtonPost.com, 5 Ağustos 2014. Alınan yer: http://www.huffingtonpost.com/c-m-rubin/the-global-search-for-edu_b_5651935.html.

5.ASK'ın görev tanımı için bkz, http://www.ask-arabia.com/?page_id=644.

6.Rubin. "The Global Search for Education: The Middle East."

7.Finlandiya'nın Eğitim ve Bilim bakanı Krista Kiuru, reform programlarını tanımlayarak "Finlandiya eğitimini geliştirmek için güçlü bir harekete geçmeliyiz. Sadece araştırma ve eğitim uzmanları ile politik karar vericileri değil, öğrenci temsilcileri ve ebeveynleri de sürece dâhil edeceğiz. Öğrenme ve çalışma sürecinde motivasyonun sağlanması ve sürdürülmesi için yollar bulmalıyız ve okul ortamını iyi bir hâle getirmeliyiz "dedi.

8.John Taylor Gatto. Weapons of Mass Instruction: A Schoolteacher's Journey Through the Dark World of Compulsory Schooling. Gabriola Island, BC: New Society, 2009.

9.Bkz, Diane Ravitch. Reign of Error: The Hoax of the Privatization Movement and the Danger to America's Public Schools. New York: Vintage, 2014.

10.T. Brighthouse, T. Knoster'dan derledi (1991). TASH Konferansı sunumu, Washington, D.C.

11.Adı geçen eserde.

SONSÖZ

1.Maria Montessori ve Anne E. George. The Montessori Method. New York: Schocken, 1964.

2."How Many Montessori Schools Are There?" Kuzey Amerika Montessori Öğretmenleri Birliği. Alınan yer: <http://www.montessori-namta.org/FAQ/Montessori-Education/How-many-Montessori-schools-are-there>.

3."What Is Steiner Education?" Steiner Waldorf okulları. Alınan yer: <http://www.steinerwaldorf.org/steiner-education/what-issteiner-education/>.

4.Bkz, <http://www.summerhillschool.co.uk/about.php>.

YARATICI ÖĞRENCİLER

“Yaratıcı Öğrenciler” adlı kitabında Ken Robinson tüm dünyada ses getiren **“Okullar yaratıcılığı nasıl öldürür?”** adlı konuşmasını daha geniş bir zemine yayarak eğitimin en önemli sorularından birine güçlü ve pratik yanıtlar getiriyor: **“Öğrencilerin yaratıcılığını nasıl güçlendiririz?”**

“Eğer çocuklara tek başına bir problemle başa çıkma fırsatı verilmezse **problem çözme becerilerini** geliştiremezler. Kendi yeteneklerine güvenmeyi öğrenemezler ve bu durum onların **öz saygılarını** etkileyebilir.

Hiçbir zaman mücadele etmemenin getirdiği bir diğer sorun ise, asla **başarısızlığı tecrübe etmeyecek** olmalarıdır ve bu durum, başarısızlık ve başkalarını **hayal kırıklığına uğratma korkusu** geliştirmelerine neden olabilir. Hem düşük **öz güven** hem de **başarısızlık korkusu**, depresyona ve endişeye yol açabilir.”

Bu kitap, ülkemizde gerçekten **çocukların geleceğini düşünen** ve eğitim sisteminin değişmesi için **adım atmak isteyen** herkesin başucu kitabı olacaktır.

Onlarca dile çevrilen “Yaratıcı Öğrenciler” yayınlandığı her ülkede okunma rekorları kırmıştır.

